
Industridepartementet.

**Vedlegg til st. prp. nr. 1, 1949.
Kap. 555.**

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

XXXV. TILLATELSER MEDDELT I 1948.

Innholdsfortegnelse.

	Side.
1. A/S Hurum Fabrikker. (Stadfesting av tillatelse til leie av kraft fra Hurum komm. Elektrisitetsverk.) Kgl. res. 9. januar 1948. Jfr. bind XXXI side 5	5
2. A/S Heistad Fabrikker. (Stadfesting av tillatelse til leie av spillkraft fra Langesundsfjordens komm. kraftselskap.) Kgl. res. 9. januar 1948. Jfr. bind XXX side 72	5
3. Nye Høie Fabrikker A/S. (Stadfesting av tillatelse til leie av kraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.) Kgl. res. 9. januar 1948. Jfr. bind XX side 35, bind XXX side 77	6
4. Ankers Træsliperi og Papirfabrikk A/S. (Stadfesting av tillatelse til leie av kraft fra Saugbrugsforeningen.) Kgl. res. 9. januar 1948. Jfr. bind XXVIII side 21	7
5. A/S Hansa Bryggeri. (Stadfesting av tillatelse til leie av spillkraft fra Bergens Elektrisitetsverk.) Kgl. res. 9. januar 1948. Jfr. bind XXVIII side 51	8
6. Foreningen til Bægnavassdragets Regulering. (Midlertidig regulering av Vangsmjøsa.) Kgl. res. 16. januar 1948. Jfr. bind XXXIV side 117	8
7. Valsøyfjord kommune. (Stadfesting av tillatelse til regulering av Englivatn.) Kgl. res. 23. januar 1948. Jfr. bind XXX side 18	12
8. A/S Schous Bryggeri. (Stadfesting av tillatelse til leie av kraft fra Oslo Lysverker.) Kgl. res. 23. januar 1948. Jfr. bind XII side 83, XXVII side 135	12
9. Foss Jernstøperi. (Stadfesting av tillatelse til leie av kraft fra Aker Elektrisitetsverk.) Kgl. res. 23. januar 1948. Jfr. bind XXXI side 40	13
10. Bergens Kreditbank A/S. (Forlengelse av fristen til å ha Arnefjordvassdraget til brukelig pant.) Kgl. res. 23. januar 1948	14
11. Odda Smelteverk A/S. (Erverv av 190 ordinære aksjer i A/S Tyssefaldene.) Kgl. res. 6. februar 1948. Jfr. bind XI side 95, 117, XII side 56, XXVI side 14, 55, XXXIV side 63	15
12. Vang kommune. (Ytterligere regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Yljevassdraget.) Kgl. res. 20. februar 1948. Jfr. bind XXIX side 130, XXXIII side 73	16
13. Støa Lysverk. (Tillatelse til å utføre 300 Watt til Sverige.) Kgl. res. 5. mars 1948	25
14. Overføring til Numedalslågen av Tinnhølfeltet i Bjoreia og statsregulering av Halnevatn i Numedalslågen. (Fastsetting av reguleringsbestemmelser.) Kgl. res. 5. mars 1948	25
15. Christiania Spigerverk. (Forlengelse av tillatelse til leie av spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk.) Kgl. res. 5. mars 1948. Jfr. bind XIV side 7, XXIV side 18, XXXII side 6	28
16. A/S Nordisk Aluminiumindustri. (Leie av 4000 kW fra Vestfold Kraftselskap.) Kgl. res. 2. april 1948. Jfr. bind XXVII side 134	29
17. Øst-Telemarkens Brukseierforening. (Stadfesting av tillatelse til midlertidig regulering og tillatelse til varig regulering av Møsvatn.) Kgl. res. 16. april 1948. Jfr. bind I side 83, 140, XXIX side 32	31
18. A/S Successor. (Stadfesting av tillatelse til erverv av 243 aksjer i A/S Hamang Papirfabrik.) Kgl. res. 7. mai 1948. Jfr. bind XXIX side 129	36
19. A/S Tyssefaldene. (Regulering av Vendeavatn i Ullensvang samt tillatelse til å føre avløpet fra vatnet over til Øvre Bersåvatn.) Kgl. res. 21. mai 1948	37
20. Oslo kommune. (Stadfesting av tillatelser til regulering av Holselva og Våtna samt til å overføre Våtna til Holselva m. m.) Kgl. res. 4. juni 1948. Jfr. bind XXVII side 95, 108, XXVIII side 61, XXIX side 5	41
21. Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S. (Regulering av Eiavatn i Sokndalsvassdraget.) Kgl. res. 11. juni 1948. Jfr. bind XIX side 40	53
22. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. (Regulering av Namsvatna.) Kgl. res. 25. juni 1948	60
23. Trondheim Elektrisitetsverk. (Samtykke til tillatelse til regulering av Nea ved oppdemning av Sylsjøen på svensk grunn m. v.) Kgl. res. 2. juli 1948	65
24. Bergenshalvøens kommunale kraftselskap. (Ytterligere regulering av Bergsdalsvassdraget m. v.) Kgl. res. 2. juli 1948. Jfr. bind XV side 59, XXIII side 19, XXVII side 141	75

	Side
25. Øst-Telemarkens Brukseierforening. (Stadfesting av tillatelse til å foreta reguleringer i Mår- og Gjøystvassdragene m. v.) Kgl. res. 2. juli 1948. Jfr. bind XXX side 64, XXXIII side 66 . . .	80
26. A/S Nordlige Sportsselskap. (Tillatelse for John Govett, London til erverv av 58 aksjer.) Kgl. res. 9. juli 1948. Jfr. bind XXII side 13	98
27. Christiania Spigerverk. (Leie av 25000 kW fra Oslo Lysverker.) Kgl. res. 6. august 1948. Jfr. bind XIV side 7, XXIV side 18, XXXII side 6, XXXV side 28	99
28. Gjeving Træsliperi A/S. (Leie av 1400 kW fra Aust-Agder Kraftverk.) Kgl. res. 6. august 1948. Jfr. bind XII side 3	102
29. Glommens og Laagens Brukseierforening. (Regulering av Olstappen og Vinsteren.) Kgl. res. 20. august 1948. Jfr. bind XXIX side 81, 93, XXXIII side 13, 95	105
30. Glommens og Laagens Brukseierforening. (Midlertidige og varige reguleringer av Raudalsvatn og Breidalsvatn.) Kgl. res. 20. august 1948. Jfr. bind XXIX side 52	114
31. Eidefoss Kraftanlegg A/S og Glommens og Laagens Brukseierforening. (Stadfesting av tillatelser til reguleringer av Tessevatn.) Kgl. res. 20. august 1948. Jfr. bind XXVIII side 8, 39	123
32. A/S Rjukanfos. (Leie av elektrisk energi fra Glomfjord kraftverk m. v.) Kgl. res. 10. september 1948	131
33. C. Tennant Sons & Co. (Investment) Ltd., London. (Erverv av 43333 aksjer i A/S Bjølvefossen.) Kgl. res. 1. oktober 1948. Jfr. bind III side 47, XIX side 19, XXVI side 24, XXXIV side 99	140
34. Ytre Fjordane Kraftlag. (Tillatelse til å utvide aksjekapitalen med kr. 420000,00.) Kgl. res. 1. oktober 1948. Jfr. bind XXV side 47, XXXIV side 91	141
35. Bjerka Kraftverk. (Regulering av Store Målvatn i Bjerkevassdraget.) Kgl. res. 8. oktober 1948	143
36. L/L Sunnhordland Kraftlag. (Erverv av vassfall i Blåelva.) Kgl. res. 22. oktober 1948	149
37. A/S Rosenberg mek. verksted. (Kraftleie fra Stavanger Elektrisitetsverk.) Kgl. res. 22. oktober 1948	153
38. Storbrofoss Kraftanlegg. (Erverv av vassfallet Storbrofoss i Begnaelva.) Kgl. res. 22. oktober 1948. Jfr. bind XXIV side 62, XXIX side 15, XXXIV side 59	155
39. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. (Stadfesting og fornyelse av tillatelse til regulering av Tunsjø.) Kgl. res. 29. oktober 1948. Jfr. bind XXIX side 151	158
40. Kunstsilkefabrikken A/S. (Kraftleie fra Norsk Hydro.) Kgl. res. 29. oktober 1948. Jfr. bind XXIV side 29, XXVIII side 33	159
41. A/S Tennesanlegget. (Erverv av Krokfossen i Moskenes.) Kgl. res. 29. oktober 1948. Jfr. bind XXIII side 36	161
42. Albion & Brager Paper Mills A/S. (Kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk.) Kgl. res. 4. november 1948. Jfr. bind XXI side 56, XXVII side 31	167
43. Ildgrubfossen komm. Elektrisitetsverk. (Regulering av Tveråvassdraget i Nord-Rana.) Kgl. res. 4. november 1948	170
44. A/S Fjellså Filtfabrikk. (Kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.) Departementets avgjørelse 4. november 1948. Jfr. bind XXIX side 10	178
45. A/S Titania. (Kraftleie fra Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S.) Kgl. res. 12. november 1948	179
46. Lyse Kraftverk. (Regulering av Årdalsvassdraget, Stølsåen og Lysevassdraget samt overføring av Årdalsvassdraget til Stølsåen.) Kgl. res. 19. november 1948	183

1. A/S Hurum Fabrikker.

(Stadfesting av tillatelse av 6. januar 1944 til å leie inntil 300 kW. primakraft og inntil 1 200 kW. spillkraft fra Hurum komm. Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 9. januar 1948.

A/S Hurum Fabrikker fikk den 6. januar 1944 tillatelse til å leie inntil 300 kW primakraft og inntil 1 200 kW. spillkraft fra Hurum komm. Elektrisitetsverk på nærmere angitte vilkår.

Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1944, side 5—7.

Selskapet har i brev av 19. februar 1946 søkt om stadfesting av konsesjonen.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har en i den anledning mottatt følgende uttalelse daterert 13. desember 1947:

«A/S Hurum Fabrikker har den 19. februar 1946 søkt om stadfesting av selskapets konsesjon av 6. januar 1944 på leie av inntil 300 kW. primakraft og inntil 1 200 kW. spillkraft fra Hurum kommunale elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Vi tillater oss herved å søke om stadfestelse av konsesjon på leie av 300 kW. primakraft og inntil 1 200 kW. spillkraft fra Hurum Kommunale Elektrisitetsverk:

Konsesjonen ble gitt 6. januar 1944, og grunnlaget for vår ansøknings idag er det samme som dengang.»

Hurum herredsstyre har i møte 1. mars 1946 enstemmig anbefalt stadfesting av konsesjonen.

Fylkesmannen i Buskerud har i påtegning hertil av 19. mars 1946 meddelt at han ikke har noe å merke til søknaden.

Hovedstyret skal bemerke:

Den omhandlede konsesjon er tidsbegrenset til 1. juli 1954. Det er betinget en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes, mens avgift til stat eller kommuner ikke er betinget for spillkraftens vedkommende, da den skal brukes til erstatning for kull. For øvrig er vilkårene de vanlige.

Hovedstyret har ikke noe å merke ved kraftleieforholdet i realiteten eller ved de oppstilte betingelser, og vil rå til at konsesjonen stadfestes med de redaksjonelle endringer i vilkårene som er vanlige ved stadfesting av kraftleiekonsesjoner gitt i okkupasjonstiden.

Behandlet i hovedstyremøte den 12. desember 1947.»

Departementet skal bemerke at konsesjonen er gitt på saklig grunnlag. En vil etter det foreliggende rå til at den blir stadfestet med følgende endringer i konsesjonsvilkårene:

Post 3, 1. ledd, gis følgende ordlyd:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.»

Ordet «Arbeidsdepartementet» i post 8, 1. ledd, endres til «Kongen» og for øvrig, hvor det forekommer til «vedkommende departement.»

Industridepartementet

tilrår:

Tillatelse av 6. januar 1944 for A/S Hurum Fabrikker til å leie inntil 300 kW. primakraft og inntil 1 200 kW. spillkraft fra Hurum komm. Elektrisitetsverk stadfestes overensstemmende med § 4 i restitusjonsloven av 15. november 1946, med de endringer i konsesjonsbetingelsene som er anført i Industridepartementets tilråding av 9. januar 1948.

2. A/S Heistad Fabrikker.

(Stadfesting av tillatelse av 12. august 1943 til å leie inntil 2 000 kW. spillkraft fra Langesundsfjordens komm. kraftselskap.)

Kgl. resol. av 9. januar 1948.

A/S Heistad Fabrikker fikk 12. august 1943 tillatelse til å leie inntil 2 000 kW. spillkraft fra Langesundsfjordens komm. kraftselskap på nærmere angitte vilkår.

Herom viser en til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1943, side 72—74.

Selskapet har i brev av 20. november 1946 søkt om stadfesting av konsesjonen.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har en i den anledning mottatt følgende uttalelse, datert 13. desember 1947:

«A/S Heistad Fabrikker har den 20. november 1946 søkt om stadfesting av sin konsesjon av 12. august 1943 på leie av inntil 2 000 kW. spillkraft fra Langesundsfjordens komm. Kraftselskap.

Søknaden er sålydende:

«Vi søker herved om å få stadfestet konsesjon gitt 12. august 1943 på leie av kraft til vår elektrokjele for inntil 2 000 kW.»

Eidanger herredstyre har i møte den 28. januar 1947 enstemmig anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Telemark har i påtegning hertil av 3. februar 1947 likeledes anbefalt stadfesting.

Hovedstyret skal bemerke:

Den omhandlede konsesjon er tidsbegrenset til 1. juli 1968 og er meddelt på vanlige vilkår uten betingelser om avgift til kommuner eller staten, da kraften skulle anvendes til erstatning for kull.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke ved kraftleieforholdet i realiteten og finner ikke grunn til å foreslå noen endringer i de oppstilte vilkår utover de redaksjonelle endringer som er vanlige ved stadfesting av kraftleiekonsesjoner gitt i okkupasjonstiden.

I samsvar hermed anbefales konsesjonen stadfestet.

Behandlet i hovedstyremøte den 12. desember 1947.»

Departementet skal bemerke at konsesjonen er gitt på saklig grunnlag. En vil etter det foreliggende rå til at den blir stadfestet med følgende endringer i konsesjonsvilkårene:

Post 3, 1. ledd, gis følgende ordlyd:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.»

Ordet «Arbeidsdepartementet» i post 8, 1. ledd, endres til «Kongen» og for øvrig, hvor det forekommer, til «vedkommende departement.»

Industridepartementet

tilråder:

Tillatelse av 12. august 1943 for A/S Heistad Fabrikker til å leie inntil 2 000 kW. spill-

kraft fra Langesundsfjordens komm. kraftselskap stadfestes overensstemmende med § 4 i restitusjonsloven av 15. november 1946, med de endringer i konsesjonsbetingelsene som er anført i Industridepartementets tilråding av 9. januar 1948.

3. Nye Høie Fabrikker A/S.

(Stadfesting av tillatelse av 7. oktober 1943 til å leie inntil 100 kW. primakraft og inntil 1 000 kW. spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 9. januar 1948.

Nye Høie Fabrikker A/S fikk 7. oktober 1943 tillatelse til å leie inntil 100 kW. primakraft og inntil 1 000 kW. spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk på nærmere angitte vilkår.

Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1943, side 77—78.

Selskapet har i brev av 5. november 1946 søkt om stadfesting av konsesjonen.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har en i den anledning mottatt følgende uttalelse, datert 13. desember 1947:

«Nye Høie Fabrikker A/S har den 5. november 1946 søkt om stadfesting av sin konsesjon av 7. oktober 1943 på leie av inntil 100 kW. primakraft og inntil 1 000 kW. spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Vi oversender vedlagt konsesjon på primakraft og spillkraft, datert 16. oktober 1943, og søker om stadfestelse herpå.»

Oddernes herredsstyre har i møte 17. desember 1946 enstemmig anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Vest-Agder har i påtegning hertil av 20. desember 1946 likeledes anbefalt stadfesting av konsesjonen.

Hovedstyret skal bemerke:

Den omhandlede konsesjon er tidsbegrenset til 1. januar 1953 og er meddelt på vanlige vilkår uten betingelser om avgift til stat eller kommuner, da den alt overveiende del av kraften skulle anvendes til erstatning av kull.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke ved kraftleieforholdet i realiteten og finner ikke grunn til å foreslå noen endringer i de oppstilte vilkår utover de redaksjonelle forandringer som er vanlig ved stadfesting av kraftleiekonsesjoner gitt i okkupasjonstiden.

I samsvar hermed anbefales konsesjonen stadfestet.

Behandlet i hovedstyremøte den 12. desember 1947.»

Departementet skal bemerke at konsesjonen er gitt på saklig grunnlag. En vil etter det foreliggende rå til at den blir stadfestet med følgende endringer i konsesjonsvilkårene:

Post 3, 1. ledd, gis følgende ordlyd:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen».

Ordet «Arbeidsdepartementet» i post 8, 1. ledd, endres til «Kongen» og for øvrig, hvor det forekommer til «vedkommende departement».

Industridepartementet

tilråder:

Tillatelse av 7. oktober 1943 for Nye Høie Fabrikker A/S til å leie inntil 100 kW. primakraft og inntil 1 000 kW. spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk stadfestes overensstemmende med § 4 i restitusjonsloven av 15. november 1946 med de endringer i konsesjonsbetingelsene som er anført i Industridepartementets tilråding av 9. januar 1948.

4. Ankers Træsliperi og Papirfabrikk A/S.

(Stadfestelse av tillatelse av 30. mai 1941 til å leie inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Saugbruksforeningen.)

Kgl. resol. av 9. januar 1948.

Ankers Træsliperi og Papirfabrikk A/S fikk den 30. mai 1941 tillatelse til å leie inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Saugbruksforeningen, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1941 side 21—23.

Selskapet har i brev av 26. november 1946 søkt om at konsesjonen må bli stadfestet.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 11. november 1947 uttalt:

«Ankers Træsliperi og Papirfabrikk A/S har den 26. november 1946 søkt om stadfesting av sin konsesjon av 30. mai 1941 på leie av inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Saugbruksforeningen.

Søknaden er sålydende:

«Vi henviser til sirkulære av 10. oktober 1945 samt 31. oktober 1946 og tør i henhold

til disse be om det ærede Hovedstyres stadfesting av følgende konsesjoner:

30. mai 1941: Tillatelse fra Arbeidsdepartementet til å leie inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Saugbruksforeningen. Ref. 1255 — 1941 — H. — — — —.»

Berg herredstyre har i møte 12. februar 1947 enstemmig anbefalt stadfesting av konsesjonen.

Østfold fylkes elektrisitetskontor har i påtegning til fylkesmannen i Østfold av 28. februar 1947 likeledes anbefalt stadfesting.

Fylkesmannen i Østfold har i påtegning hertil av 14. mars 1947 meddelt at han henholder seg til elektrisitetskontorets uttalelse.

Hovedstyret skal bemerke:

Den omhandlede konsesjon er tidsbegrenset til 20. april 1960, og det er betinget en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. av den kraft som gjennomsnittlig benyttes. For øvrig er konsesjonen meddelt på vanlige vilkår.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke ved kraftleieforholdet i realiteten og finner ikke grunn til å foreslå noen endringer i de oppstilte vilkår utover de redaksjonelle forandringer som er vanlig ved stadfesting av kraftleiekonsesjoner gitt i okkupasjonstiden.

I samsvar hermed anbefales konsesjonen stadfestet.

Behandlet i hovedstyremøte den 11. november 1947.»

Departementet skal bemerke at konsesjonen er gitt på saklig grunnlag og vil i tilslutning til hovedstyret rå til at konsesjonen blir stadfestet med disse endringer i betingelsene:

Ordet «Arbeidsdepartementet» i post 8 første ledd og som siste ord i post 3 første ledd endres til «Kongen» og ellers hvor det forekommer til «vedkommende departement».

Industridepartementet

tilråder:

Tillatelse av 30. mai 1941 for Ankers Træsliperi og Papirfabrikk A/S til å leie inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Saugbruksforeningen stadfestes overensstemmende med § 4 i restitusjonsloven med de endringer i betingelsene som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 9. januar 1948.

5. Hansa Bryggeri A/S.

(Stadfestelse av tillatelse av 23. september 1941 til å leie inntil 1 500 kW. spillkraft fra Bergens Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 9. januar 1948.

A/S Hansa Bryggeri fikk den 23. september 1941 tillatelse til å leie inntil 1 500 kW. spillkraft fra Bergens Elektrisitetsverk, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1941 s. 51 og 52.

Selskapet har i brev av 7. november 1946 søkt om at konsesjonen må bli stadfestet.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 11. november 1947 uttalt:

«A/S Hansa Bryggeri har den 7. november 1946 søkt om stadfesting av sin konsesjon av 23. september 1941 på leie av inntil 1 500 kW. spillkraft fra Bergens Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Under henvisning til Deres sirkulærskrivelse av 31. f. m. søker vi herved om å få stadfestet vår konsesjon på leie av kraft til vår elektriske dampkjel — 1 500 kW. Penzol.»

Bergen bystyre behandlet søknaden i møte 3. februar 1947 og hadde intet å bemerke til at konsesjonen ble stadfestet.

Fylkesmannen i Bergen og Hordaland har i påtegning hertil av 5. mars 1947 henholdt seg til bystyrets vedtak.

Hovedstyret skal bemerke:

Den omhandlede konsesjon er tidsbegrenset til 1. januar 1950. Avgift til stat eller kommuner er ikke betinget, da kraften skal brukes til erstatning for kull ved framstilling av damp. For øvrig er konsesjonen meddelt på vanlige vilkår.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke ved kraftleieforholdet i realiteten og finner ikke grunn til å foreslå noen endringer i de oppstilte vilkår utover de redaksjonelle endringer som er vanlig ved stadfesting av kraftleiekonsesjoner gitt i okkupasjonstiden.

I samsvar hermed anbefales konsesjonen stadfestet.

Behandlet i hovedstyremøte den 11. november 1947.»

Departementet skal bemerke at konsesjonen er gitt på saklig grunnlag og en vil i tilslutning til hovedstyret rå til at konsesjonen stadfestes med disse endringer i vilkårene:

Ordene «dette departement» i post 3 første ledd og «Arbeidsdepartementet», post 8 første ledd endres til «Kongen». «Arbeidsdeparte-

mentet» endres ellers hvor det forekommer til «vedkommende departement».

Industridepartementet

tilråder:

Tillatelse av 23. september 1941 for A/S Hansa Bryggeri til å leie inntil 1 500 kW. spillkraft fra Bergens Elektrisitetsverk stadfestes i samsvar med § 4 i restitutionsloven, med de endringer i vilkårene som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 9. januar 1948.

6. Foreningen til Bægnavassdragets Regulering.

(Tillatelse til å foreta midlertidig regulering av Vangsmjøsa i Bægnavassdraget.)

Kgl. resol. av 16. januar 1948.

Ved kgl. resolusjon av 19. desember 1947 ble det gitt Foreningen til Bægnavassdragets Regulering tillatelse i medhold av lov av 12. desember 1947 til midlertidig regulering av Slidrefjord i Valdres inntil lågvassperiodens slutt 1948.

I den søknad som lå til grunn for tillatelsen var det også søkt om tillatelse til midlertidig regulering av Vangsmjøsa. Departementet fant imidlertid ikke at de fremlagte planer for denne regulering var egnet til gjennomføring i medhold av loven av 12. desember 1947, og anbefalte ikke tillatelse meddelt. Man viser for øvrig herom til departementets tilråding om tillatelse til midlertidig regulering av Slidrefjord, som legges ved.

Foreningen har senere sendt inn en ny søknad om tillatelse til en mindre midlertidig regulering av Vangsmjøsa i mindre omfang.

Søknaden er av 29. desember 1947 og er sålydende:

«Det ærede departements jnr. 3304/47 HV. angående midlertidig regulering av Slidrefjord har vi med takk mottatt. Vi skal sørge for at papirene blir undertegnet og tilbakesendt Dem og at den nødvendige garanti blir stillet.

Vi ser at så vel det ærede departement som Hovedstyret har sett seg nødsaget til å avslå vår søknad om 1,5 meters senkning av Vangsmjøsa i inneværende vinter. Så vidt vi kan se foranlediges avslaget av følgende 2 faktorer:

1. Man er engstelig for gravning hvis man kanalisere Vangsmjøsas utløpsos.
2. Det foreslåtte arbeid må sies å være større enn påtenkt for arbeider for midlertidige reguleringer etter kgl. resolusjon av 24. oktober 1947.

Angående det første punkt vil vi gjerne ha meddelt at vi ikke deler den engstelse som er kommet til uttrykk. Årsaken til dette er at vi har latt kartlegge elveleiet nedover fra Vangsmjøsa os, og har funnet at fallforholdene er slike at gravning ikke skulle kunne finne sted i slik målestokk, at den ikke vil kunne hindres. Til orientering vedlegger vi det kart vi sikter til.

Under den utpregede vannmangel som finnes i vinter har vi vanskelig for helt å se vekk fra den mulighet til å skaffe ytterligere vann, som en senkning av Vangsmjøsa vil gi. Vi håper derfor at man ikke vil ta det ille opp om vi fremkommer med et nytt forslag. Vi tillater oss herved å søke om å få lov til å tappe 75 cm av Vangsmjøsa i inneværende vinter. Det arbeidet som da skal utføres blir ganske lite, og vi gjør regning med at det vil kunne gjennomføres på 4 å 5 uker.

Vi er villig til å stenkle den lille kanal som fremkommer, på den måte som Vassdragsvesenets kontrollavdeling måtte bestemme. Vi kan også installere et stengsel slik som vist på ingeniør Ragnvald Lies vedlagte tegning. Risikoen for gravning eller for at man ikke skulle kunne restituere forholdene fra tidligere skulle vel da være forsvinnende liten.

Vi er på det rene med at selve den lille regulering som her foreslås, vil møte samme motstand i Vang Kommune som den tidligere søkte på 1,5 meter. Vi tror derfor det er overflødig å sende saken påny til kommunen for å få prøvet om man stiller seg annerledes. Vi anmoder derfor ikke om ny behandling i de lokale instanser, men tør anmode det ærede departement og Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen om man godhetsfullt kunne se igjennom saken ennå en gang, og eventuelt gi oss tillatelse til den mindre regulering vi nå søker om. Den vil gi oss ca. 4 000 000 kWh. i kraftanlegg og treforedlingsbedrifter nedover i vassdraget. Betydningen av enhver tilførsel av kraft har vi tillatt oss å fremholde tidligere, og vi skal ikke påny presisere dette nærmere.»

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har på foranledning avgitt følgende uttalelse av 12. januar 1948:

«Med departementets påtegnning av 6. januar 1948 mottok Hovedstyret til uttalelse en søknad datert 29. desember 1947 fra Foreningen til Bægnavassdragets regulering om tillatelse til en mindre regulering av Vangsmjøsa. Tidligere hadde Foreningen sendt en direkte henvendelse datert 22. desember 1947 til Hovedstyret om samme sak. Begge søknader med bilag følger vedlagt. Likeledes vedlegges uttalelse av 15. desember 1947 fra Norges Treforedlingsråd, mottatt med departementets påtegnning av 23. s. m.

Idet en ellers viser til ekspedisjon herfra av 12. desember 1947 skal Hovedstyret bemerke:

Foreningen søker nå om tillatelse til å senke 0,75 m mot før 1,50 m regnet fra vanlig vintervannstand kote 464,80. Det som vinnes inn, reduseres da fra ca. 25 mill. m³ til ca.

13 mill. m³ magasin eller fra ca. 8 mill. kWh. til ca. 4 mill. kWh.

Lengden av kanalen gjennom oset reduseres fra 168 m til ca. 80 m, og gravningen gjennom den grunne som ligger ca. 100 m ovenfor, blir ubetydelig. — De samlede gravningsmasser etter den opprinnelige plan var av ingeniør Selmer beregnet til 2 860 m³, og omkostningsoverslaget lød på kr. 112 000 eventuelt med enkelte tilleggsutgifter. Massene var da forutsatt lagret i elveleiet, for det meste ved siden av kanalen. Noen ny beregning over masser og omkostninger er ikke lagt fram; men en antar at bruttomassene etter den nye plan vil utgjøre oppimot en tredjedel av massene ved 1,5 m senking.

Ved begge alternativer kommer i tillegg utgiftene til gjenoppbygging av de naturlige avløpsforhold, herunder stengning av kanalen. Som bilag til søknaden av 29. desember 1947 følger et forslag til avstengning utarbeidet av ingeniør Ragnvald Lie. Det viser en steinkiste med et 5,0 m bredt tappeløp stengt med nåler og sikret med tømmerflak og spundvegger. Kanalen skal plastres med stein.

Etter ingeniør Selmers beskrivelse vil spundveggene neppe kunne rammes, men må graves ned, og en holdbar plastring kan bli et forholdsvis omstendelig arbeid. Anlegget må i tilfelle holdes ved like.

Denne reduserte senkingsplan krever et betydelig mindre gravningsarbeid, og ulempene med løsmassene blir derfor tilsvarende mindre. På den annen side kommer til steinplastring av bunn og sider i kanalen, og et stengeapparat med spundvegger. I motsetning til den opprinnelige plan skulle den nye derfor by sikkerhet mot ukontrollert videregravning i elveleiet. Men anleggsarbeidet vil bli både omstendelig og dyrt. Det får nærmest en permanent karakter og synes ikke å stå i forhold til den korte tid det er forutsatt å komme til nytte.

Hovedstyrets medlemmer Aas, Holten og Syltebø, samt den foredragende overingeniør Elverum finner ikke å kunne tilrå at søknaden blir imøtekommet.

Generaldirektøren, Monsen og Nissen anbefaler at den midlertidige regulering tillates utført ved 0,75 m senking under forutsetning av at kanalen sikres ved steinplastring og at den før 1. juli 1948 (lovens gyldighetsfrist) stenges ved spundvegg og steinfylling. Betingelser og avgifter forutsettes som for Slidrefjorden.

Behandlet i møte den 8. januar 1948.»

Fra Norges Treforedlingsråd har departementet mottatt følgende brev av 15. desember 1947:

«Foreningen til Bagnavassdragets regulering meddeler oss i dag at Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, visstnok etter dissens, ikke har anbefalt en midlertidig regulering av Vangsmjøsa i Valdres.

Foreningen meddeler oss at den endelige regulering vil kunne yte ca. 8 000 000 kWh. til treforedlingsanlegg og kraftstasjoner i Drammensvassdraget og Bagna. Av dette kvantum skal ca. 4 500 000 kWh. falle på treforedlingsindustrien. Vi tillater oss å peke på at dette kvantum tilsvarer en produksjon av 7 500 tonn tremasse og at tremassen er den virkelig trange seksjon i treforedlingen i dag.

Vi vil gjerne til overmål understreke at kraftforsynings situasjonen for treforedlingsindustrien nå er så anstrengt som vel mulig og at denne situasjon må sees i nøye sammenheng med landets valutasituasjon. Vi tør høfligst anmode det ærede departement om nøye å overveie denne side av saken, idet det her er spørsmål om å skaffe landet betydelige beløp verdifull valuta. Slik som situasjonen ligger an i dag tillater vi oss å anbefale at andragendet fra Foreningen til Bagnavassdragets regulering blir innvilget.»

Departementet skal bemerke:

Angående den av hovedstyret påberopte ekspedisjon av 12. desember 1947, som inneholder en utredning angående brukseierforeningens søknad av 5. november s. å. om midlertidig regulering av Slidrefjord og Vangsmjøsa viser en til departementets vedlagte tilråding av 19. desember s. å.

Som det derav vil fremgå har Vang herredstyre i møte 25. november 1947 enstemmig på det bestemteste protestert mot enhver form for regulering av Vangsmjøsa. Det fremholder at for innbyggerne i Vang vil en regulering bety en svikt i selve eksistensgrunnlaget og det uttaler frykt for at en midlertidig regulering vil være «den sikreste veg fram til en permanent regulering». Søknaden gjaldt dengang en senkning på 1,5 m ved hjelp av en kanal på 168 meters lengde i oset og en 34 m lang kanal ca. 100 m lenger oppe. Hovedstyret uttalte i brevet av 12. desember 1947 at skadene og ulempene neppe ville være så store som antydning av herredstyret. En måtte likevel regne med visse vansker for ferdslen over isen, til dels med ulemper for vannforsyningen samt at fiskeinnretningene i oset ville bli varig skadet.

Om den nå ansøkte mindre senkning av Vangsmjøsa er det, som det vil ses, dissens i hovedstyret.

Departementet har også vært i tvil om hvorvidt den foreliggende søknad om tillatelse til en midlertidig senkning på 0,75 m av Vangsmjøsa bør innvilges. Som det fremgår av hovedstyrets uttalelse må den nye plan antas å by sikkerhet mot ukontrollert videre graving i elveleiet. Men anleggsarbeidet vil bli for-

holdsvis dyrt. Det anlegg som kreves til gjenoppbygging av de naturlige avløpsforhold vil også kunne medføre et forholdsvis omstendelig arbeid og vil dessuten måtte vedlikeholdes.

Imidlertid antar man at kraftinnvinningen ved den søkte regulering — ca. 4 mill. kWh. — selv om den i og for seg ikke er stor, under de foreliggende forhold allikevel er av slik betydning at den gjør det berettiget å innvilge søknaden. Man vil således rå til at tillatelse blir meddelt som ansøkt for tidsrommet inntil lågvassperiodens slutt våren 1948.

Betingelsene foreslås fastsatt som for den midlertidige regulering av Slidrefjord, bortsett fra post 1 om planer m. v. Avgiftene er foreslått satt til kr. 0,10 til staten og kr. 1 til kommuner årlig pr. innvunnen nat.-HK. og kraftavståelse foreslås betinget med inntil 10 pst. til kommuner. Sikkerhetsstillelse foreslås betinget med kr. 50 000. For øvrig anbefales erstatningene fastsatt av en nemnd på 5 medlemmer uten adgang til overskjønn.

Betingelsene blir i sin helhet sålydende:

1.

Senkingen gjennomføres i det vesentlige i samsvar med den plan som fulgte med søknad av 29. desember 1947. Den må sikres ved steinplastring. Arbeidets utførelse skal være undergitt offentlig tilsyn.

Så snart som mulig etter vårflommens kulminasjon i 1948 skal de gamle vannstandsforhold gjenopprettes. Stengningen skjer ved hjelp av spundvegg og steinfylling etter nærmere bestemmelse av det offentlige tilsyn. Overflødige masser må i tilfelle fjernes fra det nåværende frie flomprofil.

Tilsynets utgifter i forbindelse med reguleringen dekkes av Foreningen til Bagnavassdragets regulering.

2.

Erstatning for skade og ulempe ved reguleringen skal fastsettes av en nemnd på 5 medlemmer som med varamenn oppnevnes av vedkommende departement.

Nemndas skjønn kan ikke prøves ved overskjønn. Anke hører under Høyesterett og kjæremål under Høyesteretts kjæremålsutvalg. Ankefristen er fire uker og kjæremålsfristen syv dager.

Betalingen til medlemmene av nemnda fastsettes av vedkommende departement.

Nemnda avgjør i hvert enkelt tilfelle i hvilken utstrekning juridisk og teknisk hjelp for de innstevnte har vært påkrevd og fastsetter under hensyn hertil godtgjøringen for slik bistand. Det skal påses at parter med likeartede

interesser som ikke står i strid, så vidt mulig nytter samme bistand.

3.

Erstatningen forfaller til betaling så snart den er endelig fastsatt.

4.

Avgiftene i henhold til reguleringslovens § 11 betales med kr. 0,10 pr. nat.-HK. til staten og kr. 2 pr. nat.-HK. til kommuner.

5.

Vannslipningen skjer i samsvar med et manøvreringsreglement som Kongen på forhånd utferdiger.

6.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte laveste tapningsgrense skal betegnes med et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Vassdragsvesenets utgifter til eventuell innmåling av ny vassføringskurve dekkes etter hvert av reguleringsforeningen etter regning.

7.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departement bestemmer, etterhvert som utbyggingen skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en

maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn.

8.

Til sikkerhet for oppfyllelsen av de forpliktelser som følger av reguleringen, stiller reguleringsforeningen en av departementet godkjent bankgaranti på kr. 50 000 — femti tusen kroner.

Man vil videre rå til at det fastsettes følgende manøvreringsreglement for reguleringen:

1.

Laveste reguleringsgrense vinteren 1947—48 er kote 464,05 svarende til 0,25 m under 0-punktet på Vassdragsvesenets vannmerke.

2.

Vannslipningen i lågvassperioden 1947—48 skjer under hensyn til senkningsarbeidet og brukenes behov.

3.

Den naturlige flomvannstand i Slidrefjorden må ikke forhøyes.

4.

Når vårflommen er kulminert skal de naturlige vannstandsforhold i fjorden snarest mulig gjenopprettes.

Industri-, håndverk- og skipsfartsdepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av lov av 12. desember 1947 om midlertidig vassdragsregulering Foreningen til Bægnavassdragets Regulering inntil lågvassperiodens slutt 1948 å senke vannstanden i Vangsmjøsa 0,75 m til kote 464,05, i det vesentlige overensstemmende med fremlagt plan.

Tillatelsen meddeles på de i Industri-, håndverk- og skipsfartsdepartementets tilråding av 16. januar 1948 inntatte bestemmelser.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industri-, håndverk- og skipsfartsdepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast.

7. Valsøyfjord kommune.

(Stadfesting av tillatelse av 11. februar 1943 til å regulere Englivatn i Valsøyfjord.)

Kgl. resol. av 23. januar 1948.

Valsøyfjord kommune fikk 11. februar 1943 tillatelse til å regulere Englivatn i Valsøyfjord, Møre og Romsdal fylke, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1943, side 18 flg.

Høyesterettsadvokat L. Villars-Dahl har i brev av 11. februar 1946 på vegne av Valsøyfjord kommune søkt om stadfesting av tillatelsen.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 8. februar 1947 gitt følgende uttalelse:

«Departementet har 15. februar 1946 oversendt til uttalelse følgende søknad — datert 11. s. m. — fra høyesterettsadvokat L. Villars-Dahl:

«På vegne av Valsøyfjord kommune anholder jeg om stadfestelse på:

- a) Ekspropriasjonstillatelse 4. juni, jfr. 28. september 1942 (anlegg av kraftstasjon i Valsøyfjord m. v.)
- b) Konsesjon av 6. oktober 1942 på elektriske anlegg m. v.
- c) Konsesjon av 11. februar 1943 (jfr. 29. mars 1943) om regulering av Englivatn.
- d) Konsesjon av 21. september 1944 om bygging og drift av høyspent elektriske anlegg i Valsøyfjord herred.

Jeg bemerker at jeg sammen med fylkesmann Utheim, overingeniør Sorteberg og Valsøyfjord kommunes vedkommende i de nærmeste dager skal befare Valsøyfjord Kraftverk m. v. og forbeholder meg å supplere ovenstående oppgave for så vidt den mot formodning måtte vise seg ikke å være uttømmende.»

Det er spørsmålet om stadfesting av den i pkt. c nevnte reguleringstillatelse som skal behandles her, og kunngjøring herom er inn tatt i Norsk Lysingsblad den 5. og 8. mars 1946.

Valsøyfjord kommune fikk 11. februar 1943 tillatelse til å utvide en eldre regulering av Englivatn 4 m ved 2 m oppdemning og 2 m senking, slik at den samlede reguleringshøyde ble 8,5 m.

Søknaden, som ligger til grunn for tillatelsen, er ikke behandlet i hovedstyremøte, men er ellers forberedt på den i loven foreskrevne måte og på helt saklig grunnlag, jfr. uttalelse herfra av 12. januar s. å.

Reguleringen er gjennomført.

Hovedstyret anbefaler tillatelsen stadfestet på uforandrede betingelser.

Da Englivatn ligger i Valsøyfjord kommune har en ikke funnet det påkrevd å forelegge saken for distriktet, jfr. restitusjonslovens § 4, 6. avsnitt.

Behandlet i møte den 4. februar 1947.»

Departementet skal bemerke at reguleringstillatelsen er gitt på saklig grunnlag og en vil med hovedstyret rå til at tillatelsen stadfestes, med den endring i betingelsene at ordet «Arbeidsdepartementet» i post 3, 14 og 16, annet avsnitt endres til «Kongen».

Spørsmålet om stadfesting av regulerings tillatelsen har vært stillet i bero noen tid i påvente av en ordning med hensyn til overdragelse av det av A/S Nordag i krigsårene utbygde kraftverk i vassdraget til Valsøyfjord kommune. Overdragelsen er nå gjennomført i samsvar med Stortingets vedtak av 3. juli 1947, jfr. st. prp. nr. 97 for 1947 og innst. S. nr. 132 for s. å.

Industri-, håndverk- og skipsfartsdepartementet

tilråder:

Tillatelse av 11. februar 1943 for Valsøyfjord kommune til å regulere Englivatn i Valsøyfjord, Møre og Romsdal fylke, stadfestes i henhold til restitusjonslovens § 4 med de endringer i betingelsene som er foreslått i Industri-, håndverk- og skipsfartsdepartementets tilråding av 23. januar 1948.

8. A/S Schous Bryggeri.

(Stadfesting av tillatelse av 5. desember 1940 til fortsatt å leie inntil 4 000 kW. elektrisk energi fra Oslo Lysverker.)

Kgl. resol. av 23. januar 1948.

A/S Schous Bryggeri fikk 5. desember 1940 tillatelse til fortsatt å leie inntil 4 000 kW. elektrisk energi fra Oslo Lysverker, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner 1940» s. 135—137.

A/S Schous Bryggeri har i brev 19. november 1946 søkt om stadfesting av konsesjonen.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev 13. desember 1947 gitt følgende uttalelse:

«A/S Schous Bryggeri har den 19. november 1946 søkt om stadfesting av selskapets konsesjon av 5. desember 1940 på leie av inntil 4 000 kW. elektrisk energi fra Oslo Lysverker.

Søknaden er sålydende:

«Vi har mottatt Deres sirkulærskrivelse av 31. f. m. bilagt med Rundskriv av 10. oktober 1945 vedrørende ervervskonsesjoner gitt under okkupasjonen, som vi ikke kan finne å ha mottatt tidligere.

I henhold til bestemmelsene i dette rundskriv tillater vi oss herved å søke om stadfestelse av den konsesjon som ble gitt oss med Arbeidsdepartementets skrivelse av 5. desember 1940 til firma Sønnichsen & Co. som våre konsulenter.»

Oslo formannskap har i møte 30. januar 1947 tilrådd stadfesting av konsesjonen.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i påtegning hertil av 10. februar 1947 meddelt at han ikke har noe å bemerke til søknaden.

Hovedstyret skal bemerke:

Den omhandlede konsesjon er i det vesentlige gitt på samme vilkår som fastsatt for kraftleiekonsesjonen av 13. november 1925 med tidsbegrensning til 1. oktober 1955. Det er ikke betinget avgift til stat eller kommuner, da kraften anvendes til erstatning for kull til fremstilling av damp.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke ved kraftleieforholdet i realiteten og finner ikke grunn til å foreslå noen endringer i de oppstilte vilkår utover de redaksjonelle forandringer som er vanlig ved stadfesting av kraftleiekonsesjoner gitt i okkupasjonstiden.

I samsvar hermed anbefales konsesjonen stadfestet.

Behandlet i hovedstyremøte den 12. desember 1947.»

Departementet vil i tilslutning til hovedstyrets uttalelse rå til at tillatelsen av 5. desember 1940 blir stadfestet med disse endringer i betingelsene:

Ordet «Arbeidsdepartementet» i post 8, første ledd endres til Kongen og ellers hvor det forekommer til vedkommende departement. «Dette departement» i post 3, første ledd, endres til Kongen.

Industridepartementet

tilrår:

Tillatelse av 5. desember 1940 for A/S Schous Bryggeri til fortsatt å leie inntil 4 000 kW. elektrisk energi fra Oslo Lysverker stadfestes etter restitusjonslovens § 4 på de betingelser som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 23. januar 1948.

9. Foss Jernstøperi.

(Stadfesting av tillatelse av 13. juli 1944 til å leie inntil 1 450 kW. fra Aker Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 23. januar 1948.

Foss Jernstøperi fikk 13. juli 1944 tillatelse til å leie inntil 1 450 kW. fra Aker Elektrisitetsverk, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1944, s. 40—42.

Foss Jernstøperi har i brev av 31. oktober 1946 søkt om stadfesting av konsesjonen.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 13. desember 1947 gitt følgende uttalelse:

«Foss Jernstøperi har den 31. oktober 1946 søkt om stadfesting av sin konsesjon av 13. juli 1944 på leie av inntil 1 450 kW. fra Aker Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«I henhold til paragraf 4 i provisorisk anordning av 17. august 1945 om gjenopptagelse og revisjon av judisielle og administrative avgjørelser truffet under okkupasjonen, tillater vi oss å søke om stadfestelse av konsesjon gitt oss av Trafikkdepartementet og datert 15. juli 1944.»

Aker formannskap har i møte den 10. januar 1947 vedtatt forslag fra den tekniske rådmann om å anbefale konsesjonen stadfestet.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i påtegning hertil av 28. januar 1947 meddelt at han ikke har noe å bemerke til søknaden.

Hovedstyret skal bemerke:

Den omhandlede konsesjon er i det vesentlige gitt på samme vilkår som fastsatt for kraftleiekonsesjoner av 3. mars 1932, jfr. kgl. resolusjon av 14. juni 1935 og 29. april 1938, med tidsbegrensning til 1. januar 1954. Det er ikke betinget avgift til stat eller kommune.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke ved kraftleieforholdet i realiteten og finner ikke grunn til å foreslå noen endringer i de oppstilte vilkår utover de redaksjonelle forandringer som er vanlig ved stadfesting av kraftleiekonsesjoner gitt i okkupasjonstiden.

I samsvar hermed anbefales konsesjonen stadfestet.

Behandlet i hovedstyremøte den 12. desember 1947.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at tillatelsen av 13. juli 1944 blir stadfestet med disse endringer i betingelsene for tillatelsen:

Post 3, første ledd skal lyde: «Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen». Ordet «Trafikkdepartementet» i post 8, første ledd endres til Kongen og hvor ordet ellers forekommer til vedkommende departement.

Industridepartementet

tilråder:

Tillatelse av 13. juli 1944 for Foss Jernstøperi til å leie inntil 1 450 kW. fra Aker Elektrisitetsverk stadfestes i samsvar med § 4 i restitusjonsloven med de endringer i betingelsene som er foreslått i Industridepartementets tilråding 23. januar 1948.

10 Bergens Kreditbank A/S.

(5 års fristforlengelse til å ha Arnefjordvassdraget i Sogn som brukelig pant.)

Kgl. resol. av 23. januar 1948.

Bergens Kreditbank A/S som ved Ytre Sogn namsretts kjennelse av 10. november 1942 ble innsatt i bruksbesittelse av Arnefjordvassdraget i Vik i Sogn har i brev av 17. juli 1947 søkt om 5 års forlengelse av fristen for bruksbesittelsen, jfr. ervervslovens § 35 første ledd.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 16. desember 1947 uttalt:

«Med brev fra Handelsdepartementet av 21. juli 1947 mottok man til uttalelse nedenstående søknad av 17. s. m. fra Bergens Kreditbank A/S:

«Bergens Kreditbank A/S, Bergen, som har pantobligasjon i Arnefjordvassdraget i Vik i Sogn stor kr. 245 000 tok under 10. november 1942 dette vassdrag til brukelig pant i. h. t. N. L. 5—7—8. Se bilaget.

Etter lov om ervervelse av vassfall m. v. av 14. desember 1917 § 35 jfr. lov nr. 6 av 24. mars 1933 gjelder denne bruksbesittelse for inntil 5 år. Kongen kan forlenge denne frist med inntil 5 år.

Bergens Kreditbank A/S søker herved om forlengelse av fristen med 5 år, fra 10. november 1947 å regne.

Banken arbeider med salg av Arnefjordvassdraget og dette tar sin tid. De vanskelige material- og arbeidsforhold legger i dag også hindringer i veien for stiftelsen av et aksjeselskap til overtakelse av vassdraget, en løsning som banken også undersøker.

Får banken denne fristforlengelse er der grunn til å tro der vil finnes en løsning så den kan redde sin pantefordring.»

Vik herredstyre har i møte 23. oktober 1947 enstemmig gjort sådant vedtak:

«Kommuna har ikkje grunn til å setja seg imot at pantet vert teke til brukeligheit og at freisti vert forlenga i 5 år frå 10. november 1947 såfremt dette ikkje medfører endringar i kommuna og private sine retter i nemnde vassdrag.»

Overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane fylke har under 8. november 1947 uttalt:

«A/S Arnefjord eier så vidt jeg vet hele komplekset av vassdrag som faller ut i Framfjorden og Indrefjorden. Vassdraget betegnes Molsetvassdraget, Gravsetvassdraget (Kvilesteinsvassdraget) og Tennevassdragene (Sleipo o. a.).

Jeg er ikke så kjent at jeg kan se hva de eiendommer som Bergens Kreditbank har overtatt som brukelig pant omfatter.

Det er helt nødvendig for distriktets elektrisitetsforsyning å erverve disse vassdrag helt eller delvis.

Vi har undersøkt og planlagt utbygging av Sleipo og Gravsetelva.

A/S Framfjord Talc Mill har en kraftstasjon, som er altfor liten for grubedriften og møllen og trenger mer kraft. Selskapet ønsker samarbeid med distriktets elektrisitetsforsyning for å øke sin kraftforsyning.

Det kan dog ikke være noen grunn til å motsette seg den fristforlengelse for bruksbesittelsen som Bergens Kreditbank søker om i brev av 17. juli 1947. Hvis videre overdragelse av vassrettighetene og eiendommene blir aktuell har man jo anledning til å gripe inn.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har ifølge påtegning av 15. november 1942 under henvisning til kommunens og overingeniørens uttalelser ikke noe å bemerke til at den av Bergens Kreditbank søkte fristforlengelse innvilges.

Hovedstyret skal bemerke:

Ifølge ervervslovens § 35, 1, kan den som har panterett i en eiendom, som han ikke uten konsesjon eller tillatelse kan erverve med full rettsvirkning, dog ta eiendommen til brukelig pant for inntil 5 år. Kongen eller den han bemyndiger kan forlenge denne frist med inntil 5 år.

I 1917 søkte A/S Arnefjord konsesjon på Arnefjordvassdraget. Ifølge brev fra Vassdragsdirektøren til Arbeidsdepartementet av 8. januar 1918 gjaldt andragendet 2 vassdrag i Vik prestegjeld, Tenneelva, som var beregnet å kunne gi 14 000 el.HK. og Valsvikelva som var beregnet til 55 000 el.HK. I et senere brev av 24. august er kraften på grunnlag av ytterligere opplysninger beregnet til henholdsvis 15 400 og 55 700 el.HK.

Konsesjonssøknaden ble ikke innvilget.

A/S Arnefjord har senere ervervet noen vassdragsrettigheter utover dem som tidligere er nevnt.

I 1939 søkte A/S Prosper, Bergen, om konsesjon på vassdragsrettighetene — A/S Arnefjord var i mellomtiden gått konkurs.

Heller ikke denne søknad førte til noe, idet Arbeidsdepartementet ifølge brev av 6. mars 1942 ikke kunne anbefale søknaden innvilget.

Etter de foreliggende uttalelser og da der så vidt vites ikke er andre omstendigheter som taler mot søknaden vil hovedstyret anbefale at Bergens Kreditbank A/S får tillatelse til å ha vassdragsrettighetene til brukelig pant i ytterligere inntil 5 år regnet fra 10. november 1947.

Behandlet i møte 12. desember 1947.»

Departementet vil etter det foreliggende med hovedstyret rå til at fristen for bruksbesittelsen forlenges med 5 år regnet fra 10. november 1947.

Industri-, Håndverk- og Skipsfartsdepartementet

tilråder:

I medhold av § 35 i ervervsloven av 14. desember 1917 tillates det Bergens Kreditbank A/S å ha Arnefjordvassdraget i Vik i Sogn som brukelig pant ytterligere til 10. november 1952, jfr. Ytre Sogn namsretts kjennelse av 10. november 1942.

11. Odda Smelteverk A/S.

(Tillatelse til å erverve 190 ordinære aksjer i A/S Tyssefaldene.)

Kgl. resol. av 6. februar 1948.

Ved kgl. resolusjon av 17. mars 1939 fikk Odda Smelteverk A/S tillatelse til å erverve 8 035 ordinære aksjer i A/S Tyssefaldene. Herom vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1939, side 14 flg.

Ved kgl. resolusjon av 16. mai 1947 fikk selskapet tillatelse til ytterligere å erverve 2 407 ordinære aksjer, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1947, side 63—65.

I brev av 30. august 1947 har Odda Smelteverk A/S søkt om tillatelse til ytterligere å erverve 190 ordinære aksjer i A/S Tyssefaldene.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning gitt følgende uttalelse, datert 16. desember 1947:

«Med påtegning fra Handelsdepartementet av 4. september 1947 mottok man til uttalelse nedenstående andragende fra A/S Odda Smelteverk, datert 30. august 1947:

«Ved kgl. resolusjon av 16. mai 1947 fikk vi tillatelse til å erverve 2 407 ordinære aksjer i A/S Tyssefaldene.

Senere har vi kjøpt ytterligere 170 ordinære aksjer som var på engelske hender og enn videre fått overlatt av advokat Haavind 20 ordinære aksjer mot et tilsvarende antall preferanseaksjer.

Norges Banks samtykke til å kjøpe de 170 aksjer fra England vedlegges.

Vi tillater oss å be om tillatelse til å erverve de omhandlede 190 ordinære aksjer i A/S Tyssefaldene.»

N o r g e s B a n k har i brev av 6. august 1947 anført:

«Som svar på Deres ovennevnte brev kan vi meddele at vi for vårt vedkommende ikke vil reise noen innvending mot at oppgjør for omhandlede 170 aksjer til et total-beløp av kr. 21 250 skjer på den måten at Deres engelske moderselskap, The British Oxygen Company, Limited, London, belaster Dem for motverdien i pund sterling.

Det er en forutsetning for vårt samtykke at det endelige oppgjør ikke kommer i noen annen stilling enn om beløpet var innbetalt på sperret konto i norsk bank.»

O d d a h e r r e d s s t y r e har i møte den 20. november 1947 enstemmig anbefalt andragendet innvilget.

O v e r i n g e n i ø r e n for Hordaland fylkes elektrisitetsforsyning har i påtegning av 26. november 1947 også anbefalt andragendet innvilget og fylkesmannen i Bergen og Hordaland har under 28. s. m. sluttet seg til overingeniørens anbefaling.

H o v e d s t y r e t skal bemerke:

Aksjekapitalen i A/S Tyssefaldene er kr. 9 970 000, fordelt på 99 700 aksjer à kr. 100. Av disse er 52 500 ordinære aksjer og 47 200 preferanseaksjer. Disse siste har en halv stemme på årsmøtene, 1 representant i styret og 2 i representantskapet.

Ved kgl. resolusjon av 17. mars 1939 fikk Odda Smelteverk A/S tillatelse til å erverve 8 035 ordinære aksjer i A/S Tyssefaldene, og som i andragendet anført ved kgl. resolusjon av 16. mai 1947 tillatelse til å erverve ytterligere 2 407 ordinære aksjer.

Etter en beregning som ble oppstilt i hovedstyrets brev av 1. mars 1947 i anledning av den sistnevnte ervervelse ville de utenlandske interesser, hvis tillatelse ble gitt, eie ca. 58 pst. av aksjene og ha ca. 71,3 pst. av stemmene i Generalforsamlingen. Noen nevneverdig forskyvning i dette forhold vil erverv av 190 ordinære aksjer mot bytte av 20 prefe-

ranse, ikke medføre og hovedstyret vil derfor anbefale den søkte tillatelse gitt.

Noen grunn til å oppstille særskilte betingelser herfor synes det heller ikke nå å være.

Behandlet i møte den 12. desember 1947.»

Departementet skal bemerke:

A/S Tyssefaldene er stiftet i 1906 med formål å utnytte gjennom salg, utbygging, kraftleie, fabrikkdrift eller på annen måte selskaps faste eiendommer i Hardanger. Selskapet har en aksjekapital på kr. 9 970 000 fordelt på aksjer à kr. 100.

Utlendinger og selskaper med utenlandsk kapital er eiere av ca. 60 pst. av aksjene og har stemmerett på generalforsamlingen for ca. 70 pst. De norske interesser er nemlig sterkest representert blant preferanseaksjene, som imidlertid bare har ½ stemme på generalforsamlingen.

Odda Smelteverk A/S har en aksjekapital på kr. 2 500 000 fordelt på 2 500 aksjer à kr. 1 000, hvorav 2 498 tilhører det engelske selskap The British Oxygen Company, Limited, London, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1937, side 79 flg.

Departementet har ikke noe å bemerke til at Odda Smelteverk A/S erverver ytterligere 190 ordinære aksjer i A/S Tyssefaldene, hvorav de 170 tidligere var på engelske hender og vil med hovedstyret rå til at smelteverkets søknad blir innvilget i samhøve med ervervslovens § 37, pkt. 1.

En finner ingen grunn til å fastsette særlige betingelser for tillatelsen.

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 37, pkt. 1 tillates det Odda Smelteverk A/S å erverve ytterligere 190 ordinære aksjer i A/S Tyssefaldene.

12. Vang kommune.

(Tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Yljavassdraget.)

Kgl. resol. av 20. februar 1948.

Vang kommune fikk den 8. oktober 1942 tillatelse til å foreta en regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Begnavassdraget. Reguleringen bestod i 1 m oppdemning og 2 m senking av Steinbusjøen og 1,7 m oppdemning og 1,3 m senking av Øyangen, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942, side 130 flg.

Ved kgl. resolusjon av 2. august 1946 ble tillatelsen stadfestet overensstemmende med restitusjonsanordningens § 4 på uforandrede vilkår.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 29. januar 1948 har departementet mottatt en søknad av 10. august 1946 fra overrettssakfører Edv. Bredok Erichsen på vegne av Vang kommune om tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Steinbusjøen og Øyangen ved 1,3 m oppdemning av begge sjøer og 1 m senking av Steinbusjøen og 4,7 m senking av Øyangen.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Fylkeskontorsjefen i Opland har 12. september 1946 oversendt følgende søknad — med bilag fra Vang kommune ved o.r.sakfører Edv. Bredok Erichsen:

« Under 8. oktober 1942 ble det meddelt Vang kommune, Opland, konsesjon til regulering av Øyangen og Steinbusjøen i Vang — Begnavassdraget — til en reguleringshøyde øvre kote 1209,7
nedre kote 1206,7
Reguleringshøyde 3,0 m.

I henhold hertil har Vang kommune i 1943 og 1944 latt avholde ekspropriasjonsskjønn og deretter i rett tid begjært fravikelseskjennelse samt innsendt begjæring om stadfestelse av konsesjonen overensstemmende med restitusjonsanordningen av 17. august 1945.

Da den regulerte vannføring jo ikke alene vil ha interesse for Vang kommune som eier av vannrettigheter og kraftverk i Yljavassdraget, men også for de nedenforliggende bruk, innledet kommunen umiddelbart etter at overskjønnet var avhjemlet i august 1944 forhandlinger med Foreningen til Begnavassdragets regulering, hvilke forhandlinger har ledet til en overenskomst mellom kommunen på den ene side, og foreningen på den annen side om dannelselse av en forening til Yljavassdragets regulering, hvilken overenskomst er av 30. januar d. å. og følger hermed i bekreftet avskrift som bilag 1 hermed.

Under de langvarige forhandlinger som har gått forut for denne overenskomst ble det fra Foreningen til Begnavassdragets regulering sterkt fremholdt at den meddelte konsesjon ville være av mindre interesse for foreningens medlemmer, idet de ikke kunne påregne å bli tilført så meget vann som ønskelig og mulig og at foretagendet derfor ville bli så dyrt at det stillet seg tvilsomt om en deltagelse ville være regningssvarende.

Vang kommune på sin side fant også at det av hensyn til de store muligheter som en utnyttelse av Yljavassdraget frembyr kunne være av betydning allerede fra begynnelsen av å sikre seg retten til å skaffe mest mulig driftsvann med tanke på en mulig fremtidig samlet utbygging av den hele fallhøyde fra Øyangen til gården Opdal — det såkalte Opdalprosjekt — med en samlet fallhøyde på 600 meter.

Foreningen til Begnavassdragets regulering og Vang kommune har under disse omstendigheter blitt enige om at det ville være det økonomisk riktige at man med en gang går til de merutgifter som en sådan tilleggsregulering vil medføre og disse hensyn har da ledet til ovennevnte overenskomst, hvorved Vang kommune har forpliktet seg til å søke om, og være med på gjennomføring av en tilleggsregulering.

Under henvisning til foranstående fremstilling tillater jeg meg derfor på Vang kommunes vegne å søke om at der må bli gitt kommunen konsesjon overensstemmende med vassdragsreguleringslovens bestemmelser med tillatelse til en utvidet regulering i tillegg til den allerede meddelte konsesjon av 8. oktober 1942 således, at den høyeste tillatte reguleringsgrense i sjøene Øyangen og Steinbusjøen blir på kote 1211,00 og den laveste regulerede vannstand i

Øyangen på 1202,00
og i Steinbusjøen på 1205,70
alle høyder i referanse til vassdragsvesenets fastmerke 3 ved Øyangneset, h — 1208,368.

For kommunene som er interessert i reguleringen søkes konsesjonen meddelt uten tidsbegrensning. For de øvrige deltagere i reguleringen bes tidsbegrensningen satt til lovens maksimum og regnet fra den dato da tilleggs-konsesjonen blir meddelt, idet medlemmene av Foreningen til Begnavassdragets regulering har anført at dette må være en betingelse for at de kan delta i denne regulering, idet de på grunn av herskende krigstilstand har vært avskåret fra å delta fra 1942 av.

Ellers går man ut fra at avgifter og betingelser ikke blir ugunstigere enn bestemt i konsesjonen av 8. oktober 1942.

Det er ikke nødvendig at søknaden forelegges Vang herredsstyre eller formannskap.

For øvrig henvises med hensyn til den tekniske side av saken til vedlagte planer og beskrivelser av 2. ds. utarbeidet av den tekniske konsulent for Foreningen til Yljavassdragets regulering, hr. ingeniør Karl Müller Ellefsen, Svalbardvn. 8, telefon 98 564 og andre bilag som lå til grunn for den i 1942 meddelte konsesjon, hvilke bilag forutsettes tilgjengelig i departementets eller vassdragsvesenets arkiver.»

Etter den i søknaden påberopte overenskomst av 30. januar 1946 har Vang kommune og Foreningen til Begnavassdragets regulering dannet en Yljavassdragets reguleringsforening. Vang kommune skal søke om tilleggs-konsesjon og fortsette arbeidet med den i 1942 tillatte regulering. Overenskomsten inneholder nærmere bestemmelser om fordelingen av utgiftene til reguleringsgjennomførelse, drift og vedlikehold. Den er godkjent av Vang herredsstyre i møte den 7. mars 1946 og tiltrådt av staten som eier av Faslefoss, Storbrofoss kraftverk — med forbehold om approbasjon av de 7 kommuner som eier dette, Heen Træsliberi, Aadalens Træsliberi, A/S Hofsfoss Træsliberi og Papirfabrik, A/S Folum Fabrikker, Hønefoss og Norderhov kraftverk og Drammens elektrisitetsverk.

Konstituerende generalforsamling i den nye reguleringsforeningen ble holdt 11. mars 1946.

Ifølge den fremlagte beskrivelse — datert 2. august 1946 — har Ylja et nyttbart fall fra Øyangen til Begna ved Skogstad på 600 m, hvorav Vang kommune eier 480 m, men resten er ikke nyttbar uten i forbindelse med Vangs andel. Kommunen har bygget ut 257 m av sitt fall med en maskininstallasjon på 900 HK. Den har videre bygget ut den øvre halvdel av fallet i Begna mellom Strandafjord og Vangsmjøsen, Eidsfoss, 25 m fall og en maskininstallasjon på 100 HK.

For å dekke behovet for den nærmeste fremtid trenger kommunen ytterligere 1 000 HK. Den kan da enten utvide kraftanlegget i Ylja med en ny rørledning og et nytt aggregat, eller øke installasjonen i Eidsfoss, eller bygge ut det nåværende anlegg i Ylja for 6 000 HK. i samarbeide med nabokommunene, eller å bygge ut Yljas totale fall. Denne utbygging vil imidlertid gi mer kraft — av professor Heggstad i sin tid anslått til 16 500 KVA. mer enn Vang og nabokommunene har bruk for, og den måtte derfor i tilfelle knyttes til samkjøringen på Østlandet. Drevet som toppdriftsanlegg 6 à 7 vintermåned er ytelsen ved et magasin på 84 mill. m³ anslått til 30 000 HK.

En utvidelse av reguleringen — fremholdes det — er nødvendig for videre utnyttelse av Eidsfossen, en fordel for utvidelsen av det nåværende anlegg i Ylja og en forutsetning for full utnyttelse av Ylja. Alle de nedenforliggende bruk i vassdraget vil ha fordel av reguleringen.

Den søkte tilleggsregulering omfatter 1,3 m ytterligere oppdemning av begge vatn, 1,0 m ytterligere senking av Steinbusjøen og 4,7 m ytterligere senking av Øyangen. Den totale reguleringshøyde i de to vatn blir henholdsvis 5,3 og 9,0 m og de totale magasiner er angitt til henholdsvis 39 og 45 mill. m³ tilsammen 84 mill m³. Vatna er oppgitt til å måle henholdsvis 7,45 og 5,0 km².

Skadene oppgis å bestå i neddemning av vel 200 dekar grunn ved Steinbusjøen og vel 100 dekar ved Øyangen. Der ligger ingen støler ved vatna og grunnen har neppe betydning som annet enn for renbeite. Videre i øket skade på fisket og i at noen fiskeboder — som ennå ikke er flyttet — må flyttes høyere opp enn forutsatt ved den forrige regulering.

Omkostningene ved den samlede regulering er anslått til kr. 345 000.

Planen omfatter også en varig senking av Vetletjern nedenfor Øyangen på 1,2—1,3 m.

Ansøkerens forslag til manøvreringsreglement — innkommet med departementets påtegnning av 23. september 1946 — inneholder

de alminnelige bestemmelser og forutsetter at vannslipningen skal foregå etter Vang kommunale elektrisitetsverks behov og etter Foreningen til Yljavassdragets Regulerings bestemmelser.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 21. og 30. september 1946 og har vært til uttalelse i distriktet med følgende resultat:

Vestre Slidre herredsstyre har i møte den 26. oktober 1946 gjort slikt vedtak:

«Vestre Slidre, som ikkje har kraftstasjon sjølv, men må leiga all krafta til bygda, har hatt og har stor interesse for eit samarbeid med Vang om vidare utbyggjing av Ylja. Ein har vendt seg til Vang om saka, men ikkje møtt nokor interesse derfrå.

Det er no teke opp arbeid av Valdres-kommunane og Vestopland komm. kraftverk om å få til samkjøring i dette distriktet og koma inn på Austlandssamkjøringa. Dersom dette blir noko av, må Ylja gå inn i denne samkjøringssplanen og byggjast etter det største alternativet med full regulering av sjøene. Men dette må bli eit samkommunalt verk for alle dei interesserte kommunane.

Heradstyret rår til at det blir gjeve løyve til ei slik regulering som det er søkt om, men det må vera føresetnaden for reguleringa at grannebygdene som treng kraft, får høve til å ta del i ei vidare utbyggjing av Ylja slik at dei store kraftmengdene ein har i dette fallet, kan bli utnytta.»

Vang herredsstyre som av fylkesmannen i Opland er tilstillet Vestre Slidres vedtak, har behandlet dette i møte den 18. januar 1947 og sluttet seg til en av styret for Vang komm. elektrisitetsverk avgitt redegjørelse datert 17. s. m. Etter denne var representanter for de to kommuner i 1937 i det vesentlige blitt enige om et forslag om felles utbygging av Ylja. Forslaget ble vedtatt av Vang herredsstyre 11. mars s. å., men det ble forkastet av Vestre Slidre. Vang er vel så interessert i den vidare utbygging av Ylja som Vestre Slidre, men det må være Vang som har rett til å bestemme over Ylja.

Fylkesmannen i Opland anfører under 17. februar 1947 følgende:

«Søknaden om tillatelse til utvidet regulering har jeg etter de foreliggende opplysninger og Vang herredsstyres holdning ikke noe å innvende mot. Men avgiften til kommuner, som i den stadfestede reguleringstillatelse er satt til lovens minimum 10 øre bør vesentlig forhøyes. Reguleringens mulige skadevirkninger ned gjennom Valdres på isveger m. v. er det ikke noen opplysninger om. Den regulering det her gjelder har vidare sikte enn Vang kommunes interesser som kraftverkeier. Den interesserer kraftverk og bruk hele vassdraget nedover til sjøen.»

Lærdal og Borgund herredsstyret har behandlet saken i møter hen-

holdsvis den 19. november og 14. desember 1946, og de har ingen bemerkninger å gjøre til den ytterligere regulering.

Overingeniøren for Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane fylke uttaler i påtegning av 20. januar 1947:

«Det var en gang tale om at Lærdal og Borgund skulle få kraft fra en ny utbygging i Ylja. Nå er det bestemt at Lærdal og Borgund skal få kraft fra Årdal Verk.

Reguleringen av Yljavassdraget må planlegges ut fra hensynet til kraftverkene i Ylja og Begna. En samkjøring mellom Vangs ledningsnett og Borgunds og Lærdals ledningsnett over Nystova og Maristova kan bli aktuell i framtiden, men dette vil ikke ha noen innflytelse på planleggingen av reguleringen i Ylja.

Overføring til Tyinvasdraget.

Øyangen og Steinbusjøen kan imidlertid ved en tunnel på ca. 2,5 km overføres til Tyin.

Da Årdals Verk i sin kraftstasjon har større maskininstallasjon enn det kan utnytte ved fabrikkdrift er det et spørsmål om ikke en overføring til Tyin bør overveies. Overføringen vil så vidt jeg kan se øke kraftmengden for Årdal Verk med ca. 25 000 turbinhestekrefter. Til utnyttelse av dette er så vidt jeg vet den nåværende installasjon i kraftstasjonen tilstrekkelig.

Jeg er klar over at en overføring av vassdraget vil støte på vanskeligheter på grunn av kraftstasjonene på østsiden, og det vil utvilsomt være nødvendig å kunne slippe vannet til begge sider.

Så vidt jeg forstår er reguleringen mot Begna forholdsvis billig så dette behøver ikke være noen hindring.

Et samarbeide bør kunne oppnås for å utnytte Årdals Verks store maskininstallasjon.

Jeg kjenner ikke til om denne side av saken er utredet. Hvis den ikke er det, vil jeg råde til at det gjøres.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane henviser i sin ekspedisjon av 22. februar 1947 til foranstående uttalelse og anfører følgende:

«Eg ville finne det ynskjeleg om det i samband med denne reguleringa vart teke eit atterhald som gjorde det mogleg å føre vatn frå dette nedslagsfelt til Tyinvasdraget om dette skulle få interesse, og andre interesser ikkje kom til å lide ved det. Det kunne truleg verte ei praktisk samkjøring.»

Inspektøren for ferskvannsfisket har 21. november 1947 avgitt slik uttalelse:

«Den ganske omfattende regulering det søkes om vil utvilsomt berøre begge sjøers produksjonsevne meget sterkt. Likeså vil den medføre en betydelig forringelse av fiskens forplantningsmuligheter.

Av disse grunner tillater jeg meg å anbefale at der i konsesjonsbetingelsene medtas bestemmelser om at konsesjonæren tilpliktes:

1. å utsette årlig i Øyangen og Steinbusjøen eller deres tilløp det antall yngel eller settefisk som Landbruksdepartementet måtte bestemme.
2. å forsyne kanalen foran tappeluken med gitter for å hindre at fisk følger med driftsvannet ut.

Til reguleringskjønnet bør der oppnevnes en fiskerikyndig skjønnsmann.»

Vang kommune fikk 8. oktober 1942 tillatelse til å regulere Steinbusjøen og Øyangen i Ylja, Begnavassdraget mellom kotene 1206,7 og 1209,7, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942 s. 130—135. Tillatelsen ble stadfestet ved kgl. resolusjon av 2. august 1946 på uforandrede vilkår. Fristen for arbeidets påbegynnelse er forlenget 2 ganger, senest ved kgl. resolusjon av 2. august 1946 til 8. oktober s. å.

Kommunen som nå sammen med Foreningen til Begnavassdragets Regulering har dannet en forening til Yljavassdragets regulering, søker om tillatelse til å utvide reguleringen.

Det samlede magasin ved nåværende regulering er 37 mill m³ og ved tilleggsreguleringen øker det til 84 mill. m³. Da det gjennomsnittlige årlige avløp er anslått til 72 mill. m³ blir det altså noen overregulering. Tappet med hensyn på Yljafallene anslår Hovedstyret den regulerte vassføring til 2,3 m³/sek mot 2,1 ved den opprinnelige regulering. Økingen ved tilleggsreguleringen blir da 0,2 m³/sek for Yljafallene og Eidsfoss, tilsvarende ca. 750 nat.-HK. i de utbygde fall her. For fallene nedenfor Strandefjord blir økingen noe mindre eller ca. 0,15 m³/sek, tilsvarende ca. 325 nat.-HK. tilsammen i de utbygde fall (ca. 162 m). Altså i alt ca. 1 075 nat.-HK. i de fall som nå er utbygget.

Skaden og ulempen består vesentlig i neddemning av ca. 300 dekar grunn, som ikke kan utnyttes til annet enn renbeite. Videre i øket skade på fisket og i at noen fiskerboder må flyttes høyere opp enn den tidligere regulering ville medføre. Dessuten er der en viss mulighet for at den kan ha virkning på isveiene ned gjennom Valdres.

Hovedstyret antar at betingelsene for at tillatelse kan meddeles er til stede, jfr. reguleringslovens § 8, og anbefaler søknaden innvilget.

Tillatelsen av 1942 ble gitt på ubegrenset tid for kommuner og 50 år for private fall-eiere. Det sier seg selv at en utvidelse av reguleringen i tidligere regulerte vatn ikke kan gis lenger varighet enn den opprinnelige konsesjon. Konsesjonstiden og tidsfristene for statens innløsningsrett må bli de samme for begge tillatelser.

I konsesjonen av 1942 er avgiftene satt til kr. 0,50 pr. nat.-HK. til staten og kr. 0,10 pr. nat.-HK. til kommuner.

Etter det som er opplyst må en regne med sesongtapping fra magasinet av hensyn til brukene lenger nede i vassdraget, og når Yljas totale fall en gang bygges ut. Da en slik tapping kan tenkes å medføre større skader eller ulemper synes det rimelig å sette avgiften til kommuner høyere for tilleggsreguleringen, og Hovedstyret foreslår den satt til kr. 1 pr. nat.-HK. Avgiften til staten foreslås bibeholdt uforandret. Det foreslås inn tatt bestemmelse om at Kongen kan kreve vannslipningen endret hvis det skulle vise seg at den medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, at konsesjonæren må finne seg i det uten erstatning og at han dessuten må påta seg å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann. Bestemmelsen blir å innta i betingelsenes post 14 om vannslipningen og i manøvreringsreglementet.

Hovedstyret har videre tatt opp fiskeriinspektørens forslag vedrørende fisket.

For øvrig antas betingelsene å burde være de samme som for tillatelsen av 1942. Utkast vedlegges.

Hovedstyret har utover det som er anført foran om vannslipningen ikke noe å bemerke til ansøkerens forslag til manøvreringsreglement. Utkast vedlegges. Reglementet foreslås gjort gjeldende som vanlig inntil videre.

Angående vedtektene for Foreningen til Yljavassdragets Regulering har Hovedstyret i brev av 20. august 1946 til Handelsdepartementet uttalt følgende:

«Ad § 2.

Hvis andre eiere av vassfall eller bruk skulle ha interesse av å bli medlem av foreningen har de adgang hertil i henhold til reguleringslovens § 9 pkt. 3. Det er vel imidlertid neppe påkrevd å innta noen uttrykkelig bestemmelse herom.

For tilfelle der skulle bli flere medlemmer enn Vang kommune og Foreningen til Begnavassdragets regulering måtte en rekke paragrafer forandres og eventuell stadfestelse av endringene opptas til behandling. Man går ikke nå nærmere inn på disse bestemmelser.

For øvrig har man intet vesentlig å bemerke.»

Sogn og Fjordane fylke antyder at det bør tas forbehold om adgang til hel eller delvis overføring til Tvin.

Etter reguleringslovens § 8 pkt. 2 bør sådan ikke gis, når ikke alle, hvis rettigheter

berøres av forminskelsen av vassføringen har samtykket i overføringen. Det er lite sannsynlig at brukene i vassdraget vil samtykke og en ser derfor ikke noen grunn til å drøfte dette spørsmål nærmere.

Hovedstyrets utkast til betingelser og manøvreringsreglement er godtatt av Vang kommune, jfr. ordførerens vedliggende brev av 23. januar d. å. med bilag.

Foreningen til Bægnavassdragets Regulering, som også er tilstillet utkastene, peker i vedliggende brev av 23. desember 1947 på at den i sin tid ba ansøkeren om at reglementets pkt. 2, annet avsnitt måtte bli formet slik:

«For øvrig foregår vannslipningen etter Vang kommunale elektrisitetsverks behov og etter Foreningen til Yljavassdragets Reguleringens bestemmelser.»

Ansøkeren formet sitt forslag overensstemmende hermed.

Ordene «og etter Foreningen til Yljavassdragets Reguleringens bestemmelser» var forutsett inntatt ved behandlingen i hovedstyret, men kom ved en inkurie ikke med i det utkast, som ble sendt ansøkeren. De foreslåes derfor tilføyet.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 12. desember 1947.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglementet er sålydende:

1.

Øvre reguleringsgrense i begge vatn er kote	1211,0
Nedre reguleringsgrense i Øyangen er kote	1202,0
Nedre reguleringsgrense i Steinbusjøen er kote	1205,7

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke F.M. 3 ved Øyangosen 1208,368 m o. h.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter.

For øvrig foregår vannslipningen etter Vang kommunale elektrisitetsverks behov og etter Foreningen til Yljavassdragets Reguleringens bestemmelser.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at dammen til enhver tid er i god stand. Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperaturer m. v. Av protokollen sendes om det forlanges avskrift til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Departementet skal bemerke:

Den ytterligere regulering — 1 m senking av Steinbusjøen og 4,7 m senking av Øyangen, samt 1,3 m oppdemming av begge vatn — vil etter beregninger foretatt av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet medføre en kraftøking på ca. 1 075 nat.-HK. i de fall som nå er utbygget.

Skaden og ulempene vil vesentlig bestå i neddemming av ca. 300 dekar grunn, som ikke kan nyttes til annet enn reinbeite, øket skade på fisket samt i at noen fiskebuer må flyttes noe høyere opp enn ved den tidligere tillatte regulering. Hertil kommer mulig ulempe for ferdselen på isen ned gjennom Valdres.

Omkostningene ved reguleringen er anslått til ca. kr. 345 000.

Departementet antar at den skade og ulempe som reguleringen vil medføre, må anses å være av mindre betydning i sammenligning med fordelene, slik at det etter reguleringslovens § 8 er adgang til å gi den søkte tillatelse. Man vil etter det foreliggende rå til at konsesjon blir meddelt.

Konsesjonsbetingelsene anbefales fastsatt i det vesentlige overensstemmende med hovedstyrets forslag.

I tillatelsen av 1942 ble avgiftene satt til kr. 0,50 pr. nat.-HK. til staten og kr. 0,10 pr. nat.-HK. til kommuner.

Departementet er enig med fylkesmannen i Opland i at kommuneavgiften for tilleggsreguleringens vedkommende bør settes vesentlig

høyere og vil med Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet rå til at avgiften til kommuner blir satt til kr. 1 pr. nat.-HK., mens avgiften til staten bibeholdes uforandret med kr. 0,50 pr. nat.-HK., jfr. post 3 i utkastet nedenfor.

Det er — overensstemmende med uttalelsen fra Inspektøren for Ferskvannsfisket — foreslått plikt for konsesjonæren til etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse årlig å utsette yngel eller settefisk i Øyangen og Steinbusjøen eller deres tilløp samt til å forsyne kanalen foran tappeluken med gitter for å hindre at fisk følger med driftsvannet, jfr. post 20 i utkastet.

Det foreslås videre inntatt bestemmelse om at det gis adgang for Kongen til å kreve vannslipningen endret, hvis den medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, at konsesjonæren må finne seg i det uten erstatning og at han dessuten må erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann som måtte følge av slik endring, jfr. utkastets post 15.

Departementet har tilføyet de vanlige bestemmelser om naturfredning og om foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, se post 21 og 14.

For øvrig foreslås i det vesentlige samme vilkår som for tillatelsen av 8. oktober 1942.

Denne er gitt på ubegrenset tid med hjemfallsrett for staten etter 50 år og innløsningsrett for staten i det 35te år til de private medeieres andel i reguleringsanleggene. For tilleggsreguleringen blir disse frister også å regne fra 8. oktober 1942, se post 1 og 2 i utkastet.

Utkastet til konsesjonsbetingelser blir i sin helhet sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vassfall der ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra 8. oktober 1942. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vassfallseieres andeler i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år fra 8. oktober 1942 skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringsstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved tilleggsreguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet ved den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 18, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særegne hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje.

Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgøyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer, å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

14.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

15.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

16.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tappingsgrense betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Reguleringsanleggets eier skal måle vassføeringskurver for sjøene før reguleringsarbeidene igangsettes hvis tiden tillater det.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

17.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

18.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner ytterligere kraft så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved

bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

19.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

20.

Innen reguleringen tas i bruk plikter konsesjonæren etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse å forsyne kanalen foran tappeluken med gitter for å hindre at fisk følger med driftsvannet.

Videre plikter konsesjonæren årlig å utsette i Øyangen og Steinbusjøen eller deres tilløp det antall yngel eller settefisk som Landbruksdepartementet måtte bestemme.

21.

Det påhviler konsesjonshaveren, i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å dra omsorg for at de ferdige

anlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

22.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

23.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

En vil videre rå til at det blir fastsatt manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med hovedstyrets forslag som gjeldende inntil videre.

Departementet finner med hovedstyret at det ikke er tilstrekkelig grunn til å gå nærmere inn på det av fylkesingeniøren og fylkesmannen i Sogn og Fjordane uttalte ønske om at det blir tatt forbehold om adgang til hel eller delvis overføring fra dette nedslagsfelt til Tyinvassdraget.

Søknaden er kunngjort på behørig måte.

Industridepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 om vassdragsreguleringer Vang kommune å foreta en ytterligere regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Yljavassdraget i det vesentlige overensstemmende med søknad av 10. august 1946 og dermed fremlagt plan.

Tillatelsen meddeles på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 20. februar 1948.

2. Det fastsettes, som gjeldende inntil videre, manøvreringsreglement for reguleringen av Steinbusjøen og Øyangen i Yljavassdraget overensstemmende med det utkast som er tatt inn i Industridepartementets ovennevnte tilråding.

13. Støa Lysverk.

(Tillatelse til å utføre inntil 300 watt til Sverige.)

Kgl. resol. av 5. mars 1948.

Med brev av 21. februar 1948 fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt en søknad, datert 3. november 1947, fra Støa Lysverk om tillatelse til å utføre inntil 300 watt til Sverige.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av 3. november 1947 til Hovedstyret har Støa Lysverk søkt om tillatelse til å utføre inntil 300 watt til Sverige.

Søknaden er sålydende:

«Støa elektrisitetsverk har lovet Johan Lindgren, som bor i Sverige ca. 250 å 300 watt strøm til lys fra og med 1. januar 1948. Og nu søker vi Vassdrags- og elektrisitetsvesenet om å få utføre inntil 300 watt.

Kan meddele at fra Støa kraftstasjon og til riksgrensen er det 300 meter og derfra til Lindgrens er det 200 meter.»

Trysil skogforvaltning har i brev av 10. oktober 1947 til Landbruksdepartementet meddelt at feste på grunn for ledning over statens skog ved Støa kan påregnes gitt dersom konsesjonssøknaden innvilges.

Trysil herredstyre har i møte den 20. desember 1947 uttalt at det ikke har noe å innvende mot at konsesjonen meddeles inntil videre.

Fylkesmannen i Hedmark har i påtegning til Hovedstyret av 12. januar 1948 meddelt at han slutter seg til Trysil herredstyres uttalelse.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Støa Lysverk eier et mindre 220 V. likestrømsanlegg ved grensen mot Sverige. Etter Hovedstyrets mening er det ikke noe som taler mot at selskapet får tillatelse til å utføre det lille kvantum som det her er spørsmål om. Hovedstyret vil derfor rå til at søknaden innvilges. Det antas ikke nødvendig å gjøre tillatelsen avhengig av vilkår av noen art.

Behandlet i hovedstyremøte den 21. februar 1948.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den søkte tillatelse blir gitt uten betingelser.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 a Støa Lysverk i Trysil herred å utføre inntil 300 watt til Sverige i samsvar med søknad av 3. november 1947.

14. Overføring til Numedalslågen av Tinnhølfeltet i Bjoreia og statsregulering av Halnevatn i Numedalslågen.

(Fastsettelse av reguleringsbestemmelser.)

Kgl. resol. av 5. mars 1948.

I møte 19. februar 1948 har Stortinget samtykket i at det fastsettes reguleringsbestemmelser for overføring til Numedalslågen av Tinnhølfeltet i Bjoreia og for statsregulering av Halnevatn i Numedalslågen i samsvar med det i Innst. S. nr. 13, 1948, inntatte utkast.

Man viser herom til ovennevnte innstilling og til St. prp. nr. 171, 1947.

Utkastet til reguleringsbestemmelser er sålydende:

«I.

1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder for Halnevatn for tiden inntil 3. oktober 1994 og for overføringen av Tinnhølfeltet for tiden inntil Bjoreia utbygges i en slik utstrekning at det overførte vann vil gi minst like stor kraftytelse i Bjoreia som i Numedalslågen, dog ikke ut over 3. oktober 1994.

2.

For den øking av vannkraften som ved overføringen og reguleringen tilflyter eier av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

For Tinnhølfeltet i Bjoreia kr. 0,50 pr. nat.-HK. til Staten.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,50 pr. nat.-HK.

For Halnevatnet kr. 0,50 pr. nat.-HK. til Staten. Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets vassføring som overføringen og reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering i Numedalslågen. Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

3.

De fornødne nærmere bestemmelser med hensyn til beregningen av avgiftene etter

punkt 2 og erleggelsen herav og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 8, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Ved damanleggene skal det kunne treffes de fornødne militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at vassdragets vassfallseiere har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse, liksom vassfallseierne uten godtgjørelse må finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

5.

Vannslipningen fra Halnevatn skal foregå overensstemmende med reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

6.

Vassdragets vassfalls- og brukseiere tilpliktes på forlangende av vedkommende departement å utføre de hydrografiske iakttagelser ved sine vassfall som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og å stille det herved innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker.

7.

Vassdragets vassfalls- og brukseiere skal finne seg i enhver ytterligere regulering i vassdraget som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

8.

Av den for hvert vassfall eller bruk innvunne økte kraft (beregnet som angitt i punkt 2) skal etter hvert som utbygging skjer, på forlangende avgis inntil 10 pst. til de kommuner, hvor kraftanleggene er beliggende, eller andre interesserte kommuner etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Anlegget har rett til å fordre et varsel av minst 2 år for hver gang kraften uttas. Kraften skal leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene, med et tillegg av 20 pst. Størrelsen av produksjonsomkostningene, hvori medregnes 6 pst. forrentning av anleggskapitalen, fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og vassfallseieren eller i mangel herav ved lovlig skjønn. Denne fastsettelse

kan så vel av departementet som av eieren forlanges revidert hvert 5te år. Kraften avgis i den form, hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas i kraftstasjonen eller fra fjernledningen.

Det forbeholdes likeledes staten rett til på samme vilkår å utta inntil 5 pst. av den økte kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9.

Det skal treffes sådanne anordninger ved anleggene og i tilfelle i vassdragene nedenfor disse samt avgis vann i sådan utstrekning, at den alminnelige ferdsel og fløtning besværes så lite som mulig ved overføringen og reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger det i henhold hertil blir å treffe, avgjøres i tvisttilfelle ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtningen som ikke på denne måte avhjelpest, blir å erstatte de fløtningsberettigede overensstemmende med reguleringslovens § 16.

10.

Det til fremme av fisket i Bjoreia og Eidfjordelva tidligere opprettede fond på kr. 20 000 skal økes i den utstrekning vedkommende departement finner det nødvendig, dog ikke ut over et samlet beløp av kr. 70 000.

11.

Reguleringsanlegget er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

12.

Vassdragets vassfalls- og brukseiere underkastes de bestemmelser som til kontroll med foranstående bestemmelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av vedkommende vassfallseiere etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

13.

Nærværende bestemmelser blir å tinglyse innen de tinglag hvor anleggene er beliggende.

Til sikkerhet for de forpliktelser som i henhold til nærværende bestemmelser måtte påhvile eiendommer eller bruk i vassdraget blir derhos å foreta tinglysning til anførsel på vedkommende eiendommers folier i panteregistret.

II.

De vassfalls- og brukseiere som benytter det ved overføringen og reguleringen innvunne driftsvann, jfr. I, §§ 2 og 3, erlegger til statskassen en årlig godtgjørelse som for hvert år fastsettes av vedkommende departement og etter følgende regler:

Som grunnlag benyttes den samlede anleggskapital omfattende undersøkelser og planlegging, utførelse av anleggene — herunder også grunn- og skadeserstatninger inkl. skjønnsutgifter, forføyninger til avvergelse av skader og ulemper og foranstaltninger for fløtningen, alt med tillegg av rentetap i byggetiden. Skulle det etter at anlegget er satt i drift påløpe engangsutgifter t. eks. til foranstaltninger for fløtningen eller til dekning av skader og ulemper, blir de å legge til kapitalen.

Av den til enhver tid bokførte kapital inkl. byggerenter beregnes renter etter den sats som Finansdepartementet bestemmer for hvert år. Som utgifter kommer dessuten avsetning til fornyelse eller amortering etter de til enhver tid gjeldende regler, videre utgifter til administrasjon, drift og vedlikehold, årlige ulemper og skadeserstatninger, forsikring eller avsetning til sikringsfond, skatter m. v.

Det samlede beløp for året deles mellom de vassfallseiere som helt eller delvis har tatt det økte driftsvann i bruk. Delingen skjer i mangel av overenskomst ved skjønn overensstemmende med reguleringslovens § 9, punkt 4.

En vassfallseiers bestemmelse om å ta det innvunne driftsvann i bruk er bindende for den gjenstående del av reguleringstiden.

Godtgjørelsen erlegges ukrevd etterskuddsvis hvert års 1. mai, dog først 30 dager etter mottatt oppgave. Etter forfall beregnes 6 pst. rente. Godtgjørelsen inndrives ved utpantning.

Den vassfallseier eller bruker som ikke erlegger skyldig reguleringsgodtgjørelse i rette tid er uberettiget til å benytte den regulerte vassføring.

Departementet kan kreve sikkerhet for godtgjørelsens erleggelse.

III.

Departementet kan under særlige omstendigheter, uten hinder av bestemmelsene i avsnitt II, gi en vassfalls- eller brukseier tillatelse til for et nærmere bestemt tidsrom å benytte driftsvann som er innvunnet ved overføringen og reguleringen mot en godtgjørelse som i mangel av overenskomst fastsettes ved skjønn.

Departementet bestemmer i så fall i hvilken utstrekning reguleringsbestemmelsene for øv-

rig skal få anvendelse for vedkommende vassfalls- eller brukseier.»

Under henvisning hertil vil departementet rå til at det blir fastsatt reguleringsbestemmelser overensstemmende med Stortingets vedtak.

Reguleringsbestemmelsene foreslås gjort gjeldende for Halnevatn inntil 3. oktober 1994, d.v.s. samme tidsbegrensning som tidligere bestemt for statsreguleringen av Tunhøvd, Pålbu og Røungen, og for overføringen av Tinnhølfeltet for tidsrommet inntil Bjoreia utbygges i slik utstrekning at det overførte vann vil gi minst like stor kraftytelse i Bjoreia som i Numedalslågen, dog ikke ut over 3. oktober 1994, se utkastets I post 1.

Avgiftene foreslås for overføringen av Tinnhølfeltet satt til kr. 0,50 til staten og kr. 1,50 til kommuner pr. år pr. innvunnen nat.-HK. For Halnevatns vedkommende foreslås avgiften satt til kr. 0,50 til staten og kr. 1 til kommuner, se I post 2.

Godtgjørelse til staten en gang for alle, jfr. reguleringslovens § 13, er ikke betinget, da Halnevatn er undergitt privat eiendomsrett i sin helhet.

Kraftavståelse foreslås betinget med 10 pst. til kommuner og 5 pst. til staten, I post 8.

Det tidligere opprettede fond til fremme av fisket i Bjoreia og Eidfjordelva foreslås økt i den utstrekning vedkommende departement finner det nødvendig, dog ikke ut over et samlet beløp av kr. 70 000, se I post 10.

Bestemmelsene er for øvrig de vanlige.

Man vil videre anbefale fastsatt manøvreringsreglement for statsreguleringen av Halnevatn overensstemmende med følgende av hovedstyret utarbeidede utkast:

«§ 1.

For reguleringen gjelder følgende reguleringsgrenser:

Regulert høyvann	kote 1 130
Regulert lavvann	kote 1 128
Høyeste flomvannstand	kote 1 130,25

Høydene refererer seg til det offisielle vassdragsnivellelement, dettes FM 2 (1 128,306).

§ 2.

Dammens manøvrering og drift skal foregå under ledelse av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

§ 3.

Det skal avgis det til den alminnelige fløtning nødvendige vann overensstemmende med hva der måtte bli fastsatt ved overenskomst eller skjønn.

§ 4.

Fylning og tapning skal skje under hensyn-
tagen til vannstandsforholdene i Pålbu og
Tunhovdfjord.

Det skal ved manøvreringen has for øye at
vassdragets tidligere flomvassføring ikke for-
økes og at isulemper nedenfor i vassdraget
mest mulig unngås.»

Departementet vil videre tilrå at det med-
deles samtykke i medhold av midlertidig lov
nr. 18 av 19. juli 1946 om tillegg til vass-
dragsreguleringsloven til at nødvendig grunn
m. v. kan kreves avstått før erstatningen er
fastsatt og uten frist etter skjønnslovens
§ 55 og at tilsvarende skal gjelde for skade
og ulempe som overføringen og reguleringen
kan føre med seg.

Industridepartementet

tilråder:

1. Det fastsettes reguleringsbestemmelser
for overføring til Numedalslågen av Tinnhøl-
feltet i Bjoreia og for statsregulering av Hal-
nevatn i Numedalslågen overensstemmende
med det i Industridepartementets tilråding av
5. mars 1948 inntatte utkast.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement
for statsreguleringen av Halnevatn i samsvar
med det i Industridepartementets ovennevnte
tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil
videre.

3. I medhold av midlertidig lov nr. 18 av
19. juli 1946 om tillegg til vassdragsregule-
ringsloven av 14. desember 1917 meddeles
samtykke til at nødvendig grunn m. v. i an-
ledning av overføringen og reguleringen kan
kreves avstått før erstatningen er fastsatt og
uten frist etter skjønnslovens § 55. Tilsvaren-
de gjelder for skade og ulempe som tiltakene
kan føre med seg. Ekspropriasjonsskjønn må
begjæres snarest mulig og senest innen en
frist som departementet fastsetter.

15. Christiania Spigerverk.

(Forlengelse av tillatelse til leie av spillkraft
fra Akerhus Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 5. mars 1948.

Ved kgl. resolusjon av 13. januar 1937 fikk
Christiania Spigerverk tillatelse til å leie inn-
til 16 000 kW. spillkraft fra Akershus Elek-
trisitetsverk, inntil 1 000 kW. fra Akers Elek-
trisitetsverk og inntil 3 000 kW. spillkraft fra
Nore kraftverk, jfr. «Meddelte Vassdragskon-
sesjoner», 1937, side 18 flg.

Tillatelsen gjaldt til 1. juli 1945 men ble 25.
april 1945 forlenget til 1. juli 1946, jfr. «Med-
delte Vassdragskonsesjoner», 1946, side 6.

Fra Hovedstyret for Vassdrags-
og Elektrisitetsvesenet har man
mottatt følgende brev av 21. februar 1948 om
ytterligere forlengelse av konsesjonen for så
vidt angår kraftleien fra Akershus Elektrisi-
tetsverk:

«Med departementets påtegning av 25. ap-
ril 1947 mottok Hovedstyret til uttalelse en
søknad av 21. april 1947 fra A/S Christiania
Spigerverk om forlengelse av selskapets
kraftleiekonsesjon av 13. januar 1937 inntil
1. juli 1947.

Med departementets påtegning av 24. okto-
ber 1947 mottok Hovedstyret deretter en ny
søknad av 20. oktober 1947 fra selskapet om
ytterligere forlengelse av kraftleiekonsesjo-
nen inntil 1. juli 1948. Den sistnevnte søknad
er sålydende:

«Vi viser til konsesjon meddelt oss den 3.
februar 1937 for bl. a. leie av inntil 16 000
kW. spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk.
Denne konsesjon ble under 30. april 1945 for-
lenget til 1. juli 1946 hvortil også den løpen-
de kontrakt med Akershus var forlenget.

Den 21. april i år søkte vi om ytterligere
forlengelse av konsesjonen inntil 1. juli 1947,
idet kontrakten med Akershus også var for-
lenget til denne dato.

Kontrakten med Akershus er igjen forlen-
get, denne gang inntil 1. juli 1948, hvorfor
vi hermed søker om tilsvarende forlengelse
av konsesjonen.

Vi imøteser departementets samtykke i for-
lengelsen snarest mulig, og tegner.»

A k e r s h u s h e r r e d s t y r e har i møte den
22. desember 1947 anbefalt søknaden inn-
vilget.

Fylkesmannen i Oslo og Akers-
hus har likeledes — i påtegning av 14. janu-
ar 1948 til Hovedstyret — anbefalt søknaden
innvilget.

H o v e d s t y r e t skal bemerke:

Under okkupasjonen ble Christiania Spiger-
verks konsesjon av 13. januar 1937 på leie
av inntil 16 000 kW. spillkraft fra Akershus
EV., inntil 1 000 kW. primakraft fra Aker
EV. og inntil 3 000 kW. spillkraft fra Nore
Kraftverk forlenget til 1. juli 1946 på ufor-
andrede betingelser. I brev av 1. september
1945 til departementet søkte selskapet om
stadfestelse av den forlengede konsesjon, og
har altså nå søkt om forlengelse av konsesjo-
nen til 1. juli 1948.

Etter hva selskapet opplyser er imidlertid
kraftleien fra Aker Ev. og Nore Kraftverk
bortfalt, således at konsesjonen bare skal
omfatte 16 000 kW. spillkraft fra Akershus
EV. Videre har selskapet bedt om at denne

del av kraftleiekonsesjonen må bli forlenget til 1. juli 1949, som følge av at kraften fra Hol Kraftverk til Spigerverket først kan ventes til denne tid.

Hovedstyret vil rå til at A/S Christiania Spigerverks kraftleiekonsesjon av 3. februar 1937, for så vidt angår selskapets leie av 16 000 kW. spillkraft fra Akershus EV., forlenges for den tid kraftleveringen står ved makt dog ikke utover 1. juli 1949. For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de vilkår som ble oppstillet for den opprinnelige konsesjon — altså uten betingelser — om avgift til kommuner eller staten.

Behandlet i hovedstyremøte den 21. februar 1948.»

Departementet vil rå til at søknaden innvilges på de av hovedstyret foreslåtte vilkår.

Industridepartementet

tilråder:

Den ved kgl. resolusjon av 13. januar 1937 i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 meddelte kraftleiekonsesjon for Christiania Spigerverk forlenges på uforandrede vilkår, for så vidt angår leie av inntil 16 000 kW. spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk, for den tid kraftleveringen står ved makt, dog ikke utover 1. juli 1949.

16. A/S Nordisk Aluminiumindustri.

(Tillatelse til å leie inntil 4 000 kW fra Vestfold Kraftselskap.)

Kgl. resol. av 2. april 1948.

A/S Nordisk Aluminiumindustri fikk ved Arbeidsdepartementets skrivelse av 14. november 1940 tillatelse til å leie inntil 3 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap på nærmere angitte vilkår, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner», 1940, s. 134 flg.

Tillatelsen gjaldt så lenge kraftleiekontrakten stod ved makt. Denne ble avløst av en ny kontrakt av 20.—24. februar 1942 om leie av inntil 4 000 kW., som begynte å løpe 1. juli 1942.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 15. mars 1948 har departementet mottatt en søknad av 16. november 1946 fra A/S Nordisk Aluminiumindustri om tillatelse til å leie denne kraftmengde fra Vestfold Kraftselskap.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av 16. november 1946 til Hovedstyret har A/S Nordisk Aluminiumindustri søkt om konsesjon på leie av inntil 4 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap. Søknaden er sålydende:

«Under henvisning til rundskriv fra Hovedstyret av 10. oktober 1945 og sirkulærskrivelse av 31. oktober 1946 samt til telefonsamtale med Deres ingeniør herr E. Finne, tillater vi oss å søke om stadfestelse på den konsesjon som er gitt vårt selskap ved skrivelse fra Det Kgl. departement for de offentlige arbeider av 14. november 1940 på vår daværende kraftleiekontrakt på inntil 3 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap. Denne kraftleiekontrakt er imidlertid avløst av en ny kontrakt på inntil 4 000 kW. av 20.—24. februar 1942, og vi vedlegger derfor kopi av denne avtale og tillater oss da å søke om konsesjon på denne leie av inntil 4 000 kW.

Videre sender vi en erklæring undertegnet av det samlede styre, som går ut på at det ikke foreligger noen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.»

Holmestrand bystyre har i møte den 23. januar 1948 vedtatt å anbefale den søkte kraftleiekonsesjon meddelt.

Fylkesmannen i Vestfold har i påtegnning av 3. februar 1948 til Hovedstyret likeledes anbefalt kraftleiekonsesjonen meddelt.

Hovedstyret skal bemerke:

Som det også vil fremgå av søknaden ble A/S Nordisk Aluminiumindustri den 14. november 1940 meddelt konsesjon på leie av inntil 3 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap. Tillatelsen gjaldt så lenge kraftleiekontrakten stod ved makt. Imidlertid er denne nå avløst av en ny kontrakt av 20.—24. februar 1942 om leie av inntil 4 000 kW. Energien skal brukes til lys, drivkraft, smelting etc. Kontrakten løper til den av en av partene blir oppsagt, med minst 1½ års forutgående varsel.

Hovedstyret vil rå til at den søkte kraftleiekonsesjon blir gitt og at den blir gjort gjeldende så lenge kraftleiekontrakten står ved makt, dog ikke utover 30. juni 1960. Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes en årlig avgift til staten av 1 kr. pr. kW. av den kraft som gjennomsnittlig benyttes til annet enn direkte erstatning for kull. For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir som anført i vedlagte bilag.

Behandlet i hovedstyremøte den 12. mars 1948.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge kontrakten om leie av inntil 4 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap står ved makt, dog ikke lenger enn til 30. juni 1960.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Saksmaal etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll.

Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med hensyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kr. av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kr. av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftsta-

sjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som ikke benyttes til smelte- og glødeovner erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW. beregnet etter formelen $\frac{8760}{\text{kWh}}$.

Avgiften forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den søkte kraftleietillatelse blir meddelt på de av hovedstyret foreslåtte vilkår, men med den endring at post 3, første punktum gis følgende ordlyd: «Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.»

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV A/S Nordisk Aluminiumindustri å leie inntil 4 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 2. april 1948.

17. Øst-Telemarkens Brukseierforening.

(Stadfesting av tillatelse til midlertidig regulering og tillatelse til varig regulering av Møsvatn.)

Kgl. resol. av 16. april 1948.

Stortinget har i møte 11. mars 1948 gjort følgende vedtak:

«1. Stortinget samtykker i at det meddeles stadfesting på tillatelse av 26. mars 1942 for Øst-Telemarkens Brukseierforening til å foreta en midlertidig tilleggsregulering av Møsvatn med den i Handelsdepartementets tilråding av 8. august 1947 foreslåtte endring i konsesjonsvilkårene.

2. Stortinget samtykker i at det meddeles Øst-Telemarkens Brukseierforening tillatelse til å foreta en varig tilleggsregulering av Møsvatn på de i Handelsdepartementets tilråding av 8. august 1947 foreslåtte betingelser og forutsetninger.»

Om dette vedtak viser man til St. prp. nr. 135 for 1947, og Innst. S. nr. 14, 1948.

For så vidt angår den midlertidige regulering vil departementet rå til at tillatelsen av 26. mars 1942 blir stadfestet med den endring i vilkårene at konsesjonsavgiften til kommuner blir forhøyet fra kr. 0,50 til kr. 1 pr. innvunnen nat.-HK. Man forutsetter at den forhøyede avgift skal betales fra den tid den midlertidige regulering ble tatt i bruk.

De av Stortinget vedtatte betingelser for den varige reguleringstillatelse er sålydende:

«1.

Tillatelsen gjelder til 26 mars 2002. Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse de andeler i det hele reguleringsanlegg med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger som er oppført av hensyn til reguleringen, som tilhører den eller dem som deltar i tilleggsreguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Vedkommende vassfallseiere får i tilfelle krav på driftsvann på grunnlag av den eldre regulerings yteevne mot å betale en forholdsmessig del av utgiftene til drift, vedlikehold og fornyelse. Godtgjørelsen fastsettes av vedkommende departement.

Konsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35 år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse anleggene m. v., for så vidt og i den utstrekning disse er gjenstand for hjemfallsrett etter post 1. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang og således videre hvert 10de år. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier minst 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 55 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til Staten kr. 0,50 pr. nat.HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2 pr. nat.HK.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge en godtgjørelse en gang for alle til Staten av kr. 1

pr. nat.HK. Godtgjørelsen blir å erlegge etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Den har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 19, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver

gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer — å skaffe arbeiderne og funksjonærene den til enhver tid nødvendige legehjelp og sykehusplass.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold

av og istandsettelse av offentlige veier og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Innen reguleringen tas i bruk, skal konsesjonæren innbetale til Rauland kommune kr. 200 000 som avsettes til et fond, hvis renter etter nærmere bestemmelse av herredsstyret anvendes til fremme av jordbruket i distriktet.

Hvis konsesjonæren etter overenskomst med Rauland kommune yter vederlagsfritt 20 tonn fullgjødelse pr. år i konsesjonstiden, utsettes forpliktelsen til å avsette midler til jordbruksfond inntil konsesjonstiden er utløpet.

15.

Konsesjonæren plikter i konsesjonstiden årlig å sette ut inntil 100 000 fiskeyngel eller tilsvarende mengde settefisk i Møsvatn etter Landbruksdepartementets bestemmelse.

16.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget samt beskrivelse av det som er utført. Planene skal approberes av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Utførelsen så vel som dets senere vedlikehold og drift, undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelser i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningen tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik, eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonskostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietakerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

20.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 20 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

21.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelse av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

22.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

23.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

24.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

25.

Det påhviler konsesjonshaveren, i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for

naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.»

Til Stortingets samtykke til den varige regulering er det knyttet følgende forutsetninger:

1.

Da kraftøkingen allerede er tatt i bruk ved den midlertidige regulering, er det forutsetningen at konsesjonsavgiftene blir å beregne på grunnlag av hele denne kraftøking, selv om det hittil og eventuelt i de første år framover ikke skulle bli fullt magasin.

2.

Det er en forutsetning at godtgjørelsen til staten en gang for alle vil bli ettergitt hvis det skulle bli truffet avgjørelse om at Møsvatn i sin helhet er privat eiendomsrett undergitt.

3.

Det er en forutsetning for tillatelsen at den plikt til å dyrke opp jord, som Brukseierforeningen har påtatt seg ved den midlertidige regulering, også blir oppstilt som skjønnsforutsetning ved den varige regulering.

4.

Det forutsettes at Norsk Hydro medvirker ved elektrifiseringen av Møsstrand på den måte som selskapet har tilbudt i brev til Stortingets skog- og vassdragskomité av 11. februar 1948.

Man vil rå til at reguleringstillatelsen blir meddelt i samsvar med foranstående.

Videre vil man rå til at det fastsettes følgende **m a n ø v r e r i n g s r e g l e m e n t** for reguleringen som gjeldende inntil videre:

«Øvre reguleringsgrense er kote 918,50.

Punkt 1.

Uttappingen av vann fra Møsvatn skal foregå så jevnt som mulig året rundt med minst 47 m³/sek. Denne bestemmelse skal dog ikke være til hinder for at tappingen forandres når dette finnes ønskelig av hensyn til vassføringsforholdene eller samkjøring med kraftverk i andre vassdrag samt når vannstanden

i Møsvatn er under 918,30 og brukene ikke hensiktsmessig kan utnytte vassføringen. Den naturlige lågvassføring skal ikke forminskes til annen manns skade.

Under alle omstendigheter skal iakttas at beholdningen i Møsvatn hvert år i tiden mellom 1. juli og 1. desember aldri må være mindre enn 360 mill. m³ vann.

Punkt 2.

Inntil videre avgir dameierne det til fløtningen fornødne kvantum vann etter rekvisisjon av fløtningsforeningens bestyrelse.

Punkt 3.

For så vidt vedkommende departement finner at dameierne ikke oppfyller de forpliktelsener som i anledning av anlegget eller dets drift måtte påhvile dem, så som med hensyn til utredelse av idømte erstatninger m. v., er vedkommende departement berettiget til å overta dammens manøvrering på eiernes bekostning og overensstemmende med her fastslåtte bestemmelser.

For så vidt vedkommende departement finner at dameierne ikke oppfyller sine forpliktelser med hensyn til dammens forsvarlige vedlikehold, kan departementet forby dammens bruk inntil dammen atter er satt i forsvarlig stand.

Den rett der ved nærværende punkt er gitt departementet til å overta dammens manøvrering eller forby dens bruk, kan ikke gjøres gjeldende, forinnen der forgjeves er satt dammens eiere en tilstrekkelig frist til å oppfylle de nevnte forpliktelser. Skulle der oppstå tvist mellom departementet og eierne om eiernes plikt i noe enkelt tilfelle, avgjøres sådan tvist av et lovlig skjønn, bestående av 2 teknikere, hvorav hver av partene oppnevner den ene, og en jurist, der er i besittelse av de for høyesterettsdommere fornødne egenskaper, oppnevnt av fylkesmannen i Telemark.

Punkt 4.

Dammens manøvrering forestås av den av Kongen for manøvreringen av Tinnosdammen utnevnte person og i overensstemmelse med foranstående reglementariske bestemmelser.

Punkt 5.

Forandringer i dette reglement kan kun foretas med kongelig approbasjon og etter at de interesserte har vært gitt anledning til å uttale seg om forandringen.»

Betingelsene, forutsetningene og manøvreringsreglementet er vedtatt av ansøkeren i brev til departementet av 8. april 1948.

Industridepartementet

tilråder:

1. Tillatelse av 26. mars 1942 for Øst-Telemarkens Brukseierforening til å foreta en midlertidig tilleggsregulering av Møsvatn stadfestes overensstemmende med § 4 i restitutionsloven av 15. november 1946 med den i Industridepartementets tilråding av 16. april 1948 inntatte endring i konsesjonsvilkårene.

2. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 Øst-Telemarkens Brukseierforening å foreta en varig tilleggsregulering av Møsvatn på de i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte betingelser og under de der nevnte forutsetninger.

3. Det fastsettes nytt manøvreringsreglement for regulering av Møsvatn i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

18. A/S Successor.

(Stadfesting av tillatelse av 1. oktober 1942 til å erverve 243 aksjer i A/S Hamang Papirfabrik, Sandvika.)

Kgl. resol. av 7. mai 1948.

Fra h.r.advokat Niels Aall Lyche har en på vegne av A/S Successor mottatt en søknad av 3. juni 1946 om stadfesting av tillatelse av 1. oktober 1942 for A/S Successor til å erverve 243 aksjer i A/S Hamang Papirfabrik.

Søknaden har vært forelagt H o v e d s t y r e t f o r V a s s d r a g s - o g E l e k t r i s i t e t s v e s e n e t, som i brev av 18. september 1947 har gitt følgende uttalelse:

«Med påtegning fra departementet av 31. mai 1947 har en mottatt til uttalelse et brev fra advokat Niels Aall Lyche av 3. juni 1946. Av brevet hitsettes:

«A/S Hamang Papirfabrik har oversendt meg det ærede departements skrivelse av 16. mai d. å. Aksjonær oppgave er innsendt med selskapets skrivelse av 26. mars d. å. og oppgave over styrets sammensetning med skrivelse av 21. desember 1945. Noen forandring i disse oppgaver foreligger ikke.

Av aksjonær oppgaven fremgår at A/S Successor er eier av 243 aksjer og A/S Vivo av 172 aksjer.

Sammenhengen med disse selskaper er følgende:

Brukseier Eyvind Lyche og hans hustru, fru Ragnhild Lyche var tidligere eier av 313 aksjer. Brukseier Lyche har i sitt første ekteskap 5 barn, som alle er myndige. For å få samlet aksjene i A/S Hamang Papirfabrik på en hånd så langt gjørlig i tilfelle brukseier

Lyches død, ble det i 1941 stiftet et familieaksjeselskap A/S Successor med en aksjekapital stor kr. 10 000, hvor aksjefordelingen er den samme som ved overgang ved arv, nemlig $\frac{1}{4}$, 5 aksjer à kr. 500 = kr. 2 500 på fru Ragnhild Lyches hånd og 3 aksjer à kr. 500 = kr. 1 500 til hver av de 5 barn. A/S Successor har da kjøpt av brukseier Lyche de 243 aksjer med tilhørende gjeldsbrev, utstedt av A/S Hamang Papirfabrik. Kjøpesummen er avgjort dels kontant og dels ved utstedelse av et større gjeldsbrev til brukseier Lyche, som årlig nedbetales. Forholdet er gjennomført helt reelt og også godkjent av skattemyndighetene, Bærums ligningsvesen, idet selskapet har forretningskontor i Bærum.

Styret i A/S Successor er: Fru Ragnhild Lyche, fru Elsa Solberg, født Lyche, fru Sessan Heyerdahl, født Lyche.

Aksjonærene i selskapet er:

Fru Ragnhild Lyche, Sandvika ...	55 aksjer	
Fru Elsa Solberg, født Lyche,		
Sandvika	3	»
Fru Berit Halvorsen, født Lyche,		
Sandvika	3	»
Fru Sessan Heyerdahl, født Lyche		
Oslo	3	»
Eyvind Lyche jr., Göteborg	3	»

Fru Sessan Heyerdahls mann, o.r.sakfører Jens P. Heyerdahl, er forretningsfører for selskapet. Jeg får opplyst av sistnevnte at han den 23. mai 1942 i skrivelse til Arbeidsdepartementet har redegjort for forholdet for å få konsesjonsspørsmålet i orden.

Jeg skulle imidlertid anta at konsesjon etter § 36 i lov av 14. desember 1916 ikke er nødvendig etter de gitte opplysninger. Skulle imidlertid konsesjon være nødvendig tillater jeg meg etter anmodning av l.r.sakfører Heyerdahl å andra om sådan konsesjon på vegne av A/S Successor.»

Da A/S Vivo ikke eier så meget som 35 pst. av aksjekapitalen er avsnittet om dette selskap tatt ut.

Ved «Ministerpresidentens» beslutning av 1. oktober 1942 fikk A/S Successor tillatelse til i henhold til ervervsloven å erverve 243 aksjer i A/S Hamang Papirfabrik uten særskilte betingelser.

H.r.advokat Aall Lyche har underhånden opplyst at hans brev av 3. juni 1946 er å betrakte som en søknad om stadfestelse for så vidt sådan stadfestelse er nødvendig.

B æ r u m f o r m a n n s k a p har i møte 12. august 1947 anbefalt søknaden innvilget.

H o v e d s t y r e t skal bemerke:

Aksjekapitalen i A/S Hamang Papirfabrik er kr. 250 000 fordelt på 500 aksjer à kr. 500.

Ved kgl. resolusjon av 27. juni 1930 har A/S Hamang Papirfabrik fått tillatelse til å leie 700 el.HK. fra Glommens Træsliberi.

I følge det andragende som lå til grunn for beslutningen av 1. oktober 1942 har A/S Hamang Papirfabrik også konsesjon på erverv av dyrket mark i henhold til lov av 10. desem-

ber 1920. Tillatelse til aksjeerverv blir da formentlig også nødvendig etter sistnevnte lovs § 22.6.

Hovedstyret anbefaler stadfestet A/S Successors tillatelse til å erverve 243 aksjer med tilhørende gjeldsbrev i A/S Hamang Papirfabrik.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 16. september 1947.»

Søknaden har vært forelagt Landbruksdepartementet som etter å ha innhentet uttalelse fra Bærums skogutvalg, har meddelt i brev av 19. mars 1948 at det ikke har noe å merke til at konsesjonen ble stadfestet.

Departementet skal bemerke at tillatelsen av 1. oktober 1942 er gitt på helt saklig grunnlag.

Etter det foreliggende vil en tilrå stadfesting av tillatelsen.

Industridepartementet

tilråder:

Tillatelse av 1. oktober 1942 for A/S Successor, Bærum, til å erverve 243 aksjer i A/S Hamang Papirfabrik stadfestes overensstemmende med § 4 i restitusjonsloven av 15. november 1946.

19. A/S Tyssefaldene.

*(Tillatelse til å foreta en regulering av Vende-
vatn i Ullensvang herred og til å føre avløpet
fra vatnet over til Øvre Bersåvatn i Tysse-
vassdraget.*

Kgl. resol. av 21. mai 1948.

Stortinget har i møte 22. april 1948 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykkjer i at det vert gjeve A/S Tyssefaldene tillatelse til ei regulering av Vende-
vatnet i Ullensvang herad og til å føra avlaupet frå vatnet over til Øvre Berså-
vatnet i Tyssedalsvassdraget på dei i Indu-
stridepartementets tilråding av 20. februar
1948 oppsette vilkår.»

Om dette vedtak viser man til St. prp. nr. 27 og Innst. S. nr. 56 for 1948 og St. forh. for s. å. side 673—674.

De av Stortinget vedtatte konsesjonsbetingelser er overensstemmende med det utkast som er tatt inn i proposisjonens side 6—8.

Betingelsene er sålydende:

«1.

Konsesjonen gjelder så lenge kontrakten med Ullensvang kommune varer, dog ikke ut over den 28. april 1988.

Konsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i konsesjon fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse regulerings- og overføringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen og overføringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

2.

I det 35de år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse regulerings- og overføringsanlegget. Bestemmelsen om innløsningen må være meldt anleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 40 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

3.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føye til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

4.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal erlegges følgende årlige avgifter:

For Tysse I. Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. nat.-HK.

For de øvrige fall i vassdraget henholdsvis kr. 1 og kr. 1 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen og overføringen antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet ved de tidligere tillatte reguleringer i Tysse. Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvass-

perioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen og overføringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntre etterhvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

5.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 4 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 18 skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tilatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

7.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes arbeidere og funksjonærer som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

8.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder dog forutsatt at der er utvist all mulig

aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

9.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet fastsetter å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til for regulerings- og overføringsanlegget å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommuner overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19. mai 1900, kap. 4 er gitt om Bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved regulerings- og overføringsanleggets utførelse beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår hertil, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond hvis det senere ved lov blir bestemt.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med de fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget

skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

17.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved regulerings- og overføringsanlegget innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etterhvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 4). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av liknende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

19.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planlegging og utførelse av anleggene i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

20.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

21.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

22.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort når det i henhold til konsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

23.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.»

Betingelsene er vedtatt av konsesjonæren.

Som anført i proposisjonen side 9 går man ut fra at selskapet ved utarbeidelsen av de endelige planer for reguleringen også overveier muligheten av å øke senkingen av Vendevatn som antydnet av overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Hordaland.

I samsvar med det som skog- og vassdragskomitéen har anført vil man henstille til Ullensvang kommune å søke å løse spørsmålet om tilknytning av Oddas ledningsnett til Ullensvangs overensstemmende med Odda kommunes ønske.

Man vil senere avgi tilråding om fastsettelse av manøvreringsreglement.

Industridepartementet

tilr å d e r :

Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 A/S Tyssefaldene å foreta en regulering av Vendevatn i Ullensvang herred og å føre avløpet fra vatnet over til Øvre Bersåvatn i Tyssovassdraget.

Tillatelsen meddeles på de i Industridepartementets tilråding av 21. mai 1948 inntatte betingelser.

20. Oslo kommune.

(1) *Stadfesting av tillatelser til å regulere Holselva og Våtna samt til å overføre Våtna til Holselva, samt 2) tillatelse for kommunen til å rå over fløtingsvannet i Holselva, Våtna og i Hallingdalselva ovenfor Hemsil.)*

Kgl. resol. av 4. juni 1948.

Stortinget har i møte 11. mars d. å. gjort vedtak om samtykke til at tillatelse av 2. september 1940, fornyet 22. januar 1942, for Oslo kommune ved Oslo Lysverker til å regulere Holselva og Våtna samt til å overføre Våtna til Holselva med endringer i reguleringsplanen foretatt 25. juni 1942 og 6. juli 1944 blir stadfestet, på de vilkår som er foreslått i Innst. S. nr. 27, 1948, med følgende tilføyelse til post 13:

«Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle fremmes i forbindelse med fagskjønn etter vassdragsreguleringslovens § 19. Dette skjønn fremmes av konsesjonæren så tidlig at resultatet foreligger som forutsetning for ekspropriasjonsskjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16 i tilfelle sådant skjønn ikke allerede er holdt, helt eller delvis.»

Om vedtaket viser man til St. prp. nr. 88 for 1947 og Innst. S. nr. 27 for 1948. Man viser også til dok. nr. 2 for samme år.

De av Stortinget fastsatte konsesjonsvilkår, som er vedtatt av Oslo Lysverker er sålydende:

«1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vannfall, som ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen og overføringen eller blir medeiere i anleggene gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vannfallseiere andeler i anleggene staten uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De overførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2. Innløsningsrett.

I det 35. år etterat konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i regu-

lerings- og overføringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem tillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt anleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Anleggenes eier plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3. Årlige avgifter.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,50 pr. nat.-HK.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av lavvassføringen som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. årlig rente.

4. Godtgjørelse til staten.

I tilfelle av at Strandevatn i sin helhet ikke er undergitt privat eiendomsrett bestemmes:

For den øking av vasskraften som ved reguleringen av Strandevatn tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 1 pr. nat.-HK. Godtgjørelsen blir å erlegge etter hvert som den ved reguleringen av

Strandevatn innvunne vasskraft tas i bruk. Den har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. årlig rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4, og kontroll med vassforbruk samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

6. *Byggefrister.*

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

7. *Norske arbeidere.*

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere, som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

8. *Norske varer.*

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den uten-

landske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller stats-

9. *Forsikring.*

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10. *Betaling til arbeiderne med varer m. m.*

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelser med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11. *Legehjelp m. v.*

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12. *Husrom.*

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

13. Veier og broer.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og broer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og broer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle fremmes i forbindelse med fagskjønn etter vassdragsreguleringslovens § 19. Dette skjønn fremmes av konsesjonæren så tidlig at resultatet foreligger som forutsetning for ekspropriasjonsskjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16 i tilfelle sådant skjønn ikke allerede er holdt, helt eller delvis.

14. Fattigutgifter.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

15. Jordbruksfond.

Innen reguleringen tas i bruk skal konsesjonæren innbetale til Hol og Al kommuner tilsammen kr. 100 000, som avsettes til fond, hvis renter etter nærmere bestemmelse av herredstyrene anvendes til fremme av jordbruk i distriktet. Fondets fordeling mellom kommunene fastsettes av Landbruksdepartementet.

16. Opphjelp av fiske.

Innen reguleringen tas i bruk plikter konsesjonæren etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse å oppsette gitre e.l. for å hindre fisk i å gå i tunneler og kanaler i den utstrekning dette kan gjøres med rimelige omkostninger og uten endring i de allerede utførte anleggsdeler.

Videre plikter konsesjonæren årlig å sette ut minst 400 000 yngel av godkjent kvalitet. Herav skal 100 000 drettes opp til settefisk.

Omkostningene med utsettelsen av yngel og settefisk bæres av konsesjonæren.

Planene for disse foranstaltninger skal godkjennes av Landbruksdepartementet, som også fører kontroll med utsettelsen. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

17. Planer.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

18. Vannslippingen.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

For så vidt fravikelsen av jevn vannslipping gjennom Hol Kraftverk skulle bevirke at noen av de nedenforliggende kraftverk i vassdraget påføres skade ved at en på nevnte jevne slipping basert belastning ikke kan opprettholdes, skal denne skade erstattes. Forminskelsen av vannfallets kraftmengde oppveies med levering av kraft, eller hvis det enkelte kraftverk skulle ønske det, med penger. Mulig annen skade erstattes med penger.

Den som erstatning bestemte kraftmengde blir å levere således at vannfallseieren ikke blir påført noen skade eller ulempe derved at kraften blir å overføre fra et annet vannfall utover hva den alminnelige lovgivning om samkjøring av kraftverker måtte medføre.

Dersom det ikke oppnås enighet om erstatningsmåten, eller om størrelsen av kraftlevering henholdsvis pengeerstatning, blir dette å fastsette for 10 år ad gangen av en skjønnsnevnd på 3 medlemmer, som oppnevnes av vedkommende departement. Skjønnsnevnden bestemmer hvem som skal bære skjønnsomkostningene.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirknin-

ger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 2 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

19. *Hydrologiske iakttagelser.*

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20. *Kraftavståelse.*

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesse berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning, med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall som tilhører norske kommuner ytterligere kraft så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kom-

mune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen kan ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Den konsesjonskraft som pliktes levert kommunene fra Ruud kraftstasjon, og som Oslo Lysverker stiller til rådighet ved stasjonsvegg med generatorspenning, skal leveres til samme pris og ellers på samme vilkår som staten til enhver tid fastsetter for sine kraftleveringer i Østlandsområdet.

Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i regulerings- og overføringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen og overføringen, mot en årlig godtgjørelse til anleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

22. *Militære tiltak.*

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

23. *Naturfredning.*

Det påhviler konsesjonshaverne i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så fremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrek-

ning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24. Kontroll.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelse av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25. Tinglysing.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regje-

ringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.

26. Gratis strøm til Våtnadalens beboere.

Oslo Lysverker plikter å levere uten vederlag ytterligere 300 kW årlig til beboerne i Våtnadalen.

Strømmen leveres på samme måte som den gratisstrøm enkelte rettighetseiere til Våtna forbeholdt seg ved handgivelsen av sine rettigheter i 1917.

Fordelingen av strømmen foretas av Al kommune.»

Departementet vil rå til at stadfesting av regulerings- og overføringstillatelsen blir meddelt i samsvar med Stortingets vedtak og at det bli fastsatt følgende manøvreringsreglement som gjeldende inntil videre:

«1.

Reguleringsgrensene er følgende:

	Sommer- vasst. m. o. h.	Øvre m. o. h.	Nedre m. o. h.	Oppdem. i m	Senkn. i m	Reg. høyde i m
Varaldsetvann	999,0	1 005,0	997,0	6,0	2,0	8,0
Rødungen	1 011,0	1 022,0	999,0	11,0	12,0	23,0
Bergsjøen ¹⁾	0	+ 2,5	÷ 8,5	2,5	8,5	11,0
Mjåvann	1 083,8	1 091,0	1 081,6	7,2	2,2	9,4
Lille Frosen	1 084,7	»	1 082,0	6,3	2,7	9,0
Store »	1 085,7	»	1 082,3	5,3	3,4	8,7
Buvann	1 088,9	»	1 087,4	2,1	1,5	3,6
Olsendvann	1 084,0	»	1 083,0	7,0	1,0	8,0
Lille Stolsvann	1 078,9	»	1 078,0	12,1	0,9	13,0
Søndre »	1 079,0	»	1 078,1	12,0	0,9	12,9
Nordre »	1 081,5	»	1 078,7	9,5	2,8	12,3
Stoltjern	1 087,4	»	1 087,4	3,6	0	3,6
Djupvatn	1 084,5	»	1 080,0	6,5	4,5	11,0
Riskevann	1 086,6	»	1 085,6	4,4	1,0	5,4
Bjøsendvann	1 088,4	»	1 087,4	2,6	1,0	3,6
Svaravann	1 087,7	»	1 086,7	3,3	1,0	4,3
Gjeitevann	1 089,5	»	1 088,5	1,5	1,0	2,5
Strandevann	950,0	974,0	950,0	24,0	0	24,0

¹⁾ Reguleringsgrensene er angitt i forhold til sommervannstanden.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Ved manøvreringen skal has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke økes, og at den naturlige lavvassføring nedenfor

kraftverket ikke forminskes til skade for andres rettigheter.

Til fellesfløtningen i hovedvassdraget nedenfor Hemsil skal avgis det nødvendige vann i samsvar med det som måtte bli bestemt ved overenskomst eller skjønn.

For øvrig kan vannslippingen foregå etter Oslo Lysverkens behov.

3.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende, og at dammene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over dammenes manøvrering og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver månedes utgang avskrift til Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger, som godtas av vedkommende departement.

Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokterne skal bo og om de skal ha telefon i sine boliger.

5.

Endring av dette reglement kan alene foretas etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglement som finnes nødvendig.»

Post 2 i manøvreringsreglementet er utført under den forutsetning at det blir gitt tillatelse til å rå over fløtingsvannet i Holselva, Våtna og i Hallingdalselva overfor Hemsil. Forslag til sådan tillatelse er inntatt nedenfor.

Man vil videre rå til at det meddeles stadfesting på tillatelsen av 14. august 1940 til midlertidig regulering av Strandevatn og til at det i medhold av midlertidig lov av 19. juli 1946 nr. 18 om tillegg til vassdragsreguleringsloven gis kommunen rett til — i samme utstrekning som for den midlertidige regulering bestemt — å kreve at nødvendig grunn m. v. blir avstått før erstatningen er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55. Sådan tillatelse er forutsatt gitt, jfr. St. prp. nr. 88, 1947, side 26.

II. Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 10. mai 1948 har departementet mottatt en søknad av 7. oktober 1946 fra kommuneadvokaten i Oslo om tillatelse for kommunen i henhold til vassdragsreguleringslovens § 19 pkt. 2 til å rå over fløtingsvannet i enkelte deler av vassdraget.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Departementet har 11. oktober 1946 oversendt til uttalelse følgende søknad — datert 7. s. m. — fra kommuneadvokaten i Oslo:

«Jeg viser til reguleringstillatelse av 2. september 1940 med senere endringer og tilleggstillatelser og min søknad av 22. november 1945 om stadfesting etter restitusjonsanordningen, og skal gjøre merksam på at det vil være nødvendig i samsvar med manøvreringsreglementet å disponere vannet på en slik måte at det i enkelte deler av vassdraget ikke vil bli tilstrekkelig vann til fløting. Således har dette vært lagt til grunn for reguleringsskjønnet når det gjelder elvestrekningene i Holselva, Våtna og Hallingdalselva ovenfor sammenløpet med Hemsil.

Jeg tør derfor andra om at det i samband med stadfestingen blir gitt Oslo kommune tillatelse i medhold av vassdragsreguleringsloven § 19,2, og således at Oslo kommune får adgang til å kreve avstått grunn og rettigheter som måtte ansees nødvendig for mulige tiltak til avhjelp av skade og ulempe ved reguleringen. Jfr. endringsloven av 19. juli d. å. nr. 13.»

Søkeren har underhånden gjort oppmerksom på at der ikke vil bli truffet noen foranstaltninger nedenfor sammenløpet med Hemsil, og at spørsmålet derfor bare kan interessere kommunene ovenfor.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 7. og 11. november 1946 (nr. 258 og 261) og har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

G o l h e r r e d s t y r e har i møte den 6. februar 1947 gjort slikt vedtak:

«Heradstyret avgjorde samrøystes å godkjenna tilrådinga frå formannskapet — vedteke i møte den 29. januar 1947.»

I denne henviser herredstyret til sine uttalelser vedrørende selve reguleringssaken og gjentar i det vesentlige sine tidligere bemerkninger vedrørende manøvreringsreglementet, isveier, broer og elektrisk kraft.

Det fremholder at det er uklart hva den nå foreliggende søknad omfatter, og at det må sies tydelig fra om det er meningen at fløtingsvannet bare skal tas bort overfor Åmot i Gol.

Angående fløtingen anfører herredsstyret:

«I den søknad som ligg til grunn for konsesjonen er det ikkje nemnt noko om at fløtingsvatnet skal takast vekk nokon stad i vassdraget. Dette kom fyrst fram under skjønnet i sumar, og heradstyret har difor ikkje hatt høve til å koma med nokor fråsegn om dette før.

Ål—Hemsil Fellesfløtningsforening vil gjera nærare greie for den skade som det vil føre med seg at fløtingsvatnet vert teke bort. Heradstyret vil berre gjera merksam på at det meste av skogen ligg på vestsida (sørsida) av elva, medan hovudvegen ligg på austsida

(nordsida). Før vart tømmer og ved køyrt til leggeplasser ved elva og fløytt derifrå. No må ein køyra tømmeret og veden over elva til leggeplasser ved hovudvegen, og køyra det langs etter den, til store lunneplassar nedanfor Gol bru, der fløytinga kan ta det. Men skal tømmeret og veden koma over elva, må ein byggja bruer; men ein må og byggja vegar, so tømmeret kan koma fram til bruene. Det må byggjast veg langs heile vestsida (sørsida) av elva, og vegar som bind saman eigedomar, skogar og bruer med denne gjenomgangsvegen. Desse vegane må byggjast som skogsbilvegar. Når fløytinga i Hallingdalselva ovanfor Åmot vert nedlagd, må fløytinga falla bort i Hemsila og. Tømmeret fra Hallingdalselva må ein då køyra langs vegen til leggeplassar nedanfor Gol bru. Dette tømmeret vert då med i hovudfløytinga (samfløytinga) i vassdraget. Heimsiltømmeret kjem ned i Hallingdalselva 14 dagar etter at hovudfløytinga tek til, av di flaumane kjem seinare i Hemsila. Kostnaden med serfløyting vert for stor når den skal berast av Heimsiltømmeret åleine, og fløytinga i Heimsil må difor leggjast ned.»

Herredsstyret peker på at Lysverkene har planer om å ta vannet i tunnel fra Torpo til Eiklid i Gol, og at dette kan få helt andre følger enn de reguleringen medfører. Det går ut fra at slike tiltak ikke blir utført uten å ha vært forelagt for vedkommende kommuner.

H o l h e r r e d s t y r e s vedtak i møte den 8. februar 1947 lyder slik:

«Samrøystes vart vedteke ei lenger fråsegn i saka i samsvar med eit framlegg som var utarbeidd av kommunens advokat i samråd med grunneigarnemnda og dei interesserte grunnigarane.»

I uttalelsen anføres vedrørende fløytingen:

«I dei seinare åra har det ikkje vore fløytt tømmer i Hol. Det kjem av at tømmeret har vorte saga innan bygda. Men fløytinga kan bli teken oppatt når tidene blir andre. — Frå midten av 1800-tallet og til etter forrige verdenskrig var det vanleg med tømmerfløyting frå Holsvatnet og nedover. Siste gong det vart fløytt var for omlag 20 år sidan.

Utan det minstetal bruer som er nemnt ovanfor, og bilvegar langt vestsida av elva og vatna kan skaden og ulempene ved at fløytingsvatnet blir teke bort, ikke avbøtast.»

For øvrig inneholder uttalelsen likesom den foregående i det vesentlige en gjentagelse av bemerkningene til reguleringssaken.

Å l h e r r e d s t y r e har behandlet saken i møte den 10. februar 1947. Av uttalelsen hitsettes:

«Oslo Lysverker har søkt om løyve til, i samsvar med det reglement som er sett upp for manøvreringa, og disponere slik over vatnet, at det ikkje vert att vatn nok til fløyting «i enkelte deler av vassdraget». Her nemner dei elvestroka i Holselva, Votna og Hallingdalselva ovanfor Åmot. Det vil segja, at fløytingsvatnet vert teke burt i dei lutene av vassdraget som ligg

i Al kommune, og at all fløyting av tømmer og ved soleis fell burt der. Dette er noko heilt nytt. I den søknaden, som ligg til grunn for konsesjonen, er det ikkje nemnt noko um, at fløytingsvatnet skal takast vekk, tvertimot, Oslo Lysverker gjev oppgåvor over dei utlegg, som er turvande for å halda fløytinga ved lag i desse deler av vassdraget. Det var under skjønnen i sumar, det vart tale om å take vekk fløytingsvatnet og heradstyret har difor ikkje hatt høve til å segja si meining om dette spørsmålet før no.

Heradstyret vil då segja, at eit slikt inngrep i dei naturlege tilhøve ikkje må gjerast, dersom det ikkje er heilt naudsynleg. Vi har påvist før, at isvegane på sjøar og elvar vert burte. Dersom fløytingi og skal falla burt, vil sjølve vilkåret for ei lønande og praktisk skogsdrift verta vekkive. Til dessar har skogeigarane på vestsida hatt høve til å køyra timmer og ved ned til elva og fløyta det vidare, eller dei kunne køyre det over isen til sag og høvleri. Det siste fell burt saman med isvegane, og når so fløytinga gjeng same vegen, vert heile skogen på vestsida verdelaus, avdi han ikkje kan drivast.

Heradstyret viser til den fråsegn som er gjeve av Al-Heimsil fellesfløtningsforening, som gjev nærare greie for dette, og gjev til sum dei krava, som der er sett fram. Vi legg til, at det har våre fløytt i Votna og, som ligg utanfor området til Fellesfløtningsforeningen. Me må krevja, at Oslo Lysverker, som riv vekk grunnlaget for skogsdrifta i bygda, vert pålagd å gjera slike tiltak, at denne skaden vert bøtt, og det kan dei gjera ved at dei byggjer skogsbilvegar i skogen og bruer over elva, slik som vi før har gjeve greie for i fråsegna av 14. oktober 1946.

Heradstyret held fast ved, at sjølve konsesjonen må slå fast, at Oslo Lysverker har plikt til å byggja desse bruer, vegar og leggeplassar, og til å kosta vedlikehaldet av dei i framtida.»

Også Al herredstyre forutsetter at bygging av andre kraftverk lenger nede i vassdraget, hvorved vannet i tunneler føres bort fra vassdraget, ikke settes i verk før saken har vært lagt frem for vedkommende kommuner.

De øvrige bemerkninger vedkommer reguleringssaken og er stort sett de samme som herredstyret har fremholdt tidligere.

D r a m m e n s v a s s d r a g e t s F e l l e s f l ø t n i n g s f o r e n i n g henviser i brev av 18. januar 1947 til sine uttalelser av 2. januar 1946 og 6. juni 1940 vedrørende reguleringssaken, jfr. St. prp. nr. 88 (1947), s. 14, 1. spalte og «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1940, s. 115, 1. spalte.

Å l — H e i m s i l F e l l e s f l ø t n i n g s f o r e n i n g har i generalforsamling den 19. februar 1947 vedtatt å uttale følgende:

«Aal—Heimsil Fellesfløtningsforening har tidligere avgitt 2 uttalelser i denne sak, nemlig den 6. juni 1940 og 29. desember 1945. Disse skrivelser inneholdt foreningens bemerkninger i anledning av Oslo Lysverkens søknad om tillatelse til å regulere Holselva og Våtna. Foreningen tillater seg med dette

å gi sin uttalelse i anledning av Oslo kommunes søknad av 7. oktober 1946 om ekspropriasjon av fløtningsvatnet i den del av vassdraget som ligger ovenfor Heimsilas sammenløp med Hallingdalselva ved Åmot. Samtidig skal vi gi endel tilleggsuttalelser om reguleringen i sin alminnelighet.

En finner det nødvendig å gi en fremstilling av fløtningstilhøva i den øvre del av Hallingdalselva og Heimsila, og peke på de viktigste inngrep som den påtenkte regulering av Holsvassdraget vil gjøre i dem. Reguleringen innebærer at fløtningen i den øvre del av Hallingdalselva må opphøre, og vi skal vise at fløtningen i Heimsila derfor også blir økonomisk umuliggjort. Samtidig vil isen på elva bli totalt ødelagt, slik at de gamle hevdvunne isveger tapes. Dette medfører så store inngrep i den livsnødvendige utnyttning av skogen, og i de naturlige driftsforhold, at bygdefolket må ha krav på at alle tiltak som med rimelighet kan gjennomføres for å avbøte vanskene også blir utført. Men Fløtningsforeningen kan ikke finne at de forslag som hittil er kommet fra Oslo kommunes side tar de omsyn til bygdens interesser som en må kunne kreve. Vi vil derfor prøve å legge fram de krav som må oppfylles, dersom skogsdriften i distriktet skal kunne fortsette på en noenlunde rimelig og naturlig basis.

I. Søknaden går ut på rett til å disponere vatnet på en slik måte at det i enkelte deler av vassdraget ikke bli tilstrekkelig vatn til fløting. Det nevnes særlig de strekninger av vassdraget, som ligger ovenfor Åmot i Gol. Denne søknaden er ikke klar. Det må kunne kreves at søknaden gir klar beskjed om hvilke deler av vassdraget som blir berøvet fløtningsvatnet. Inntil så skjer, må en gå ut fra, at fløtningsvatnet bare fjernes i de deler av vassdraget som er uttrykkelig nevnt i søknaden, og at fløtningsvatnet ikke fjernes i de deler av vassdraget som ligger nedenfor Åmot i Gol.

I den del av vassdraget som ligger ovenfor Åmot i Gol, er det i årene 1925—1938 utført forbyggingsarbeider som er betalt av avgifter fra de fløtningsinteresserte til et beløp av kr. 15 336,85.

II. I den regulerings- og utbyggingsplan som ligger til grunn for den reguleringsstilling Oslo Lysverker fikk under krigen (datert 18. desember 1939) er det ikke sagt noe om at fløtningen i denne del av vassdraget skal opphøre. Det er tvert imot forutsatt at fløtningen skal fortsette, idet det blant annet uttales at det i Hallingdal bare bør være en fløtningsforening, eller at fløtningen iallfall bør ordnes slik at den nedre forening venter på sluttrensken fra Åmot til den øvre forenings tømmer er kommet dit. Det er også angitt hvilket beløp som antas å ville gå med til de ganske store arbeider i form av bygging og grunnhammer, skådammer, kar o.s.v. som ansees nødvendige. Det bør ofres mye på å få denne sak avgjort med overenskomst, uttales det, men noen overenskomst er ikke inngått.

Ved de skjønn som ble avholdt sommeren 1946 var forholdet til den alminnelige ferdsel og fløting ikke tatt med. Derimot omfattet skjønnet de inngrep reguleringen ville medføre for den enkelte grunneiers tømmer- og veddrift, og det ble i den anledning fra Oslo Lysverkens side satt fram visse forslag om bygging av bruer og vegger, men ingen av disse

forslag fylte de krav grunneierne stiller i den del av vassdraget hvor fløtningsforeningen har interesser. Når Oslo Lysverker ikke har ordnet seg med fløtningsforeningen som representant for den almene fløting i vassdraget, er det nødvendig at det holdes et fløtingsskjønn, som kan fastslå hvilke tiltak, som skal gjøres for å avhjelpe de ulemper og skader som en nedlegging av den almene fløting vil føre med seg. I tilslutning til dette må så et alminnelig grunneierskjønn avgjøre hva som ytterligere må foretas for å avhjelpe ulempene ved den enkelte grunneiers tømmer- og veddrift. De forhandlinger som har vært ført under grunneierskjønnet sommeren 1946 viser imidlertid at Oslo Lysverker ikke er villig til å gå med på slike tiltak at ulempene virkelig blir avhjulpet. Etter den nu foreliggende plan vil all fløting ovenfor Åmot bortfalle. Dette vil si at det tømmer som tidligere har vært levert ved vassdraget nu må kjøres til leggeplasser nedenfor Gol bru. For at grunneierne ikke skal bli skadelidende er det to muligheter. Enten må Oslo Lysverker påta seg på egen bekostning å bringe tømmeret fram til den nevnte leggeplass mot en avgift som svarer til tidligere fløtingsutgifter, eller også må de sørge for at det blir bygget slike vegger og bruer at grunneierne selv kan frakte tømmeret dit, idet de ekstraplaster de derved påføres må tas med i den erstatning skjønnet skal fastsette. Det første alternativ er ikke aktuelt. Det må derfor bygges vegger og bruer som grunneierne kan benytte istedenfor isen på vassdraget og fløtingen i dette. Der må bygges skogsbilveger med velteplasser samt bruer, og velteplasser langs hovedvegen, og endelig må det ryddes leggeplasser nedenfor Gol bru. Vi skal senere påvise hvor bruer må anlegges.

Vilkåret for å gi tillatelse til å fjerne fløtningsvatnet etter tilleggsloven av 19. juli 1946 nr. 13 er at overveiende almene hensyn taler for. Det er påbudt at det skal settes de vilkår som finnes påkrevet med hensyn til almene interesser, som utvidelsen påfører skade eller for å fremme samfunnsnyttens av tiltaket. Hvor det som her gjøres slike inngrep at en av bygdefolkets viktigste næringsveger utsettes for ødeleggelse, må en kunne kreve at det allerede i selve reguleringsstillingen blir bestemt hvilke bruer, vegger og leggeplasser som skal utføres. Oslo Lysverker må i sin søknad opplyse hvilke tiltak som er tenkt gjennomført av hensyn til fløtingen og skogsdriften, og gjennomføringen av de nevnte tiltak må settes opp som et vilkår for tillatelsen.

Dette standpunkt støttes også av den kjensgjerning at de fleste grunneiere på denne strekning som har solgt sine rettigheter til Oslo Lysverker, har tatt inn følgende klausul i sine skjøter: «Selgeren er forbeholdt rett til å legge opp sten langs elvekanten og fiskerett slik som fisket må bli etter reguleringen og utbygging, likesom fløtningen må ordnes på en betryggende måte.»

III. De spørsmål som reiser seg i forbindelse med fjernelsen av fløtningsvatnet ovenfor Åmot faller i 3 hovedgrupper:

- 1) Fløtingen i Hallingdalselva ovenfor Åmot.
- 2) Fløtingen i Heimsila.
- 3) Fløtingen nedenfor Heimsila, fra Åmot til Nes lense.

Ad 1) Det er på det rene at det her ikke blir noen fløting etter Oslo Lysverkers nye forslag. Fløtingsforeningen må, som representant for den almene fløting i vassdraget, kreve at det treffes slike tiltak at tømmeret kommer fram like billig og lett som ved fløting. Oslo Lysverker har lagt fram endel beregninger fra overingeniør Sejersted, som viser at fløtingsutgiftene i denne del av vassdraget er forholdsvis høye. Det er klart at forholdene kan stille seg slik at det enkelte år hugges lite tømmer, eller at tømmeret foredles på stedet, og at fløtingsutgiftene pr. stokk derfor blir uforholdsmessig store. Men det hindrer ikke at fløtingen er den billigste form for transport, også her, og fløtingsmulighetene representerer i alle tilfeller en verdi, som vanskelig lar seg erstatte. Dersom Oslo Lysverker mener at andre transportmåter er billigere, er det anledning for Lysverkene til å overta transporten av tømmeret på annen måte, enten med bil eller jernbane til Gulsvik. Fløtingsforeningen har intet imot en sådan ordning.

Ad 2) Ål—Heimsil Fløtingsforening har bare rett til å få tømmeret fra distriktene ovenfor Åmot med i fellesfløtingen, dersom tømmeret kommer ned til Åmot før fløtingen derfra tar sin begynnelse. Da det er umulig å få tømmeret fra Heimsila fram til Åmot til dette tidspunkt, fordi en må vente på flommen i Heimsila, som kommer ca. 14 dager senere, må fløtingen av Heimsil-tømmeret fra Åmot drives som separat fløting.

Fløtingen i Hallingdalselva ovenfor Åmot skal som tidligere nevnt i tilfelle nedlegges. Samtlige utgifter til separatfløtingen av Heimsil-tømmeret fra Åmot til Gulsvik vil da falle på Heimsil-tømmeret alene, og utgiftene vil bli så store at denne fløting blir umuliggjort og må opphøre. På grunn av de stedlige forhold er det dessuten umulig å stanse og oppfange Heimsil-tømmeret ved Åmot eller ovenfor.

Ad 3) Da fløtingen av tømmeret ovenfor Åmot tar til omkring 14 dager senere enn hovedfløtingen, kommer den ikke ned til Gulsvik før omkring 20. juli, og vil møte vanskeligheter på grunn av lav vannstand i den senere del av fløtingsperioden.

IV) Det er ikke bare fjernelsen av fløtingsvatnet som skaper vanskeligheter, men også det forhold at isen blir ødelagt. De to sakkynndige som har uttalt seg, nemlig professor Lars Vegard og vassdragsdirektør Hugo Sørensen, er enige om at en ikke kan regne med kjørbare is av varig natur i elva på strekningen ovenfor Gol bru. Etter professor Vegards mening blir det ikke brukbar is på innsjøene, og heller ikke nedenfor Gol bru, men her er den annen sakkynndige av en annen oppfatning.

Konsekvensene av at isen forsvinner er først og fremst at skogeiere ikke kan komme over vassdraget med tømmer og ved. De kan ikke legge det på vestsiden, idet leggeplassene der forutsetter fløting.

Det må derfor bygges skogsbilveger langs vestsiden av vassdraget. Denne veg må legges slik at den kan samle alt skogvirke. Vegen må settes i forbindelse med skogene og eiendommene og med de bruer som bygges ved hjelp av sideveger. Dessuten må det ryddes leggeplasser langs vegene. Dette må også gjøres langs hovedvegen og nedenfor Gol bru.

Oslo Lysverker har satt fram forslag om en rekke såkalte doningsveger, men skogeierne

mener at dette ikke er tilstrekkelig. Tømmeret må da først kjøres på drag til denne veg og så lastes på doning og kjøres over elva til bilveg og der lastes på bil. Tidligere ble tømmeret kjørt etter drag direkte på isen og der tillagt til fløting eller til bilkjøring. Dersom en skal kunne beholde en noenlunde brukbar driftsmåte, som svarer til den tidligere, må der bygges skogsbilveger, hvor tømmeret kan lastes direkte på bil.

For å få tømmeret fra vestsida av elva over til østsida hvor vegen er, blir det nødvendig å bygge en rekke bruer. Fløtingsforeningen mener at der må bygges bruer på følgende steder:

Ved Øynad, Vangen, Gullhagen, Sando, Berra, Langholen og Trillhus i Ål samt ved Fossebakke, Vermåker og Moen i Gol.

Der må bygges en eller to bruer på strekningen mellom Gol bru og Svenkerud bru.

Det er bygget en bru ved Vermefoss som har kostet ca. 26 000 kroner, hvorav Oslo Lysverker har betalt halvdel. Med det store kvantum som nu kommer kan en ikke regne med at denne bru er bred nok eller sterk nok, og den må derfor utvides og forsterkes.

Fløtingsforeningen er av den oppfatning at Oslo Lysverker må utarbeide og legge fram en fullstendig plan for tømmerdriften for de skoger som nu sokner til Hallingdalselva og Heimsila, og denne plan må deretter forelegges alle interesserte til uttalelse, før Oslo Lysverker får tillatelse til å fjerne fløtingsvatnet.

Så vidt foreningen kjenner til er det første gang det er søkt om tillatelse til å ekspropriere alt fløtingsvatnet etter tilleggsloven av 19. juli 1946. Før det gis tillatelse til å gjøre et så voldsomt inngrep i de hevdvunne driftsmåter i skogbruket i dalen, bør Oslo kommune godtgjøre at den er i stand til og villig til å treffe slike tiltak at en næringsveg av så stor betydning for dalens økonomi ikke blir tilføytt ulivssår.»

Overingeniøren for Elektrisitetsforsyningen i Buskerud anfører under 14. mars 1947:

«Så lenge det ikke er tale om utbygging av Slettemofossene og Golfossene, men kun om kraftanlegg på Ruud, anser jeg det tvilsomt om fløtingsinteressen blir nevneverdig berørt. Fløtingen foregår jo i flomperioden og tilløpet fra Ustedalselven er antagelig da stort nok til å skaffe nødvendig fløtingsvann uten nevneverdig tilskudd fra Urunda. Jeg antar derfor at avgjørelsen av ansøkingen ikke bør skje nu, men utskytes til utbyggingen av Slettemofossene og/eller Golfossene blir aktuell og da tas opp i forbindelse med konsesjonen på utbyggingen av disse vannfall.

Finner man imidlertid at ansøkingen må innvilges straks, slutter jeg meg til de uttalelser som er fremkommet om dette spørsmål fra Ål—Hemsedal Fellesfløtingsforening, samt Hol, Ål og Gol herredstyrer.»

Og Fylkesmannen i Buskerud anfører i sin ekspedisjon av 18. mars 1947:

«Da både Våtna og Urunda blir tørrlagt, da vannet fra disse elver kommer til å gå gjennom store magasiner og blir tappet etter Oslo

Lysverkers behov, er det klart, at dette vil bli til uhyre stor skade for grunneierne langs de elver og fjorder, som berøres av reguleringen. Der bør i størst mulig utstrekning pålegges Oslo Lysverker å bygge bruer over vassdragene og bygge skogs- og bilveger på vestsiden (sydsiden) av vassdragene. Selv om dette gjøres, kan man nok gå ut fra, at de erstatninger som blir tilkjent de forskjellige rettighetshavere i fremtiden vil vise seg å bli en liten erstatning for de tap, som reguleringen påfører dem.»

Søkeren som er gitt anledning til å se de innkomne uttalelser, fremkommer med sine bemerkninger hertil i brev av 12. november 1947.

Av dette hitsettes:

«Distriktsuttalelsene gjelder både stadfestingen og reguleringstillatelsen og tillatelsen til å rå over fløtningsvann, og de bemerkninger som nå fremkommer fra Oslo Lysverkers side gjelder derfor også begge tillatelser. Det vil også være heldig om tillatelsene nå kan bli avgjort samtidig.

Vedlagt sender jeg brev av 4.ds. fra utbyggingsjef Vaumund med der nevnte utredning av 27. f. m. med vedlegg fra overingeniør H. N. Sejersted, som jeg tillater meg å vise til.

Dessuten sender jeg med vassdragsdirektør Hugo-Sørensens sammendrag av uttalelser om reguleringens virkninger på isforholdene daterert 1. september d. å.

I. I utbyggingsjef Vaumunds brev av 4.ds. er det på s. 4 gjort rede for den kraft som vinnes ved at reguleringen gjennomføres på den måte at det går utover fløtningsvannføringen. Og overingeniør Sejersted har i sin utredning av 27. f. m. gjort nærmere rede for fløtningsforholdene.

Det vil fremgå at fløtningen i vassdraøet har foregått fra Mobru nedenfor Slettemofoss i Ål og nedover. Ved å disponere vannføringen på den måte som en har søkt om, vil det gå ut over fløtningsvannet på en slik måte, at det må regnes med at det ikke vil bli tilstrekkelig fløtningsvann på strekningen ned til Hemsilas utløp i Hallingdalselva. For den nedenforliggende del av vassdraget skulle det etter reguleringen bli tilstrekkelig fløtningsvann. Stort sett vil vannføringen her bli slik at fløtningsforholdene blir bedre. Jeg peker ellers på at det ovenfor Hemsila er 22 motorsager, og at det derfra bare har vært fløtet 3 ganger siden 1930.

II. Som opplyst i mitt brev til Hovedstyret av 22. mars d. å., er det allerede under det pågående reguleringsskjønn lagt til grunn at reguleringen vil medføre at det ikke vil kunne foretas fløtning på elvestrekningen ovenfor Hemsilas utløp i Hallingdalselva, og at det ikke vil bli brukbare isveier på disse elvestrekninger og heller ikke på Høvsfjorden, og at det på Hølsfjorden, Strandefjorden, Opsjø og Tingvollfjorden vil bli brukbar is på de midtre partier. På dette grunnlag ble det av Oslo Lysverker under reguleringsskjønnet foreslått og oppstillet som skjønnsforutsetninger at det ble anlagt de veier og bruer som er nevnt i mitt brev av 22. mars d. å. Ved disse veier og bruer er det overalt sørget for nødvendig framkomst til erstatning for tapte fløtningsmuligheter og tap av isveier.

For strekningen fra Hemsilas utløp i Hallingdalselva og nedover Hellingselva til Krøderen og for Krøderen har Oslo Lysverker ikke funnet grunn til å påta seg forpliktelser med hensyn til anlegg av bruer og veier. Oslo Lysverkers standpunkt er her at fløtningen ikke vil bli sjenert, og at det heller ikke vil bli tale om tap av isveier. Mulige tiltak med hensyn til den alminnelige fløtning som nevnt i reglementets § 19, vil bli avgjort ved fløtningsskjønn.»

Søkeren peker på at de av distriktet nå fremsatte brokrav i det vesentlige er de samme som ble reist under reguleringsskjønnet. Han kommenterer deretter de enkelte krav og anfører:

«Spørsmålet om å avhjelpe skade og ulempe ved tiltak som veier og bruer tilligger det skjønnsretten å avgjøre. Jfr. også reguleringslovens § 19. Dette er også uttalt av Hovedstyret og departementet i St. prp. nr. 88.»

Og videre:

«Som det vil fremgå av det opplyste, har vei- og bruspørsmålet vært behandlet under reguleringsskjønnet, og de spesielle spørsmål som melder seg for fløtningen vil bli nærmere behandlet ved fløtningsskjønn. Etter Oslo Lysverkers standpunkt skulle det hverken være noe behov for eller hjemmel til å kreve særskilt ferdselsskjønn. Ferdselsspørsmålene har sammenheng med isspørsmålene, og disse tilligger det reguleringsskjønnet å avgjøre. Om dette har det også vært reist tvist ved reguleringsskjønnet, og reguleringsskjønnet skal avgjøre spørsmålet ved kjennelse. Hvorvidt forholdet til den almene ferdsel skal avgjøres av reguleringsskjønnet er også et rent retts-spørsmål som alene kan avgjøres av skjønnsretten og domstolene.»

Overingeniør H. N. Sejersted anfører i nevnte utredning av 27. oktober 1947 at fløtningen i Hallingdal hittil har vært utført av to foreninger, som hver for seg fløter til Gulsvik. Ål-Heimsil Fellesfløtningsforening fløter tømmer levert til den ca. 37 km lange strekning fra Mobru i Ål til Hemsil, og Nedre Hallingdal Fellesfløtningsforening fløter tømmeret på den 63,5 km lange strekning fra Hemsil til Gulsvik ved Krøderen. Den første fløtning påbegynnes — i middel — 20. mai med ankomst til Gulsvik ca. 2 måneder senere. Den annen, som foregår hvert år, bruker dalflommen og påbegynnes i middel 14. mai med ankomst til Gulsvik ca. 1 måned senere. Det fløtede tømmerkvantum i årene 1929—41 oppgis til ca. 39 000 m³ pr. år i gjennomsnitt.

Den beste fløtningsvassføring angis ifølge oppgave fra fløtningssjefene til 150—200 m³/sek i øvre og 180—210 m³/sek i nedre forening. I den øvre del av elva har 1 sagbruk (Tingvolds sag) i de fleste år fløtet en del av sitt tømmer separat i de øverste 18 km av elva. I den øvrige del av den ca. 37 km lange

fløtingsstrekning her er det i de siste 17 år bare fløtet 3 ganger.

Hemsila er fløtbar på de nederste 15 km. Fløtingen her er avhengig av fjellflommen og av at det samtidig fløtes i hovedelva for å få omkostningene fordelt på et tilstrekkelig stort kvantum. I Hemsila er det bare fløtet 1 gang i løpet av de siste 17 år.

Han gjør nærmere rede for vassføringen i fløtingstiden uten og med regulering og vedlegger kurver som viser, at reguleringen ikke skulle vanskeliggjøre fløtingen i vassdraget fra Åmot i Gol (Hemsila) til havet.

H o v e d s t y r e t skal bemerke:

Stortinget har i møte 11. mars d. å. samtykket i at tillatelse av 2. september 1940, fornyet 22. januar 1942 for Oslo kommune ved Oslo Lysverker til å regulere Holselva og Våtna samt til å overføre Våtna til Holselva stadfestes på nærmere angitte betingelser, jfr. St. prp. nr. 88 (1947) og innst. S. nr. 27 — 1948.

Under henvisning til de søknader som ligger til grunn for tillatelsen og stadfestingen søker kommunen nå om tillatelse i medhold av reguleringslovens § 19 pkt. 2 til å disponere vannet på en slik måte at det ikke vil bli tilstrekkelig fløtingsvann i enkelte deler av vassdraget.

Etter nevnte lovpunkt kan Kongen, når overveiende almene hensyn taler for det, gi eieren av et reguleringsanlegg tillatelse til å rå over alt vannet til reguleringsformål, og søknaden omfatter derfor full disposisjonsrett over avløpet fra det nedbørfelt som omsluttet av regulerings- og overføringsanleggene i Holselva og Våtna.

En sådan disposisjonsrett antas for det første å utelukke enhver fløting i disse to elver. Dernest vil den medføre en reduksjon av fløtingsvassføringen i Hallingdalselva. Søkeren regner med at reduksjonen vil bevirke at det ikke kan fløtes i Hallingdalselva ovenfor Hemsilas utløp (Åmot).

Nedbørfeltet ved sammenløpet av Usta og Holselva på 1 518 km² vil reduseres med Holselvas 602 km² — eller med ca. 40 pst. til 916 km². Noe lenger ned i vassdraget kommer også Våtnas 141 km² i fradrag. Det effektive nedbørfelt for fløtingen før utløpet fra Hemsila reduseres fra ca. 2 300 til ca. 1 550 km² eller med ca. 32 pst.

Fra Åmot av, der den årlige hovedfløting begynner kommer Hemsilas ca. 950 km² store felt i tillegg. Søkeren har tatt det standpunkt at fløtingen fra Åmot ikke vil bli sjenert og har følgelig heller ikke antydning for å avhjelpe mulige ulemper. Som grunnlag for bedømmelsen av forholdet er framlagt kurver

som viser vassføringen med og uten regulering i gjennomsnitt for 10-årsperioden 1921—30.

Disse kurver for gjennomsnittsvassføringen forteller ingenting om forholdene i de enkelte år. Det er imidlertid virkningen av reguleringen i vannknappe perioder som er av størst interesse når det er spørsmål om vansker for fløtingen, og etter vannstandsobservasjonene ikke minst fra de senere år må en nok regne med at fløtingen i enkelte år vil bli hindret i kortere eller lengere tid om ikke søkeren tar et visst hensyn i sin manøvrering. Dette gjelder selv om en ser bort fra Ål—Hemsils særfløting og bare betrakter hovedfløtingen som gjennomgående er ferdig til Krøderen allerede midt i juni.

I denne forbindelse skal en peke på at det i dokumentene bare er tale om den beste fløtingsvassføring, mens det i vannknappe perioder mest vil bli spørsmål om den nødvendige vassføring. Størrelsen av denne vil det antagelig være delte meninger om og den kan også komme til å bero på eventuelle elveforbedringer.

Som saken etter dette ligger an, og som også påpekt av Ål—Hemsil fellesfløtingsforening, må det gjøres klart i hvilke deler av vassdraget fløtingen eventuelt tillates satt ut av betraktning ved manøvreringen.

Søkeren bør tilpliktes å ta hensyn til hovedfløtingen nedenfor Hemsil, slik at denne besværes så lite som mulig. Det gjennomsnittlige tømmerkvantum som ble fløtet av Nedre Hallingdal fellesfløtingsforening i de 12 år 1929—41 er oppgitt til ca. 39 000 m³ pr. år, altså et betydelig kvantum. På den andre siden må en anta at det vil bety forholdsvis lite for søkerens vannhusholdning om han må opprettholde nødvendig fløtingsvassføring i slike knapphetsperioder som nevnt, hvis fløtingen under naturlige forhold ville hatt brukbar vassføring.

Nedenfor Hemsil må det etter dette gås frem i overensstemmelse med reguleringslovens § 19,1 og manøvreringsreglementet må få et tilsvarende tillegg i sitt punkt 2.

Helt annerledes stiller saken seg ovenfor Åmot. Etter det opplyste har det her vært fløtet i Hallingdalselva bare 3 ganger på 17 år bortsett fra fløtingen til Tingvold sag. Hele 22 motorsager opplyses å få alt sitt tømmer tilkjørt. I Hemsil skal det i de samme 17 år være fløtet bare 1 gang. Fløtingen av alt tømmeret fra distriktene ovenfor Åmot drives nedenfor Åmot som særfløting etter hovedfløtingen og kommer ikke ned til Guls-

vik før omkring 20. juli. Den blir naturligvis forholdsvis dyr, da den tar så lang tid, samtidig som det dreier seg om beskjedne mengder, og særlig dyrt ville det bli for tømmer fra Hemsil alene.

For fløtningen lenger nede i vassdraget — nedenfor Gulsvik — må det antas nærmest å være en ulempe med denne sene særfløtning. Det ville være bedre å få kjørt tømmeret nedenom Åmot i tide, så det kan tas med i hovedfløtningen.

Den kraftvinning som i tilfelle oppnåes, er det vanskelig å angi, da fløtningen ovenfor Åmot som nevnt ikke er årvisst, og vannbehovet er heller ikke kjent. Det synes imidlertid opplagt at betingelsene for tillatelse etter § 19,2 er tilstede, særlig da den påfølgende særfløtning videre til Gulsvik også ville kreve en del ekstra tapping.

Hovedstyret antar etter dette at søkeren bør gis tillatelse til å rå over vannet på en slik måte at det ikke blir tilstrekkelig vann til fløtning i Holselva, Våtna og Hallingdalselva ovenfor Hemsil. I manøvreringsreglementet bør gjøres en tilføylelse som tar hensyn til hovedfløtningen nedenfor Hemsil.

§ 19,2 forutsetter en særskilt tillatelse selv om den meddeles samtidig med den alminnelige reguleringstillatelse.

Spørsmålet om hvilke spesielle tiltak der skal treffes for å avhjelpe den skade og ulempe som utvidelsen fører med seg, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Etter hva Oslo kommunes advokat anfører er der allerede under det pågående reguleringsskjønn lagt til grunn at det ikke vil kunne foretas fløtning på strekningen ovenfor Hemsilas utløp i Hallingdalselven.

Det skjønn som måtte bli opptatt i medhold av reguleringslovens § 19,2 og som forutsetningsvis skulle være ett på dette spesielle område kyndig skjønn, se ot. prp. nr. 74 for 1945 — 46 p. 6 sp. 1 øverst, kan derfor ikke være bundet av de bestemmelser som det ordinære reguleringsskjønn har truffet, men kan forlange ytterligere eller endrede tiltak.

Etter samme lovpunkt skal reguleringsanleggets eier svare erstatning etter reglene i § 16 pkt. 1, 2, 3, 5, 6 og 7 for skade og ulempe som ikke avhjelpes ved de av forannevnte skjønn påbudte tiltak.

En finner ikke grunn til å foreslå høyere avgift for kraft som innvinnes ved fløtningsvannet enn for den vanlige innvinning nemlig kr. 0,50 til staten og kr. 1,50 til kommuner, jfr. stortingsbeslutning av 11. mars 1948. En slik differensiering av avgiftene ville for øvrig vanskelig kunne praktiseres, da en som nevnt

ikke har oppgaver over nødvendig fløtningsvann. Også for øvrig forutsetter Hovedstyret samme betingelser som i reguleringstillatelsen. Manøvreringsreglementets pkt. 2 — jfr. St. prp. nr. 88, 1947, side 23 — foreslås gitt følgende ordlyd:

«Ved manøvreringen skal has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke økes, og at den naturlige lavvassføring nedenfor kraftverket ikke forminskes til skade for andres rettigheter.

Til fellesfløtningen i hovedvassdraget nedenfor Hemsil skal avgis det nødvendige vann i samsvar med det som måtte bli bestemt ved overenskomst eller skjønn.

For øvrig kan vannslippingen foregå etter Oslo Lysverkers behov.»

Den av kommunene omtalte bortledning av vann fra elveleiet ved utbygging av fall i hovedvassdraget kommer inn under alminnelige bestemmelser om tiltak i vassdraget i vassdragsloven av 15. mars 1940, kap. 10.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i fulltallig møte 30. april 1948.»

D e p a r t e m e n t e t vil med hovedstyret rå til at det tillates Oslo kommune i medhold av vassdragsreguleringslovens § 19 pkt. 2 å rå over fløtningsvannet i Holselva, Våtna og i Hallingdalselva ovenfor Hemsil. Etter det opplyste har det i Hallingdalselva ovenfor Hemsilas utløp i Hallingdalselva (Åmot) i løpet av 17 år bare være fløtet 3 ganger, bortsett fra fløtingen til Tingvoll sag, og i Hemsila er det i de samme 17 år visstnok bare fløtet 1 gang. Fløtingen av alt tømmer fra distriktene ovenfor Åmot drives mellom Åmot og Gulsvik ved Krøderen som særfløting etter hovedfløtingen. Dette blir dyr fløting, da den tar lang tid og det dreier seg om beskjedne mengder tømmer. For fløtingen nedenfor Gulsvik antas det å måtte være en fordel om denne særfløting opphører og man kan få kjørt tømmeret frem i tide så det kan bli med i hovedfløtingen.

Som påpekt av hovedstyret er det vanskelig å angi den kraftvinning som vil oppnåes ved at fløtingsvannet kan brukes til reguleringsformål, da fløtingen ovenfor Åmot ikke er årvisst og vannbehovet heller ikke er kjent. Man finner det imidlertid utvilsomt at overveiende almene hensyn taler for at tillatelsen bør gis.

Tillatelsen anbefales gitt på samme vilkår som gjelder for tillatelsen til regulering av Holselva og Våtna.

I avsnitt I foran er manøvreringsreglementet for reguleringen foreslått utformet under forutsetning av at det blir gitt tillatelse til å rå over fløtingsvannet.

Man finner med hovedstyret ikke grunn til å anbefale fastsatt høyere avgift for kraft

som innvinnes ved bruk av fløtingsvannet enn den avgift som er fastsatt i reguleringsbetingelsene for kraft innvunnet på vanlig måte.

Som det fremgår har Oslo kommunes advokat anført at det allerede under det pågående reguleringskjønn er lagt til grunn at det ikke vil kunne foretas fløting på strekningen ovenfor Hemsilas utløp i Hallingdalselva. Man anser det som selvsagt at et skjønn som holdes i medhold av reguleringslovens § 19 pkt. 2 ikke kan være bundet av de forutsetninger med hensyn til tiltak for avhjelp av skade på ferdsel og fløtning m. v. som av reguleringskjønnet måtte være lagt til grunn for ansettelsen av erstatningene.

Industridepartementet

tilråder:

1. I medhold av § 4 i restitusjonsloven av 15. november 1946 stadfestes tillatelse av 14. august 1940 for Oslo Lysverker til midlertidig regulering av Strandevatn i Holselva på uforandrede vilkår.

2. I medhold av § 4 i restitusjonsloven av 15. november 1946 stadfestes tillatelse av 2. september 1940, fornyet 22. januar 1942, for Oslo kommune ved Oslo Lysverker til å regulere Holselva og Våtna samt til å overføre Våtna til Holselva med endringer i reguleringsplanen, foretatt 25. juni 1942 og 6. juli 1944 — alt på de i Industridepartementets tilråding av 4. juni 1948 inntatte betingelser.

3. Det fastsettes manøvreringsreglement for den under pkt. 2 omhandlede regulering i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

4. Det tillates i medhold av § 19 pkt. 2 i vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 Oslo kommune ved Oslo Lysverker å rå over vannet på en slik måte at det ikke blir tilstrekkelig vann til fløting i Holselva og Våtna og i Hallingdalselva ovenfor Hemsil.

Tillatelsen meddeles på samme vilkår som i punkt 2 ovenfor er fastsatt for regulerings-tillatelsen.

5. I medhold av midlertidig lov av 19. juli 1946 nr. 18 om tillegg til vassdragsreguleringsloven gis Oslo kommune rett til — for så vidt angår regulering av Strandevatn og i samme utstrekning som for den under pkt. 1 omhandlede midlertidige regulering bestemt — å kreve avstått nødvendig grunn m. v. før erstatning er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55. Tilsvarende gjelder for skade og ulempe som reguleringen kan føre med seg.

21. Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S.

(Tillatelse til å regulere Eiavatn i Sokndalsvassdraget, Rogaland fylke.)

Kgl. resol. av 11. juni 1948.

Med brev fra Hovedstyret fra Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 2. juni 1948 har departementet mottatt en søknad, datert 7. mai 1947, fra Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S om tillatelse til regulering av Eiavatn i Lindlandselv, i Sokndal og Heskestad kommuner, Rogaland fylke.

Søknaden er sålydende:

«I henhold til reguleringsloven av 14. desember 1917 tillater vi oss å søke om tillatelse til å regulere Eiavatnet i Sokndal herred med senking slik at det oppnåes en effektiv tappehøyde av 1,5 m under nåværende damkrone ved vatnets utløp.

Nåværende dam er satt opp 1942 i henhold til midlertidig tillatelse Arbeidsdepartementet av 20. juli 1942. (bilag I).

Hensikten med reguleringen er å skaffe øket driftsvann for utvidelse og omlegning av våre 2 kraftstasjoner i Lindlandsfallene, i henhold til vedlagte plan, bilag II, som antas å inneholde alle de i reguleringslovens § 5 a—g forlangte opplysninger. Bilag III inneholder fortegnelse over kjente rettighetshavere i Eiavatnet, samt håndgivelse hvorav fremgår at alle — unntatt 2 — samtykker i reguleringen.

Vi har i størst mulig utstrekning søkt å sikre oss overenskomst med alle interessenter, men av hensyn til forannevnte 2 og eventuelt ukjente rettighetshavere søkes der også om, innen rammen av nærværende søknads bilag, å kreve ekspropriasjon etter reguleringslovens § 16.

Vi anmoder om at konsesjonen må bli gitt for samme tidsrom som vår ervervskonsesjon av 22. juli 1932, og at de årlige avgifter til stat og kommune ikke må bli satt høyere enn for kommunale elektrisitetsverk, idet vår strømlevering hovedsakelig er beregnet på den alminnelige elektrisitetsforsyning i Sokndal og Heskestad herreder, og A/S Titania formentlig vil bli ilagt avgifter i sin kraftleiekonsesjon.»

Hovedstyrets brev av 2. juni 1948 er sålydende:

«Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S (V.V.K.) sendte 14. mai 1947 søknad om tillatelse etter reguleringsloven av 1917 til å regulere Eiavatnet i Sokndal for å skaffe driftsvann for utvidelse og ombygging av selskapets to kraftstasjoner i Lindlandsfallene.

Eiavatn som for en del også ligger i Heskestad kommune aktes senket 1,5 m under nåværende damkrone. Denne dam er satt opp i henhold til tillatelse av 20. juli 1942 til midlertidig regulering.

Selskapet ber om at konsesjonen blir gitt for samme tidsrom som dets ervervskonsesjon av 22. juli 1932 og at de årlige avgifter ikke må bli satt høyere enn for kommunale elektrisitetsverk, da strømleveringen er beregnet på den alminnelige elektrisitetsforsyning i Sokndal og Heskestad og A/S Titania formentlig vil bli pålagt avgift i sin kraftleiekonsesjon.

Med alle kjente rettighetshavere — unntagen 2 — har V.V.K. håndgivelse. Anders Hellern, Sokndal som bruker vatnet som ferdselsvei forlanger som erstatning at V.V.K. skal betale hans andel i en veifondsvei som han fikk bevilget i 1944. Bernt Refsland, Heskestad har et skjerp i Eigersund herred og mener å ha ferdselsrett over vatnet. Dette bestrides av V.V.K. Etter håndgivelsen skal V.V.K. bygge fordelingsanlegg til de interesserte grunneiere og levere strøm etter vanlige tariffer. Den skade senkningen måtte medføre skal fastsettes ved skjønn under hensyn til den urentable kapital som V.V.K. nedlegger i fordelingsanlegget. Selskapet skal fremlegge rentabilitetsberegning basert på bindende abonnementet i 10 år og en kraftpris i stasjonene av kr. 70 pr. kW.år.

Lindelandsfallene opplyses å ha en samlet fallhøyde på 95 m og et nedslagsfelt på 98 km². V.V.K. utnytter nå 42 m i et nedre anlegg med 3 aggregater på 500, 350 og 180 HK. bygd i 1915. Et øvre anlegg med 31 m fall bygd i 1917 har 2 aggregater på 300 og 220 HK. Den samlede maskinytelse tilsvare ca. 1 000 kW.

I Heigravatn-Kverven er en eldre regulering med 12,77 mill. m³ magasin og Eiavatn er fra 1942 midlertidig regulert ved 0,3 m oppdemning over alminnelig lavvannstand.

Kraften fra de to stasjoner har vært disponert på den måten at A/S Titania ved kontrakt er sikret rett til 325 kW. mens resten er disponert for den alminnelige forsyning i Sokndal, hvor V.V.K. etter avtale besørger fordelingen fram til abonnentene. Under og etter krigen er det alminnelige forbruk økt så sterkt at A/S Titania har gitt avkall på kraftuttak om dagen mot å få størst mulig levering om natten. Selskapets dagbelastning dekkes da fra dets kraftstasjoner i Jøssinghavn.

Ytelsen i V.V.K.s 2 stasjoner er således snau nok for det nåværende forsyningsområde. Dette bør imidlertid utvides i Sokndal og dessuten hører en del av Heskestad naturlig til. Hertil kommer at A/S Titania har gått i gang med utvidelser av sine grubeanlegg som vil kreve en tilleggslevering av 1 100 kW.

V.V.K.'s utvidelsesplan går ut på at de to aggregater i øvre stasjon erstattes med et nytt på 2 500 HK, samtidig som fallhøyden økes til

53 m (inntak i Rosselandshølen). Det største av de demonterte aggregater i øvre stasjon (300 HK.) ombygges til 500 HK. til erstatning for det nåværende på 180 HK. i nedre. Samtidig ombygges 350 HK. aggregatet her til 500 HK. Videre er forutsatt diverse tunnel- og rørarbeider m. v. og altså dessuten omhandlede regulering i Eiavatn som vil gi 6—6,5 mill. m³ magasin.

Den samlede ytelse blir altså 4 000 HK. eller ca. 2 750 kW. Dette skulle gi 650 kW. til dekning av økt borgerlig behov foruten 1 000 kW. til det nåværende og 1 100 kW. til A/S Titania. Det er regnet med en nødvendig regulert vassføring på 3,3 m³/sek. og at omhandlede tilleggsregulering vil være tilstrekkelig hertil.

Kostnadsoverslaget lyder på ca. kr. 900 000, herav er ca. kr. 50 000 for reguleringsarbeidene.

Som fordeler ved tiltaket regner V.V.K. med at A/S Titania som vesentlig produserer for eksport får tilstrekkelig kraft og at deler av Sokndal og Heskestad blir elektrifisert. Kraftøkingen blir — jfr. foranstående — 2 450 HK. (men dette skyldes altså ikke reguleringen alene.)

Bortsett fra de to nevnte grunneiere — Bernt Refsland har ellers ingen rettigheter til vatnet — foregår bare den ferdsel som grunneierne har til holmer i vatnet. Det er ingen fløting. Det er bare leilighetsfiske til hjemmebruk.

Det vil ikke oppstå skade på jord, skog eller beite, men reguleringen vil muligens medføre økt gjerdehold.

Av det samlede fall nedenfor Eiavatn har V.V.K. ca. 100 m, resten fordeler seg på ca. 10 km med et par mindre stryk med fallhøyde 4—8 m, det første ved Sokndalsstranda og det annet mellom Eiavatn og Barstadvatn. Det er ikke aktuelt for andre falleiere å delta i reguleringen.

V.V.K. har 27. juni 1947 sendt forslag til manøvreringsreglement. Selskapet skal etter nevnte håndgivelse holde vannstanden lavest mulig under flom.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad 30. juli og 2. august 1947 og forelagt distriktet.

Overrettssakfører Schaaning, Egersund har 30. oktober 1947 sendt henvendelser fra forannevnte B. O. Refsland og Anders Hellenen. Han opplyser at fiskebestanden i Eiavatn er ørret, røye og ål og henviser i denne forbindelse til professor Dahls og Jacob D. Sømmes publikasjoner.

B. O. Refsland gjør oppmerksom på at han eier gnr. 39, bnr. 3 (Heskestad) med ca. 2½ km strandlinje til Eiavatn. På eiendommen

ligger en stor og lovende feltspattforekomst, men transporten er avhengig av isen. Den del av vatnet som støter til er grunn og fiskerik. Reguleringen vil ødelegge gyteplasser og umuliggjøre bruk av garn m. v. Skade på gjerder og båtstøer.

Anders Helleren framholder som eier av gnr. 101, bnr. 1 (Sokndal) også skadene for ferdsel og fiske.

Heskestadherredstyre vedtok 17. oktober 1947 enstemmig følgende:

«Under henvisning til at selskapet i forbindelse med reguleringen av Eiavatn vil overføre og levere elektrisk energi så vel til vassdragseierne som til andre deler av Heskestad herred — som Stene, Dybing og flere andre kretser som naturlig hører til selskapets fordelingsområde vil herredstyret anbefale at den omsøkte konsesjon blir gitt.»

Sokndalherredstyre har 13. august 1947 enstemmig anbefalt konsesjon.

Ordføreren har bl. a. fremholdt at det også er i kommunens interesse at avgiftene er små da de til syvende og sist må betales av bygdas folk. Han mener det vil være riktig å gi konsesjon på samme vilkår som selskapet har før og for samme tidsrom. Det bør vel også avsettes et sikringsfond for uforutsette skader, som ras m. v. Det er forutsetningen at selskapets rentabilitetsberegning, kfr. håndgivelsen, godkjennes av oppsitterne og han går ut fra at en slik betingelse kan inntas i konsesjonen.

Rogaland fylkes elektrisitetskonsulent fremholder 17. april 1948 at en 1,5 m regulering neppe vil medføre vesentlig skade. Men fordelene er store. Således vil A/S Titania få 1 100 kW. mot før 360 kW. vesentlig til produksjon av eksportvarer. De nå elektrifiserte deler av Sokndal får økt strømtilførsel og nye områder med i alt ca. 350 innbyggere blir knyttet til. Han anbefaler derfor reguleringstillatelsen gitt.

Fylkesmannen tiltrer 20. april 1948 denne uttalelse.

Fiskeriinspektøren har 15. mai 1948 gitt følgende uttalelse:

«Den planlagte ytterligere regulering av Eiavatn antas ikke å ville innvirke skadelig på bestanden av sjøaure og laks i Sokndalsvassdraget.

Av sakens dokumenter synes å fremgå at fisket i selve Eiavatn er av liten betydning. Vatnet må antas delvis å få sin fiskebestand fra gyting i til- og avløp, delvis fra ovenforliggende vatn. Det er sannsynlig at fiskens næringsvilkår vil bli noe dårligere etter utførelsen av den planlagte senking. Dette må eventuelt erstattes gjennom skjønn. Jeg antar at det ikke vil være nødvendig å utferdige særskilte pålegg for vedlikehold av den eksisterende fiskebestand.»

A/S Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap fikk ved kgl. resolusjon av 22. juli 1932 tilla-

telse til å erverve Sokndalsvassdraget m. v. på nærmere angitte betingelser, jfr. St. prp. nr. 72 og Innst. S. nr. 137 for 1932 og «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1932 s. 40. Konsesjonstiden er 60 år fra konsesjonens datum. Det er betinget kraftavståelse til stat og kommuner (5 pst. og 10 pst.), en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.-HK., «beregnet etter den gjennomsnittlig kraftmengde som vassfallene etter de foretatte utbygginger kan frembringe med de påregnelige vassføringer år om annet» og en årlig avgift til kommuner av kr. 0,50 pr. nat.-HK. beregnet på samme måte. Ved Arbeidsdepartementets bestemmelse av 20. juli 1942 fikk V.V.K. tillatelse til midlertidig regulering av Eiavatn (for et tidsrom av inntil 5 år) ved oppdemning inntil 0,3 m over alminnelig lavvannstand.

Den regulering det nå søkes om omfatter altså denne oppdemning og dessuten en senking på 1,2 m. Det tilsvarende magasin er oppgitt til 6—6,5 mill. m³.

Hovedstyret har ikke noe å bemerke til den ansatte påregnelige regulerte vassføring 3,3 m³/sek. under forutsetning av at magasinet i Eiavatn ikke er større enn 6—6,5 mill. m³. Økingen fra den nye regulering skulle i så fall bli 0,4 m³/sek., idet den nåværende vassføring kan settes til 2,9 m³/sek.

Det utnyttbare fall nedenfor (Lindelandselv) er vel 100 m. Det vesentlige av denne fallhøyde skal nå fremdeles utnyttes i 2 stasjoner, men det har vært ansett som utnyttbart under ett, jfr. skrivelse herfra av 11. juli 1942.

Kraftøkningen er altså ikke særlig betydelig. Men skadevirkningene og omkostningene synes heller ikke å bli særlig store. Hovedstyret antar derfor at betingelsene etter reguleringslovens § 8 for å gi tillatelse er til stede.

Man foreslår at reguleringstiden utløper samtidig med V.V.K.'s ervervskonsesjon av 1932, jfr. post 1 i vedlagte utkast til betingelser. Det blir i tilfelle en reguleringstid på ca. 44 år.

I ervervskonsesjonen er fastsatt en årlig avgift til stat og kommuner på kr. 0,50 pr. nat.-HK. Når det gjelder den nye regulering antar Hovedstyret at kommuneavgiftene bør økes til kr. 1 pr. nat.-HK., jfr. post 3.

Fiskerifond er ikke foreslått, jfr. Fiskeriinspektørens uttalelse.

Som sikkerhetsbeløp er foreslått kr. 5 000, jfr. post 18.

En rettighetshaver — Anders Helleren, Skognes — som ikke har vei til sin eiendom og benytter vatnet som fremkomstvei er bevilget veifondsvei. Han forlanger som erstatning at V.V.K. skal overta hans bidrag til denne vei.

Ordføreren i Sokndal har antydnet avsetning av et fond til sikring for eventuelle uforutsette skader og at det inntas en forutsetning om at den i håndgivelsen med grunneierne omhandlede rentabilitetsberegning godtas av grunneierne.

Hovedstyret går ut fra at disse skadespørsmål i mangel av overenskomst blir å avgjøre ved skjønn etter reguleringsloven. Hva angår nevnte rentabilitetsberegning har grunneierne etter håndgivelsen anledning til å prøve den hos sakyndig.

Forslag til manøvreringsreglement legges ved.

Saken dokumenter følger vedlagt.
Behandlet i møte den 1. juni 1948.»

Man hitsetter hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser:

«1.

Reguleringskonsesjonen utløper samtidig med A/S Vestlandske Vassdrag- og Kraftselskaps ervervs-konsesjon av 22. juli 1932, altså 22. juli 1992.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller reguleringsanlegget med tilhørende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen staten uten vederlag.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse reguleringsanlegget. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervlsen med fradrag for amortisasjon i reguleringstiden. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfellet avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflytter eiere av vassfall eller

bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets låsvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17, skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har fast bopel her i riket i det siste år.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hur-

tig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgjort øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer

å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvister å oppsi arbeiderne fra de bekvemmeligheter eller husleid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å utføre ombyggingen av de veger som berøres av reguleringen etter fylkesvegstyrets nærmere bestemmelse.

Konsesjonæren er videre forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til for reguleringsanlegget å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19. mai 1909, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved reguleringsanleggets utførelse beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår hertil overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

15.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Før så vidt dammene manøvreres i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

16.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

17.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnes som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesse berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etter hvert som kraft

blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelser i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 prosent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

18.

Før oppfyllelsen av forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre så vel som for overholdelsen av de i tillatelsen oppstilte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

19.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til

kontroll med overholdelse av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

21.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Hovedstyret har avgitt følgende forslag til manøvreringsreglement:

«1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre grense kote 127,00
Nedre grense kote 125,50
tilsvarende vannstandene 1,80 og 0,30 på Eiavatn vannmerke (nr. 1028).

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet godkjenner.

2.

Vannstanden i Eiavatn må ikke overstige øvre reguleringsgrense uten at flomløpet er helt åpnet. Det skal ved manøvreringen tas for øye at flomvannstander i vatnet og flomvassføringer ikke forhøyes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig foregår vannslipningen etter kraftanleggets behov.

3.

Det skal påses at flomløpet ikke hindres av is eller lignende og at dammen er i god stand.

Det føres protokoll over avleste vannstander samt observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes — hvis det forlanges — avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Forandring av dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet skal bemerke at Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S ved kgl. resolusjon av 22. juli 1932 fikk tillatelse til å erverve nærmere angitte vassrettigheter i Sokndalsvassdraget, jfr. St. prp. nr. 72 og Innst. S. nr. 137 for 1932 og «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for samme år side 40 fig. Ved Arbeidsdepartementets bestemmelse av 20. juli 1942 fikk selskapet tillatelse etter vassdragslovens § 62 til å regulere Eiavatn for et tidsrom av inntil 5 år, ved oppdemning inntil 0,3 m over alminnelig lavvannstand. Den regulering det nå søkes om gjelder den nevnte oppdemning og en senkning på 1,2 m.

Eiavatn ligger i Lindelandselva, som er en gren av Sokndalsvassdraget. Ved reguleringen antas det å kunne tilveiebringes et magasin på 6—6,5 mill. m³. Under denne forutsetning vil vassføringsøkningen fra den regulering det nå søkes om bli 0,4 m³/sek. Fallhøyden i Lindelandselv, vel 100 m, er ansett som utnyttbar under ett, men skal, som hittil, utnyttes i to stasjoner. Kraftøkningen er foreløpig anslått til ca. 550 nat.-HK.

Skaden og ulempene ved reguleringen antas ikke å bli særlig stor. Heller ikke omkostningene. Som det fremgår av søknaden har alle kjente rettighetshavere ved Eiavatnet, unnatt to, samtykket i reguleringen.

Man vil med hovedstyret rå til at den søkte tillatelse blir meddelt og vil anbefale tillatelsen tilknyttet de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Tillatelsen er foreslått tidsbegrenset til 22. juli 1992, slik at den utløper samtidig med ervervstillatelsen av 22. juli 1932. Konsesjonsavgiftene er foreslått til kr. 0,50 til staten og kr. 1 til kommuner årlig pr. innvunnet nat.-HK. I samsvar med uttalelse fra Fiskeriinspektøren er det ikke foreslått betinget fiskefond eller tiltak til fremme av fisket. Sikkerhetsstillelse er foreslått betinget med kr. 5 000.

For øvrig er vilkårene de vanlige.

Man finner ikke grunn til, som antydnet av ordføreren i Sokndal, å betinge noe fond til sikring i anledning av eventuelle uforutsette skader, ut over den i post 18 foreslåtte sikkerhetsstillelse. Heller ikke vil man anbefale innatt noen forutsetning om godkjennelse av rentabilitetsberegningen i håndgivelsene fra rettighetshaverne. Som nevnt av hovedstyret kan denne rentabilitetsberegning i henhold til håndgivelsenes bestemmelser prøves hos sakyndig.

Man vil videre rå til at det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med hovedstyrets utkast som gjeldende inntil videre.

Industridepartementet

tilråder :

1. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S å foreta en regulering av Eiavatn i Sokndalsvassdraget i Rogaland fylke i det vesentlige i samsvar med søknad av 7. mai 1947 og dermed fremlagt plan.

Tillatelsen meddeles på de i Industridepartementets tilråding av 11. juni 1948 inntatte betingelser.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

22. Nord-Trøndelag EV.

(Tillatelse til å foreta en regulering av Namsvatna i Røyrvik herred, Nord-Trøndelag fylke.)

Kgl. resol. av 25. juni 1948.

Stortinget har i møte 21. juni 1948 gjort følgende vedtak:

«1. Stortinget samtykker i at det blir meddelt Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk tillatelse til å foreta en regulering av Namsvatna i Røyrvik herred, Nord-Trøndelag fylke, på de i Industridepartementets tilråding av 23. april 1948 foreslåtte betingelser og under de der inntatte forutsetninger.

2. Den engangsgodtgjørelse som etter § 13 i lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 og post 4 i konsesjonsbetingelsene skal betales av vassfallseierne, overdras Røyrvik kommune.»

Om dette vedtak viser man til St. prp. nr. 67 og Innst. S. nr. 153 for 1948.

De av Stortinget vedtatte konsesjonsvilkår er overensstemmende med det utkast som er tatt inn i proposisjonen side 28—31.

Betingelsene er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 60 år regnet fra konsesjonens datum. Der som vassfall tilhørende norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller de private vassfalleieres andel i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 40 år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen innvinnes i Fiskumfoss erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den bestående regulering av Tunsjøen. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

For den i punkt 3 omhandlede øking av vannkraften erlegges en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 2 for hver ved reguleringen innvunnen nat.-HK. Godtgjørelsen blir å erlegge etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

5.

Nærmere bestemmelser om betaling av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av Kongen.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegges konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

7.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti — kroner for hver person.

8.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — prosent overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende

arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler når særegne hensyn gjør det påkrevd. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

9.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til i anleggstiden å overta det fulle vedlikehold av veien fra Hudningsdal til Namsvatn. Veien skal være i god stand når reguleringsarbeidet er ferdig.

Konsesjonæren er videre forpliktet til i den utstrekning som Samferdselsdepartementet bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av andre offentlige vegger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Vegger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

15.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut i vassdraget et antall yngel eller settefisk som bestemmes av det departement hvorunder ferskvannsfisket til enhver tid sorterer, fortrinnsvis ved å bygge og drive klekkeri og settefiskanlegg etter departementets bestemmelse.

Videre plikter konsesjonæren å utføre arbeider for å lette gytefiskens oppgang i enkelte av tilløpselvene etter nevnte departements nærmere bestemmelse.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Vannslipningen skal fortrinnsvis skje etter behovet for fallene i Namsens øvre del, dog

kan den inntil disse er utbygd foregå etter behovet i kratfanlegget ved N. Fiskumfoss.

Nærmere bestemmelser om vannslipningen blir å innta i et reglement som departementet på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte høyeste oppdemningsgrense og laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Statens forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner, hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner, ytterligere

kraft, for så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonskostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietakerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av liknende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraften uttas.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal det stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et be-

løp av kr. 25 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanlegget tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

25.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

26.

Innen reguleringen tas i bruk plikter konsesjonæren å innbetale til Røyrvik kommune kr. 50 000 som avsettes til et fond hvis renter etter nærmere bestemmelse av herredstyret anvendes til fremme av jordbruk i distriktet.

27.

For å gjøre det mulig å drive garnfiske og for å lette og sikre trafikken m. v. over vatna etter at reguleringen er gjennomført, plikter konsesjonæren å hogge skog og større kratt på det neddemte areal og å rydde vekk avfall etter hogsten etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet eller den gir fullmakt.

28.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav

følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøymed.

29.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så framt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at det ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.»

Under henvisning til proposisjonen side 26—27 og skog- og vassdragskomitéens bemerkninger vil man foreslå oppstilt følgende forutsetning for tillatelsen:

«Nord-Trøndelag fylke går inn for å fremme i de nærmeste år en veg fra Tunsjø—Røyrvik til Stallvik, bygd slik at den blir farbar med bil også om vinteren. Fylkesverket svarer Røyrvik kommunes distriktsbidrag med inntil kr. 100 000. Byggetiden for vegen bestemmes av Industridepartementet.»

Komitéen har i sin innstilling anført at byggetiden for vegen bør stå i forhold til byggetiden for de øvrige anlegg vedkommende reguleringen, og ikke strekke seg nevneverdig utover det tidspunkt da kraftinnvinningsen kan tas i bruk i Fiskumfoss kraftanlegg. Vegbyggingen bør ikke være avhengig av at kommunens egne folk blir disponible for arbeidet.

Det forutsettes videre at fylkesverket så vidt mulig søker å komme til en minnelig ordning med de grunneiere som må fraflytte sine bruk, på grunnlag av det av fylkesagronom, stortingsmann Benum fremsatte forslag.

Komitéen har anført at disse folk vanskelig kan tvinges til å tilflytte det i proposisjonen omtalte bureisingsfelt. De må derfor tilstås likeverdig vederlag for gjenoppbygging, selv om de slår seg ned på felter som de finner fordelaktigere for seg enn det tilbudte. Komitéen bemerker videre at erstatning og

utbetaling bør skje i samråd med Landbruks-selskapet og med slik kontroll som dette bestemmer.

Det er videre en forutsetning at reguleringsskjønn ikke blir holdt før departementets avgjørelse med hensyn til skogryddingen foreligger, jfr. vilkårenes post 27, og at denne avgjørelse legges til grunn som skjønnsforutsetning.

Departementet vil videre rå til at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i proposisjonen inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

Utkastet er sålydende:

«1.

Øvre reguleringsgrense — H.R.V. — er 454,0 m. o. h.

Nedre reguleringsgrense — L.R.V. — er 440,0 m o. h.

Høydene refererer seg til Namsvatn V. M. hvis 0-punkt i vassdragsvesenets generalplan ligger på kote 439,182.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige merker.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes og at den naturlige lågvassføring ikke forminskes til skade for andres rettigheter. Ved tappingen skal det tas hensyn til at isforholdene i vassdraget ikke forverres.

3.

Det avgis vann til den alminnelige fløtning overensstemmende med hva der måtte bli bestemt ved overenskomst eller i medhold av reguleringslovens § 19.

4.

Vannslippingen skal for øvrig fortrinnsvis skje etter behovet for fallene i Namsens øvre del, dog kan den inntil disse er utbygd foregå etter behovet i kraftanlegget ved N. Fiskumfoss.

5.

Det skal påses at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand, og at isflak o. a. ikke sperrer foran flom- og tappeløp.

6.

Til å utføre manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Han skal ha fast bopel i nærheten av reguleringsanlegget og telefon i sin bolig.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges nedbørmengder, tempe-

ratur m. v. Avskrift av protokoll og noteringer sendes ved utgangen av hver måned til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

7.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser kan departementet uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger overfor tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som det finner nødvendig.»

Industridepartementet

tilr å d e r :

1. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk å foreta en regulering av Namsvatna i Røyrvik herred, Nord-Trøndelag fylke, på de i Industridepartementets tilråding av 25. juni 1948 inntatte betingelser og under de der nevnte forutsetninger.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

23. Trondheim EV.

(Samtykke til at det gis tillatelse til å foreta en regulering av Nea ved oppdemning av Sylsjøen på svensk grunn m. v.)

Kgl. resol. av 2. juli 1948.

Gjennom Utenriksdepartementet har man mottatt en søknad av 15. august 1947 fra Trondheim Elektrisitetsverk til Norrbygdens Vattendomstol om tillatelse til å anlegge en reguleringsdam over Neaelven ca. 1½ km øst for riksgrensen og på den måte skape et nytt reguleringsmagasin, Sylsjøen, i den hensikt å øke lavvannføringen i Nea og Nidelven. I henhold til konvensjonen mellom Norge og Sverige av 11. mai 1929 om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten, jfr. lov nr. 1 av 12. juni 1931, oppstår det spørsmål om norsk samtykke m. v. i anledning av reguleringen.

Saken har vært forelagt for H o v e d s t y r e t for V a s s d r a g s - o g E l e k t r i s i t e t s v e s e n e t som i brev av 4. juni 1948 har gitt følgende uttalelse:

«Trondheim kommune har 15. august 1947 hos Norrbygdens Vattendomstol søkt om tillatelse til innen Sverige å anlegge en reguleringsdam over Nea ca. 1½ km øst for riks-

grensen og med denne danne et reguleringsmagasin — Sylsjøen — ved å demme elva fra nåværende middelvannstand på kote 831 til kote 851. Søknad med bilag er i henhold til vassdragsrettskonvensjonen mellom Norge og Sverige av 11. mai 1929 oversendt de norske myndigheter gjennom de vanlige kanaler, og i påtegning av 20. oktober 1947 ber Handelsdepartementet under henvisning til lov nr. 1 av 12. juni 1931 §§ 13 og 14 om Hovedstyrets uttalelse.

Ifølge søknaden vil det ved den søkte oppdemning skapes en sjø på ca. 18 km² og et magasin på 186 mill. m³. Dammen aktes stengt ved vårflommens begynnelse i slutten av april eller først i mai og holdt stengt over sommeren inntil det oppstår behov for økt driftsvann i de nedenforliggende kraftverker, dog således at det avgis det for fløtningen i Nea nødvendige vann i den utstrekning det måtte bli bestemt enten ved overenskomst eller skjønn.

Ansøkeren regner med å få en vannføringsøkning på 12 m³/sek., tilsvarende en kraftøkning på 18 500 nat.-HK. i Hyttefossen, Øvre- og Nedre Lurfoss. Verdien av denne kraftøkning er angitt til 5,5 mill. n. kr. Dessuten er det i Nea og Nidelven 7 utnyttbare fall på til sammen ca. 615 m som vil kunne nytte vassføringsøkningen.

Det ca. 18 km² store areal som demmes ned består av renbeiteland, som tilhører den svenske stat, men det fremholdes at det utenom dette areal står vidstrakte renbeiter til disposisjon. Angående størrelsen av erstatningsbeløpet herfor anføres at Norrbygdens Vattendomstol i deldom i juli 1943 vedrørende et anlegg i Skellefte elv har satt erstatningen for neddemmet renbeiteland til 1 øre pr. m².

Videre angis oppdemningen å ville berøre Svenska Turistföreningens hytter og oppvarede stier.

Skadevirkningen i Norge angis å bestå i den virkning den økte vintervassføring vil ha på isleggingen i Nea og vintertrafikken på denne.

På grunnlag av tidligere fra svensk side angitt uttalelse regner ansøkeren med at reguleringen ikke vil medføre noen skade på fisket.

Trondheim kommune har forpliktet seg til med inntil sv. kr. 20 000 å bestride omkostningene ved en arkeologisk og naturhistorisk undersøkelse av det i Sverige berørte område.

Damanlegget er beregnet å komme på 4 mill. norske kroner, og erstatningene for skader og ulemper i Sverige og Norge er anslått til henholdsvis sv. kr. 200 000 og n. kr. 100 000.

Trondheim Elektrisitetsverks forslag til manøvreringsreglement av 15. november 1947

er overensstemmende med de reglementer som er fastsatt for Essandsjøen og Stuesjøen. Det går ut på at det skal avgis vann til den alminnelige fløtning, at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes, at den naturlige lavvassføring ikke forminskes til skade for andres rettigheter, at det ved vannslippingen skal tas særlige hensyn til at isforholdene i vassdraget ikke forverres og at den for øvrig fortrinnsvis skal skje etter behovet for Brautfossen og Kistafossen i Nea, dog kan den inn-til disse er utbygd foregå etter behovet for kraftverkene nedenfor Selbusjøen. Videre inneholder reglementet de vanlige bestemmelser om damvokter, tilsyn med dammen og observasjonsplikt samt den ved større reguleringer vanlige bestemmelse om at departementet kan fastsette endring i reglementet, hvis det viser seg at slipningen etter dette medfører uforutsette skadelige virkninger av vesentlig omfang for almene interesser.

Søknaden, som er kunngjort i Norsk Lyssingsblad 22. og 24. november 1947 (nr. 271 og 272), har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Tydal herredsstyre har i møte den 13. desember 1947 enstemmig vedtatt følgende innstilling:

«De fremlagte planer og beregninger viser at det påtenkte neddemmede areal i sin helhet blir liggende på svensk grunn. Den største damhøyde blir 20 meter og største magasin 186 kubikkmeter.

Den forandrede vassføring i Nea etter reguleringen hvorved Sylsjøen dannes, vil gripe ganske alvorlig inn i de rettigheter og verdier som eiere og bruksberettigede har, særlig i Tydal herred.

Reguleringen av Essand- og Stuesjø viser allerede nå å forvolde store hindringer og ulemper ved trafikk på elva vinters tid. Ved ytterligere regulert vassføring vil all trafikk over elva vinters tid bli helt umulig.

Det er også å frykte for at fiske i elva vil forringes etter reguleringen.

Trondheim vil selvfølgelig få de største fordeler ved reguleringen, men også Selbu herred antas å ha fordel ved at fjellflommen om våren forminskes betraktelig og derved kommer til å gjøre mindre skade på åker og eng.

Tydal herredsstyre kan dog samtykke i reguleringen på følgende betingelser:

1. Da Tydal kommune ikke høster noen fordel av reguleringen og heller ikke kan leie elektrisk kraft av konsesjonæren, må man kreve at de i lovens § 11 nevnte årlige avgifter til kommuner settes så høye som mulig og for den vesentligste del tilfaller Tydal kommune.
2. Elva fra den oppdemmede sjø må aldri helt tørrlegges, og avløpet må ha en normal lågvassføring om sommeren.
3. Det pålegges Trondheim kommune å avsette det i lovens § 12—7 nevnte fond til sikring av Tydal kommunes utgifter til un-

derstøttelse av de ved reguleringsarbeidet beskjeftigede arbeidere og deres familier, og for de arbeidere som ved reguleringen får heimstad i Tydal.

4. Tydals innvånere skal være fortrinnsberettiget til arbeid på samme vilkår som øvrige arbeidere, så vel ved reguleringsarbeidet som ved senere vaktteneste o. l.
5. De skader som den regulerte vassføring forvolder på fiske, skog og hamning som slåtteland m. v. blir å erstatte etter loven.
6. For å forminske de ulemper ved reguleringen som oppstår ved økt vassføring i Nea og dermed fullstendig ødelegging av isveier forlanges at konsesjonæren pålegges å bygge bruer over elva på de mest trafikkerte steder og atkomstvei til disse. For øvrig blir de oppståtte skader og ulemper å erstatte etter loven.
7. Trondheim kommune pålegges i henhold til lovens § 12—6 etter fylkesveistyrets bestemmelse å erstatte utgiftene til vedlikehold av offentlige veier og bruer hvor disse blir skadet av den økte trafikk i anledning av reguleringsarbeidet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger stilles til fri benyttelse for bygdas befolkning.
8. Det avses til en hver tid det nødvendige vann til tømmerfløtning.»

Selbu herredsstyre har i møte 24. januar 1948 avgitt slik uttalelse:

«En gjennomført regulering etter de fremlagte planer og manøvreringsreglement vil etter herredsstyrets mening forårsake store ulemper i den del av Selbu som ligger langs Nea fra Tydal grense til Selbusjøen.

Den økede føring av regulert vann om vinteren i tillegg til den allerede gjennomførte regulering i vassdraget vil bevirke at trafikken på isen blir helt umuliggjort. Det forhold at det er bosetting på begge sider av elven gjør at denne sak både har privat og almen interesse i Selbu.

Herredsstyret mener at denne regulering vil føre til større islegging med voldsommere isgang og større gravning i elvekanten. De større is ganger vil også virke uheldig på fiskebestand, og det beste for bygda ville være om ingen regulering ble gjennomført.

Reguleringen byr etter herredstyrets mening ikke på noen fordeler for Selbu.

Når Tydal herredsstyre i sin uttalelse finner grunn til å anføre at de antar at reguleringen er til fordel for Selbu, og konsesjonæren også ved tidligere anledninger vedrørende andre reguleringer i vassdraget har hevdet det samme, vil herredstyret uttale at den betydning disse reguleringer har for å redusere skadeflommer i Selbu er i høy grad overvurdert.

Hva denne regulering (Sylsjøen) angår så har den etter herredstyrets mening ingen betydning i så måte, da snøsmeltingen og vårflo fra Svtraktene som er nedslagsfeltet for det nye magasin av erfaring har vist seg å komme først etter at flommen i Selbusjøen og Neas nedre løp har kulminert. Noen regulator for regnflommene om sommeren vil denne regulering heller ikke bli, da forutsetningen er at magasinet skal fylles om våren.

Da denne regulering er et ledd i en stor kraftutbygging av samfunnsmessig betydning finner Selbu herredsstyre likevel å måtte anbefale at konsesjon blir gitt på følgende vilkår:

1. Konsesjonæren tilpliktes å bygge og vedlikeholde bruoverganger med adkomstveier på de steder i Selbu der det med rimelighet kan forlanges, tilpliktes å foreta elveforbygninger der de nye forhold har ført til økede elvebrudd, samt å vedlikeholde disse og allerede eksisterende elveforbygninger.
2. All skade og ulempe som på denne måte ikke blir godtgjort skal erstattes med årlige avgifter.
3. Under henvisning til lov om vassdragsreguleringer § 12 pkt. 6 må konsesjonæren overta de økede veivedlikeholdsutgifter på veien Selbu kirke—Tydals grense grunnet de store transporter under anlegget.
4. De årlige konsesjonsavgifter settes til de i loven høyst tillatte beløp, som blir å fordele mellom de respektive kommuner i forhold til den skade og ulempe de får av reguleringen.

For øvrig henvises til lov om vassdragsregulering.

Idet en viser til foranstående gjør Selbu herredstyre sådant vedtak:

Den søkte konsesjon anbefales gitt. Enstemmig vedtatt.»

Klæbu herredstyre har i møte 16. februar 1948 enstemmig vedtatt formannskapets uttalelse, som lyder slik:

«Den regulering som det her gjelder vil for Klæbus vedkommende først og fremst ha betydning for adkomstmulighetene på Selbusjøen. Følgene av den hittidige regulering av vassdraget har medført mange og betydelige ulemper for ferdsel og transport — i særdeleshet på vintertiden. At disse vansker i første rekke skyldes sjøens unormalt skiftende vannstand er en kjennsgjerning.

I forbindelse med Trondheim Elektrisitetsverks søknad av 21. februar 1947 om konsesjon for heving av Selbusjøen ble herfra utførlig gjort rede for de vansker reguleringen skaper med hensyn til ferdslen på sjøen, hvorfor en vedlegger en gjenpart av herredstyrets uttalelse om den sak. De samme vansker gjør seg gjeldende både ved høy og lav vannstand. Det må med sikkerhet antas, at reguleringen av Sylsjøen vil forverre forholdene.

Herredstyret finner imidlertid at Klæbu kommune ikke kan motsette seg den omsøkte regulering — idet en forutsetter at gjennomføringen av de foreliggende planer vil skape nye og betydelige verdier i form av øket kraftleveranse i tørkeperioder. Derimot finner en at det absolutt må pålegges konsesjonæren å skaffe Klæbu en adkomstvei til den del av bygda som ligger på sørsida av Selbusjøen, — en adkomstvei som kan benyttes til alle årstider. De strekninger som det her gjelder utgjør nær halvparten av herredets samlede flateinnhold, — og selv om der ikke er bebyggelse, så er det i alle fall store og verdifulle skogstrekninger som i mangel av brukbar veiforbindelse blir liggende avskåret, idet det praktisk talt ikke finnes annen adkomst enn over Selbusjøen. En forbindelsesvei er uomgjengelig nødvendig for driften av skogene. Hittil har ferdsel på en måte vært mulig over nåledammen ved Brøttem. Nå, da reguleringsdammen for Selbusjøen blir flyttet til Hyttefossen, er også denne utvei stengt.

For øvrig medfører reguleringen trafikkvanskeligheter — om enn i mindre grad —

også for de øvrige strekninger langs vassdraget, — vanskeligheter som antas å ville øke ved den nye planlagte utvidelse av reguleringen.

Klæbu herredstyre finner med grunnlag i det foran anførte å måtte kreve, at Trondheim Elektrisitetsverk overfor Klæbu blir pålagt følgende forpliktelser som vilkår for regulering av Sylsjøen:

1. Plikt til å skape tilfredsstillende adkomstmuligheter — sommer som vinter — til Klæbus områder på sørsiden av Selbusjøen ved bygging av bru ved utløpet av sjøen.
2. Plikt til å sørge for ny adkomstvei langs nordsiden av sjøen, eller under enhver omstendighet til å bidra med et vesentlig bidrag til bestridelse av utgiftene med en slik vei.
3. Å yte de private grunneiere langs vassdraget full erstatning for skader og ulemper som måtte ha sin grunn i den utvidede regulering.
4. Å betale til kommunene de lovbestemte årlige avgifter — fordelt på et rettferdig grunnlag.
5. Å erstatte eller på annen måte yte kompensasjon for mulige skader på fiskebestand og annet som på grunnlag av fremtidige erfaringer vil kunne tilskrives reguleringen.
6. At Klæbu kommune gis adgang til — gjennom Fjæremsfossens kommunale kraftselskap — å få den for herredet nødvendige kraftmengde.»

Tiller herredstyre har i møte 10. mars 1948 enstemmig gjort slikt vedtak:

«Tiller herredstyre vil anbefale at Trondheim kommune gis anledning til å foreta omsøkte regulering. En forutsetter at konsesjonæren blir pålagt å yte grunneierne langs vassdraget full erstatning for skader som måtte være følge av den utvidede regulering, videre å betale til kommunene de lovbestemte årlige avgifter og endelig at Tiller gis adgang til å få den for kommunen nødvendige kraftmengde gjennom Fjæremsfossens Kommunale Kraftverk som Tiller er parthaver i.»

Strinda herredstyres vedtak i møte den 7. april 1948 lyder slik:

«Strinda kommune anbefaler den av Trondheim Elektrisitetsverk søkte konsesjon på regulering av Sylsjøen innvilget på følgende betingelser:

1. At Fjæremsfossen komm. Kraftselskap gis adgang til:
 - a) fortsatt leie av kraft fra Trondheim elektrisitetsverk etter den nåværende kontrakt og i den utstrekning som er nødvendig for å dekke behovet inntil Fjæremsfossen blir fullt utbygget og satt i drift.
 - b) leie av tilskuddskraft i den utstrekning det er nødvendig for å dekke behovet også etter fossens utbygging.
2. At konsesjonssøkeren blir pålagt å yte grunneierne langs vassdraget full erstatning for skader og ulemper som måtte være en følge av den utvidede regulering.
3. At konsesjonssøkeren betaler til kommunen de lovbestemte årlige avgifter fordelt på et rettferdig grunnlag.»

Strinda formannskap siterer i sin innstilling en uttalelse fra Fjæremfossen komm. Kraftselskap, hvori anføres at det er av stor betydning for dette og de kommuner som står tilsluttet kraftselskapet, at Trondheim får adgang til å foreta den søkte regulering av Sylsjøen. Men kraftselskapet bør forbeholdes adgang til fortsatt å leie kraft fra Trondheim elektrisitetsverk etter den nåværende kontrakt inntil Fjæremfossen blir utbygget og satt i drift. Etter dette tidspunkt bør det forbeholdes adgang til å leie tilskuddskraft.

Selbu vassdragets Fellesfløtningsforening uttaler i møte den 23. april 1948 at den ikke har noe å innvende mot reguleringen under den selvfølgelige forutsetning, at det blir avholdt skjønn til sikring av fløtningens interesser.

Beslutningen ansees først å bli gyldig når den er blitt godkjent av foreningens juridiske rådgiver, h.r.advokat Olaf Klingenberg. Han fremholder at det flere ganger — sist i forbindelse med Essandreguleringen — er gjort oppmerksom på hvor nødvendig fjellflommen er for fløtningen i Nea. Det avholdte fløtningsoverskjønn vedrørende Essand innførte en forsøksordning og bestemte at fløtningsskjønnet burde revideres etter 5 års prøve. Trondheim elektrisitetsverk har ikke villet akseptere dette og har innbrakt overskjønnet for Høyesterett.

Han mener at der heller ikke nå vil være mulig for skjønnet å treffe endelig bestemmelse om hvor stor vannmengde der må slippes fra Sylsjøen og Essandsjøen for å sikre fløtningen i Nea, og at det derfor ville være rimelig at fløtningsskjønnet utstår inntil det har kunnet prøveslippes eller at det gis anledning til revisjon. Under enhver omstendighet synes han det er rimelig å pålegge eksproprianten å godta revisjon av fløtningsskjønnet etter en tidsperiode på 5 å 10 år.

Iakttas dette vil der fra fløtningens side ikke kunne rettes noen innvending mot reguleringen.

Overingeniøren ved Sør-Trøndelag fylkes elektrisitetskontor anfører under 14. mai 1948 at reguleringsanlegget ikke volder noen skade i Norge, og at skadene og ulempene på norsk side innskrenker seg til det som måtte bli en følge av at vassføringen i Nea og Nidelva forandres.

Han fremholder at Trondheim elektrisitetsverk er den eneste kraftprodusent av betydning i fylket som leverer kraft til den alminnelige forsyning, og at verket i dag ikke kan utnytte sitt maskineri på grunn av at den regulerte vassføring er for liten. Det kan heller ikke på langt nær tilfredsstille det store — særlig i landområdene — udekkede behov. Kraftbehovet i størsteparten av fylkets land-

distrikter påregner han vil bli dekket fra Aura, men ikke før høsten 1952.

Han rår derfor til at Trondheim får tillatelse til å regulere Sylsjøen på følgende betingelser:

- «1. Trondheim Elektrisitetsverk tilpliktes å avstå inntil halvparten av den ved reguleringen innvunne kraftmengde til fylkets landområder, i tillegg til den kraftmengde som verket allerede leverer utenbys.
2. Fordelingen av kraftmengden samt kraftprisen blir i mangel av minnelig overenskomst å fastsette etter de vanlige regler for uttak av konsesjonskraft.
3. Distriktene får rett til helt eller delvis å avbryte leien med et rimelig varsel så fremt det av hensyn til tilknytning til andre verk finnes ønskelig.»

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag slutter seg til overingeniørens uttalelse, jfr. hans ekspedisjon av 15. mai 1948.

Hovedstyret skal bemerke:

Spørsmålet om å danne et kunstig magasin i Nea — Sylsjøen — ble reist i forbindelse med Trondheim kommunes søknad av 6. juni 1917 om tillatelse til å regulere Selbusjøen m. fl. sjøer. Søknaden omfattet dog ikke Sylsjøen da kommunen mente at en oppdemning på svensk grunn alene måtte bli å avgjøre av de svenske myndigheter, men planer vedlå, jfr. St. prp. nr. 190 for 1918.

Spørsmålet ble tatt opp i 1921 og Hovedstyret anbefalte i brev til departementet av 3. februar 1922 gitt samtykke til reguleringen på nærmere angitte betingelser.

I 1923 ble det tatt opp forhandlinger med Sverige om komplettering av konvensjonen av 26. oktober 1905 angående felles sjøer og vassdrag. Forhandlingene resulterte i konvensjonen av 11. mai 1929 om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten, og 12. juni 1931 ble det utferdiget lov i henhold til konvensjonen.

Trondheim kommune søkte så under 30. juni 1934 om tillatelse til å demme opp Sylsjøen. Den nye plan forutsatte liksom den opprinnelige å skaffe et magasin på 240 mill. m³, men selve dammen skulle nå ligge i Norge, ikke i Sverige som først forutsatt. Det meste av oppdemmet areal ville dog bli innen Sverige. Søknaden ble sendt til uttalelse i distriktet og gjenpart tilstilt vedkommende svenske myndighet. Samtykke til reguleringen ble gitt ved svensk kgl. resolusjon av 16. august 1935, men saken ble ikke ført fram til noen endelig avgjørelse her i riket.

Som kraftforsyningssituasjonen har utviklet seg i Trondheim og omliggende distrikter er Sylsjøreguleringen blitt i høyeste grad ak-

tuell, og Trondheim har altså på ny reist spørsmålet. Den nå fremlagte plan forutsetter som den opprinnelige at både reguleringsanlegget og magasinet i sin helhet kommer til å ligge på svensk side av riksgrensen. Men oppdemningen er redusert noe så magasinet blir på 186 mot tidligere 240 mill. m³.

Etter konvensjonens art. 3 pkt. 1 blir spørsmålet om reguleringstillatelse å avgjøre av Sverige og Trondheim har sendt sin søknad — datert 15. august 1947 — til vedkommende svenske myndighet ledsaget av vedkommende norske departements erklæring i henhold til art. 14, pkt. 1, jfr. lov av 12. juni 1931 § 12, om at der fra dets side intet er å innvende mot at søknaden tas opp til behandling.

Konv.s art. 12 pkt. 1 bestemmer at tillatelse til et foretagende ikke kan meddeles av det ene rike uten samtykke fra det annet, hvis foretandet bl. a. antas å medføre ulempe av noen betydning innen dette rike for et vassdrags benyttelse til ferdsel eller fløtning eller hvis det kan antas å fremkalle betydelige forstyrrelser i vannforholdene innenfor et større område.

Reguleringen av Sylsjøen må etter det som foreligger antas å ville ha slike virkninger i Norge at norsk samtykke er nødvendig.

Etter nevnte lovs § 14 pkt. 1 avgjøres spørsmålet om hvorvidt samtykke skal meddeles og vilkårene herfor av Kongen overensstemmende med de grunnsetninger som gjelder for lignende anlegg etter norsk vassdragslovgivning. Det skal herunder tas hensyn til virkningene både i Norge og Sverige, og som fordel i alminnelighet bare fordelene for det eller de vassfall, for hvis regning foretandet iverksettes.

Kraftinnvinningen ved reguleringen i Trondheims utbygd fall — Hyttefossen og Øvre- og Nedre Lurfoss — er angitt til 18 500 nat.-HK. En peker på at de i søknaden anførte fallhøyder divergerer litt fra dem Hovedstyret regner med, jfr. Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1942 s. 115, spalte 2, men har for øvrig ikke noe vesentlig å bemerke. Da en ikke nå har noen oversikt over den vannmengde som vil gå til fløtningen — ansøkeren har regnet med 20—30 mill. m³ — må en forbeholde seg å kunne revidere økningsberegningen.

Trondheim kommune eier sammen med Tydal kommune ca. 200 m av Brautfossens og Kistafossens fall og underhandler med Thomas Angells Stiftelser om kjøp av dennes del — ca. 135 m — av fossene. Det er rimelig å regne med kraftøkingen også i disse fall. Den dreier seg om 50 000 nat.-HK.

Skaden og ulempen består i neddemning av ca. 18 km² renbeiteland med et par hytter og

oppvardedde stier i Sverige, og i Norge av hindringer og ulemper for trafikken på elva om vinteren. Videre vil fløtningen bli berørt både hva fløtningsvann og tømmerlegg angår, likeså fisket, særlig i Sverige der oppdemningen foregår. En kan heller ikke se bort fra at faren for isgang og oppvatning i Nea øker. Dette spørsmål er det gjort nærmere rede for i forbindelse med reguleringen av Essandsjøen, se Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1942, s. 115 spalte 2 siste avsnitt og s. 116 spalte 1, 2. avsnitt.

Hovedstyret antar at betingelsene for at samtykke kan gis er til stede og anbefaler sådant gitt.

Etter lovens § 14 pkt. 2 kan Norge knytte vilkår til samtykket, bl. a. om forebygging eller minskning av skade og ulempe for almene interesser, og om å stille sikkerhet for at vilkårene blir oppfylt og for de forpliktelse som kan følge av foretandet innen Norge.

Skadevirkningene i Norge er avhengig av den måte vannet slippes på. Det må derfor stilles vilkår om at vannslipningen skal foregå etter reglement. Da man ikke kan vite noe sikkert om hvordan isforholdene i vassdraget vil bli, bør vilkåret som ved Essandreguleringen inneholde bestemmelse om at Kongen kan fastsette endringer i reglementet, hvis det viser seg at vannslipningen medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, jfr. post 1 i vedliggende utkast til vilkår for samtykke.

I henhold til reguleringslovens § 19 pkt. 1, jfr. konvensjonens art. 6, siste punktum, foreslås videre oppstilt vilkår om plikt for reguleringsanleggets eier til å treffe slike anordninger i vassdraget og avgi vann så den alminnelige ferdsel og fløtning forulempes så lite som mulig, jfr. post 2 i utkastet.

Da Trondheim kommune står som ansøker og mesteparten av de nyttbare fall i vassdraget tilhører norske kommuner skulle det ikke være grunn til å foreslå vilkår om sikkerhetsstillelse.

Trondheim Elektrisitetsverks forslag til manøvreringsreglement bygger på samme grunnsetninger som de her foreslåtte vilkår. Det skiller seg fra disse og fra manøvreringsreglementet for Essandsjøen ved at ordene «medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser» er endret til «medfører uforutsette skadelige virkninger av vesentlig omfang for almene interesser». Hovedstyret tilrår bestemmelsen formet som ved Essand.

Utkast til de bestemmelser som norsk myndighet bør kreve inntatt i manøvreringsreglementet vedlegges.

En går for øvrig ut fra at vedkommende svenske myndighet supplerer reglementet med

bestemmelse om hvorledes reguleringsgrensene skal betegnes, og om godkjenning av damvokter og dennes bopel m. v.

Etter § 11 i loven av 12. juni kan Kongen når et foretagende iverksettes i Sverige under iakttagelse av bestemmelsene i konvensjonen og denne lov gjøre gjeldende for norske vassfall m. v. de forpliktelser og de rettigheter som etter norsk vassdragslovgivning ville gjelde for disse om foretaket skulle iverksettes i Norge. Herunder skal alene tas hensyn til foretaketets virkninger her i riket og til interesser innen dette.

Hovedstyret mener at denne adgang bør benyttes helt ut her, hvor reguleringen utelukkende skjer av hensyn til norske interesser.

Vedrørende bestemmelsene bemerkes:

Tidsbegrensning.

Bestemmelsene må gjelde for samme tidsrom som tillatelsen, jfr. post 1 i vedliggende utkast.

Tidsbegrensning er et ukjent begrep i svensk vassdragslovgivning, men det er innført i konvensjonens art. 7, hvorefter tillatelse kan meddeles for en bestemt tid. Hvorvidt Sylsjøreguleringen vil bli tidsbegrenset foreligger det ikke noe om, men i 1922 var det tale om 99 år.

Avgifter.

Tydal kommune krever at avgiften til kommuner settes så høyt som mulig, Selbu at den settes til kr. 4 pr. nat.-HK. og de tre kommuner nederst i vassdraget «lovbestemte avgifter». Skadevirkningene langs vassdraget blir av samme art som ved reguleringen av Essandsjøen og vassføringsøkingen er praktisk talt den samme. Det synes derfor naturlig å bygge på de av Stortinget fastsatte avgifter for Essandreguleringen: til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK., til kommuner kr. 1 pr. nat.-HK. for fallene i Nea og kr. 1,50 pr. nat.-HK. for fallene nedenfor Selbusjøen. Da en bare skal ta hensyn til virkningen i Norge — altså ikke ved magasinet — bør satsene settes noe lavere for Sylsjøkraften.

Hovedstyret foreslår dem satt til kr. 0,25 pr. nat.-HK. til staten og til kommuner kr. 0,75 pr. nat.-HK. for fallene i Nea og kr. 1 pr. nat.-HK. for fallene nedenfor Selbusjøen.

Kraftavgivelse.

Overingeniøren for Sør-Trøndelag fylkes elektrisitetskontor foreslår med tilslutning av fylkesmannen at Trondheim Elektrisitetsverk pålegges plikt til å avstå inntil halvparten av kraftvinningen til fylkets landdistrikter, og

Klæbu, Tiller og Strinda krever å bli sikret nødvendig kraft gjennom Fjæremsfossen komm. Kraftselskap.

Hovedstyret antar at kraftavgivelsen ikke bør settes høyere enn de vanlige 10 pst. til kommuner og 5 pst. til staten med adgang for de kommuner som berøres til etter 30 år å kreve avgitt ytterligere kraft fra kommunale vassfall. De samme satser er brukt ved reguleringen av Essand- og Stuesjø.

Fattigunderstøttelse.

Tydal kommune krever at det betinges fattigfond. Da kommunen grenser like opp til damstedet, og det således er en mulighet for at den kan bli påført utgifter til fattigunderstøttelse, har en i post 4 i utkastet — som vanlig ved kommunale reguleringer — oppstilt plikt for reguleringsanleggets eier til å erstatte slike utgifter.

Manøvreringsreglement.

Bestemmelse herom er inntatt i post 6 enslydende med det for samtykke foreslåtte vilkår. Det samme gjelder avgivelse av fløtningsvann, se post 9.

De øvrige oppstilte vilkår trenger så vidt skjønnes ingen nærmere begrunnelse.

Da reguleringsanlegget ligger i Sverige og således er undergitt svensk lovgivning antas det ikke å være adgang til å oppstille de vanlige vilkår, om norske arbeidere, norske varer, forsikring, legehjelp, husrom m. v. A betinge fortrinnsrett til arbeid for arbeidere fra Tydal som denne kommune ønsker, skulle det da heller ikke være adgang til.

Klæbu hevder at forholdene vel Selbusjøen forverres og krever både bru og vei her. Det er så at tilløpet i lavvannsperioden økes, men Selbusjøen er tillatt regulert mellom visse grenser og etter et fastsatt manøvreringsreglement. Når variasjonen holdes innen disse grenser kan det så vidt skjønnes ikke være grunnlag for krav om kompensasjon i forbindelse med Sylsjøreguleringen.

Etter konvensjonens art. 6 skal erstatning for skade og ulempe gjøres opp etter loven i det rike hvori de oppstår, i Norge altså ved skjønn etter reguleringslovens § 16. Mulig skade på fisket vil herunder også bli gjort opp, jfr. Klæbus uttalelse. Noe forbehold i anledning av disse spørsmål skulle derfor ikke være nødvendig.

Som anført antas økingen av vassføringen å medføre vanskeligheter for trafikken på elveisen og både Tydal og Selbu krever at det blir bygd bruer over elva.

Etter reguleringslovens § 19, pkt. 1, plikter reguleringsanleggets eier å treffe slike anordninger i vassdraget at den alminnelige

ferdsel og fløtning forulempes så lite som mulig. Hvilke tiltak som skal treffes avgjøres i mangel av enighet ved skjønn. Dette skjønn må som forholdene er i Neadalføret forutsettes holdt før skjønnet etter § 16.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 1. juni 1948.»

Hovedstyrets utkast til vilkår for norsk samtykke til reguleringen er sålydende:

«1.

Vannslipningen skal fortrinnsvis skje etter behovet for Brautfossen og Kistafossen i Nea, dog kan den inntil disse er utbygd foregå etter behovet for kraftverkene nedenfor Selbusjøen.

Nærmere bestemmelse om vannslipningen skal inntas i et reglement som utferdiges på forhånd.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til reguleringsanleggets eier, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan reguleringsanleggets eier pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

2.

Reguleringsanleggets eier plikter å treffe slike anordninger i vassdraget på norsk side samt å avgi vann i slik utstrekning at den alminnelige ferdsl og fløtning forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Grunn og rettigheter som er nødvendig til gjennomføring av tiltakene, kan kreves avstått etter reglene i § 16 post 1, når skjønnet finner at den skade eller ulempe som vil voldes ved avståelsen er liten i forhold til de fordeler som vil oppnås. Bestemmelsene i § 16 post 2, 3, 5, 6 annet til fjerde punktum, og 7 får i tilfelle tilsvarende anvendelse.

Skader eller ulemper for ferdselen eller fløtningen, som ikke på denne måte avhjelper, blir å erstatte i samsvar med § 16.»

Hovedstyret har videre fremsatt følgende forslag til bestemmelser som skal gjelde for norske vassfall i Nea og Nidelva:

«1.

Bestemmelsene gjelder for samme tidsrom som tillatelsen til å regulere Sylsjøen.

2.

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen, skal det erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,25 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer, kr. 0,75 pr. nat.-HK. for fallene i Nea og kr. 1 pr. nat.-HK. for fallene nedenfor Selbusjøen.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering i vassdraget. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

3.

Nærmere bestemmelser om betaling av avgifter etter post 2 og om kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 8, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement. Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Reguleringsanleggets eier er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

5.

Reguleringsanleggets eier er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer, hvor disse utgifter antas å bli særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og bruer som han anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Reguleringsanleggets eier skal videre utføre de foranstaltninger som fylkesveistyret finner nødvendig for så vidt mulig til å avhjelpe skade og ulempe, som for almenheten måtte oppstå på is- og vinterveier.

Fylkesveistyrets avgjørelse kan innankes for departementet.

6.

Vannslipningen skal fortrinsvis skje etter behovet for Brautfossen og Kistafossen i Nea, dog kan den inntil disse er utbygd foregå etter behovet for kraftverkene nedenfor Selbusjøen.

Nærmere bestemmelse om vannslipningen skal inntas i et reglement som utferdiges på forhånd.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til reguleringsanleggets eier, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes for reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan reguleringsanleggets eier pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

7.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

8.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke, etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft, så vidt fornødent til å dekke deres eget

behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og vassfallseieren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av vassfallseieren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraften uttas.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9.

Reguleringsanleggets eier plikter å treffe slike anordninger i vassdraget på norsk side samt å avgi vann i slik utstrekning at den alminnelige ferdsel og fløtning forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Grunn og rettigheter som er nødvendig til gjennomføring av tiltakene kan kreves avstått etter reglene i § 16 post 1, når skjønnet finner at den skade eller ulempe som vil voldes ved avståelsen er liten i forhold til de fordeler som vil oppnåes. Bestemmelsene i § 16 post 2, 3, 5, 6 annet til fjerde punktum, og 7 får i tilfelle tilsvarende anvendelse.

Skader eller ulemper for ferdselen eller fløtningen som ikke på denne måte avhjelpes, blir å erstatte i samsvar med § 16.

10.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

11.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte bestemmelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

12.

Vedkommende departement kan bestemme at reguleringstillatelsen og disse bestemmelser skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke tillatelsen og/eller bestemmelsene kan medføre forpliktelser.»

Endelig har hovedstyret avgitt følgende forslag til bestemmelser for vannslippingen fra Sylsjøen (manøvreringsreglement) for så vidt angår interessene i Norge:

«1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre kote	851
Nedre kote	831
Reguleringshøyde	20 m

2.

Det avgis vann til den alminnelige fløtning overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte bestemmelser.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets naturlige flomvassføring ikke forøkes og at den naturlige lågvassføring ikke forminskes til skade for andres rettigheter. Ved vannslippingen skal det tas særlig hensyn til at isforholdene i vassdraget ikke forverres. For øvrig skal den fortrinnsvis skje etter behovet for Brautfossen og Kistafossen i Nea,

dog kan den inntil disse er utbygd foregå etter behovet for kraftverkene nedenfor Selbusjøen.

4.

Det skal påses at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand og at flomløpet ikke hindres av is eller lignende.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Avskrift av protokollen sendes ved hver måneds utgang til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

De p a r t e m e n t e t skal bemerke:

Som det fremgår har spørsmålet om å danne et kunstig magasin i Nea vært drøftet tidligere etter forskjellige planer, men det er ikke blitt truffet noen endelig avgjørelse i saken. De nå foreliggende planer forutsetter at magasinet og reguleringsanlegget i sin helhet kommer til å ligge i Sverige.

Spørsmålet om reguleringstillatelse blir å avgjøre av de svenske myndigheter, men reguleringen har etter det foreliggende slike virkninger i Norge at tillatelse ikke kan meddeles uten at det foreligger samtykke fra norsk side. Til samtykket kan det knyttes visse vilkår. Det kan videre — under iakttagelse av bestemmelsene i konsesjonen av 11. mai 1929 og loven av 12. juni 1931 — for norske vassfall m. v. gjøres gjeldende de forpliktelser og rettigheter som ville gjelde hvis foretagendet skulle iverksettes i Norge, idet det dog herunder bare kan tas hensyn til foretagendets virkninger her i riket og til interesser innen dette.

Kraftinnvinningen i Trondheim Elektrisitetsverks utbygde fall, Hyttefossen og Øvre og Nedre Lerfoss, er foreløpig anslått til 18 500 nat.-HK. En vesentlig del av denne kraftøking kan utnyttes med det allerede installerte maskineri og vil være av stor verdi under den nå herskende kraftmangel. Dessuten er det rimelig å regne med den fremtidige kraftøking i Brautfossens og Kistafossens fall, som Trondheim delvis eier og delvis underhandler om kjøp av. Kraftinnvinningen her er anslått til ca. 50 000 nat.-HK. Damanlegget er beregnet å komme på ca. 4 mill. norske kroner, hvortil kommer skadeserstatninger,

anslått til sv. kr. 200 000 og n. kr. 100 000. Skaden og ulempen består i neddemming av ca. 18 km² renbeiteland med et par hytter og oppvardedde stier i Sverige, og i Norge av hindringer og ulemper for trafikken på elva om vinteren. Fløtningen vil også bli skadet, likeså fisket, særlig i Sverige hvor oppdemningen foregår. Man kan heller ikke se bort fra at faren for isgang og oppvatning i Nea øker.

Departementet antar at skaden og ulempen ved tiltaket vil være av mindre betydning i sammenligning med fordelene og vil med hovedstyret rå til at det meddeles samtykke til reguleringen på de av hovedstyret foreslåtte vilkår, idet dog ordet «anordninger» i post 2, 1. punktum, endres til «tiltak» og ordene «i vassdraget» sløyfes, samt at det etter «§ 16 post 1» i 3. punktum tilføyes «i vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917». De omhandlede vilkår inneholder de bestemmelser om vannslippingen som vanlig inntas i reguleringsbetingelser samt bestemmelser, siktede til å minske skade og ulempe for den alminnelige ferdsel og fløtning. Man nevner særskilt bestemmelsen i vilkårenes post 1, 3. avsnitt (jfr. post 5 i forslaget til bestemmelser for vannslippingen og post 6, 3. avsnitt i forslaget til bestemmelser for norske vassfall i Nea og Nidelva) om at Kongen skal kunne fastsette endringer i slippingsreglementet, dersom innvunne erfaringer viser at slippingen medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser. Denne bestemmelse er påkrevd bl. a. av hensyn til faren for isganger m. v.

Hovedstyret har, som det fremgår, også utarbeidet forslag til bestemmelser som det av hensyn til norske interesser er ønskelig å ta inn i manøvreringsreglementet. Da reguleringsanlegget etter planen skal ligge i Sverige, blir manøvreringsreglementet, som av hovedstyret anført, å utferdige av de svenske myndigheter. Man vil derfor rå til at det norske samtykke til reguleringen også gjøres betinget av at de av hovedstyret foreslåtte bestemmelser tas inn i manøvreringsreglementet. Man går for øvrig med hovedstyret ut fra at de svenske myndigheter treffer bestemmelse om hvordan reguleringsgrensene skal betegnes, om godkjenning av damvokter og om dennes bopel m. v.

Man er videre enig med hovedstyret i at den i loven av 12. juni 1931 § 11 hjemlede adgang til å fastsette bestemmelser som skal gjelde for vassfall i vassdraget på norsk side, bør nyttes fullt ut i et tilfelle som det foreliggende, hvor reguleringen utelukkende skjer av hensyn til norske interesser. Man vil rå til at det fast-

settes slike bestemmelser gjeldende for norske vassfall i Nea og Nidelva i det vesentlige overensstemmende med hovedstyrets forslag, men med de samme endringer i post 9 som ovenfor er foreslått i post 2 i vilkårene for samtykket.

Enn videre vil en foreslå at post 5, annet og tredje ledd i bestemmelsene utgår, idet det bør overlates til regulerings-skjønnen å fastsette hvilke tiltak som må utføres for avhjelp av skade og ulempe på is- og vinterveger, jfr. post 9 i bestemmelsene og post 2 i vilkårene for samtykket til reguleringen.

Avgiftene er satt til kr. 0,25 til staten pr. år pr. innvunnet nat.-HK. og til kommuner til kr. 0,75 pr. nat.-HK. for fallene i Nea og kr. 1 pr. nat.-HK. for fallene nedenfor Selbusjøen. Man har her bygget på de av Stortinget 30. oktober 1947 fastsatte avgifter for reguleringen av Essandsjø (jfr. St. prp. nr. 109 for 1947 og innst. S. nr. 194 for s. å.), men har samtidig tatt hensyn til at reguleringsbassenget i nærværende tilfelle er beliggende i Sverige og at det etter § 11 i loven av 12. juni 1931 bare er regulerings virkninger i Norge som kan tas i betraktning.

Med hensyn til kraftavståelsen har overingeniøren for Sør-Trøndelag fylkes elektrisitetskontor og fylkesmannen foreslått at det pålegges konsesjonæren plikt til å avgi inntil halvparten av kraftinnvinningen til fylkets landdistrikter. Det er også kommet krav fra Klæbu, Tiller og Strinda kommuner om å bli sikret kraft. Departementet vil imidlertid med hovedstyret rå til at de i loven hjemlede, vanlige bestemmelser om kraftavståelse blir gjort gjeldende, således at kraftavståelsen settes til 10 pst. til kommuner og 5 pst. til staten, med adgang for de kommuner som berøres av reguleringen til etter 30 år å kreve avgitt ytterligere kraft fra kommunale vassfall.

Plikt til refusjon av fattigutgifter er foreslått betinget idet Tydal kommune grenser like opp til damstedet og det således kan tenkes at kommunen kan få utgifter til fattigunderstøttelse.

Vilkårene er for øvrig de vanlige, bortsett fra at det ikke er tatt med bestemmelser om norske arbeidere, norske varer, forsikring, legehjelp, husrom m. v. idet reguleringsanlegget skal ligge i Sverige og anleggsvirksomheten således vil være underkastet svensk lovgivning. Tydal kommune har som det vil sees krevet fortrinsrett for kommunens innvånere til arbeid ved reguleringsanlegget og ved senere vaktteneste m. v. Man er enig med hovedstyret i at man ikke kan oppstille noen betingelse herom.

Man forutsetter med hovedstyret at skjønn til fastsettelse av de tiltak som skal gjennom-

føres for at den alminnelige ferdsel og fløtning skal forulempes så lite som mulig, blir holdt før ekspropriasjonsskjønnet.

Industridepartementet

tilråder :

1. I medhold av § 14 i lov nr. 1 av 12. juni 1931 meddeles samtykke til at det blir gitt Trondheim Elektrisitetsverk tillatelse til å foreta en regulering av Sylsjøen i Nea på svensk grunn i det vesentlige overensstemmende med søknad til Norrbygdens Vattendomstol av 15. august 1947 og dermed framlagt plan.

Samtykket meddeles på de i Industridepartementets tilråding av 2. juli 1948 inntatte vilkår.

2. I medhold av ovennevnte lovs § 11 fastsettes de i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte bestemmelser for så vidt angår norske vassfall hvor driftsvann fra den under punkt 1 nevnte regulering blir tatt i bruk.

24. Bergenshalvøens kommunale Kraftselskap.

(Tillatelse til ytterligere regulering av Bergsdalsvassdraget m. v.)

Kgl. resol. av 2. juli 1948.

Stortinget har 14. juni d. å. gjort dette vedtak:

«Stortinget samtykker i at Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap får konsesjon til nye reguleringar i Bergsdalsvassdraget — og å regulera og overføra til Hamnlagrovatnet den øvre delen av Flatabø og Frydelielva i samsvar med Industridepartementets tilråding av 12. mars 1948 og de i nemndas tilråding foreslegne vilkår.»

Om vedtaket vises til St. prp. nr. 34 (1948) og Innst. S. nr. 108 og St. forh. for s. å. side 540—542.

Forutsetninger.

Av proposisjonen hitsettes:

«Departementet er etter omstendighetene enig med hovedstyret i at det bør stilles som en forutsetning for overføringskonsesjonen at B.K.K. yter et tilskudd til byggingen av høyspentlinjen med transformator fra Klyve til Botnen i Fykesund på 40 pst. av omkostningene, begrenset oppad til kr. 30 000, og tilrår slik forutsetning oppstillet.»

Av innstillingen hitsettes:

«Når det gjeld overføringa av Sungrovassdraget og Frydelielva i Kvam til Bergsdalsvassdraget so ser nemnda dette som ei praktisk og økonomisk utnytting av desse vassfall, som kvar for seg er for små og kostbare å byggja ut. Men nemnda meiner at når so store naturrikdomar — som i dette høve — vert førde burt frå den vesle, avsidesliggjande Botnagrenda, ja då må dette vesle grendesamfunnet hava krav på å få full erstatning — og mest mogeleg realverdiar att — som vederlag for dei naturrikdomar dei misser.

Nemnda i samråd med departementet går difor ut frå at det må vera ein bindande føresetnad for at denne overføringskonsesjon vert gjeven at det vert bygd ei kraftline frå Klyve til Botnen, og at kvar bustad i Botnen skulekrins vert forsynt med elektrisk kraft på same vilkår som elles er gjeldande i Kvam.

Kostnaden med å byggja kraftleidningar fram til alle bustader i Botnen skulekrins (gardane Botnen, Flatabø, Kanikeberg og Skår) vert å dela med 60 pst. på B.K.K. og 40 pst. på Kvam.

Nemnda går òg ut frå at Kvam kommune får taka ut den konsesjonskraft Kvam kommune har rett på etter denne konsesjonen, frå Bergens Elektrisitetsverks kraftstasjon i Samnanger på nokonlunde same vilkår som B.K.K. leverer kraft til andre kraftavtakarar i distriktet.»

Betingelser.

Utkastet i proposisjonen hitsettes:

1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økningen av vasskraften, som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,50 pr. innvunnen nat.-HK.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lavvannsføring som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har

kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering og overføring. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle kan anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne øking av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vasskraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2, kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 19, skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjon er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen lan-

det fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell 10 — ti — pst. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler når særegne hensyn gjør det påkrevet.

7.

Forsikring tegnes i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer i stedet for penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi, beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgang for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til, på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste, å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anled-

ning av arbeidstvister å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommuner deres utgifter til fattigunderstøttelse av de ved regulerings- og overføringsanleggene ansatte arbeidere og deres familier.

13.

Innen reguleringen og overføringen tas i bruk, skal konsesjonæren til fremme av fiske i Bergsdalsvassdraget og Flatabøelva — herunder også laks- og sjørrettsfiske i Fykkesund — opprette et fond, hvis størrelse fastsettes til kr. 10 000.

14.

Innen reguleringen av Vetle-Småbrekkevatn og Bergevatn tas i bruk skal konsesjonæren innbetale til Evanger kommune kr. 20 000 som avsettes til et fond, hvis renter etter nærmere bestemmelse av herredsstyret anvendes til fremme av jordbruk i distriktet.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene og de ved Bergevatns tilløp fornødne sikringsarbeider, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte, og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

16.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i

krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

17.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslipningen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 500 hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Regulerings- og overføringsanleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevet, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner. Kopier av alle karter, som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysninger om hvordan målingene er utført.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen og overføringen uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall, som tilhører norske kommuner, ytterligere kraft så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledning eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris, som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leiere av liknende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

20.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag, hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.

22.

For så vidt der ved lov eller stortingsbeslutning gis nye bestemmelser om samkjøring

mellom elektriske kraftanlegg, så skal disse bestemmelser kunne gjøres gjeldende like overfor Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskaps kraftanlegg i Bergsdalselva.

23.

Der påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og steder som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.»

I innstillingen er foreslått disse endringer i betingelsene:

post 13 om fiskefond, kr. 10 000 økes til kr. 25 000.

post 14 om jorddyrkingsfond, kr. 20 000 økes til kr. 40 000.

Departementet vil tilråde at konsesjon blir gitt i samsvar med Stortingets vedtak om samtykke. Forutsetninger blir således å stille opp i samsvar med utdraget foran av kraftselskapet og Kvam kommune vil samarbeide om den nærmere gjennomføring av forutsetningene. Betingelsene blir som foreslått i proposisjonen med de foran gjengitte endringer.

Manøvreringsreglement.

Kraftselskapets forslag hitsettes:

«1 a. Bergevatn.

Reguleringsgrensene er følgende:

Øvre	500	m.o.h.
Nedre	480	»
Reguleringshøyde	20,0	m

1b. Vetle- og Småbrekkevatn.

Reguleringsgrensene er følgende:

Øvre	533,50	m.o.h.
Nedre	520,50	»
Reguleringshøyde	13,0	m

1c. Sondgrøvatn.

Reguleringsgrensene er følgende:

Øvre	786,30	m.o.h.
Nedre	783,30	»
Reguleringshøyde	3,0	m

1d. Breisettjern.

Reguleringsgrensene er følgende:

Øvre	648,0	m.o.h.
Nedre	645,0	»
Reguleringshøyde	3,0	m

1e. Tjørnadalen elv.

Reguleringsgrensene er følgende:

Øvre	776,0	m.o.h.
Nedre	774,0	»
Reguleringshøyde	2,0	m

1f. Løkjesdalstjern.

Reguleringsgrensene er følgende:

Øvre	847,0	m.o.h.
Nedre	845,0	»
Reguleringshøyde	2,0	m

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at den tidligere flomvannføring i Frydlielven, Flatabøelven og Bergsdalsvassdraget såvidt mulig ikke forøkes. For øvrig kan vannslippingen foregå etter Bergenshalvøens kommunale kraftselskaps behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

4.

Det skal påses at flomavløpet ikke hindres av is eller lignende, samt at dammen til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperatur m.v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til vassdragsdirektøren.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Av hovedstyrets uttalelse 16. januar 1948 — inntatt i proposisjonen — hitsettes:

«B.K.K.s forslag til manøvreringsreglement inneholder de samme bestemmelser som det ved kgl. resolusjon av 3. august 1928 fastsatte for den nåværende regulering.

Etter det som er anført foran om senkningen av Bergevatn, antar Hovedstyret at forslaget pkt. 1 a vedrørende Bergevatn bør gis følgende tilføyelse:

«Senkningen skal skje trinnvis og til den grense vedkommende departement setter, etter hvert som sikringsarbeider blir gjennomført.»

I forslaget pkt. 4 må «dammen» rettes til «dammene», for øvrig har en ikke noe å bemerke til forslaget.»

Departementet vil tilrå at reglementet fastsettes overensstemmende med kraftselskapets forslag og med de av hovedstyret nevnte endringer. Siste ord i post 4 endres til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap ytterligere å regulere Bergsdalsvassdraget og å regulere og overføre til Hamlagrøvatn den øvre del av Flatabø og Frydlielva under de forutsetninger og på de betingelser som er stillet opp i Industridepartementets tilråding av 2. juli 1948.

Reglement for vannslippingen fastsettes i samsvar med forslaget i tilrådingen.

25. Øst-Telemarkens Brukseierforening.

(Stadfesting av tillatelse til å foreta reguleringer i Mår- og Gjøyst-vassdragene m. v.)

Kgl. resol. av 2. juli 1948.

I.

Stortinget har i møte 14. juni 1948 gjort vedtak i samsvar med Innst. S. nr. 100 for 1948 om å samtykke i stadfesting av tillatelse av 1. juli 1943 for Øst-Telemarkens Brukseierforening til å foreta reguleringer i Mår- og Gjøystvassdragene m. v. med følgende tilføelse i konsesjonsbetingelsenes post 12:

«Konsesjonæren er forpliktet til å sørge for nødvendig vannforsyning til de eiendommer som ved reguleringen eller overføringen berøves sin naturlige vannreserve i vassdraget, og som ikke har fått dette forhold behandlet av ekspropriasjonsskjønnet vedkommende Mår Kraftanlegg. Tvist mellom konsesjonæren og grunneierne om hvorvidt den naturlige vannreserve er berøvet, avgjøres ved skjønn.»

Man viser dessuten til St. prp. nr. 99 for 1947.

Konsesjonsvilkårene er i sin helhet sålydende:

«1.

Konsesjonen gis for et tidsrom av 60 år fra 1. juli 1943.

Dersom vassfall der tilhører Staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeiere i reguleringsanleggene gjelder konsesjonen for disses vedkommende i ubegrenset tid. Ved konsesjonstidens utløp har Staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse de private falleierers andeler i reguleringen eller regulerings- og overføringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen og overføringen.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år etter 1. juli 1943 skal Staten kunne innløse de private falleierers andeler i regulerings- og overføringsanleggene m. v. i den utstrekning hvori de etter post 1 tilfaller

Staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter Staten seg ikke herav skal den hvert 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt anleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på Statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsning være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på Statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen eller overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til Staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer, kr. 1,50 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av lågvassføringen som reguleringen antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringen eller overføringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

En tar forbehold om revisjon av avgiftsatsene i samsvar med det som er anført i St. prp. nr. 99 for 1947, side 14.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt avgivelse av kraft, jfr. post 19, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tilatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegges konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig, herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen, samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg til sammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende depar-

tement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterier). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og sykehusplass.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til, på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste, å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelsen skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til, i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og

kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren er forpliktet til å sørge for nødvendig vannforsyning til de eiendommer som ved reguleringen eller overføringen berøves sin naturlige vannreserve i vassdraget, og som ikke har fått dette forhold behandlet av ekspropriasjonsskjønnet vedkommende Mår Kraftanlegg. Tvist mellom konsesjonæren og grunneierne om hvorvidt den naturlige vannreserve er berøvet, avgjøres ved skjønn.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til for regulerings- og overføringsanleggene å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19. mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved regulerings- og overføringsanleggenes utførelse beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår hertil, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond hvis det senere ved lov blir bestemt.

14.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut minst 50 000 stk. fiskeyngel i vatna i Mår-Gjøyst's nedbørsområde etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet.

Anleggene skal utføres på solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis vanlig offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

16.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

17.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Anleggenes eier skal, etter nærmere bestemmelse av departementet, utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen eller overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgli til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner ytter-

ligere kraft så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningen tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker uttaket av kraften fra ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkninger av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet lovlig rente, dog ikke over 6 pst. av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedenfor forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert femte år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av liknende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraften uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt. Unnlater anleggenes eier å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt det er nødvendig til levering av den betingede kraft.

20.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og

mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjjemende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører og arbeidsledere fornøden meddelelse.

21.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anleggene eller deres drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal det stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 50 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i regulerings- og overføringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til anleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser. De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier, etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24.

Alle heftelser som hviler på anleggene faller bort når og i den utstrekning de i henhold til reguleringskonsesjonen går over til Staten eller innløses av denne.

25.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.»

Som det fremgår er det en forutsetning for Stortingets vedtak at Kongen — hvis en eventuell domsavgjørelse skulle endre det forutsette grunnlag for beregningen av konsesjonsavgiftene — er bemyndiget til å redusere de fastsatte satser for avgiftene til stat og kommuner for Mår kraftverk slik at den samlede årlige avgiftssum så vidt mulig blir den samme som etter de nå oppstilte satser og den nå forutsatte beregningsmåte.

Departementet vil rå til at reguleringstillatelsen blir stadfestet i samsvar med foranstående.

Man vil videre anbefale at konsesjonen blir fornyet i medhold av reguleringslovens § 16 pkt. 6.

Fra Hovedstyrt for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har man

«1. For reguleringen gjelder følgende reguleringsgrenser:

	R.R.V.	L.R.V.	Reg.høyde m
Øvre Mår	1121,28	1113,28	8,0
Kalhovdfjorden med sidearmer	1086,61	1076,82	9,79
Kilsfjorden	1086,61	1076,51	10,16
Gjøystdalsvann	1086,61	1076,16	10,45
Øvre Strengetjønn	1086,61	1075,80	10,81
Nedre Strengetjønn	1086,61	1075,50	11,11
Nedre Grottevann	1064,00	1058,50	5,50

Det er dog adgang til å foreta ytterligere senkning i følgende sjøer, således:

	Til kote	Senking m.
Kalhovdfjorden med sidearmer	1075,50	1,32
Kilsfjord	1075,40	1,11
Gjøystdalsvatn	1075,30	0,86
Øvre Strengetjønn	1075,20	0,60
Nedre Strengetjønn	1075,00	0,50
Nedre Grottevann	1054,00	4,50

Ved strupning i oset er det dessuten adgang til å foreta regulering i følgende vann:

Stortevann	ca. 1 m oppdemning
Vrengeltjønn	» 1 » —»—
Bergbu vann	» 1 » —«—
Sandvann	» 1 » —«—

I Våervann er det adgang til ca. 2 m senkning.

Middølatjern kommuniserer med Dale Kraftverks fordelingsbasseng.

- Uttappingen av vann skal foregå så jevnt som mulig året igjennom. Denne bestemmelse skal dog ikke være til hinder for at tappingen forandres, når dette finnes påkrevet av hensyn til vannføringsforholdene, eller til en hensiktsmessig utnyttelse av vannet. Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvannføring ikke forøkes.
- Såfremt reguleringsanleggets eier ikke får tillatelse til å disponere vannet utelukkende i reguleringsøyemed, eller eierne ikke skulde ønske å benytte en mulig tillatelse, skal vann til den alminnelige fløtning i Mår og Gjøystelven avgis etter overenskomst eller skjønn.
- Dammenes manøvrering forestås av Øst-Telemarkens Brukseierforening.
- Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

videre mottatt følgende brev av 4. juni 1948 angående fastsettelse av manøvreringsreglement for reguleringen:

«Departementet har 13. juli 1944 oversendt til uttalelse følgende brev — datert 7. s. m. — fra Øst-Telemarkens Brukseierforening:

«Vi tillater oss hermed å oversende utkast til manøvreringsreglement for ovennevnte regulering.

Reglementet som er utarbeidet i overensstemmelse med de reglementer, som er gjort gjeldende for de senere års reguleringsanlegg, har overensstemmende med vår forenings vedtekter vært forelagt generalforsamlingen, og er godkjent av denne.

Vi oversender utkastet i 3 eksemplarer. Av hensyn til ekspropriasjonsskjønnet tør vi utbe oss det ærede departements godkjennelse eller mulige bemerkninger.»

Utkastet lyder slik:

6. Forandringer i dette reglement kan bare foretas med myndighetenes approbasjon etterat de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Brukseierforeningen opplyser i brev av 9. februar 1945 at Lille Landsetvann heter Middølatjern og ber dette rettet i manøvreringsreglementet.

Utkastet ble 20. desember 1944 sendt fylkesmannen i Telemark med anmodning om i henhold til reguleringslovens § 12, 12 å innhente uttalelser fra vedkommende kommune-styrer, fellesfløtningen og mulige andre interesserte. I brev av 5. mars og 20. april 1945 ba en fylkesmannen om å påskynde behandlingen mest mulig. Med det siste brev oversendte en avskrift av h.r.advokat Aasm. Landsverks brev av 18. s. m., hvori han på vegne av en rekke grunneiere ber om å bli tilstillet utkastet og gitt anledning til å uttale seg.

Noe svar innkom ikke før okkupasjonens opphør, og Hovedstyret ba i brev av 27. juli 1945 fylkesmannen om, uten hensyn til hva der tidligere måtte være foretatt, å forelegge

saken for de lovlige myndigheter og institusjoner. En gjorde samtidig oppmerksom på at forordning av 10. september 1942 om endring av reguleringslovens § 19 var opphevet, og at manøvreringsreglementet derfor ble å fastsette under hensyn til denne paragrafs opprinnelige ordlyd.

Og i brev av 16. januar 1946 minnet Hovedstyret om saken og ba den behandlet i forbindelse med reguleringsssaken.

Grunneierne i Mår og Gjøyst ved K. G. Aasland, Jon Espeland og H. O. Skeie foreslår i brev av 1. april 1946 — motatt med Handelsdepartementets påtegning av 16. mai s. å. — følgende passus inntatt i manøvreringsreglementet:

«Vannstanden i de regulerte vann må alltid holdes innenfor de i konsesjonen fastsatte grenser for oppdemning og senkning.

Så lenge vannstanden i de regulerte vann er lavere enn 0,5 m under regulert høyvann tappes 17,5 m³ pr. sek. Når vannstanden er stigende og kommer opp til 0,5 m under regulert høyvann økes tappingene til 23 m³ pr. sek. Fortsetter vannstanden å stige inntil regulert høyvann, åpnes reguleringsdammen ved Mårvann, Kalhovd, Strengen og Grotte så meget som nødvendig for at ikke vannstanden skal stige videre. Når flommen har kulminert reduseres tappingen til 17,5 m³ pr. sek. og fortsettes med denne tapping til vannstanden er kommet ned til grensen for regulert lavvann. Tappingen må da reduseres eller helt innstilles så vannstanden ikke synker under denne grense.»

Tinnformannskap redegjør i uttalelse av 5. november 1946 for fløtningen i Mår og Gjøyst og de retningslinjer det mener bør følges for å ordne forholdet til grunneierne ved en eventuell tillatelse til å rå over alt vannet.

Til Brukseierforeningens forslag til manøvreringsreglement anfører formannskapet:

«I det foreslåtte reglements punkt 3 heter det: «Såfremt reguleringsanleggets eiere ikke får tillatelse til å disponere vannet utelukkende i reguleringsøvede, eller eierne ikke skulde ønske å benytte en mulig tillatelse, skal vann til den alminnelige fløtning i Mår og Gjøystelven avgis etter overenskomst eller skjønn.»

På grunnlag av det som er anført foran, vil Tinn kommune foreslå at manøvreringsreglementet for Mår og Gjøyst punkt 3 får følgende ordlyd:

«Reguleringsanleggets eiere avgir fløtningsvann i Mår og Gjøyst i den utstrekning det er nødvendig til normal framdrift av tømmer. Fravikes denne regel, har anleggets eiere plikt til å sørge for framdriften av tømmeret fra så langt opp som det kan fløtes i elvene og til Tinnstjø. Utgiftene ved framdriften utredes av anleggets eiere, idet hver tømmerieier etter avsluttet framdrift refunderer anleggets eiere et beløp svarende til normale fløtningsutgifter for det for ham framdrevne tømmerkvantum.»

Punkt 2 i det foreslåtte reglement lyder: «Uttapningen av vann skal foregå så jevnt som mulig hele året igjennom. Denne bestemmelse skal dog ikke være til hinder for at tappingen forandres når dette finnes påkrevd av hensyn til vannføringsforholdene, eller til en hensiktsmessig utnyttelse av vannet. Det skal ved manøvreringen has for øye, at vassdragets tidligere flomvannføring ikke forøkes.»

Den under punkt 2 foreslåtte bestemmelse har meget tilfelles med en alminnelig talemåte. Vi skulle anta at noe mer presise bestemmelser ville sikre kraftverket en jevnere drift og sikre grunneierne mot vilkårlig manøvrering av dammene. Vi tillater oss derfor å foreslå at punkt 2 blir som følger:

«Vannstanden i de regulerte vann må alltid holdes innenfor de ved konsesjonen fastsatte grenser for oppdemning og senkning. Så lenge vannstanden i de regulerte vann er lavere enn 0,5 m under regulert høyvann, tappes 17,5 m³ pr. sek. Når vannstanden er stigende og kommer opp til 0,5 m under regulert høyvann, økes tappingen til 23 m³ pr. sek. Fortsetter vannstanden å stige inntil regulert høyvann, åpnes reguleringsdammen ved Mårvann, Kalhovd, Strengen og Grotte så meget som nødvendig for at ikke vannstanden skal stige videre. Når flommen har kulminert, reduseres tappingen til 17,5 m³ pr. sek. og fortsetter med denne tapping til vannstanden har kommet ned til grensen for regulert lavvann. Tappingen må da reduseres eller helt innstilles, så vannstanden ikke synker under denne grense.»

Til de øvrige punkter i det foreslåtte manøvreringsreglement har kommunen intet å bemerke.»

Fylkesmannen i Telemark har 11. mars 1947 sendt inn sakens dokumenter uten kommentar.

Driftsbestyreren for Bandak—Nordsjø og Nordsjø—Skienskanalen har ved behandlingen i 1943 i reguleringsssaken gått ut fra at jevn tapping fra magasinene så vidt mulig blir gjennomført, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1943 s. 60 spalte 1 nederst. For øvrig inneholder ikke de vedrørende stadfesting av tillatelsen av 1. juli 1943 og søknaden om tillatelse til å rå over alt vannet innkomne uttalelser noe som spesielt angår manøvreringsreglementet.

Hovedstyret skal bemerke:

Manøvreringsreglementet for den ved kgl. resolusjon av 19. september 1913 tillatte regulering av Mår ble fastsatt ved kgl. resolusjon av 14. juli 1914. Og reglementet for den midlertidige regulering av Mår og Gjøyst, som utløp ved lavvannsperiodens slutt 1947, ble fastsatt 12. oktober 1946. Det bygget helt ut på det gamle reglement.

Det sier seg selv at en ikke kan ha forskjellige tapningsbestemmelser for et og samme magasin, og det gamle reglement må derfor tilpasses den nye situasjon som oppstår når

Mår kraftanlegg settes i drift. Det er også forutsett i dets post II som bestemmer:

«Så snart der iverksettes utbygging av noe fall i Mårelva, kan departementet forlange, at sjøene reguleres med dettes (disses) tarv for øye. De nærmere regler etter hvilke dette skal skje, blir senere å bestemme.

Det er da hensiktsmessig å utferdige bare et reglement som omfatter både den gamle og den nye regulering m. v., slik som også Brukseierforeningen gjør i sitt forslag, pkt. 1. Dette bør endres slik, at bare de laveste («ytterligere») nye senkningsgrenser blir nevnt i reglementet — jfr. St. prp. nr. 99 (1947) side 11—12.

Etter det gamle reglement skulle vannslipningen foregå etter behovet for brukene nedenfor Tinnsjø og i den hensikt å skaffe mest mulig jevn vassføring i Tinnelva, dog måtte vassføringen i Mår til enhver tid minst tilsvare den tidligere minimalvassføring.

Når Mår kraftanlegg settes i drift må det tappes vann etter behovet der. Hovedregelen må være, at tapningen blir så jevn som mulig. Men skulle vassføringsforholdene eller samkjøringen kreve det, bør denne regel ikke hindre noe avvik, dog ikke slik at brukene nedenfor Tinnsjø blir skadelidende. Grunneierne og Tinn kommune ønsker mer detaljerte bestemmelser for å sikre jevnere drift i Mår kraftverk, og grunneierne mot vilkårlighet i manøvreringen. Men kraftverket vil selvsagt påse, at energiproduksjonen blir så jevn som mulig hensett til behovet til enhver tid. Og grunneiernes interesser skulle være tilgodesett ved en bestemmelse om, at de naturlige flomvassføringer ikke må økes, så vidt mulig heller ikke i Måna da vassføringen der får et tilskudd fra Mår kraftverk på høyst 28 m³ sek. Skulle det være fare for storflom er reguleringsdammene innrettet slik, at det i tide kan slippes vann i de gamle elveløp, før magasinene fylles helt.

En nevner at samtlige dammer er utstyrt med fast overløp med krone på øvre reguleringsgrense, og at vannstanden under flom derfor vil kunne stige over øvre reguleringsgrense. Dette må altså skjønnet være oppmerksom på.

Brukseierforaningen regner med den mulighet at tillatelse til å rå over alt vannet ikke blir gitt, eller at den ikke kommer til å benytte seg av tillatelsen.

Hovedstyret har i brev av 13. april d. å. anbefalt tillatelse til å rå over alt vannet i Mår og Gjøyst med Husvoldelva, men har forutsatt at det avgis vann til fløtningen i Middøla i henhold til reguleringslovens § 19, pkt. 1.

Dette siste må komme til uttrykk i manøvreringsreglementet.

Da Brukseierforeningen har forbeholdt seg rett til å si opp sin overenskomst med skog-eierne om fløtningsretten og gå tilbake til den gamle ordning, bør reglementet inneholde bestemmelser om hvordan det da skal forholdes.

Brukseierforeningen foreslår at dammenes manøvrering skal forstås av den. Etter det gamle Mårreglement skal manøvreringen forstås av en person som Kongen har oppnevnt for manøvreringen av Tinnosdammen. Samme bestemmelse er inntatt i reglementet for Møsvatn og den bør også gjøres gjeldende for den utvidede regulering av Mårvatna og for reguleringen av Gjøyst m. v.

Brukseierforeningens forslag må suppleres med de vanlige bestemmelser om at det skal påses at flomløpet ikke hindres av is o. l. og at dammene til enhver tid er i god stand samt om observasjonsplikt og damvokter. Utkast vedlegges.

Reglementet foreslås som vanlig gjort gjeldende inntil videre.

Hovedstyrets utkast ble den 30. april d. å. sendt Øst-Telemarkens Brukseierforening til vedtagelse eller eventuelle bemerkninger.

Brukseierforeningens svar — datert 21. mai d. å. lyder slik:

«Vi har mottatt Deres skrivelse av 30. f. m. med forslag til manøvreringsreglement for ovennevnte regulering. På grunnlag av uttalelser fra våre medlemmer skal vi bemerke:

Ad pkt. 2, 2. ledd.

Bestemmelsen om at tappingen skal foregå etter Mår kraftverks behov, kan føre til en tapping som berøver de nedenfor Tinnsjø liggende verker driftsvann i de perioder av året da de mest trenger det. Skal bestemmelsen opprettholdes, må det tilknyttes en bindende forpliktelse for Mår Kraftverk til å gi de nedenfor liggende verker kompensasjon i kraft for krafttap og erstatning for annen skade som blir dem påført ved ujevn tapping. En bestemmelse i likhet med den som er fastsatt i manøvreringsreglementet for Tunhovddammen med de endringer som følger av de senere overenskomster måtte her kunne passe.

Vi antar dog at det skulle være unødvendig å innta en så omfattende bestemmelse i reglementet. For Møsvanns vedkommende, hvor forholdene er temmelig likeartet, har vi ikke funnet det nødvendig, idet brukseierne ved større variasjoner i tappingen oppnår enighet om hvordan det skal forholdes i hvert enkelt tilfelle. Etter vår oppfatning vil denne fremgangsmåte også være den hensiktsmessigste for Mår—Gjøyst-reguleringen, men da må pkt. 2, 2. ledd få en utformning omtrent som pkt. 2 i det av oss innsendte forslag.

Ad pkt. 3, 2. ledd.

For å unngå misforståelse, bør bestemmelsen i første ledd gjentas slik at siste linje

kommer til å lyde: «avgis vann til den alminnelige fløtning i disse elver etter overenskomst eller i medhold av reguleringslovens § 19». I motsatt fall kan det påståes at en allerede truffen overenskomst for Middølas vedkommende uten videre skal legges til grunn for Mår og Gjøyst med Husvollrelva.»

Pkt. 2, 2. ledd i Hovedstyrets utkast lyder slik:

«For øvrig skal tapningen skje etter Mår Kraftverks behov, så jevnt som mulig året igjennom, men med adgang til noe avvik, hvis vassføringsforholdene eller samkjøringen skulle kreve det.»

Og den tilsvarende bestemmelse i Brukseierforeningens forslag slik:

«Uttapningen av vann skal foregå så jevnt som mulig året igjennom. Denne bestemmelse skal dog ikke være til hinder for at tapningen forandres, når dette finnes påkrevet av hensyn til vassføringsforholdene, eller til en hensiktsmessig utnyttelse av vannet.»

Hovedstyret har vært fullt oppmerksom på bestemmelsen om vannslipningen fra magasinene i Numedalslågen og Holsvassdraget. Den skal der foregå etter behovet i Nore kraftverk henholdsvis Oslo Lysverker, ikke bare uten plikt til jevn slipning, men under den uttrykkelige forutsetning, at der kan slippes ujevnt til forskjellig årstid. For Mår og Gjøyst derimot forutsetter både Brukseierforeningen og Hovedstyret, at vannslipningen skal foregå så jevnt som mulig året igjennom. Etter hovedstyrets forslag skal det være adgang til noe avvik fra jevn slipning, hvis vassføringsforholdene eller samkjøringen skulle kreve det. Det er jo også adgang til utjevning i Tinnsjø for kraftverkene i Tinnelva, og videre har en Heddalsvatn og Nordsjø til utjevning før vassføringen tas i bruk av kraftverkene i Skienselva.

1.

For reguleringen gjelder følgende reguleringsgrenser:

	Øvre kote	Nedre kote	Reg.høyde m
Mårvatn	1 121,28	1 113,28	8,0
Kalhovdfjord med sidearmer	1 086,61	1 075,50	11,11
Kilsfjorden	»	1 075,40	11,21
Gjøystdalsvatn	»	1 075,30	11,31
Øvre Strengetjønn	»	1 075,20	11,41
Nedre Strengetjønn	»	1 075,00	11,61
Nedre Grottevatn	1 064,00	1 054,00	10,00

Stortevatn, Vrengeltjønn, Bergbuvatn og Sannvatn kan demmes ca. 1 m og Våervatn senkes ca. 2 m, alle i forhold til alminnelig sommervannstand.

Vannstanden i Middølatjønn blir den samme som i fordelingsbassenget for Mår kraftverk.

2.

Ved manøvreringen skal has for øye at den naturlige flomvassføring i Mår og Gjøyst med Husvoldelva ikke økes og såvidt mulig heller ikke flomvassføringen i Måna.

Det skulle derfor likeså litt som i reglementet for Møsvatn-reguleringen være nødvendig å ta inn bestemmelse i Mår—Gjøyst-reglementet om å sikre nedenfor liggende verker kompensasjon for ujevn tapning.

Det samme resultat kommer for øvrig også Brukseierforeningen til.

Det som Brukseierforeningen vil ha sløffet er bestemmelsen om, at vannslipningen skal foregå etter Mår kraftverks behov. Men dette er det uttrykkelig tatt forbehold om i betingelsene for den eldre Mår-regulering — av 19. september 1913 — der det i post 9 heter:

«Så snart der iverksettes utbygging av noe fall i Mårelva, kan departementet forlange, at sjøene reguleres med dettes (disses) tarv for øye. De nærmere regler etter hvilke dette skal skje blir senere å bestemme.»

Fallene i Mår var allerede den gang for en vesentlig del i statens eie, og nå er alle fallrettigheter både i Mår og Gjøyst m. v. samlet og skal utnyttes i statens Mår kraftverk, først og fremst for den alminnelige kraftforsyning på Østlandet.

Hovedstyret ser derfor ikke noen grunn til ikke å opprettholde forutsetningen i den eldre reguleringstillatelse og fastholder post 2, 2. ledd i sitt forslag til reglement.

Derimot har en ikke noe å innvende mot Brukseierforeningens forslag om, at ordene «samme regler som for Middøla» i pkt. 3, siste avsnitt endres til «overenskomst eller skjønn i medhold av reguleringslovens § 19.»

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møter den 30. april og 1. juni 1948.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement er med den nevnte endring i punkt 3, siste avsnitt sålydende:

3.

Der avgis vann til den alminnelige fløtning i Middøla i samsvar med hva der måtte bli bestemt ved overenskomst eller i medhold av reguleringslovens § 19.

Skulle reguleringsanleggenes eiere ikke benytte seg av tillatelse til å rå over alt vannet i Mår og Gjøyst med Husvoldelva eller gi avkall på slik tillatelse i løpet av konsesjonstiden, avgis vann til den alminnelige fløtning i disse elver etter overenskomst eller skjønn i medhold av reguleringslovens § 19.

4.

Dammenes manøvrering foreståes av den person som Kongen oppnevner for manøvreringen av Tinnosdammen.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokterne skal bo og om de skal ha telefon i sine boliger.

5.

Det skal påseses at regulerings- og overføringsanleggene til enhver tid er i god stand og at flomløpene ikke hindres av is eller lignende.

Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperatur m. v. Avskrift av protokollen sendes hver måned til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

6.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

7.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet er enig med hovedstyret i at det bør gjelde et manøvreringsreglement som omfatter både den gamle regulering av Mårvassdraget og den nye regulering.

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement bygger på den forutsetning at det blir gitt tillatelse i medhold av reguleringslovens § 19 pkt. 2 til å rå over alt vannet i Mår og Gjøyst og Husvoldelva, men at det skal avgis vann til fløtningen i Middøla overensstemmende med lovens § 19 pkt. 1. Tilråding om sådan tillatelse er inntatt nedenfor.

Det er videre inntatt bestemmelser for det tilfelle at en eventuell tillatelse etter reguleringslovens § 19 pkt. 2 ikke blir benyttet eller at Brukseierforeningen i løpet av konsesjonstiden gir avkall på en slik tillatelse.

Bestemmelsen i det någjeldende manøvreringsreglement for Mårreguleringen om at manøvreringen skal foreståes av den person som Kongen har oppnevnt for manøvreringen av Tinnosdammen foreslåes utvidet til å gjelde også de nye reguleringer.

I tillatelsen av 19. september 1913 til regulering av Mårvassdraget er det bl. a. forutsatt at sjøene — så snart det iverksettes utbygging av noe fall i Mårelva — skal reguleres med dettes (disses) tarv for øye. I samsvar hermed er det foreslått i manøvreringsreglementet at tappingen skal skje etter Mår kraftverks behov, og så jevnt som mulig året igjennom, men med adgang til noe avvik hvis vannføringsforholdene eller samkjøringen skulle kreve det.

Som det fremgår av hovedstyrets uttalelse er samtlige dammer utstyrt med fast overløp med krone på øvre reguleringsgrense, og vannstanden under flom vil derfor kunne stige over øvre reguleringsgrense. Hovedstyret har understreket at skjønnet må være oppmerksom på dette. Herom vil man underrette konsesjonæren.

Departementet vil rå til at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen av Mår og Gjøyst m. v. overensstemmende med hovedstyrets utkast som gjeldende inntil videre.

II.

Fra hovedstyret har man videre mottatt en uttalelse av 14. april 1948 angående en søknad, datert 16. desember 1947, fra Øst-Telemarkens Brukseierforening om tillatelse etter vassdragsreguleringslovens § 19 pkt. 2 til å rå over alt vannet i Mår, Gjøyst og Husvoldelva til reguleringsformål.

Hovedstyret uttalelse er sålydende:

«Departementet har 19. desember 1946 oversendt til uttalelse følgende søknad — datert 16. s. m. — fra Øst-Telemarkens Brukseierforening:

«Ved beslutning av 1. juli 1943 fikk vår forening under krigen konsesjon på en utvidet regulering av Mårvassdraget og en nyregulering i Gjøystvassdraget. Konsesjonen ble gitt på de betingelser og forutsetninger som var oppstilt i Arbeidsdepartementets foredrag av samme dag.

Grunnlaget for konsesjonen var ansøking fra Nordisk Lettmetall A/S av 28. juli 1941, hvilken senere ble modifisert ved vår skrivelse av 2. juni 1942, idet det var enighet om at reguleringsstillatelsen burde gis til Brukseierforeningen.

Den 19. desember 1945 søkte vi under henvisning til provisorisk anordning av 17. august 1945 konsesjonen stadfestet. Stadfestelse er ennå ikke meddelt, men det er i mellomtiden den 19. juli d. å. utferdiget en midlertidig tillatelse til å foreta ovennevnte reguleringer.

I de nevnte ansøkninger av 28. juli 1941 og 2. juni 1942 er det forutsatt at konsesjonen skulle omfatte alt vann i vassdragene. Ved utferdigelsen av konsesjonen av 1. juli 1943 ble imidlertid ikke fløtningsvannet medtatt, idet Arbeidsdepartementet i skrivelse av 17. juli 1943 forutsatte at Brukseierforeningen skulle få særskilt tillatelse til å overføre fløtningsvannet til Vestfjorddalen.

Etter en del korrespondanse om hvilke tiltak som skulle treffes for å avhjelpe den skade og ulempe som denne utvidelse av regulerings-tillatelsen ville medføre, foreslo vi i skrivelse av 28. august 1943 til Vassdragsvesenet at Brukseierforeningen skulle forplikte seg til — på nærmere fastsatte vilkår — å kjøpe alt tømmer som meldes til salg i elvene Mår og Gjøyst. Vi mente at vi ved denne ordning ville holde grunneierne helt skadesløse, samtidig som man ville unngå de uforholdsmessig kostbare veianlegg som var foreslått. Denne skrivelse er så vidt vi har forstått ikke forelagt Fellesfløtningsforeningen eller grunneiernes representanter. Trafikkdepartementet har i skrivelse av 17. mars 1944 tilbudt oss konsesjon på alt vann i Mår og Gjøyst på betingelse av at vi skulle bygge nødvendige veier og velteplasser, avgjort ved skjønn, samt overta den videre transport av tømmeret til Tinnsjø. Konsesjon på disse betingelser ble ikke akseptert av oss, og saken ble stilt i bero. I skrivelse av 28. april 1944 til Trafikkdepartementet har vi nærmere gjort rede for hvorfor vi ikke fant å kunne akseptere den tilbudte konsesjon.

I denne skrivelse gjorde vi enn videre rede for muligheten av å skaffe nødvendig fløtningsvann fra nedslagsfeltene nedenfor dammene. Etter en plan som vi med fløtningskyndig bistand hadde latt utarbeide, skulle dette være mulig for Gjøystelvas vedkommende. Planen forutsetter oppførelse av en fløtningsdam i utløpet av Dromstjønn (ca. 4.5 km nedenfor Mår Kraftanleggs inntaksdam) samt nødvendig elveforbedring i den fløtbare del av Gjøyst.

Det naturlige synes å være at fløtningen søkes opprettholdt. Vi andrar derfor om ekspropriasjonstillatelse i den utstrekning sådan tillatelse er nødvendig for oppførelse og manøvrering av fløtningsdammen.

For Mårelvas vedkommende lar det seg med rimelige omkostninger ikke gjøre å skaffe nødvendig fløtningsvann.

I Mårelva vil det således hverken bli sloppet fløtningsvann eller driftsvann fra den tid den nye regulering med overføring av alt vann til Vestfjorddalen blir iverksatt og ferdseien over elva vil fra da av bli mindre hindret enn før gjennomførelsen av den nå bestående regulering. I tillatelsen til denne regulering — gitt ved kgl. resolusjon av 19. september 1913 — er det i § 14 inntatt bestemmelse om plikt for konsesjonshaverne i den utstrekning, som eventuelt blir at fastsætte ved skjønn, at bygge broer eller skaffe anden adkomst for de grundeiere, hvis overfart maatte bli ødelagt ved reguleringen . . .». Vi forutsetter at denne plikt bortfaller fra den tid overføringen til Vestfjorddalen iverksettes.

Da vår forannevnte søknad av 19. desember 1945 om stadfestelse av konsesjonen av 1. juli 1943 formentlig i nær fremtid skal forelegges Stortinget, og det er nødvendig for Mår kraftanlegg at det blir gitt konsesjon også på fløtningsvannet, tillater vi oss nå under henvis-

ning til vassdragsreguleringslovens § 19,2 i den form den fikk den 19. juli 1946 å be saken gjenopptatt på det grunnlag vi foreslo i vår skrivelse til Vassdragsvesenet av 28. august 1943.»

I denne skrivelse anfører Brukseierforeningen at den, da utgiftene til de foreslåtte veier og velteplasser vil bli uforholdsmessig store i forhold til de tømmerkvanta det her er tale om har overveid en annen løsning av spørsmålet — en ordning som måtte kunne tilfredsstillende begge parter.

Den fortsetter slik:

Denne løsning går ut på at Brukseierforeningen enten i de år den måtte finne det hensiktsmessig, skal slippe nok fløtningsvann eller at Brukseierforeningen forplikter seg til å kjøpe alt tømmer som meldes til salg i Mår og Gjøystvassdraget til de hvert år mellom skogseierforeningene og tømmerkjøpernes organisasjon fastsatte tømmerpriser levert i nevnte vassdrag på de nåværende velteplasser for senere utslag.

Avregning finner sted på vanlig måte gjennom Telemark Tømmersalgslag med de for hvert år fastsatte fradrag og tillegg. Blant fradragene blir elv/bilavgiften å beregne som følger:

Til grunn for denne legges den for året 1941 betalte elv/bilavgift henholdsvis i Mår og Gjøyst. Avgiften blir år for år å korrigere overensstemmende med de endringer som elv/bilavgiften i naboelva, Austbygdåi, undergår i forhold til den i 1941 i denne elv betalte elv/bilavgift. Skulle der i enkelte år ikke bli fløtet i Austbygdåi, legges avgiften for det nærmest foregående år, hvori der har vært fløtet, til grunn for beregningen.

Hvor tømmeret beleilig kan leveres ved vei i stedet for ved vassdrag, skal Brukseierforeningen ha adgang til å forlange levering ved vei.

Etter vår mening skulle det her antvdede forslag stille skogseierne i en like god stilling som ved den nåværende regulering og vi går derfor ut fra at dette forslag måtte være akseptabelt fra grunneiernes side.»

Brukseierforeningen, som tidligere (8. desember 1942) har sendt inn fløtningsoppgaver fra fellesfløtningen, angir i brev av 27. april 1944 etter disse oppgaver det i 55-årsperioden 1887—1941 fløtete tømmerkvantum i Mårelva og Gjøyst til henholdsvis 1 543 og 1 560 m³ pr. år i gjennomsnitt. Den anfører at en i fremtiden må regne med at det fløtete tømmerkvantum avtar på grunn av de endrede forhold med biltransport og det voksende antall bondesager, og den henviser til sin redegjørelse herfor i brevet av 8. desember 1942.

I dette opplyses at det siden reguleringen ble iverksatt i 1918 og til 1941 i alt har vært nedfløtt 28 935 m³ i Mårelva eller gjennomsnittlig 1 200 m³ pr. år. I 5 av disse 24 år har det ikke vært fløtet, men tømmermengden i de påfølgende år er tilsvarende økt, slik at gjennomsnittet for alle år gir det riktige bilde.

I Gjøyst er i samme tidsrom nedfløtt i alt 19 169 m³ eller gjennomsnittlig 800 m³ pr. år, men bl. a. på grunn av at elveløpet under storflommen i 1927 ble endret til ugunst for fløtningen ble det ikke fløtt i 1928 og 1931—41. I disse år ble det kjørt fram en del tømmer så tallet 800 m³ pr. år gir ikke et helt korrekt bilde av tømmermengden fra Gjøystdalen i perioden 1918—41. Regnes det bare med de år det har vært fløtt utgjør gjennomsnittet 1 475 m³.

I samme brev opplyser Brukseierforeningen at det siden 1923 foreligger fullstendig vannstandsobservasjoner for beregning av det fløtningsvann som er tappet fra Kalhovd. I perioden 1923—41 har det ikke vært fløtt i årene 1932—35, dessuten er året 1927 holdt utenfor, idet fløtningen da foregikk under storflom uten særskilt tapning. I de resterende 14 år med regulær fløtning er i alt nedfløtt 17 707 m³ og sloppet 357,7 m³ fløtningsvann. Det gir et gjennomsnittsforkbruk på ca. 20 000 m³ vann pr. m³ tømmer.

Foreningen hevder at forbruket av fløtningsvann i Mårelva ikke kan beregnes etter gjennomsnittet for perioden, da forbruket nå er langt lavere enn det var til å begynne med. Den går i sin beregning ut fra årene 1938, 1940 og 1941, år med lite vårflom, og kommer til et forbruk av ca. 12 200 m³ pr. m³ tømmer. For Gjøyst, hvor fløtningsvassføringen er anslått til 40—50 m³/sek. eller det halve av den vassføring som trengs i Mårelva, regner den med 6 000 m³ pr. m³ tømmer.

Brukseierforeningen angir på grunnlag herav vannforbruket i Mårelva til 15 mill. m³ og i Gjøyst 5 mill. m³, tilsammen 20 mill. m³. Den har da regnet med et gjennomsnittlig tømmerkvantum på 1 200 m³ pr. år i Mår og 800 m³ pr. år i Gjøyst. Den tilsvarende kraftinnvinning i Mår kraftanlegg angis til ca. 37 mill. kWh. pr. år. (Hver m³ vann gir en nettoytelse fra kraftstasjonen på ca. 1,85 kWh.)

I brev av 24. april 1947 — mottatt med departementets påtegning av 29. s. m. — anfører Brukseierforeningen:

«Vi henviser til vår skrivelse til Dem av 16. desember f. å. hvori vi søkte konsesjon også på fløtningsvannet i ovennevnte vassdrag, og hvori vi ba saken gjenopptatt på det grunnlag vi forelo i vår skrivelse til Vassdragsvesenet av 28. august 1943.

Etter at nevnte ansøking ble innsendt, har vi ført forhandlinger med skogeierne og de bruksberettigede i vassdragene for om mulig å finne fram til en minnelig overenskomst med disse om på hvilke betingelser vi skulle få rett til å rå over fløtningsvannet.

Det ble først holdt et møte med skogeierne den 24. januar d. å. og vi vedlegger gjenpart av den fra dette møte opprettede protokoll med utkast til overenskomst. Dette utkast ble senere gjennomgått av skogeierne på forskjel-

lige møter disse hadde, og det ble derpå holdt et avsluttende møte mellom skogeierne og oss på Rjukan den 16. ds. hvorunder man oppnådde enighet om en del forandringer, som måtte inntas i overenskomsten. Vi vedlegger gjenpart av protokoll fra dette møte, samt et eksemplar av overenskomsten i den form den har fått etter at de nevnte forandringer er innført i denne. Som De vil se av protokollen fra siste møte, er ikke overenskomsten vedtatt av alle grunneierne, men den endrede overenskomst er nå utsendt, og vi går ut fra at denne vil bli vedtatt av alle på få unntagelser nær. Det vil jo bestandig være vanskelig å få alle grunneiere i et vassdrag til å vedta en overenskomst, idet det bestandig finnes vrangvillige grunneiere, som nær sagt ikke ville gå med på noe som helst. For så vidt det blir noen som ikke vedtar, må ekspropriasjons-skjønnet for deres vedkommende avgjøre erstatningen, eventuelt betingelsene.

Vi mener imidlertid at saken nå er kommet så langt at De på grunnlag av det foreliggende materiale, skulle kunne utferdige konsesjon også for fløtningsvannet og imøteser utkast til sådan snarest mulig.»

Etter overenskomsten — som er datert 16. april 1947 — gir skogeierne Brukseierforeningen rett til å rå over fløtningsvannet i Mår og Gjøyst.

Som full erstatning for skogeiernes rett til tømmerfløtning i Mår, Gjøyst med Nysetelva (Gjøyst's øvre del) og Husvoldelva forplikter Brukseierforeningen seg til å kjøpe alt tømmer, som anmeldes til salg og fremdrives til disse elver, til de hvert år mellom skogeiernes og tømmerkjøpernes organisasjoner eller av prismyndighetene fastsatte tømmerpriser. For Nysetdalen (ovenfor Lifossen i Gjøyst) er Brukseierforeningens forpliktelse betinget av at det hver gang frembys et minstekvantum fra skogeierne på tilsammen 100 m³. Brukseierforeningen må varsles 3 måneder før hugst igangsettes.

Tømmeret skal leveres på de steder det hitil har vært levert til fløtning; men hvis Brukseierforeningen ønsker noen del av tømmeret levert ved vei, er skogeierne pliktig til det, såfremt dette ikke medfører økte driftsutgifter, og det anvises dem fri velteplass ved veien hvor tømmeret kan legges ut til måling.

Skogeierne er ikke forpliktet til å selge alt tømmer som avvirkes til Brukseierforeningen, men kan selv nyttegjøre eller selge til andre det de ønsker. Brukseierforeningen påtar seg å transportere dette tømmer til Tinnsjø for nærmere angitte priser hvis det leveres ved rotelagt vei eller bilvei.

Alt tømmer som drives fram fra Husvolddalen overtar Brukseierforeningen opplagt ved vei så langt opp som det tidligere har vært fløtet på betingelse av at tømmeret legges opp slik at det på bekvem måte lar seg laste opp på bil eller traktor. Velteplass-spørsmålet blir

her å avgjøre skogeierne seg imellom uten noen forpliktelse for Brukseierforeningen.

Skogeierne kan, om de ønsker det, overta transporten til Tinnsjø av tømmer som ikke leveres i elveleiene til nærmere angitt pris, som utbetales av Brukseierforeningen.

Denne forplikter seg også til å overta transporten til Tinnsjø av det ved/tømmer som blir hugd og solgt i Mår- og Gjøystvassdraget inkl. Husvold- og Nysetdalen til bestemt pris, men det må da leveres på venteplasser ved kjørbar vintervei. Ved/tømmer som står således til at det ikke med rimelighet kan leveres på samme måte forplikter Brukseierforeningen seg til å overta levert i elveleiene etter priser som fastsettes av prismyndighetene eller Telemark Tømmersalgslag med fradrag for framdrift.

Skade på jordvei, f. eks. ved at tømmeret blir liggende for lenge utover våren, betales etter minnelig overenskomst eller i mangel herav ved skjønn, med mindre skylden er grunneierens.

Overenskomsten skal ikke være til hinder for at Brukseierforeningen utnytter flomvann til fremfløtning av tømmer i Mår og Gjøyst, men vassføringen må ikke overstige alminnelig flomvassføring og det må ikke slippes mer enn vanlig fløtningsvann.

Overenskomsten inneholder videre nærmere bestemmelser om priser, anlegg av nye velteplasser, planeringsarbeider i elveleiene, løypestrenger over elvene o. l.

Den trer i kraft fra den dag reguleringen iverksettes og gjelder for konsesjonstiden. Brukseierforeningen har dog adgang til med 3 års varsel å erklære at den ikke ønsker å disponere over fløtningsvannet. Overenskomsten faller da bort og Brukseierforeningen skal da slippe fløtningsvann fra magasinene etter behov som oppgis av Fellesfløtningsforeningen. Ved overenskomstens opphør eller bortfall plikter Brukseierforeningen å sette elvene i like fløtbar stand som de var ved underskrivelsen av overenskomsten.

Twist mellom partene om anvendelse og forståelse av overenskomsten skal avgjøres ved voldgift etter reglene i Rettergangsloven av 13. august 1915 kap. 32. Tinn og Heddal herredsrett gjelder som forum etter nevnte lovs § 472.

Inntil 16. april 1947 er overenskomsten vedtatt av Brukseierforeningen og 78 skogeiere. Der skal gjenstå 37 skogeiere og bruksberettede.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 28. og 30. januar 1947 (nr. 23 og 25), og den har med bilag vært forelagt distriktet.

Resultatet herav er:

Styret for Bandak — Nordsjø og Nordsjø — Skienkanalen har i møte 8. mai 1947 sluttet seg til driftsbestyrerens uttalelse som lyder slik:

«Noen fløtning i Mårelva kan det etter det opplyste neppe regnes med. Om den antydde fløtning i Gjøyst — hvor bare vannet nedenfor kraftanleggets inntaksdam kan utnyttes — vil kunne regnes å bli tilfredsstillende for tømmerframdriften i dette vassdrag, har jeg ikke de nødvendige oppgaver til å kunne uttale meg.

Det er klart at det må tilveiebringes en for skogeierne tilfredsstillende løsning av tømmertransporten ned til Tinnsjø når vannet fra Mår og Gjøyst overføres til Vestfjorddalen. På den annen side bør selvsagt heller ikke tømmerframdriften unødig fordyres, og hvis Brukseierforeningen mener å kunne istandbringe en for skogeierne helt tilfredsstillende framdrift av tømmeret uten å bygge de kostbare tømmerveier i den planlagte utstrekning, bør denne sak drøftes nærmere. Det synes naturlig at det pleies videre forhandlinger mellom partene for å komme til en ordning som begge parter finnes seg tjent med.»

Skien svassdragets Fellesfløtningsforening anfører under 28. mai 1947 følgende:

«Saken ble behandlet i Fløtningsdireksjonens møte den 20. mars d. å. hvor det ble besluttet å innhente uttalelser fra Telemark Sliperi-tømmerkjøperes Forening og Skiensfjordens Trelasthandlerforening, hvilke uttalelser nå foreligger.

Vi skal innledningsvis få henvisne til våre tidligere uttalelser vedrørende denne overføring og regulering av 12. august 1941, 14. april 1943 og 25. mars 1946, idet vi i hovedsaken fastholder hva der er anført, samtidig som vi skal få bemerke følgende:

Søknaden av 16. desember 1946 viser til Brukseierforeningens skrivelse av 28. august 1943 med anmodning om at konsesjon også på fløtningsvannet må bli gitt på det grunnlag som er foreslått i denne skrivelse, nemlig, at Brukseierforeningen «enten i de år den måtte finne det hensiktsmessig skal slippe nok fløtningsvann» eller at Brukseierforeningen «forplikter seg til å kjøpe alt tømmer som meldes til salg i Mår- og Gjøystvassdragene» på nærmere angitte vilkår.

Denne formulering kan forstås på to måter. Hvis det er meningen at Brukseierforeningen det enkelte år selv skal kunne bestemme om der skal slippes fløtningsvann og altså drives fløtning, så er dette ikke noen tilfredsstillende ordning for Fløtningen. Det blir altfor komplisert å skulle holde elva i fløtbar stand når man risikerer at fløtning kun vil bli drevet av og til, når Brukseierforeningen finner det hensiktsvarende. Dersom en sådan ordning skulle gjennomføres, er det gitt, at Fløtningen har krav på full erstatning for alle utgifter som er forbundet med en sådan og også for de ulemper som måtte bli følgen av en på denne måte mer eller mindre tilfeldig fløtning. Spørsmålet om den nødvendige fløtningsvassføring måtte da også avgjøres.

Er derimot meningen den at det på forhånd skal fastslås at Brukseierforeningen skal for-

plikte seg til å kjøpe alt trevirke til vassdraget på nærmere fastsatte vilkår, slik at transporten av tømmeret påhviler Brukseierforeningen, som i tilfelle den måtte ønske å fløte selv, da skal ordne dette, så bortfaller straks spørsmålet om fløtningsvann og Fløtningens vedlikehold av elvene.

Vi har tidligere — i vår skrivelse av 14. april 1943 — pekt på at vi under ekspropriasjonsskjønnet akter å fremkomme med erstatningskrav for arbeider som Fløtningen i årenes løp har utført i elvene, men som nå ikke lengre blir til nytte når vannet blir tatt bort. Så vidt vi forstår forbeholder Brukseierforeningen seg nå rett til å fløte fram tømmer, hvis den så måtte finne formålstjenlig og kommer da til å gjøre seg nytte av de forbygnings- og opprenskningsarbeider som tidligere er utført av Fløtningen. Bruksretten til disse arbeider må da med andre ord eksproprieres og erstattes etter bestemmelsene i reguleringsloven § 16, 1. Erstatningens størrelse fastsettes ved skjønn, hvis der ikke oppnåes enighet underhånden.

I vår nevnte skrivelse av 14. april 1943 har vi også antydnet kravet om erstatning for den inntektsnedgang som måtte bli følgen av at en del av fløtningsdistriktet bortfaller. Vi har allerede nå eksempel på hvor uforholdsmessig fløtningsutgiftene stiger når disse må fordeles på et mindre kvantum, ved at en del av tømmeret tas bort fra distriktene. Vi må få fremholde, at det riktigste etter vår mening måtte være at det i konsesjonsbetingelsene ble inntatt bestemmelse om hvordan vederlaget for dette tap skal ordnes eventuelt ved en redusert «elveavgift» på det tømmer som blir unndratt den videre fløtning nedover vassdraget.

Vi skal sluttelig gjøre oppmerksom på at de ovennevnte kjøpeorganisasjoner, hvis medlemmer er interessert i tømmerhandelen i de angjeldende distrikter, i sine uttalelser til oss har nektet på at det i de vilkår som skal settes for Brukseierforeningens kjøp av tømmeret i Mår- og Gjøystvassdragene inntas bestemmelser om at dette ikke blir unndratt den ordinære tømmeromsetning, og at alt tømmer kommer fram til Tinnsjø innen rimelig tid, så det ikke blir utsatt for vesentlig verdiforringelse.»

I det påberønte brev av 14. april 1943 fremholder Fellesfløtningsforeningen at en også i fremtiden må regne med at det minst fremdrives ca. 1 600 m³ tømmer til hver av elvene og ikke bare 1 200 og 800 m³ som ansøkeren går ut fra.

Den er tilbøyelig til å foreslå perioden 1936—41 lagt til grunn for bestemmelse av fløtningens vannforbruk og den kommer da etter de fremlagte oppgaver til 17 041 m³ vann pr. m³ tømmer for Mår. For Gjøyst regner den halvparten herav, altså ca. 8 500 m³ pr. m³ tømmer.

Telemark Sliperitømmerkjøperes Forening har i møte den 10. april 1947 fattet følgende beslutning:

«Det må fastsettes bestemmelser som sikrer at det tømmer Brukseierforeningen kjøper i henhold til overenskomsten ikke blir unndratt den ordinære tømmeromsetning, og at alt tømmer kommer fram til Tinnsjø innen en

rimelig tid, så det ikke blir utsatt for vesentlig verdiforringelse.»

Skienfjordens Trelasthandlervforening har under 19. april 1947 sluttet seg til foranstående uttalelse.

Tinnherredsstyre, som har behandlet saken i møte den 4. juni s. å., understreker at det i konsesjonen bør pålegges Brukseierforeningen plikt til å utnytte på en forsvarlig måte det trevirke den kjøper i henhold til overenskomsten med skogeierne, eventuelt etter Skogdirektørens nærmere bestemmelse.

Herredsstyret peker på at overenskomsten ikke omfatter tømmerdriften i Håkadalen, til tross for at Middøla — som er fløtbar — blir betydelig forringet ved at den øvre del blir tatt inn i driftstunnelen. Det synes derfor det hadde vært naturlig at det var blitt gjort avtale for Middøla på samme måte som for Husevoldelva. Det anfører at Brukseierforeningen muntlig har fremholdt at den er villig til å slippe på full vassføring i Middøla under fløtningen, og at skogeierne i Håkadalen i så tilfelle ikke har noe krav å stille når det gjelder selve fløtningen.

Hvis disse skogeiere frakter fram sitt tømmer til Miland på vinterføre, vil det i mange tilfelle være nødvendig å kjøre tømmeret fra vestsiden på isen langs elveleiet. Når vassføringen minskes vil dette bli mer ufremkommelig, og hvis denne ulempe ikke avgjøres ved overenskomst, mener herredsstyret at skogeierne vil fremme saken ved skjønn.

Herredsstyret mener at spørsmålet om post 14 i konsesjonen av 19. september 1913 vedrørende Brukseierforeningens bruplikt kan bortfalle, bør avgjøres av et nytt skjønn, idet de naturlige forhold langs Mårelva vil bli forrykket på flere måter til skade for grunnene.

Det anser det tvilsomt om fløtningen i Gjøyst kan fremmes i full utstrekning ved hjelp av damanlegget i Dromstjønn. Nedbørfeltet er lite, og magasinet er ikke stort nok til å ta opp alt vannet fra feltet.

Herredsstyret fortsetter slik:

«Selv om vi i dag ikke kan fastslå hvor meget av fløtningsvannet i Gjøyst vil bli trukket inn i reguleringen, er det sikkert at det samlede kvantum fløtningsvann fra Mår, Gjøyst og Husevoldelva som blir anvendt til reguleringsformål langt overstiger det konsesjonsfrie kvantum. Det er dermed fastslått at fløtningsvannet står i samme relasjon til reguleringslovens bestemmelser i § 11, pkt. 1 og til § 12, pkt. 15, som vassføringen innvunnet ved regulering på vanlig vis. Det er bare den forskjell at det for fløtningsvann etter lov nr. 13 av 19. juli 1946 kan pålegges høyere avgifter.

For å kunne ha en mening herom har vi søkt å gjøre et overslag over den verdi som fløt-

ningsvannet representerer, og er kommet til følgende resultat:

Ved en vanlig regulerings sak regnes det med:

- den forøkelse av vassføringen som er frembrakt ved reguleringen,
- den opprinnelige lågvassføring «som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager i året»,
- fløtningsvannet.

De to førstnevnte kategorier får sin verdi når fløtningsvannet er fratrukket.

Når vi skal bedømme fløtningsvannets størrelse i elvene Mår og Gjøyst, synes de sikreste holdpunkter å være å finne i en redegjørelse datert 7. februar 1942 som Øst-Telemarkens Brukseierforening har fremlagt. Der heter det blant annet: «Skal en få et riktig bilde av det vannforbruk som fløtningen kan klare seg med etter at Mårelva ble regulert, må en legge ordningen i de siste 6 år (1936—1941) til grunn for bedømmelsen. Tre av disse år var vannrike og tre vannfattige.» Denne redegjørelse er vedheftet en tabellarisk oversikt over fløtningen i Mårelva, 1936—1941, hvorav det fremgår at det i disse 6 år ble nedfløtt 8 896 m³ tømmer med et samlet vannforbruk av 151,5 mill. m³ eller 17 030 m³ vann pr. m³ tømmer.

I 55-årsperioden 1887—1941 er det ifølge bilagene fra Skiensvassdragets Fellesfløtningsforening nedfløtt i gjennomsnittlig årlig i Mårvassdraget 1 543 m³ tømmer og i Gjøystvassdraget 1 560 m³.

På grunnlag av disse oppgaver kan vi da ansette fløtningsvannet i Mårvassdraget til $17\,030 \times 1\,543 = 26,3$ mill. m³ årlig.

Det nødvendige vannforbruk pr. m³ tømmer som fløtes i Gjøyst, antar Brukseierforeningen er ca. halvparten av hva det tiltrenges i Mår. Dette er en ren skjønsmessig antagelse som vi ikke her skal diskutere, men foreløpig ta som den er. Det må i hvert fall regnes med et vannforbruk til fløtningen i Gjøyst på

$$\frac{17\,030}{2} \times 1\,560 = 13,3 \text{ mill. m}^3 \text{ årlig.}$$

Tilsammen blir det påregnelige vannbehov til fløtningen i Mår og Gjøyst 39,6 mill. m³ årlig eller 1,225 m³ pr. sek. gjennom hele året.

Etter oppgave fra Vassdragsvesenets kraftverksavdeling skal den midlere vassføring i Dale kraftstasjon bli 17,5 m³ pr. sek., og denne skal gi 156 000 turbinhestekrefter. Fløtningsvannet i Mår og Gjøyst representerer således:

$$\frac{156\,000 \times 1,225}{17,5} = 11\,187 \text{ turbinhestekrefter.}$$

Hertil kommer fløtningsvannet i Husevoldelva. Da vi mangler tallmateriale, kan vi ikke bedømme verdien herav.

Det som vi ovenfor har anført under dette avsnitt, viser at der ved utnyttelsen av fløtningsvannet innvinnes betydelige verdier for Brukseierforeningen, hvilket igjen gjør det rimelig at det blir ytet konsesjonsavgift og kraftavståelse herav.

Kommunen har i sin tidligere utredning om beregning av avgiftene tatt til orde for at disse må bli å beregne på grunnlag av den samlede kraftmengde som produseres ved Dale kraftstasjon.

Hvis kommunen får medhold heri, vil beregningen av avgifter for fløtningsvannet ikke volde noen praktiske vanskeligheter, idet fløtningsvannet da vil inngå i det totalkvantum som passerer kraftstasjonen. Det er riktignok så at kommunen som foran nevnt etter lovforandringen av 19. juli 1946 har krav på høyere avgifter for utnyttelsen av fløtningsvannet, men dette er en mindre detalj ved beregningen som der må kunne tas hensyn til ved fastsettelsen av avgiftens størrelse, og som derfor ikke burde volde noen praktiske vanskeligheter.

Sammenfatning:

På grunnlag av det som er anført tillater Tinn kommune seg å anbefale at Øst-Telemarkens Brukseierforening får konsesjon på overføring av fløtningsvannet i Mår, Gjøyst og Husevoldelva på betingelse av:

- at det ytes fullt vederlag til alle skogeiere som blir skadelidende ved overføringen,
- at konsesjonsinnehaveren blir tilpliktet å utnytte på forsvarlig måte det trevirke som kjøpes ved velteplassene etter Skogdirektørens nærmere bestemmelse,
- at Brukseierforeningens bruplikt i Mårelva opprettholdes, inntil nytt skjønn kan treffe avgjørelse om saken,
- at Tinn kommune får en årlig konsesjonsavgift av fløtningsvannet etter kr. 4 pr. HK.,
- at Tinn kommune får 10 pst. kraftavståelse av den energi som innvinnes av fløtningsvannet.»

Fylkesmannen i Telemark uttaler i sin ekspedisjon av 7. juni 1947:

«Ein viser til disse fråsegnene og rår til at dei vilkår som er nemnde i fråsegnene vert komne til møtes i den mon det er høve til det.»

Øst-Telemarkens Brukseierforening opplyser i brev av 3. juli 1947 at overenskomsten vedrørende fløtningsvannet nå er undertegnet av ca. 120 grunneiere i elvene Mår og Gjøyst, og at det bare er 6 grunneiere som ikke har undertegnet. Fem av disse har angivelig ikke villet undertegne med den begrunnelse at de først ville ha ordnet salget av sine fosserrettigheter i elvene til staten. Den 6. sitter arrestert for landssvik.

Hovedstyret skal bemerke:

Spørsmålet om tillatelse til å rå over alt vannet i Mår og Gjøyst var også oppe under krigen. Det strandet den gang på at Brukseierforeningen ikke fant å kunne godta plikt til å bygge veier og velteplasser og føre tømmeret fram til Tinnsjø.

Da vedkommende «lov» av 10. september 1942 ble opphevet ved provisorisk anordning av 26. januar 1945, jfr. kgl. resolusjon av 4. mai s. å., underrettet Hovedstyret i brev av

11. juni s. å. Brukseierforeningen om at det ikke lenger var adgang til å få tillatelse til å ekspropriere fløtningsvann.

Ved lov av 19. juli 1946 om endring i lov om vassdragsreguleringer § 19 ble det åpnet adgang til å gi eieren av et reguleringsanlegg tillatelse til å rå over alt vannet.

Brukseierforeningen bygger sin nye søknad av 16. desember 1946 på denne lov. Og den fremlegger nå en overenskomst som er vedtatt av ca. 120 av de ca. 126 grunneiere i Mår og Gjøyst, som foreningen antar blir berørt.

Distriktet har ikke noe å innvende, men foreslår visse betingelser knyttet til en eventuell tillatelse.

	Gj.sn.lig tømmerkvantum pr. år i m ³		Vannforbruk i m ³ pr. m ³ tømmer		Vannforbruk pr. år i mill. m ³		Sum	Tilsv. kr. innvinning i Mår kraftanlegg (1 m ³ vann = 1,85 kWh)	
	Mår	Gjøyst	Mår	Gjøyst	Mår	Gjøyst		Mill. kWh.	KW.
Brukseierforeningen ...	1 200	800	12 200	6 000	15	5	20	37	ca. 4 200
Fellesfl. foreningen	1 600	1 600	17 041	8 500	27,3	13,6	40,9	79,67	9 100
Tinn kommune	1 543	1 560	17 030	8 515	26,3	13,3	39,6	73,26	8 300

Tinn kommunes oppgave som stemmer med ingeniør Haaheims beregning av 20. mars 1943, bygger på det gjennomsnittlige tømmerkvantum som ble fløtet i tiden 1887—1941. Det samme gjør fellesfløtningen, men runder av tallene oppad. Brukseierforeningen går derimot ut fra perioden 1918—41 og fordeler tømmerkvantumet på alle år i perioden uansett om det ble fløtet eller ikke. Regner en derimot bare med de år som det ble fløtet blir gjennomsnittet for Mår 1 528 og for Gjøyst 1 475 m³.

Det er mulig at den lettere adgang til biltransport og til å få skåret tømmeret i bygda medfører at det blir mindre å fløte. På den annen side kan en ikke se bort fra at bedre skogskjøtsel i det lange løp vil øke tømmer-tilgangen.

Det er derfor — som Tinn kommune sier — rimelig å legge gjennomsnittet for perioden 1887—1941, ca. 1 540 m³ i Mår og 1 560 m³ i Gjøyst, tilsammen 3 100 m³ til grunn for vurderingen.

Om vannforbruket er det også delte meninger. Men en bør kunne regne med det som faktisk har vist seg å gå med, etterat man fra 1936 gikk over til en for bruksdriften mer rasjonell fløting, slik som det er beskrevet i oppgavene fra Mårelva. Det var en fullstendig omlegging av fløtningen som da fant sted, med tørrbrøtning mellom hver tapping fra magasinet. I 1936, 1937 og 1939 som var vannrike år ble det tappet fullt fløtningsvann i 4—8 timer i døgnet, og i årene 1938, 1940 og 1941 med liten vårfloem bare i 2—5 timer. Tømmermengden som ble fløtet i disse 3 årene var 1 931, 1 026 og 1 961 m³ og vannforbruket henholdsvis 22,4, 13,6 og 24 mill. m³ Gjennom-

For at tillatelse skal kunne gis må overveiende almene hensyn tale for det. For øvrig gjelder bestemmelsene for vanlig regulerings-tillatelse så langt de passer.

Tillatelse bør således i alminnelighet bare gis, hvis skaden og ulempen må anses for å være av mindre betydning sammenlignet med fordelene, herunder også tatt i betraktning de påregnelige omkostninger ved gjennomføringen av foretagendet.

Fordelene er kraftinnvinningen, og denne svarer til det vannkvantum som antas å gå med til fløtningen.

De forskjellige oppgaver om dette kan sammenstilles slik:

snittsforbruket var altså ca. 12 200 m³ vann pr. m³ fremfløtet tømmer. Med gjennomsnittlig tømmermengde 1 540 m³ — se ovenfor — skulle vannforbruket i Mår da kunne settes til 18,78 mill. m³.

For Gjøyst er oppgavene mer usikre, og på grunn av flomskader i elveleiet ble det ikke fløtet i årene 1931—41. En har således heller ikke noen erfaringstall på samme grunnlag som i Mår, etterat en der gikk over til avbrutt slipping av fløtningsvann. Men etter de oppgaver som en har fra fløtningen før 1931 var vannforbruket i Gjøyst da rundt halvparten av det i Mår, og det skulle vel også bli tilfellet ved en mer rasjonell fløtning. Da tømmermengden er beregnet lik den i Mår blir altså det gjennomsnittlige vannforbruk ca. 9,4 mill. m³.

Tilsammen for Mår, Gjøyst og Husvoldelva, der det ikke er noen oppgaver fra — fløtningen skal for øvrig være gitt opp — vil Hovedstyret etter dette regne med, at der ved rasjonell fløtning ikke vil kreves mer enn gjennomsnittlig høyst 30 mill. m³ vann.

Hele denne vannmengde kan imidlertid ikke magasineres og komme kraftproduksjonen til gode i alle år. Vassføringsøkingen ved jevn tapping er her beregnet til 0,75 m³/sek., som svarer til 8 250 nat.-HK. i det 824 m høye bruttofall i Mår kraftverk. Med noen reduksjon for sesongregulering skulle den økte kraftproduksjon da netto dreie seg om 40 mill. kWh.

Settes energiprisen til 1 øre pr. kWh. blir verdien av den innvunne kraft kr. 400 000.

Mot dette står da verdien av tømmermengden som ikke kan fløtes. Denne bør som ovenfor nevnt anslås til gjennomsnittlig 3 100 m³

tilsammen pr. år i begge vassdrag. Etter dagens priser kan vel verdien ved Tinnsjø anslås til rundt kr. 120 000.

Overenskomsten som nå alle skogeiere på 6 nær har sluttet seg til ordner bare spørsmålet om erstatning til dem for retten til fløtning, på den måten at Brukseierforeningen kjøper alt tømmeret til dagens pris — med fradrag gjennomsnittlig ca. kr. 1,80 pr. m³ for fløtning — levert på vanlig sted i vassdraget eller ved vei. Hva som senere skal skje er ikke på det rene. Overenskomsten stiller så vidt ses Brukseierforeningen fritt i så henseende. Det må dog være klart at foreningen ikke kan kjøpe tømmer år etter år og la hope seg opp i elveleiet det som ikke kan kjøres fram på bestående veier. Det ville bety at arbeidet med hogst og fremkjøring var bortkastet, og at trevirket ikke kom produksjonen til gode. Nasjonaløkonomisk sett ville det ikke kunne godtas.

Tinn kommune har pekt på dette og foreslår at Brukseierforeningen i tilfelle tilpliktes «å utnytte på forsvarlig måte det trevirke som kjøpes etter Skogdirektørens nærmere bestemmelse». Men spørsmålet kan neppe løses så enkelt, bortsett fra at det er lite rimelig å pålegge administrasjonen å påvise utveier, som det ikke har lyktes å finne under den langvarige forberedelse av denne sak.

Den adgang som Brukseierforeningen har etter punkt 9 i overenskomsten til å nytte flomvann til fløtning fører neppe fram. Går det mange år mellom hver fløtning, vil en for det ene få med store tømmermengder å gjøre, og for det andre kan verdien av det eldste tømmeret nærme seg sterkt null. Men Brukseierforeningen vil selvsagt være interessert i å få igjen mest mulig av sine utlegg og få tømmeret avsatt eller utnyttet så snart som mulig.

I Gjøyst mener Brukseierforeningen at det er mulig å skaffe fløtningsvann fra nedbørfeltet nedenfor inntaksdammen for Mår kraftanlegg, ved Grotte. Omlag 4,5 km fra Grotte ligger Dromstjønn, hvor der kan tilveiebringes et magasin. Foreningen søker derfor om tillatelse til å ekspropriere rettigheter som er nødvendig for å bygge en fløtningsdam der og til å manøvrere dammen for fløtningen. Ved nærmere utforming av planen har det vist seg nødvendig å foreta sprengning av store steiner, fjerne øyer og fjellknauser og å sette opp ledeskjerner m. v. i vassdraget nedenfor Dromstjønn. Foreningen søker derfor i brev av 1. mars 1948 om at tillatelsen blir utvidet til også å omfatte en slik elveforbedring.

Foreningen har imidlertid ennå ikke fremlagt noen mer detaljert plan for fløtningsdammen og elveforbedringsarbeidene. Så snart

sådan plan foreligger med oppgave over de rettigheter som trenges ervervet over skade og ulemper m. v. vil søknaden kunne tas opp som egen sak etter vassdragsloven.

Så lenge planen ikke foreligger er det ikke mulig å dømme om hvorvidt fløtningen i Gjøyst på denne måte kan fremmes i full utstrekning uten tilskudd av vann fra reguleringsmagasinene. Men en må dog kunne gå ut fra at tilskuddet blir av mindre omfang og kanskje nødvendig bare enkelte år.

I Mår er det derimot ikke mulig å skaffe nok fløtningsvann i feltet nedenfor reguleringsmagasinene. Men forutsetningen for en tillatelse til å rå over alt vannet i de regulerte felter må også der være, at det tømmer som Brukseierforeningen kjøper kan føres fram og komme til nytte Etter det som er passert før i denne sak bør det — i tilfelle tillatelse gis — overlates til Brukseierforeningen selv å avgjøre i hvilken utstrekning tømmeret skal fløtes, eller transporteres på annen måte.

Av overenskomsten med skogeierne — pkt. 6 sees, at Brukseierforeningen er sikret rett til å bygge nye velteplasser ved bilvei eller elvene, å foreta planeringsarbeider i elveleiene, bygge løypestrenger o. l. Det er med andre ord tatt sikte på at tømmervirket kan føres fram enten landeveien eller ved fløting.

For vassdraget i Husvold-dalen, der øvre del med Sandvatn tas inn i driftstunnelen for Mår kraftverk bestemmer overenskomsten, pkt. 4, at Brukseierforeningen overtar alt tømmer som drives fram og legges opp ved vei så langt opp som det tidligere har vært fløtet på betingelse av at tømmeret kan lastes opp på bil eller traktor.

I Middøla der også øvre felt med et par mindre vatn føres inn i driftstunnelen, er Brukseierforeningen villig til å slippe det vann som trenges. Det kan for øvrig ikke bli i noe større omfang.

Ifølge reguleringslovens § 19, pkt. 2, kan der gis «tillatelse til å rå over alt vannet til reguleringsformål, når overveiende almene hensyn taler for dette».

I Mår og Gjøyst inkl. Husvoldelva kan det som nevnt dreie seg om gjennomsnittlig høyst 30 mill. m³ vann, eller innvunnet rundt 40 mill. kWh. Denne kraftmengde antas ved nåværende priser å representere en verdi som er 3—4 ganger større enn verdien av det tømmer som unndras fløtningsvann, slik som dette er sikret ved den ordinære reguleringstillatelse. Den innvunne energimengde er prosentvis en liten del av Mår kraftverks yteevne, men vil dog særlig i de første årene fremover med påregnet kraftmangel på Østlandet ha ikke liten betydning for elektrisitetsforsyningen.

På den annen side er det som ovenfor omtalt sannsynlig at fløtningen allikevel stort sett kan fremmes i Gjøyst ved tiltak nedenfor reguleringsmagasinene, mens det i Mår må anlegges velteplasser, bygges veier m. v. og/eller avgis fløtningsvann, mer eller mindre i de enkelte år, for å få trevirket fram til Tinnsjø.

Dette fløtningsvann vil selvsagt i noen grad redusere den beregnede kraftinnvinning og omkostningene ved de forskjellige tiltak vil redusere verdien.

Hovedstyret antar dog at lovens betingelser for å gi tillatelse er oppfylt i foreliggende tilfelle og tilrår at den blir gitt.

Loven bestemmer videre at «reguleringsanleggets eier plikter å treffe rimelige tiltak for å avhjelpe den skade og ulempe som utvidelsen fører med seg for den alminnelige ferdsel og fløtning eller andre almene interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn».

Overenskomsten som er inngått mellom Brukseierforeningen og skogeierne må med forbehold om visse supplerende vilkår ansees å tilfredsstillende denne bestemmelse. I mangel av minnelig ordening med de 6 skogeiere som ennå ikke har gått med på overenskomsten, og mulige andre rettighetshavere må denne overenskomst kunne danne grunnlag for nevnte skjønn.

Omfanget av grunn og rettigheter som trenses og erstatning for skade og ulempe som ikke omfattes av overenskomsten blir å fastsette etter reglene i reguleringslovens § 16.

Betingelsene.

For kraft som innvinnnes ved rådighet over fløtningsvannet kan tas høyere avgifter enn de som er fastsatt for kraft innvunnet ved regulering på vanlig måte. Tinn kommune har foreslått kr. 4 pr. nat.-HK. Det kan i dette tilfelle etter den ordening som er truffet med skogeierne, og da man forutsetter at det blir sørget for at tømmervirket kommer produksjonen fullt ut til gode, ikke skjønnes å være grunn til å sette høyere avgiftssatser enn de som blir fastsatt for hovedkonsesjonen, jfr. St. prp. nr. 99, 1947. Også de andre betingelser som måtte bli stilt for hovedkonsesjonen etter Stortingets vedtak — det er ennå ikke fattet — foreslås gjort gjeldende for fløtningsvannet, så vidt de kan brukes.

Etter overenskomsten med skogeierne skal Brukseierforeningen sørge for transport ned til Tinnsjø av det tømmer som skogeierne leverer på velteplassene, og som de skal bruke selv, eller har solgt til andre. Men hva som skal gjøres med det tømmer som Brukseierforeningen overtar, og det blir vel hovedmassen, kan ikke utledes av overenskomsten, og heller ikke av søknaden — jfr. ovenfor side 16.

Hovedstyret foreslår derfor at der stilles følgende vilkår:

«Konsesjonæren plikter å sørge for at det fremdrevne tømmer som han har overtatt av skogeierne kommer til nytte for produksjonen uten unødig opphold. Trevirke som er drevet fram til elvene må ikke bli liggende mer enn høyst 2 år. Fra denne bestemmelse kan Landbruksdepartementet gi dispensasjon for det enkelte år, hvis hensynet til å spare vann for elektrisitetsforsyningen eller forholdene for øvrig skulle tilsi det.»

Spørsmålet om Brukseierforeningens brukplikt m. v. etter post 14 i konsesjonen av 19. september 1913 er henlagt under et skjønn. Om bestemmelsen blir overflødig når vannet tas bort fra vassdraget bør vel også avgjøres ved skjønn.

Etter den med skogeierne inngåtte overenskomst, pkt. 10, har Brukseierforeningen forbeholdt seg rett til med 3 års varsel å erklære at den ikke ønsker å disponere over fløtningsvannet og at overenskomsten dermed skulle falle bort. Brukseierforeningen på sin side forplikter seg til å slippe fløtningsvann fra magasinene etter fløtningens behov og til å sette elvene i like god fløtbar stand som de var ved underskrivelsen av overenskomsten.

Ifall Brukseierforeningen benytter seg av denne adgang til oppsigelse og således frafaller den ved tillatelsen ervervede rett til å rå over alt vannet til reguleringsformål medfører det ikke i og for seg noen endring i de for tillatelsen oppstilte betingelser, bortsett fra den foreslåtte særbetingelse om plikt til å sørge for at trevirket kommer produksjonen til gode — denne betingelse må uten videre falle vekk.

Av de øvrige betingelser, som er hentet fra den alminnelige reguleringskonsesjon er det vel kun de om avgift og kraftavståelse, som har noen større interesse.

For avgiftens vedkommende er der etter lovens § 11 pkt. 6 adgang til å nedsette eller frafalle denne og dette kan der formentlig bli spørsmål om i sådant tilfelle.

Med hensyn til kraftavståelse er stillingen noe annerledes.

Er kraften allerede avstått kan der i alle fall for kommunenes vedkommende ikke bli spørsmål om noen endring.

For den kraft som ikke er rekvirert synes det ikke rimelig at den skulle kunne rekvireres når vannet ikke lenger benyttes til reguleringsformål.

Brukseierforeningens forslag til manøvreingsreglement for den samlede regulering er for tiden under behandling og forslag vil bli fremlagt så snart som mulig.

En vedlegger sakens dokumenter samt en del eldre dokumenter, som det er henvist til. Behandlet i møte den 9. april 1948.»

Som det fremgår har Brukseierforeningen inngått en overenskomst med 120 av de 126 grunneiere som den antar vil bli berørt ved en tillatelse til å rå over alt vannet. Overenskomsten går ut på at Brukseierforeningen skal kjøpe alt tømmeret til dagens pris — med fradrag gjennomsnittlig ca. kr. 1,80 pr. m³ for fløtning — levert på vanlig sted i vassdraget eller ved veg. Fra distriktets side er det krevet at det må bli stillet betingelser som sikrer en forsvarlig utnyttelse av trevirket etter at Brukseierforeningen har overtatt det.

Overenskomsten tar sikte på at tømmerverket kan føres fram enten landevegen eller ved fløtning og Brukseierforeningen er sikret rett til å bygge nye velteplasser ved bilveg eller ved elvene, å foreta planeringsarbeider i elveleiene, bygge løypestrenger o. l.

Overenskomsten vedlegges.

I Gjøyst mener Brukseierforeningen at det er mulig å skaffe fløtningsvann fra nedbørfeltet nedenfor inntaksdammen for Mår kraftanlegg, ved Grotte, og søker om tillatelse til å bygge en fløtningsdam ved Dromsjøen, ca. 4,5 km fra Grotte, hvor det kan tilveiebringes et magasin, og om tillatelse til å foreta visse elveforbedringer. Da det imidlertid ikke er fremlagt detaljerte planer for disse anlegg, vil saken ikke kunne fremmes nå, men vil senere kunne tas opp som egen sak etter vassdragsloven. Det er på det nåværende tidspunkt ikke mulig å dømme om hvorvidt fløtning kan foregå i full utstrekning i Gjøyst uten tilskudd fra reguleringsmagasinene. Man må dog kunne gå ut fra at et tilskudd vil bli av mindre omfang og kanskje nødvendig bare enkelte år.

I Mår vil det ikke kunne skaffes nok fløtningsvann i feltet nedenfor reguleringsmagasinene.

I Husvoldelva er det forutsatt at Brukseierforeningen skal overta alt tømmer som drives fram og legges opp ved veg så langt opp som det tidligere har vært fløtet, på betingelse av at tømmeret kan lastes opp på bil eller traktor.

I Middøla er Brukseierforeningen villig til å slippe det vann som trengs til fløtingen.

Den kraft som antas å ville innvinnes hvis Brukseierforeningen får tillatelse til å bruke vannet til reguleringsformål i samsvar med søknaden, er av hovedstyret anslått til ca. 8 250 nat.-HK. i det 824 m høye bruttofall i Mår kraftverk. Med noen reduksjon for sesongregulering skulle den økte kraftproduksjon dreie seg om netto 40 mill. kWh. Settes prisen til 1 øre pr. kWh. blir verdien av den innvunne kraft kr. 400 000. Verdien av den

tømmermengde som ikke vil kunne fløtes er anslått til ca. kr. 120 000.

Som det fremgår av det foregående er det forutsetningen at det i noen grad skal avgis vann til fløtningen, og at det skal anlegges fløtningsinnretninger, hvilket vil redusere kraftinnvinningen og øke utgiftene.

Departementet antar imidlertid med Hovedstyret at det etter loven er adgang til å innvilge den foreliggende søknad.

Man vil rå til at tillatelsen blir gitt. For så vidt angår betingelsene er man enig med hovedstyret i at det ikke er grunn til å fastsette høyere avgift for den kraft som blir innvunnet ved hjelp av fløtningsvannet enn for kraft som innvinnes på vanlig måte. Man vil rå til at de vilkår som settes for regulerings-tillatelsen også blir gjort gjeldende for tillatelsen til å bruke fløtningsvannet. Videre vil man anbefale oppstilt den av hovedstyret foreslåtte betingelse om at konsesjonæren skal sørge for at det fremdrevne tømmer kommer til nytte for produksjonen.

Hvis Brukseierforeningen oppsier overenskomsten med grunneierne og således frafaller retten til å benytte tillatelsen, antar man med hovedstyret at den oppstilte særbetingelse — om sørge for at tømmeret kommer til nytte for produksjonen — uten videre vil bortfalle. De øvrige vilkår vil bli stående, men som anført av hovedstyret er det bare betingelsene om avgift og kraftavståelse som kan formodes å ville få praktisk betydning.

Industridepartementet

t i l r å d e r :

1. Tillatelse av 1. juli 1943 for Øst-Telemarkens Brukseierforening til å foreta reguleringer i Mår- og Gjøystvassdragene m. v. stadfestes i medhold av restitusjonsloven av 15. november 1946 § 4 på de i Industridepartementets tilråding av 2. juli 1948 inntatte betingelser og under de der nevnte forutsetninger.
2. Ovennevnte tillatelse fornyes i samsvar med vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 § 16 pkt. 6.
3. Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering av Mår og Gjøyst m. v. i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.
4. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringslovens § 19 pkt. 2 Øst-Telemarkens Brukseierforening å rå over vannet i Mår, Gjøyst og Husvoldelva på en slik måte at det ikke blir nok vann til fløtingen.

Tillatelsen meddeles på de i Industridepartementets ovennevnte tilråding anførte vilkår.

26. John Govett.

(Tillatelse til å erverve 58 aksjer i A/S Nordlige Sportsselskap.)

Kgl. resol. av 9. juli 1948.

Ved kgl. resolusjon av 1. mars 1935 fikk G. F. Hotblack, London, tillatelse i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 til å erverve 58 aksjer i A/S Nordlige Sportsselskap på nærmere angitte vilkår.

Det er nå innkommet en søknad av 2. februar 1948 fra advokat Aage Schou på vegne av John Govett, London, til å erverve de foran nevnte 58 aksjer.

Søknaden er sålydende:

«For Mr. John Govett, 37 Dover Street, London W. I. tillater jeg meg å andra om konsesjon på ervervelse av Mr. G. F. Hotblacks 58 aksjer i A/S Nordlige Sportsselskap.

Mr. G. F. Hotblack ble 1. mars 1935 meddelt kgl. konsesjon på ervervelse av 58 aksjer i A/S Nordlige Sportsselskap. Arbeidsdepartementets meddelelse herom er datert 9. mars 1935. Mr. Hotblack har benyttet eiendommen og fisket hvert år, der har vært anledning for en engelsk mann å komme til Norge, men har nå ikke mere anledning til å komme til Norge og utøve fiske. Som følge derav har han — under forbehold av konsesjon solgt sine 58 aksjer til sin venn, Mr. John Govett, som har vært med ham og fisket siste år og kjenner folk og forhold på stedet.

Mr. Hotblack har bygget nytt hus m. v. og overdratt det uten vederlag til selskapet. I overdragelsen av aksjene er inkludert inventar, båter etc. og prisen er satt til £ 6 000.

A/S Nordlige Sportsselskap er norsk selskap. Bestyrelsen består av konsul Fr. Kjeldsberg og advokat Aage Schou, som hver eier 1 aksje.

Eiendommen som selskapet eier, har gnr. 39, br.nr. 2 i Vefsen og innbefatter ½ av Laxfors og en lengere elvestrekning nedenfor.

Der drives kun sportsfiske og selvsagt has den største interesse i fiskebestandens vedlikehold og bedring.

For de Brodtkorbske arvinger, som eier en stor del av Vefsenelven, er det av stor interesse, at elven søkes av engelske sportsfiskere.

Hva Mr. Govetts person angår, henvises til vedlagte attester fra Mr. Hotblack og fra dennes representant J. Erlandsen, Mosjøen, som kjenner Mr. Govett såvel fra opphold i Vefsen som fra besøk i England. Attestene stemmer med det inntrykk jeg har fått av Mr. Govett.

Jeg medsender erklæring fra selskapets styre.»

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har på foranledning avgitt følgende uttalelse, datert 30 juni 1948:

«Sendes med bilag tilbake til Industridepartementet, Vassdragsavdelingen.

Saken har vært forelagt Vefsen herredsstyret som i møte 8. mars 1948 enstemmig har anbefalt at konsesjon blir gitt og likeledes Sentralpasskontoret og politimesteren i Helgeland som ikke har noe å bemerke.

Hovedstyret henleder oppmerksomheten på at det ved kgl. resolusjon av 1. mars 1935 ble gitt tillatelse etter lov nr. 16 av 14. desember 1917 for G. F. Hotblack, London, til å erverve 58 aksjer i A/S Nordlige Sportsselskap på følgende betingelser:

«1. Alle rettstvister som måtte oppstå mellom Mr. G. F. Hotblack på den ene side og staten eller norske rettssubjekter på den annen side angående tillatelsen skal avgjøres ved norske domstoler og etter norsk rett.

2. Mr. G. F. Hotblack skal til enhver tid ha en fullmektig bosatt her i riket som i alle anliggender vedrørende tillatelsen er bemyndiget til å representere og forplikte ham. Såfremt Mr. G. F. Hotblack ikke måtte oppnevne noen representant oppnevnes denne med bindende virkning for Mr. G. F. Hotblack av fylkesmannen i Nordland.»

Hovedstyret uttalte seg herom 20. februar 1935, se «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1935, s. 13—15.

Det skulle ikke være noe å innvende mot den aksjeervervelse som er aktuell nå. Det må komme ut på ett om omhandlede aksjer eies av Mr. Govett eller Mr. Hotblack. Man anbefaler derfor tillatelse meddelt og på tilsvarende betingelser som for tillatelsen av 1. mars. 1935.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 25. juni 1948.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at søknaden innvilges. Da det samtidig gjelder overdragelse til en utlending og erverv av over 35 pst. av selskapets aksjer, blir tillatelsen å gi både i medhold av ervervslovens §§ 36 og 37.

Tillatelsen anbefales gitt på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 36 og 37 John Govett, London, å erverve 58 aksjer i A/S Nordlige Sportsselskap på de i Industridepartementets tilråding av 9. juli 1948 inntratte betingelser.

27. Christiania Spigerverk.

(Tillatelse til å leie inntil 25 000 kW fra Oslo Lysverker.)

Kgl. resol. av 6. august 1948.

Christiania Spigerverk fikk ved kgl. resolusjon av 13. januar 1937 tillatelse til å leie inntil 16 000 kW. spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk, inntil 1 000 kW. fra Akers Elektrisitetsverk og inntil 3 000 kW. spillkraft fra Nore kraftverk. En viser til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1937 side 18—21.

Tillatelsen gjaldt til 1. juli 1945. Den 25. april 1945 ble tillatelsen forlenget til 1. juli 1946.

Ved kgl. resolusjon av 5. mars 1948 ble tillatelsen forlenget til 1. juli 1949 for så vidt angikk kraftleien fra Akershus Elektrisitetsverk.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 26. juni 1948 har departementet mottatt en søknad av 3. februar 1948 fra Christiania Spigerverk om tillatelse til å leie inntil 25 000 kW. fra Oslo Lysverker.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«Med Industridepartementets påtegning av 8. januar 1948 har Hovedstyret mottatt til uttalelse et brev av 24. desember 1947 fra Christiania Spigerverk til departementet. Brevet er sålydende:

«Vi viser til departementets skrivelse av 2. oktober d. å. under ovenstående journalnummer, og er innforstått med at vi i overensstemmelse med ervervsloven av 14. desember 1917, § 22, er forpliktet til å søke konsesjon om leie av elektrisk kraft fra Oslo Lysverker.

Vi vedlegger en kopi av den mellom Oslo Lysverker og Christiania Spigerverk opprettede kontrakt i den form den ble vedtatt i Oslo bystyre 15. juni d. å.

I samme forbindelse tillater vi oss å minne om vårt brev av 20. oktober d. å. hvor vi søkte om forlengelse inntil 1. juli 1948 av konsesjon for leie av inntil 16 000 kW. spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk i henhold til en kontrakt av 31. mai 1935 mellom Akershus Elektrisitetsverk og Spigerverket, senere fornyet til 1. juli 1948.

Videre vedlegger vi til orientering en oppgave over Spigerverkets forbruk av smeltekraft siden 1931, idet vi kan tilføye at etterat vårt rujernsverk i september i år ble nedlagt og produksjonen overført til Årdal, vil vårt maksimale forbruk de første 3 år ligge på 60 mill. kWt.»

Heretter har Christiania Spigerverk i brev av 3. februar 1948 til Hovedstyret søkt om konsesjon på den nevnte kraftleie.

Søknaden er sålydende:

«Under henvisning til telefonsamtale med ingeniør Finne og til vårt brev av 24. desember 1947 og dermed vedlagte kontrakt mellom

Oslo Lysverker og Christiania Spigerverk, i den form denne ble vedtatt i Oslo bystyre 15. juni f. å., tillater vi oss for ordens skyld å søke om konsesjon på leie av elektrisk kraft fra Oslo Lysverker, idet vi opplyser følgende:

«Det søkes om inntil 20 000 kW., eventuelt etter 3 års varsel inntil 25 000 kW. for et tidsrom av foreløpig 25 år.

Kraften skal i første rekke anvendes til produksjon av foreløpig opptil 60 000 tonn stål i 3 elektriske ståløvner.

Kontrakten med Oslo Lysverker som forutsettes å tre i kraft 1. juli 1949, vil erstatte den tidligere spillkraftkontrakt med Akershus Elektrisitetsverk på opptil 10 000 kW., inngått i 1935 for 10 år, med senere fornyelse. Det er således senest i vårt brev av 20. oktober f. å. søkt om fornyelse til 1. juli 1948, og pr. telefon ytterligere til 1. juli 1949. Spigerverkets forbruk har i de senere år ligget opptil 80 mill. kWh. pr. år, men vil etterat vår rujernsproduksjon i disse dager overføres til Årdal de første år ligge på 60 mill. kWh.

Vi ble ikke ved den gamle kontrakt, og går ut fra at vi heller ikke ved den nye kontrakt blir pålagt noen form for særavgifter.

Det har i de siste år ikke vært noen forandringer i sammensetningen av Spigerverkets styre, og heller ikke siden vår siste konsesjonsinnrømmelse vært noen forandringer i vedtektene som medfører avtaler eller forpliktelser av den art at de rammes av ervervslovens § 24. Vi vedlegger for ordens skyld 2 eksemplarer av våre vedtekter.»

I brev av 17. juni 1948 til Hovedstyret har Spigerverket gitt følgende supplerende opplysninger m. v. Brevet er sålydende:

«I anledning spørsmålet om konsesjon for Spigerverkets nye kraftkontrakt med Oslo Lysverker og spesielt i forbindelse med spørsmålet om eventuell avgift, tillater vi oss å gi følgende opplysninger:

Den alt vesentlige del av Spigerverkets kraftforbruk brukes som smeltekraft, og det er i første rekke til dette formål den kraft verket nå vil sikre seg skal anvendes.

Som det vil fremgå av Spigerverkets årsberetning for 1947 stanset verket sin 20-årige produksjon av elektrorujern september 1947, idet man samtidig inngikk en kontrakt med A/S Årdal Verk om leiesmelting ved Årdal Verks anlegg i Årdalstangen i Sogn. En av hovedgrunnene til denne overføring var kraftforholdene på de 2 steder.

Hovedforbruket av kraft ligger nå og vil fortsatt ligge i stålverket, hvor den elektriske kraft i dag erstatter ca. 15 000 tonn kull pr. år ved nedsmeltning av skrapjern og delvis rujern til stål.

De elektriske varmegroper hvor stålblockene innsettes før valsing, sparer 700 tonn kull pr. år.

I støperiet erstatter elektrisk kraft 100 tonn kull pr. år.

Verket overveier videre å gå over til elektrisk motstandsoppvarmning av emner i finvalseverket, hvorved man vil kunne innspare 200 tonn olje pr. måned gjennom 6—8 måneder hvor spillkraft vil stå til rådighet for dette formål. Denne oppvarmning skjer i dag i en oljeovn som nylig er ferdigmontert, og som i sin tur erstatter en eldre kullfyrt ovn.

Endelig bør nevnes at bedriften i sine ferdivareavdelinger sparer kull bl. a. ved en elektrodekjele i trådtrekkeriet. Forbruket av kraft i disse avdelinger er dog ubetydelig i forhold til forbruket av smeltekraft i stål- og valseverket.

Spigerverket er en bedrift som vesentlig arbeider på hjemmemarkedet, idet bare 5—10 pst. av produksjonen eksporteres. Verket har derfor ikke anledning til å utnytte konjunktorene på verdensmarkedet, men må selge på et regulert hjemmemarked til lave priser.

Spigerverket har i de siste år i forbindelse med Regjeringens prispolitikk vært pålagt en prisutjevningsavgift på sin hovedproduksjon, nemlig stangstål i handelskvaliteter. Produksjonen herav utgjør således over 50 pst. av Spigerverkets totale produksjon. Avgiften beløp seg fra 1. januar—1. juli 1948 til kr. 130 pr. tonn, og vil fra 1. juli 1948 bli nedsatt til kr. 85 pr. tonn. Denne avgift som må betales av kundene, innkreves av Spigerverket og skal betales til staten. Rent ekstraordinært har Spigerverket det siste år fått anledning til å tilbakeholde denne avgift til dekning av den spesielt høye kraftpris som bedriften har måttet betale.

Under hensyntagen til ovennevnte momenter og såfremt Vassdragsvesenet ikke finner en slik ordning urimelig, tillater vi oss å søke om fritagelse for Spigerverket for avgift i forbindelse med den nye kraftkontrakt.»

O s l o b y s t y r e har i møte den 16. april 1948 enstemmig anbefalt at konsesjon gis.

For primakraft i vinterhalvåret.....	1,2	øre	pr.	kWh.
» —»— » sommer—»—.....	0,5	»	»	»
» spillkraft » vinterhalvåret.....	0,95	»	»	»
» —»— » sommer—»—.....	0,5	»	»	»

Kontrakten trer i kraft når Hol kraftverks 2net byggetrinn er ferdig og leverer kraft til Oslo. Kontrakten er uoppsigelig fra Oslo Elektrisitetsverks side i 25 år og fra Spigerverkets side i 10 år. Etter 25 år henholdsvis 10 år kan kontrakten oppsis av partene med 1 års varsel.

Hovedstyret vil rå til at den søkte konsesjon gis og at tillatelse meddeles for den tid kraftleiekontrakten mellom Oslo Lysverker og Christiania Spigerverk står ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 1974.

Angående spørsmålet om avgift bemerkes at da Spigerverket første gang søkte om konsesjon var selskapets finansielle stilling svak og staten hadde trådt støttende til med gratis kraftlevering. Konsesjon på selskapets kraftleie ble derfor gitt uten betingelser om avgift til kommunen eller staten. I dag er situasjonen annerledes. Selskapet har gjennom de siste 15 år jevnt bedret sin finansielle stilling og står nå med langt nedskrevne anlegg. Det er derfor neppe lenger grunn til å sette denne bedrift i en særstilling når det gjelder konsesjonsavgifter.

Hovedstyret vil foreslå at det betinges en

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i påtegning av 30. april 1948 til Hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til saken.

H o v e d s t y r e t skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 13. januar 1937 fikk Christiania Spigerverk konsesjon på leie av inntil 16 000 kW. spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk på vanlige vilkår uten betingelse om avgift til kommuner og staten eller andre særtilsetninger. Konsesjonen gjaldt til 1. juli 1945. Ved kgl. resolusjon av 5. mars 1948 ble kraftkonsesjonen forlenget til 1. juli 1949. Kraftleien fra Akershus Elektrisitetsverk aktes nå erstattet med kraftleie fra Oslo Lysverker.

I henhold til kontrakten forplikter Oslo Lysverker seg til å levere Spigerverket inntil 20 000 kW. eventuelt inntil 25 000 kW. Herav skal 13 500 kW. respektive 17 000 kW. leveres som primakraft mens det for resten av kraften — henholdsvis 6 500 kW. og 8 000 kW. — er tatt forbehold om reduksjon eller frakopling som for spillkraft. Strømprisen er basert på glideskala og fiksert i forhold til den gjennomsnittlige bruttopris som Spigerverket får for sin produksjon av stangjern. Dog gjelder følgende minstepriser:

årlig avgift til staten på kr. 1 pr. kW. som gjennomsnittlig benyttes.

Hovedstyret vil for øvrig anbefale tillatelsen meddelt i det vesentlige på samme betingelser som fastsatt for selskapets kraftleiekonsesjon av 13. januar 1937 således at betingelsene i sin helhet blir som anført i vedlagte bilag.

Behandlet i hovedstyremøte den 25. juni 1948.

Dokumentene vedlegges.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Christiania Spigerverk måtte leie inntil 25 000 kW. i henhold til kontrakten med Oslo Lysverker, dog ikke lenger enn til 1. juli 1974.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norske tjenestemenn og arbeidere.*

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. *Norsk arbeid og materiell.*

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare benyttes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når sær-

lige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kr. av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer rå opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kr. av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. *Kraftavståelse.*

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone pr. kW. beregnet etter formelen

$$\frac{8760.}{\text{kWh.}}$$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Departementet skal bemerke:

Etter det foreliggende vil en rå til at kraftleiетillatelsen blir meddelt på de av hovedstyret foreslåtte vilkår, men med den endring at post 3, første punktum gis følgende ordlyd:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.»

Da Christiania Spigerverk i 1937 fikk tillatelse til kraftleie fra Akershus Elektrisitetsverk, Aker Elektrisitetsverk og Nore kraftverk var selskapets finansielle stilling svak og staten hadde funnet å burde støtte selskapet med gratis kraftlevering.

Departementet finner ikke — slik som situasjonen nå er — noen grunn til å fritta selskapet for konsesjonsavgift til staten og vil med Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet rå til at avgiften settes til kr. 1 pr. kW. pr. år av den kraft som gjennomsnittlig benyttes.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV Christiania Spigerverk å leie inntil 25 000 kW. fra Oslo Lysverker på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 6. august 1948.

28. Gjeving Træsliperi A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 1 400 kW. fra Aust-Agder Kraftverk.)

Kgl. resol. av 6. august 1948.

Gjeving Træsliperi A/S fikk ved kgl. resolusjon av 23. januar 1925 tillatelse til å leie inntil 1 400 kW. fra Aust-Agder Kraftverk på nærmere angitte vilkår. En viser til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1925 side 3—5. Tillatelsen gjaldt til 31. desember 1941.

Gjeving Træsliperi A/S har i brev av 19. mars 1948 søkt om tillatelse til fortsatt leie av inntil 1 400 kW. fra Aust-Agder Kraftverk.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse datert 25. juni 1948:

«Fra Industridepartementet har Hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 19. mars 1948 fra Gjeving Træsliperi A/S om konsesjon på leie av inntil 1 400 kW. fra Aust-Agder Kraftverk. Søknaden er sålydende:

«Hoslagt fremsendes kopi av kontrakt med Aust-Agder Kraftverk for leie av 1 400 kW. i tiden 1. april til 1. oktober. Som De vil bemerke utløp kontrakten 30. september 1947 og har vi siden primo oktober kun hatt strøm til belysning og reparasjonsverkstedet.

Med kraftverket er vi blitt enig om fornyelse av kontrakten på samme betingelser, og tillater oss herved søke det ærede Departement om konsesjon på leie av 1 400 kW. i henhold til vedlagte kontrakt.

I tilfelle det skulle ta noen tid før konsesjonsspørsmålet blir avgjort, tillater vi oss herved søke om Departementets tillatelse til å benytte strømmen fra 1. april, idet kraftverket har gjort oss oppmerksom på at de ikke kan nåta seg levering uten Departementets uttalelse.

Idet vi tør be Dem unnskyldte at vårt andragende først fremkommer nå, . . .»

Dy p v å g h e r r e d s t y r e har i møte den 30. april 1948 enstemmig vedtatt å anbefale konsesjonen meddelt.

Fylkesmannen i Aust-Agder har i påtegning av 5. mai 1948 til Hovedstyret meddelt at han anbefaler den søkte konsesjon gitt.

H o v e d s t y r e t skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 23. januar 1925 fikk Gjeving Træsliperi A/S konsesjon på leie av inntil 1 400 kW. fra Aust-Agder Kraftverk. Tillatelsen som gjaldt inntil 31. desember 1941, ble meddelt på betingelse av en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. For øvrig ble tillatelsen meddelt på de vanlige vilkår for kraftleiekonsesjoner til treforedlingsindustrien.

Hovedstyret vil rå til at den kraftleiekonsesjon det nå søkes om blir gitt og at den blir

gjort gjeldende for den tid Gjeving Træsliperi A/S måtte leie 1 400 kW. fra Aust-Agder Kraftverk, dog ikke lenger enn til 1. juli 1958. Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. av den kraft som gjennomsnittlig benyttes. For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir som anført i vedlagte bilag.

Som nevnt utløp selskapets tidligere kraftleiekonsesjon den 31. desember 1941 men bedriften har fortsatt å ta ut kraft etter denne tid. Ifølge oppgave av 5. juni 1948 fra kraftleverandøren har bedriften tatt ut følgende antall kWh. i de mellomliggende år inntil juni 1948:

1942	3 466 800 kWh.
1943	557 064 »
1944	21 363 »
1945	16 856 »
1946	3 513 004 »
1947	2 779 200 »
1948 (1. april—1. juni)	801 901 »

Maks. uttak ca. 1 400 kW.

Selskapet har betalt konsesjonsavgifter til staten til og med 1942, mens konsesjonsspørsmålet først nå er søkt brakt i orden. Da dette skulle ha vært ordnet allerede i 1942 vil Hovedstyret foreslå at den forutsatte avgift nå blir oppkrevd for årene 1943 til og med 1947. Energiforbruket i disse år har i alt utgjort 6 887 487 kWh. Avgiften blir da:

$$\frac{6\,887\,487 \text{ kWh.}}{8\,760 \text{ t.}} \times \text{kr. 1 pr. kW.} = \text{kr. 786.}$$

Behandlet i hovedstyremøte den 25. juni 1948.

Dokumentene vedlegges.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Gjeving Træsliperi A/S måtte leie inntil 1 400 kW. fra Aust-Agder Kraftverk, dog ikke lenger enn til 1. juli 1958.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse,

skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelse av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og oventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av

kr. 1 — en krone — pr. kW. beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh.}}{8\,760}$$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Departementet skal bemerke:

Gjeving Træsliperi A/S har i tiden etter at den tidligere tillatelse til leie av kraft fra Aust-Agder Kraftverk løp ut 31. desember 1941 leiet konsesjonspliktig kraftmengde fra kraftverket uten å søke om tillatelse hertil.

Departementet vil med Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetstilsynet rå til at Gjeving Træsliperi A/S får den søkte tillatelse, under den forutsetning at selskapet etterbetaler konsesjonsavgift, kr. 1 pr. kW. for den kraft som er uttatt fra og med 1943.

Tillatelsen anbefales gitt på de av Hovedstyret foreslåtte vilkår, men med den endring at post 3, første punktum gis følgende ordlyd:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.»

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV Gjeving Træsliperi A/S å leie inntil 1 400 kW. fra Aust-Agder Kraftverk på de betingelser og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 6. august 1948.

29. Glommens og Laagens Brukseierforening.

(Tillatelse til regulering av Olstappen og Vinsteren i Opland fylke.)

Kgl. resol. av 20. august 1948.

Stortinget har i møte 11. mars 1948 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det blir meddelt Glommens og Laagens Brukseierforening tillatelse til å regulere Olstappen og Vinsteren i Opland fylke på de nedenfor nevnte betingelser.»

Man viser herom til St. prp. nr. 72 for 1947, Innst. S. nr. 26 for 1948 og St. forh. for samme år side 473—481.

De av Stortinget vedtatte betingelser er sålydende:

«A. Olstappen.

1.

Reguleringskonsesjon gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum. Dersom vassfall tilhørende norske kommuner deltar i reguleringen, eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten vederlag de private vassfallseieres andel i reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør bereg-

nes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så hensende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre, utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20 skal, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av departementet.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen, når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti — kroner for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare derved ikke overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler, når særegne hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer.) Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller

ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskottet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til, i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige vegger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Vegger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn som i tilfelle fremmes i forbindelse med fagskjønn etter vassdragsreguleringslovens § 19. Dette skjønn fremmes av konsesjonæren så tidlig at resultatet foreligger som forutsetning for ekspro-

priasjonsskjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16 i tilfelle sådant skjønn ikke allerede er holdt helt eller delvis.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse årlig å utsette i Olstappen inntil 10 000 settefisk av aure.

Istedenfor settefisk kan det under forutsetning av Landbruksdepartementets samtykke utsettes et forholdsmessig antall yngel. Utsetting av settefisk og/eller yngel foretas av fagfolk og bekostes av konsesjonæren. Settefisken (yngelen) må være av godkjent kvalitet.

15.

Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes, å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

17.

Nærmere bestemmelser om vannslipningen blir å innta i reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvre-

ringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte høyeste og laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke, etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft, så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning

av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år, for hver gang kraften uttas.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning, hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

22.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

23.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

24.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort, når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

26.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

B. Vinsteren.

1.

Reguleringskonsesjon gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum. Dersom vassfall tilhørende norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres

til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten vederlag de private vassfallseieres andel i reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre, utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

For den i punkt 3 omhandlede øking av vannkraften skal der erlegges en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 1 for hver ved reguleringen innvunnen nat.-HK. Godtgjørelsen blir å erlegge etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 21 skal, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av departementet.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

7.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen, når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti — kroner for hver person.

8.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer

enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler, når særegne hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

9.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgang øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvister å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til, i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle fremmes i forbindelse med fagskjønn etter vassdragsreguleringslovens § 19. Dette skjønn fremmes av konsesjonæren så tidlig at resultatet foreligger som forutsetning for ekspropriasjonsskjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16 i tilfelle sådant skjønn ikke allerede er holdt, helt eller delvis.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

15.

Konsesjonæren er forpliktet til etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse årlig å utsette i Vinsteren inntil 40 000 settefisk av aure.

Istedenfor settefisk kan det under forutsetning av Landbruksdepartementets samtykke utsettes et forholdsmessig antall yngel. Utsetningen av settefisk og/eller yngel foretas av fagfolk og bekostes av konsesjonæren. Settefisken (yngelen) må være av godkjent kvalitet.

Gjennom eller forbi reguleringsdammen for Vinsteren skal der bygges fisketrapp etter nærmere bestemmelse av departementet.

16.

Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

18.

Nærmere bestemmelse om vannslippingen blir å innta i et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

19.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte høyeste og laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

21.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraftten.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke, etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft, så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen bergnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen

eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år, for hver gang kraften uttas.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

22.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 50 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

24.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjø-

relse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

25.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

26.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort, når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

27.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Glommens og Laagens Brukseierforening har i brev av 14. august 1948 meddelt at betingelsene vedtas. Samtidig har foreningen søkt om at det i medhold av midlertidig lov nr. 18 av 19. juli 1946 blir gitt tillatelse til å kreve avstått nødvendig grunn m. v. før erstatningen er fastsatt.

Departementet vil rå til at det meddeles reguleringstillatelse i samsvar med Stortingets vedtak.

Det er i St. prp. nr. 72 for 1947 for så vidt angår reguleringen av Olstappen anført som en forutsetning at Brukseierforeningen helt overtar vedlikeholdet av den nåværende fløtningsdam med nåler, og for så vidt angår reguleringen av Vinsteren at Brukseierforeningen forplikter seg til å etablere et dempningsmagasin i de nedre Vinstervatn etter departementets bestemmelse, hvis det etter nærmere undersøkelse skulle vise seg nødvendig.

Man vil videre rå til at den foreliggende søknad om tillatelse til å kreve forhåndsavståelse av grunn m. v. blir innvilget. Det bemerkes i denne forbindelse at de varige reguleringer er tillatt i samme utstrekning som de tidligere midlertidige reguleringer.

Man vil endelig rå til at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringene i samsvar med de i proposisjonen og innstillingen inntatte utkast fra Hovedstyret.

Utkastene er sålydende:

«Utkast til manøvreringsreglement for varig regulering av Olstappen.

1.

Øvre reguleringsgrense H.R.V. kote 663,00 tilsvarende 4,04 m på Olstappens vannmerke.

Nedre reguleringsgrense L.R.V. kote 660,80 tilsvarende damstokken på nåværende fløttingsdam. Høydene refererer seg til Olstappens vannmerkes 0-punkt på kote 658,958.

Reguleringsgrensene betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Vannslippingen skal fortrinnsvis skje etter behovet hos de nærmest nedenforliggende bruk som deltar i reguleringen eller får tillatelse til å bruke reguleringsvannet. Dog skal fløtningen beholde sin rett uavkortet til å disponere dam og magasin for fløtningen i Vinstra.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flomvassføringen ikke økes og lågvassføringen ikke minskes. Vannstanden i Olstappen må ikke tillates å stige over regulert høyvannstand på kote 663,0 uten at alle flomløp er åpne. Dammen må holdes fri for is.

4.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Damvokteren skal ha bolig ved reguleringsdammen og ha telefon i sin bolig.

5.

Damvokteren skal føre protokoll over manøvreringen. Han skal avlese vannstander samt observere og notere nedbørhøyder, temperatur m. v. Avskrift av protokollen skal hver måned sendes til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

«Utkast til manøvreringsreglement for varig regulering av Vinsteren.

1.

Øvre reg. grense H.R.V. kote 1 031,50
Nedre reg.grenseL.R.V. kote 1 029,50
Reguleringshøyde 2,00 m

Høydene refererer seg til Vinsteren vannmerkes 0-punkt på kote 1 028,565.

Reguleringsgrensene betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes. Vannstanden i Vinsteren kan under flom heves midlertidig til høyest kote 1 032,0 for atter å senkes til H.R.V. kote 1 031,50 når flommen har kulminert i Olstappen.

Vassdragets naturlige lavvannføring må ikke forminskes, idet der gjennom dammen til stadighet skal tappes minst 2,0 m³/sek.

3.

Der avgis vann til den alminnelige fløtning i samsvar med hva der måtte bli bestemt ved overenskomst eller i medhold av reguleringslovens § 19.

4.

Det magasinerte vann kan ellers tappes etter behovet hos de bruk som deltar i reguleringen eller får tillatelse til å bruke reguleringsvann, fortrinnsvis de nærmest nedenforliggende bruk.

5.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Damvokteren skal ha bopel ved reguleringsdammen og ha telefon i sin bolig.

6.

Damvokteren skal føre protokoll over manøvreringen. Han skal avlese og notere vannstander samt observere og notere nedbørhøyder, temperatur m. v. Avskrift av protokollen skal hver måned sendes til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

7.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

Industridepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 Glommens og Laagens Brukseierforening å regulere Olstappen og Vinsteren i Opland fylke på de i

Industridepartementets tilråding av 20. august 1948 inntatte betingelser og under de der nevnte forutsetninger.

2. Det tillates i medhold av midlertidig lov nr. 18 av 19. juli 1946 Glommens og Laagens Brukseierforening å kreve avstått nødvendig grunn m. v. i anledning av de under pkt. 1 nevnte reguleringer før erstatningen er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55. Tilsvarende gjelder for skade og ulempe som reguleringene kan føre med seg. Ekspropriasjonsskjønn må begjæres snarest mulig og senest innen en frist som Industridepartementet fastsetter.

3. Det fastsettes manøvreringsreglement for de under pkt. 1 nevnte reguleringer i samsvarende med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

30. Glommens og Laagens Brukseierforening.

(Tillatelse til midlertidige og varige reguleringer av Raudalsvatn og Breidalsvatn i Ottavassdraget.)

Kgl. resol. av 20. august 1948.

Stortinget har i møte 11. mars 1948 gjort følgende vedtak:

«I.

Stortinget samtykker i at det meddeles stadfesting på tillatelse av 28. mai 1942 for Glommens og Laagens Brukseierforening til å foreta midlertidige reguleringer av Raudalsvatn og Breidalsvatn i Ottavassdraget på de i tilråding fra Handelsdepartementet av 7. februar 1947 anbefalte vilkår med den endring at de årlige avgifter til fylkes-, herreds- og bykommuner blir satt til kr. 2 pr. nat.-HK. (Jfr. betingelsenes § 3).

II.

Stortinget samtykker i at kr. 0,75 pr. innvunnen nat.-HK. pr. år av kommuneavgiften vedkommende tillatelse av 28. mai 1942 om midlertidige reguleringer av Raudalsvatn og Breidalsvatn blir utbetalt av statens konsesjonsavgiftsfond.

III.

Stortinget samtykker i at det meddeles Glommens og Laagens Brukseierforening tillatelse til å foreta varige reguleringer av Raudalsvatn og Breidalsvatn i Ottavassdraget på de nedenfor foreslåtte betingelser.»

Man viser herom til St. prp. nr. 23 for 1947, Innst. S. nr. 24 for 1948 og St. forh. for 1948 side 460—469.

For så vidt angår den midlertidige reguleringstillatelse av 28. mai 1942 har Stortinget forhøyet konsesjonsavgiftene til kommuner fra kr. 1,50 til kr. 2 pr. år pr. innvunnet nat.-HK, og har for øvrig samtykket i at tillatelsen stadfestes på uforandrede betingelser.

De av Stortinget vedtatte vilkår for tillatelse til å foreta varige reguleringer av Raudalsvatn og Breidalsvatn er følgende:

«A. Raudalsvatn.

1.

Reguleringskonsesjon gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum. Dersom vassfall tilhørende norske kommuner deltar i reguleringen, eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller de private vassfallseieres andel i reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen, staten uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meddelt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så hensende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2,50 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre, utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantessikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 19 skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av departementet.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen, når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti — kroner for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler, når særegne hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterier.) Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine ar-

beidere, skal nettooverskottet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgode for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til, i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn som i tilfelle fremmes i forbindelse med fagskjønn etter vassdragsreguleringslovens § 19. Dette skjønn fremmes av konsesjonæren så tidlig at resultatet foreligger som forutsetning for ekspropriasjonsskjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16 i tilfelle sådant skjønn ikke allerede er holdt helt eller delvis.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse årlig å utsette i Raudalsvatn inntil 12 000 settefisk av aure.

Istedenfor settefisk kan det under forutsetning av Landbruksdepartementets samtykke utsettes et forholdsmessig antall yngel. Utsetting av settefisk og/eller yngel foretas av fagfolk og bekostes av konsesjonæren. Settefisk (yngelen) må være av godkjent kvalitet.

15.

Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes, å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

17.

Vannslippingen skal fortrinnsvis skje etter behovet hos de nærmest nedenforliggende fall, dog kan den inntil disse er utbygd og benytter reguleringsvannet foregå etter behovet hos de andre nedenforliggende bruk.

Nærmere bestemmelser om vannslippingen blir å innta i reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke, etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft, så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av

ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år, for hver gang kraften uttas.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 20 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjø-

relse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning, hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i forhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene — i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort, når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

26.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

B. Breidalsvatn.

1.

Reguleringskonsesjon gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum. Dersom vassfall tilhørende norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i regulerings-

anlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller de private vassfallseieres andel i reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen, staten uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2,50 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre, utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttets på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn

som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20 skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av departementet.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt av kr. 100.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen, når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti — kroner for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer

enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler, når særegne hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvister å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til, i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle fremmes i forbindelse med fagskjønn etter vassdragsreguleringslovens § 19. Dette skjønn fremmes av konsesjonæren så tidlig at resultatet foreligger som forutsetning for ekspropriasjonsskjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16 i tilfelle sådant skjønn ikke allerede er holdt, helt eller delvis.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse årlig å utsette i Breidalsvatn inntil 15 000 settefisk av aure.

Istedenfor settefisk kan det under forutsetning av Landbruksdepartementets samtykke utsettes et forholdsmessig antall yngel. Utsetningen av settefisk og/eller yngel foretas av fagfolk og bekostes av konsesjonæren. Settefisken (yngelen) må være av godkjent kvalitet.

15.

Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøymed.

17.

Vannslippingen skal fortrinnsvis skje etter behovet hos de nærmest nedenforliggende fall, dog kan den inntil disse er utbygd og benyttes reguleringsvannet foregå etter behovet hos de andre nedenforliggende bruk.

Nærmere bestemmelse om vannslippingen blir å innta i et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tappingsgrense betegnes

ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppå i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraftten.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke, etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft, så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggs kapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkom-

mende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år, for hver gang kraften uttas.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 20 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning, hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene — i den ut-

strekning de kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort, når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

26.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Glommens og Laagens Brukseierforening har i brev av 14. august 1948 meddelt at betingelsene vedtas.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at reguleringstillatelsen av 28. mai 1942 blir stadfestet og at det meddeles tilatelse til varige reguleringer av Raudalsvatn og Breidalsvatn i samsvar med det foran anførte.

Man vil videre rå til at det fastsettes manøvreringsreglementer for reguleringene i samsvar med de i proposisjonen og innstillingen inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

Utkastene er sålydende:

«Utkast til manøvreringsreglement for Raudalsvatn.

1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre kote	916,30
Nedre kote	886,00
Reguleringshøyde	30,3 m

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Høydene refererer seg til fastmerkebolt i fjell på høyre bredd av utløpet:

F.M. 892,43 m. o. h. («gammel» høyde).

2.

Det avgis vann til fløtningen i Framrusta og til den alminnelige fløtning i vassdraget etter overenskomst eller skjønn.

3.

Ved manøvreringen må has for øye at vassdragets flomvassføring ikke forøkes og lågvassføringen ikke minskes. Det skal ved tappingen tas særlig hensyn til at isforholdene i vassdraget om mulig ikke forverres. For øvrig skal tappingen fortrinnsvis skje etter behovet hos de nærmest nedenforliggende fall, dog kan den inntil disse er utbygd og benytter reguleringsvannet foregå etter behovet hos de andre nedenforliggende bruk.

4.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Det skal påses at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand og at flomløpet ikke hindres av is eller lignende.

Det skal føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander og — om det forlanges — observeres og noteres nedbørsmengder, temperatur m. v. Avskrift av protokollen sendes Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet ved hver måneds utgang.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Utkast til manøvreringsreglement for Breidalsvatn.

1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre kote	908
Nedre kote	895
Reguleringshøyde	13 m

Grensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det avgis vann til fløtningen etter overenskomst eller skjønn.

3.

Ved manøvreringen må has for øye at vassdragets flomvassføring ikke forøkes og lågvassføringen ikke minskes. Det skal ved tappingen tas særlig hensyn til at isforholdene i vassdraget om mulig ikke forverres. For øvrig skal tappingen fortrinsvis skje etter behovet hos de nærmest nedenforliggende fall, dog kan den inntil disse er utbygd og benytter reguleringsvannet foregå etter behovet hos de andre nedenforliggende bruk.

4.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Det skal påses at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand og at flomløpet ikke hindres av is eller lignende.

Det skal føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander og — om det forlanges — observeres og noteres nedbørsmengder, temperatur m. v. Avskrift av protokollen sendes Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet ved hver måneds utgang.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Brukseierforeningen har i sitt forannevnte brev av 14. august 1948 søkt om at det i medhold av midlertidig lov nr. 18 av 19. juli 1946 blir gitt tillatelse til å kreve at nødvendig grunn m. v. bli avstått før erstatningen er fastsatt.

Departementet vil rå til at sådan tillatelse blir meddelt. Man antar dog at retten til å kreve avståing før erstatningen er fastsatt ikke bør gjelde for den varige regulering utenfor de reguleringsgrenser som gjaldt for den midlertidige regulering. En slik begrensning synes å være forutsatt i Ot. prp. nr. 74 for 1945—46 som ligger til grunn for den midlertidige lov av 19. juli 1946.

Industridepartementet

tilråder:

1. Tillatelse av 28. mai 1942 for Glommens og Laagens Brukseierforening til å foreta midlertidige reguleringer av Raudalsvatn og Breidalsvatn i Ottavassdraget stadfestes i medhold av § 4 i restitusjonsloven av 15. november 1946 på de i Industridepartementets tilråding av 20. august 1948 anførte betingelser.

2. I medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 tillates det Glommens og Laagens Brukseierforening å foreta varige reguleringer av Raudalsvatn og Breidalsvatn i Ottavassdraget på de i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte betingelser.

3. Det fastsettes manøvreringsreglementer for regulering av Raudalsvatn og Breidalsvatn i samsvar med de i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

4. I medhold av midlertidig lov nr. 18 av 19. juli 1946 tillates det Glommens og Laagens Brukseierforening å kreve at nødvendig grunn m. v. i anledning av de under pkt. 2 omhandlede reguleringer blir avstått før erstatningen er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55. Tilsvarende gjelder for skade og ulempe som reguleringene kan føre med seg. Denne tillatelse gjelder dog bare for så vidt angår regulering innen de reguleringsgrenser som gjaldt for de under pkt. 1 omhandlede midlertidige reguleringer.

Ekspropriasjonsskjønn må begjæres snarest mulig og senest innen en frist som Industridepartementet fastsetter.

31. Eidefoss Kraftanlegg A/S og Glommens og Laagens Brukseierforening.

(Stadfesting av tillatelser til å foreta reguleringer av Tessevatn i Ottavassdraget.)

Kgl. resol. av 20. august 1948.

Stortinget har i møte 11. mars 1948 gjort følgende vedtak:

«I.

Stortinget samtykker i at tillatelse av 3. februar 1941 for Eidefoss Kraftanlegg A/S til å foreta en regulering av Tessevatn mellom kotene 853,90 og 852,40 stadfestes på de i Handelsdepartementets tilråding av 7. februar 1947 foreslåtte betingelser.

II.

Stortinget samtykker i at tillatelse av 26. juli 1941 for Glommens og Laagens Bruks-

eierforening til å foreta en regulering av Tessevatn mellom kotene 852,40 og 841,50 stadfestes på nedenfor foreslåtte betingelser.»

Man viser herom til St. prp. nr. 24 for 1947, Innst. S. nr. 24 for 1948 samt Stortingsforhandlinger for 1948 side 469—473.

De av Stortinget vedtatte betingelser for tillatelsen til Eidefoss Kraftanlegg A/S er sålydende.

«*Betingelser for tillatelse for Eidefoss Kraftanlegg A/S til å regulere Tessevatn.*

1.

Reguleringskonsesjonen gjelder så lenge selskapet leier nedre del av fallene i Tessa, altså i inntil 50 år fra reguleringskonsesjonens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tiliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forvegen. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de beviselig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflytter eiere av vassfall eller bruk i

vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2,50 pr. nat.-HK., unntatt Eidefoss Kraftanlegg A/S, for hvem sistnevnte avgift fastsettes til kr. 0,50 pr. nat.-HK. for så vidt angår selskapets anlegg i Eidefossen og det fra staten leide vassfall i Tesse (148,0 m).

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i Tessa i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 18, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært mulig å utnytte.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste er-

legges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi — regnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

12.

Reguleringsanleggets eier er forpliktet til, såfremt det av departementet forlanges, å anlegge, drive og vedlikeholde en fiskeutklekningsanstalt ved Tessevatn. Planer og nærmere bestemmelser herfor avgis av departementet.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

14.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

15.

Vannslipningen skal fortrinnsvis skje etter behovet for fallene i Tessa. — Nærmere bestemmelser blir å innta i et reglement som Kongen utferdiger på forhånd.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning for konsesjonæren men med plikt

for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann fastsette de endringer i reglementet som finnes påkrevd.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt dammen manøvreres i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

16.

Reguleringsanleggets eier skal, etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevet og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tappingsgrense betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

17.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

18.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, etter departementets bestemmelse, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3).

Kraften avgis i den form den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften.

Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggs-

kapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft, vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

19.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

20.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

21.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning, hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene så vidt mulig å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

22.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

23.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort når de i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

24.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Betingelsene for reguleringstillatelsen til Glommens og Laagens Brukseierforening er sålydende:

«1.

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum. Der som vassfall tilhørende norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller de private vassfallseieres andel i reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen, staten uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i regule-

ringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så hensende måtte bestemme.

3.

Staten skal når den går til å utbygge fall i Tessa, ha rett til å bruke reguleringstunnelen som inntakstunnel for kraftanlegget mot å refundere en del av utgiftene til reguleringens eier. Denne del skal svare til halvparten av hva tunnelen har kostet med fradrag for amortisasjon i den forløpne del av reguleringstiden.

4.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svarer 6 pst. rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannfor-

bruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 21, skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av departementet.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

7.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

8.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler, når særegne hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

9.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi, beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskottet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle fremmes i forbindelse med fagskjønn etter vassdragsreguleringslovens § 19. Dette skjønn fremmes av konsesjonæren så tidlig at resultatet foreligger som forutsetning for ekspropriasjonsskjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16 i tilfelle sådant skjønn ikke allerede er holdt, helt eller delvis.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til, i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer, hvor disse utgiftene blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

15.

Konsesjonæren er forpliktet til etter Landbruksdepartementets nærmere bestemmelse årlig å utsette i Tesse inntil 18 000 settefisk av aure.

Istedenfor settefisk kan det under forutsetning av Landbruksdepartementets samtykke utsettes et forholdsmessig antall yngel. Utsetting av settefisk og/eller yngel foretas av fagfolk og bekostes av konsesjonæren. Settefisken (yngelen) må være av godkjent kvalitet.

16.

For å hindre graving fra tilløpene til Tessevatn skal konsesjonæren utføre og vedlikeholde sikringsarbeider etter planer som godkjennes av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

17.

Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes, å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en

solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

18.

Vannslipningen skal fortrinsvis skje etter behovet for fallene mellom Tessevatn og Vågåvatn, dog kan den inntil disse er utbygd foregå etter Eidefoss' og de nedenfor liggende bruks behov.

Nærmere bestemmelser om vannslipningen blir å innta i et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

19.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

21.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet

som angitt i post 4). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke, etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft, så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 prosent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft i vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren, eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år, for hver gang kraften uttas.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW, som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for

eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt..

22.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 20 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

23.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

24.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning, hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene — i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

25.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

26.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort, når og i den utstrekning det i henhold

til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

27.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Eidefoss Kraftanlegg A/S og Glommens og Laagens Brukseierforening har i brev henholdsvis av 30. april og 14. august 1948 meddelt at betingelsene vedtas.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at reguleringstillatelsene blir meddelt i samsvar med det foran anførte.

Under henvisning til det som er anført i St. prp. nr. 24, 1947, side 24 vil departementet gå med på at leietiden i kontrakten om bortleie til Eidefoss Kraftanlegg A/S av statens vann- og strandrettigheter i Tessa nedenfor Tesse bru blir forlenget fra 30 til 50 år.

Man vil videre rå til at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen av Tessevatn i samsvar med det i proposisjonen inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

Utkastet er sålydende:

«1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre kote 853,90
Nedre kote 841,5

De skal betegnes med et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjerner.

Høyden refererer seg til fastmerkebolt i fjell, F. M. 12 — 854,724 m. o. h., på en holme i utløpet.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes. Ved tappingen skal det tas særlig hensyn til at isforholdene i vassdraget ikke forverres. For øvrig skal den fortrinsvis skje etter behovet for de nærmest nedenforliggende fall, dog kan den inntil disse er utbygd og bruker reguleringsvann, foregå etter de andre nedenforliggende bruks behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

4.

Det skal påses at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand og at flomløpet ikke hindres av is eller lignende.

Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Avskrift av protokollen sendes ved hver måneds utgang til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

Industridepartementet

t i l r å d e r :

1. Tillatelse av 3. februar 1941 for Eidefoss Kraftanlegg A/S til å foreta en regulering av Tessevatn mellom kotene 853,90 og 852,40 stadfestes i medhold av restitusjonsloven av 15. november 1946 § 4 på de i Industridepartementets tilråding av 20. august 1948 inntatte betingelser.

2. Tillatelse av 26. juli 1941 for Glommens og Laagens Brukseierforening til å foreta en regulering av Tessevatn mellom kotene 852,40 og 841,50 stadfestes i medhold av restitusjonslovens § 4 på de i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte betingelser.

3. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen av Tessevatn i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

32. A/S Rjukanfos.

(Konsesjon på leie av elektrisk energi fra Glomfjord kraftverk og på leie av grunn og bygninger m. v. i Meløy herred, tilhørende staten.)

Kgl. resol. av 10. september 1948.

Stortinget har i møte 10. juli 1947 ved behandling av innstilling fra den forsterkede spesialkomité for industrisaker fattet følgende vedtak:

«I.

Stortinget samtykker i:

1) at den bestående kontrakt mellom staten og A/S Haugvik Smelteverk om leie av

- elektrisk kraft fra Glomfjord kraftverk m. m. oppheves,
- 2) at Stortingets vedtak av 10. juli 1946 om opprettelse av jernverk i Mo i Rana endres således at bestemmelsen om kraftlevering fra Glomfjord kraftverk utgår,
 - 3) at staten inngår kontrakt med A/S Rjukanfos om bortleie av kraft fra Glomfjord kraftverk,
 - 4) at A/S Rjukanfos meddeles konsesjon på leie av Glomfjord-kraften — i det vesentlige på de vilkår og under de forutsetninger som er nevnt i Handelsdepartementets tilråding av 30. mai 1947 og slik som disse er fortolket i nærværende innstilling.»

En viser herom til St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 28 for 1947 og Tillegg 2 til budsjett-innst. S. nr. 207 for s. å. og St. forh. for s. å., side 1521—1559.

For så vidt angår de forutsetninger som ligger til grunn for Stortingets ovennevnte vedtak, viser en til det utkast til protokoll mellom Den Norske Stat og Hydro som er tatt inn som bilag 1 til St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 28 for 1947 og komitéflertallets bemerkninger og forutsetninger vedkommende protokollutkastet, se Tillegg 2 til budsjett-innst. S. nr. 207 for 1947.

Departementet oversendte Norsk Hydro med brev av 19. juli 1947 et nytt utkast til protokoll med de endringer og tilføyelser i postene 2, 3, 6 og 8 som var antydning i komitéinnstillingen. Protokollen er med disse endringer og tilføyelser vedtatt og undertegnet av Norsk Hydro 6. oktober 1947. En gjenpart av protokollen ligger ved.

Angående det i proposisjonen, side 4—6 inn-tatte utkast til kontrakt om leie av kraft og grunn m. v. har det for enkelte punkters vedkommende vært forhandlet mellom selskapet og Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet om den endelige utforming. En legger ved en avskrift av kontrakten, som er undertegnet 14. januar 1948 av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab og A/S Rjukanfos og i alt vesentlig har samme ordlyd som det i proposisjonen inntatte utkast.

Om utstrekningen av det grunnareal som omfattes av den stipulerte leiesum kr. 65 000 årlig har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i brev 31. juli 1948 til departementet anført:

«I kraftleieavtalen med Hydro om utnyttelsen av Glomfjordkraften er i § 4 inntatt avtale om bortleie av statens hus og grunn m. v. i Haugvik.

Hovedstyrets og departementets forutsetning under kraftleieforhandlingene var at Hydro skulle få leie det samme grunnareal (ca. 660 dekar), hus, kaier og anlegg som Haugvik Smelteverk tidligere hadde disponert i Haugvik, også de hus og kaier som Smelteverket disponerte vestenfor det leide areal og på samme vilkår som Smelteverket hadde hatt. I tillegg hertil skulle Hydro få disponere over de nye tilkomne hus etter Nordag og for dette ble leien forhøyet fra kr. 60 000 til kr. 65 000 pr. år. For grunn utover Smelteverkets gamle konsesjonsområde skulle erlegges kr. 30 pr. dekar pr. år.

Leieforholdet ble inntatt i kraftleiekontraktens § 4, siste avsnitt og sålydende:

«Staten stiller til disposisjon for Hydro så vel under anleggstiden som under driften samtlige anlegg som staten eier av enhver art i og omkring Haugvik, og som ikke er nødvendig for kraftanleggets drift, så som arealer for Hydros ledningsanlegg av enhver art, tomtearealer med påstående, påbegynte eller ferdige anlegg, som tidligere disponertes av Nordag eller Haugvik smelteverk, med kai-anlegg, transportanlegg, tomtearealer, bygninger, beboelseshus med alle hertil hørende ledningsanlegg, veianlegg, anlegg for sosiale foranstaltninger m. v. for en leie til staten på kr. 65 000 pr. år. For arealer tilhørende staten utenfor dette betales en årlig grunnleie til staten på kr. 30 pr. 1 000 m². Arealene skal snarest avmerkes i marken og særskilt skyldes for statens regning.»

Det må innrømmes at kontrakten på dette punkt har fått en mindre heldig og noe ufullstendig utformning. Til dels skyldes dette at overdragelsen av Nordags anlegg i Haugvik ikke var tilstrekkelig avklart, hvilket også allerede i august 1947 medførte uoverensstemmelser mellom Hydro og A/S Årdal Verk om bygninger og materiell som skulle overtas etter A/S Nordag. Denne sak ble dog ordnet på et forhandlingsmøte i departementet den 1. oktober 1947, og hvorved Årdal Verk uten tvil ble mest tilgodesett. Årdal Verk bekrefter den nærmere avtale herom ved brev til Hydro datert oktober 1947 sålydende:

«Vedr. bygninger og materiell i Glomfjord.

Vi henviser til konferanse i Handelsdepartementet den 1. oktober d. å. og tillater oss å bekrefte at det ble oppnådd enighet om følgende spørsmål:

Vi frafaller våre krav på:

1. Veanlegg utført av A/S Nordag.
2. Kloakkledninger som er nedlagt av A/S Nordag.
3. Bygningsfundamenter for elektrolysehallen og oppførte bygninger for likeretterstasjon og koblingsstasjon.

4. De jernkonstruksjoner for bunkers som fortsatt står montert. Omkostningene i forbindelse med eventuell demontasje av konstruksjonene er oss uvedkommende.

A/S Årdal Verk har eiendomsrett til:

- a) Alt utstyr i ovenfor nevnte bygninger og jernkonstruksjoner, uansett om umontert, montert eller demontert. Herunder faller også de monterte siloer i bunkersbygget.
- b) Samtlige jernbaneskiner, både monterte og umonterte.
- c) Alle gjenstående brakker og skur som er oppført av A/S Nordag og som ikke er overdratt A/S Haugvik Smelteverk eller andre.

Vi skal sende Dem vårt tilbud på stålplaten, jernbaneskinnene og de provisoriske bygninger i særskilt brev.»

Ved fastsettelse av konsesjonsområdet for Hydro oppsto det uenighet om kontraktsbestemmelsene herom. I brev av 25. februar d. å. hevdet Hydro at det etter ordlyden i kontraktens § 4 for det stipulerte leibeløp kr. 65 000 foruten Haugvik Smelteverks tidligere konsesjonsområde (ca. 660 dekar) også hadde fått leid de arealer som Nordag hadde disponert på begge sider om Haugviks konsesjonsområde. Med de grenser som Hydro anga krevdes et areal på ca. 1 560 dekar, dvs. et tilleggsareal på ca. 900 dekar.

Hydros krav ble avvist som uberettiget, da Nordag ikke hadde hatt noen som helst avtale med staten om leie eller disponering av grunn, men kun egenmektig hadde tatt seg selv til rette. Under skriftvekslen som fulgte frafalt Hydro kravet på det østlige terreng, men fastholdt kravet for ca. 500 dekar på vestsiden.

Da det neppe ville være formålstjenlig å la saken gå rettens vei, fant man det gunstigst under hensyntagen til at Hydro hadde måttet gå med på ugunstig avtale overfor Årdal Verk å tilby Hydro som kompensasjon for den foretatte forhøyelse av leibeløpet med kr. 5 000 et tilleggsareal på ca. 166 dekar omkring de nye fabrikkhaller i tillegg til Haugvik Smelteverks gamle konsesjonsområde, således at dette tilleggsareal skulle inngå i det i kontrakten fastsatte leibeløp kr. 65 000 pr. år. For ytterligere arealer som Hydro hadde behov for skulle det erlegges tilleggsleie etter kontraktens bestemmelser med kr. 30 pr. dekar pr. år.

Under forbehold av Hovedstyrets og departementets godkjennelse ble dette forlikstilbud gitt muntlig til direktør Kielland i Hydro under møte hos generaldirektøren den 28. april d. å.

Direktør Kielland meddelte at han skulle ta opp forslaget til overveielse, men ønsket av hensyn til eventuelle utvidelser av fabrikkens å få tilsagn om fortrinnsrett til å leie ytterligere arealer. Generaldirektør Vogt meddelte at han kunne støtte dette for området mellom Setvik og Neverdalsåga.

Saken ble deretter opptatt av Hydro ved brev av 22. mai d. å. sålydende:

«Vedr. Glomfjord Kraftverk.

Leie av grunn i Haugvik.

Under henvisning til tidligere skriftveksel og konferanser, tillater vi oss å komme tilbake til ovennevnte sak.

Vi har overveiet hvilke arealer vi må disponere over i første omgang av hensyn til anlegg og drift, og vi legger ved et kart hvor vi har inntegnet grensene for det område vi ønsker å leie.

Som De ser omfatter området, bortsett fra A/S Haugvik Smelteverks gamle konsesjonsområde for det første ca. 166 mål med Nordags fabrikkfundamenter m. v. som vi disponerer i henhold til kraftleiekontrakten. Dernest har vi tatt med terrenget fra fabrikkhallene ned til sjøen vest for vestre kai. Selv om det er på det rene at vi også disponerer hus, kaier m. v. på dette siste område, har vi funnet det mest praktisk for våre disposisjoner at vi også står som leier av selve grunnen.

Øst for Haugviks konsesjonsområde har vi avgrenset et areal på ca. 100 dekar, hvor vi nå vil oppføre en del funksjonærboliger samt en administrasjonsbolig. På dette areal har befolkningen også utsett tomt til kirke, og vi er villig til å akseptere dette som klausul på arealet. Selv om dette areal i sin helhet ikke kan utnyttes av oss finner vi det mest praktisk at grensene trekkes i rett linje som foreslått på vedlagte kart.

Som De ser har vi også av praktiske grunner trukket grensen mot vest fra stenbruddet til sjøen i rett linje, slik at vi også her tar med atskillig utnyttbar grunn. Under henvisning til dette og til at vi på sist nevnte areal allerede disponerer hus, kaier, nødvendig grunn til ledninger m. v., vil vi sette pris på om vi kunne bli enig om en rund leiesum for hele det areal vi leier. Vi er villig til under denne forutsetning å betale kr. 5 000 pr. år for leie av grunnen i tillegg til kraftkontraktens leie på kr. 65 000.

Som nevnt i konferanse med generaldirektør Vogt er det meget viktig for oss at vi ikke forhindres fra å foreta eventuelle senere utvidelser av våre anlegg. Vi vil derfor være takknemlig for å få bekreftet at vi får fortrinnsrett til leie av de øvrige arealer staten disponerer omkring Haugvik. Vi vil foreslå at fortrinnsretten gjøres gjeldende for de arealer staten eier innenfor en grense som tenkes trukket fra sjøen ved gården Setviks vestgrense til toppen av fjellet Holten, derfra østover til Øvre Glomvatn og fra vannet langs Neverdalsåga til sjøen. Vi er oppmerksom på at det innenfor dette område blant annet er borthygslet eller solgt grunn til Folkets Hus, og at gården Setvik er borthygslet nå åremål. Ovennevnte begrensning berører ikke de avtaler vi nå har om leie av «Glomstua» og de øvrige hus i Glomen og Jæra, og vi håper at Vassdragsvesenet vil stille seg velvillig med bortleie av hus eller tomt øst for Neverdalsåga om vi måtte få behov for det.»

Etter dette godtar Hydro det fremsatte forlikstilbud og søker om for en samlet ytterligere grunnleie på kr. 5 000 — i tillegg til

kontraktleien kr. 65 000 — å få leid følgende arealer:

På vestsiden av det gamle konsesjonsområde — arealet sønnenfor de nye fabrikkhaller fra stenbruddet og ned til sjøen vestenfor vestre kai — et areal på ca. 200 dekar hvor Hydro allerede disponerer en del hus, kaier og transportbane m. v., men ikke grunnen.

Videre på østsiden av det gamle konsesjonsområde et areal ned mot Lille Glomvatn på ca. 100 dekar.

Tilsammen blir dette et areal på ca. 300 dekar som Hydro søker å få leid for kr. 5 000 pr. år. Etter kontraktsbestemmelsen skulle leien være kr. 30 pr. dekar eller ca. kr. 9 000 pr. år.

Det vestre areal på 200 dekar er til dels meget bratt og lite utnyttbart og Hydro disponerer allerede her over de oppførte hus, kaier, transportinnretninger m. v. Hydro presiserer derfor også at de bare av praktiske grunner har trukket grensen mot vest i en rett linje, slik at de også har tatt med atskillig utnyttbar grunn.

Det er neppe tvil om at Hydro her kunne innskrenke arealet til å omfatte bare de nyttbare deler og derved holde kontraktbestemmelsene, men dette ville bare ha gitt uklare grenser uten noen fordel for staten, da det bratte terreng ikke vil kunne utnyttes eller bortleies til noe formål.

Ved brev av 16. juni d. å. ble Hydro underrettet om at man var villig til å anbefale leieforholdet, like ens å foreslå at Hydro får fortrinnsretten til å leie ytterligere arealer mellom Setvik og Neverdalsåga, men at vi fant det ønskelig å tidsbegrense denne fortrinnsrett. Ved brev av 5. juli d. å. har Hydro meddelt at de for tiden ikke har oversikt over det framtidige arealbehov og anmoder om at kontraktens oppsigelse og varighet (inntil 1. juli 2007) blir gjort gjeldende.

Under hensyntagen til at Hydro leier all kraft fra Glomfjord og at staten i 1926 hadde gitt Haugvik Smelteverk opsjonsrett til å leie et tilsvarende areal fra Setvik og til Neverdalsåga, må det antas å være rimelig at Hydro får samme fortrinnsrett til å leie de arealer som de kan ha behov for i fremtiden.

I henhold til foranstående vil Hovedstyret anbefale for departementet at den nå omforenede avtale med Hydro om grunnleieforholdet godtas, hvorved Hydro for en samlet leiesum på kr. 70 000 og for øvrig på kontraktens vilkår for leid Haugvik Smelteverks tidligere konsesjonsområde samt ca. 470 dekar utenfor dette område, tilsammen et areal på ca. 1 130 dekar (grensene for dette areal er inntegnet med rødt på vedlagte kart, og må bli

å avmerke i marken under skylddeling) med de på arealene stående hus, kaier og anlegg av enhver art som staten eier. Dog uten konsekvenser for senere leieforhold.

Videre vil Hovedstyret anbefale at Hydro gis tilsagn om på kontraktens vilkår og med samme tidsbegrensning å få fortrinnsrett til å leie ytterligere arealer av statens eiendommer i Haugvik og Setvik som ikke tidligere er bortleid eller bortbygget og innen følgende grenseområde: «I vest fra sjøen ved gården Setviks vestgrense til toppen av fjellet Holten. Derfra østover i rett linje til øvre Glomvatn og herfra sydover langs Neverdalsåga til sjøen». Kart hvorpå disse grenser er avmerket følger vedlagt.

Behandlet i hovedstyremøte den 30. juli 1948.»

Departementet finner å burde slutte seg til Hovedstyrets forslag. Omhandlede to kart ligger ved. Videre vedlegges fortegnelse datert 19. mars og 25. august 1948 over de hus m. v. i Haugvik som inngår i leieavtalen.

For så vidt angår selve kraftleien, hitsettes §§ 1 og 2 i kontrakten:

§ 1.

Staten forplikter seg til fra sitt kraftverk i Glomfjord å levere til Hydro all den kraft og energi som kraftverket kan produsere. Herfra unntas 10 pst. av den maksimale ytelse, dog ikke utover 9 000 kW. som i henhold til konsesjon av . . . skal kunne kreves stillet til disposisjon for fylker og kommuner. Staten overtar forpliktelsen til å levere disse kraftmengder. I den utstrekning nevnte 10 pst. av kraften ikke er disponert av staten på annen måte stilles også disse helt eller delvis til Hydros disposisjon på de i nærværende kontrakt angitte betingelser.

§ 2.

Den midlere yteevne av kraftanlegget er etter nedbørmålingene i en 30-års periode beregnet til 88 000 kW. levert ved fabrikkanlegget og kan ved den forutsatte regulering påregnes å veksle år om annet fra 83 000 til 97 500 kW. Staten har intet ansvar for uforutsette variasjoner i nedbørforholdene. Hydro har på den annen side med den ovennevnte reservasjon for de 10 pst. av kraften rett til å utnytte den fulle nedbørmengde i løpet av driftsåret. Slipningen fra magasinene skal skje i samråd med Hydro og så vidt gjørlig skje overensstemmende med Hydros interesser.

Den i St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 28 refererte konsesjonssøknad fra A/S Rjukanfoss av 19. mai 1947 er sålydende:

«Vi henviser til den norske regjerings henvendelse til Norsk Hydro om muligheten for dette konserns utnyttelse av Glomfjord kraftverks energimengder og til de som følge derav utarbeidede avtaler mellom staten og Norsk Hydro. Forutsatt at disse endelig vedtas av begge parter, søker undertegnede A/S Rjukanfos — som er et datterselskap av Norsk Hydro — konsesjon i henhold til konsesjonslovens § 22 ff. på leie for 60 år av energien fra Glomfjord kraftverk således som nedenfor nærmere omhandlet.

Glomfjord kraftverks samlede energimengde (midlere yteevne 88 000 kW.) med fradrag av inntil 10 pst. av den maksimale ytelse (dog ikke ut over 9 000 kW.), aktes inntil videre — idet vi for øvrig må kunne benytte kraften til et hvilket som helst formål — anvendt til fabrikkanlegg for fremstilling av ammoniakk som pr. tankbåter skal sendes til våre anlegg på Herøya for videre bearbeidelse til ferdige kvelstoffprodukter. Under forutsetning av at tilgangen på materialer og arbeidskraft ikke vesentlig forsinkes og ikke andre uforutsatte begivenheter inntreffer, regnes med at de nye fabrikkanlegg i Glomfjord og de fornødne utvidelser av Herøya-anleggene, som anslagsvis beregnes å ville koste ca. 130 mill. kroner, hvorav ca. $\frac{1}{3}$ antas å utgjøre fremmed valuta, vil kunne være driftsklare 1949—50 for en årlig produksjon av ca. 40 000 tonn rent kvelstoff (N). Dette kvelstoff i form av gjødningsmidler må i sin helhet søkes eksportert.

Vi håper etter de markedsundersøkelser vi har foretatt at salgssituasjonen de første driftsår — for lenger tid kan vi ikke uttale oss — vil muliggjøre avsetningen av dette kvantum sammen med Hydro-konsernets øvrige eksport til lønnsomme priser. Til belysning av særlig den valutamessige side av eksporten nevner vi at et salg av 40 000 t. N. i form av kalksalpeter etter gjennomsnittsprisen i 1946—47 rundt regnet ville innbrakt brutto ca. 54 mill. kroner. Etter prisnivået 1938—39 ville beløpet utgjort ca. kr. 30 000 000. Den aller vesentligste del av salgsbeløpene tilføres landet i fremmed valuta, idet kun et relativt meget beskjedent valutabeløp medgår til driftsomkostninger.

Mens vi i anleggstiden regner å måtte beskjefte 1 000—1 100 mann (funksjonærer og arbeidere), hvorav anslagsvis ca. 530 mann i Glomfjord, regner vi når full drift opptas, med i alt ca. 400 mann fordelt noenlunde likt på Glomfjord og Herøya.»

En hitsetter det utkast til konsesjonsvilkår for kraft- og grunnleien som er tatt inn som bilag 2 til St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 28 for 1947:

«Vedkommende konsesjon på leie av elektrisk energi og grunn m. v. fra Glomfjord Kraftverk.

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleiekontrakten av 1947 mellom A/S Rjukanfos og staten om leie av kraften fra Glomfjord kraftverk står ved makt, dog ikke lenger enn til 2007.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — én krone — pr. kW. pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, så fremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer

mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Beskyttelse av plante- og dyrearter m. m.

Den påhviler konsesjonæren i den utstrekning, hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene — i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

9. Avgift.

Der erlegges følgende årlige avgift:

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer tilsammen kr. 0,50 pr. kW.

Avgiften erlegges av det samme kraftkvantum som det, hvorav skal betales leie.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfalltid svares deretter 6 pst. årlig rente. De fornødne nærmere bestemmelser med hensyn til avgiftens beregning og erleggelse blir med bindende virkning å fastsette av vedkommende departement. Den inndrives ved utpantning.

10. Kraftavståelse.

Konsesjonæren plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner. Heri er inkludert de 5 pst. som kommunene har rett til etter bestemmelsene i konsesjon for erverv og regulering av vassdraget.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjon eller fra fjernledningen eller fra fjernledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

11. Varer istedenfor penger. Handelsbod. Kontraktører.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæ-

ren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal netto-overskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

12. *Legehjelp, sykehus, politioppsyn.*

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Såfremt særskilt politioppsyn i anledning av arbeidernes utførelse av det offentlige finnes nødvendig, plikter konsesjonæren å utrede utgiftene hermed.

13. *Husrom m. v.*

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom og tomter til leie til bygging av egne hjem med veier, vann, kloakk og elektrisk lysanlegg samt grunn til forsamlingslokale med leseværelse m. v., til lokale for kooperativ eller annen handelsvirksomhet og lignende — alt etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Konsesjonæren er forpliktet til for det av ham leide areal i Haugvik å utarbeide utkast til reguleringsplan for nødvendig utvidelse av byggeområdet og innsende denne til vedkommende regjeringsdepartement gjennom de stedlige myndigheter.

Ved reguleringsens fastsettelse kan departementet forlange avstått av det leide areal uten vederlag grunn til offentlige veier og gater og både i og utenfor det regulerte strøk.

14. *Veier, bruer og kaier.*

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som Glomfjord kraftverk bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og

istandssettelse av veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra bedriften. Veier, broer og kaier, som konsesjonæren benytter innenfor det leide areal skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for bedriften.

15. *Fond.*

Konsesjonæren er forpliktet til å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19. mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren på vedkommende departements forlangende forpliktet til å avsette et fond til sikring av vedkommende kommune (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved anleggets utførelse og senere utvidelser beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond, som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeiderne ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

16. *Kunstig forhøyelse av priser.*

Konsesjonæren må ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på de produkter som frembringes av energien.

17. *Avgivelse av gjødningsstoffer til norsk landbruk.*

Såfremt den leide kraft blir anvendt til frembringelse av kunstige gjødningsstoffer skal der årlig stilles til disposisjon for det norske jordbruk inntil 10 pst. av produksjonen etter en pris som i tilfelle selskapet eksporterer sådanne stoffer skal ligge 10 pst. under selskapets eksportpriser på den tid bestillingen finner sted. Hvis ingen eller ingen nevneverdig eksport finner sted, skal prisen ligge 10 pst. under en beregnet eksportpris som fastsettes av Landbruksdepartementet på grunnlag av den da gjeldende verdensmarkedspris. Selskapet er dog ikke pliktig til å avgjøre gjødningsstoffer til under produksjonsprisen.

Selskapet plikter ved årets utløp å gi Landbruksdepartementet oppgave over produksjonen av gjødningsstoffer i siste kalenderår samt

i tilfelle over nettoeksportprisen beregnet etter gjennomsnittet for siste kalenderår.

Bestilling skjer gjennom Landbruksdepartementet og må minst være på 500 tonn.

Det kvantum som i henhold til foranstående kan forlanges uttatt leveres av selskapet f.o.b. med minst 14 dagers varsel i partier som av Landbruksdepartementet blir bestemt.

Landbruksdepartementet drar omsorg for at salget av det her omhandlede kvantum skjer til forbrukerne således at de til den reduserte pris kjøpte stoffer hverken kommer i handelen som alminnelig salgsvare eller benyttes som råprodukt til videre fabrikkasjon.

18. Innløsningsrett.

Ved utgangen av det 35. år etter at konsesjonen er gitt, skal staten være berettiget til å innløse de til energiens utnyttelse bestemte fabrikkanlegg med bygninger — dog uten maskineri, inventar og varebeholdninger — samt de for arbeiderne og funksjonærer oppførte hus som eies av selskapet — alt etter dets tekniske verdi på innløsningstiden, bestemt ved lovlig skjønn på statens bekostning. Grunn, som måtte eies av selskapet, innløses etter dens opprinnelige kostende. I selskapets leiekontrakter med andre vedkommende grunn og elektrisk energi kan staten i tilfelle av at innløsning som nevnt finner sted, forlange å inn- tre uten vederlag til selskapet.

Benytter staten seg ikke av innløsningsretten i det herfor fastsatte år, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang og således videre det neste 10. år og i hvert fall ved konsesjonstidens utløp.

Staten plikter ikke å overta de anleggene vedkommende kontrakter om levering av produkter. Maskiner og annet som er unntatt fra innløsningen, plikter konsesjonæren å fjerne på sin bekostning innen 5 måneder. Benytter staten sin innløsningsrett, skal selskapet varsles herom senest 5 år i forveien.

Benytter staten ikke sin innløsningsrett, kan konsesjonæren innen 1 — ett — år etter konsesjonens opphør fjerne sine anlegg med maskiner og apparater av enhver art. Etter utløpet av denne frist tilfaller det gjenstående staten uten vederlag. Det som staten således ikke måtte ønske å overta, plikter konsesjonæren å fjerne på egen bekostning, uten unødig opphold.

19. Tinglysning.

Konsesjonen med de til den knyttede betingelser skal tinglyses for konsesjonærens regning. Alle senere tinglyste heftelser på vedkommende anlegg og eiendommer bortfaller ved statens innløsning av dem.

20. Kontroll.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser. Departementet kan til utøvelsen av denne kontroll ansette en kontrollør, som overensstemmende med en av departementet utferdiget instruks skal ha adgang til de kontrollmidler, som anses nødvendige.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21. Sikkerhet.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelse av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles sikkerhet for et beløp av inntil kr. 100 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

22. Overtredelse av betingelsene.

Unnlatelse av å stille de i foranstående poster 15 og 21 omhandlede fond samt overtredelse av postene 2, 16 og 20 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov om ervervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom, av 14. desember 1917, nr. 16, §§ 31 og 32.»

Som anført i proposisjonen side 11 er det forutsatt at konsesjonstidens lengde skal motsvare kontraktens varighet. Kontrakten kan ifølge dens § 13 oppsies av selskapet med 5 års varsel. Oppsigelsen kan dog ikke i noe tilfelle skje før 10 år etter at kraftleveransen er begynt. For så vidt ikke kontrakten måtte være hevet tidligere, oppheves den 1. juli 2007. Konsesjonstiden blir således å begrense til sistnevnte datum.

I utkastets post 9 er det betinget en årlig avgift til de kommuner som Kongen bestemmer på tilsammen kr. 0,50 pr. kW. av det kraftkvantum hvorav der skal betales leie. I sin innstilling (Tillegg 2 til budsjett-innst. S. nr. 207 for 1947, side 11) har komitéen pekt på at konsesjonsavgiften bør være gjenstand for tilsvarende regulering som kraftprisen, jfr. leiekontraktens § 12 (prp. side 6). I henhold hertil vil man anbefale at konsesjonsvilkårenes post 9 gis følgende tilføyelse:

«Dersom den offisielle norske engrosprisindeks, eksklusiv eventuelle prissubsidier (med basisår 1938) stiger med minst 50 poeng i forhold til pristallet pr. 15. juli 1947, skal avgiften reguleres prosentvis tilsvarende. Etter samme prinsipp kan ytterligere regulering av avgiften kreves hver gang indekstallet

senere måtte vise ny oppgang eller nedgang på minst 50 poeng. Dog skal avgiften ikke i noe tilfelle synke under kr. 0,50 pr. kW.»

I utkastets post 21 er det betinget vanlig konsesjonsmessig sikkerhetsstillelse for et beløp av inntil kr. 100 000.

I øvrig er betingelsene de vanlige.

I henhold til det anførte vil departementet rå til at A/S Rjukanfos meddeles konsesjon på leie av Glomfjordkraften og leie av grunn m. v. på de ovenfor anførte vilkår.

Departementet vil videre tilrå at A/S Rjukanfos (Hydro) samtidig får konsesjon på leie av noen hus i Glomen som tidligere har vært leiet bort til A/S Haugvik Smelteverk. Hovedstyrets forslag til husleiekontrakt ligger ved. I brev 10. april 1948 til Hovedstyret meddelte departementet at det intet hadde å bemerke til at leiekontrakt undertegnes. Om forholdet vises til følgende brev 17. mars s. å. fra Hovedstyret til departementet:

«I tilslutning til kraftleiekontrakten med Norsk Hydro-Elektrisk Kvälstofaktieselskab om leie av kraft fra Glomfjord Kraftverk har forhandlinger vært ført om opprettelse av en husleiekontrakt på grunnlag av de to husleiekontrakter som staten hadde med A/S Haugvik Smelteverk.

Til smelteverket var det ved kontrakt av 6. september og 2. desember 1926 bortleid: Glomstua (direktorbolig) og 3 dobbelthus på Hylla med årlig leie kr. 12 000 og ved kontrakt av 8. og 15. januar 1929 var bortleid 11 + ½ hus på Jæra med årlig leie à kr. 9 600. Etter kontrakten av 1926 hadde Smelteverket det fulle vedlikeholdet av de 4 hus mens kraftverket etter kontrakten av 1929 hadde vedlikeholdet av husene på Jæra.

Dessuten var 4 leiligheter i Glomen bortleid direkte til arbeidere ved Smelteverket.

Smelteverket disponerte husene til 1. august 1947 og fra samme dato fikk Hydro inntil videre disponere de samme hus som Smelteverket hadde hatt. Imidlertid vil kraftverket selv ha behov for 5 av de utleide hus på Jæra for ominnredning fra 4 til 2-mannsbolig for å skaffe tilfredsstillende og likeverdige boliger til utvidet skiftpersonale for driften av kraftverket ved full installasjon.

Hydro er blitt underrettet om at kraftverket av disse 5 hus på Jæra må disponere 2 av husene fra og med 1. juli 1948 og de øvrige 3 hus fra høsten 1949.

Under henvisning til vedlagte forslag til husleiekontrakt mellom staten og Hydro meddeles at Hydro i det vesentligste har godkjent kontraktens bestemmelser og utforming.

Husleien for de respektive hus er bibeholdt uforandret fra Smelteverkets leiekontrakter.

Vedlikeholdet er ved bestemmelsene i § 3 pålagt Hydro for samtlige hus også for husene på Jæra som kraftverket hittil har hatt vedlikeholdet av. Hertil har dog Hydro ved brev av 27. f. m. anført følgende:

«Vi har notert oss at De ikke vil overta vedlikeholdet av Jærahusene og vi finner å kunne bøye oss for dette. Da vedlikeholdet av Jærahusene tidligere påla kraftverket synes vi imidlertid det ville være rimelig om leien for disse hus nå ble en del redusert.»

Ved vårt brev av 9. ds. til Hydro har vi avslått sådan reduksjon i husleien, idet de stipulerte husleier bare vil svare til forrentning av kapitalverdien.

Til bedømmelse av husleiene skal meddeles at branntaksten av 1937 for Glomstua og 3 dobbelthus på Hylla var kr. 300 000, og for de 7 hus på Jæra kr. 173 000. Husene er meget bra vedlikeholdt og den nåværende verdi må ansees å være vel så høy som branntakst av 1937. De stipulerte husleier vil bare tilsvare ca. 3 pst. av husenes verdi hvilket også svarer til statens nåværende kapitalrente.

At Haugvik Smelteverk fikk noe gunstigere vilkår for Jærahusene ved ikke å bli pålagt vedlikeholdet berodde på at leieavtalen var forutsatt å være meget kortvarig, idet husleiene skulle inngå i opsjonskontraktens grunn og husleieforhold. Da opsjonskontrakten bortfalt var Smelteverket kommet i sådanne vanskeligheter at det ikke var formålstjenlig å gjøre forandringer i husleieavtalene. Det oppsatte krav om at Hydro skal overta vedlikeholdet av Jærahusene uten reduksjon i leien bør derfor fastholdes.

Angående varigheten av den foreslåtte kontrakt med Hydro anføres at utløpstiden er satt til 1. juli 1960, og automatisk forlengelse med 5 år ad gangen så fremt den ikke av noen av partene oppsies med 1 års varsel, hvilket motsvarer kraftleiekontraktens løpetider.

Ved at husleiekontrakten får en løpetid på minst 10 år må Hydro ha konsesjon på leien av husene og Hydro har erklært at de foretrekker dette for kortere leievilkår. Konsesjonen på leie av husene i Glomen bør kunne gis i forbindelse med Hydro's konsesjon på kraftleien og grunn og husleie i Haugvik.

Under henvisning til foranstående tillater Hovedstyret seg herved å anmode om bemyndigelse til å undertegne husleiekontrakt med Hydro i overensstemmelse med vedlagte forslag til husleiekontrakt. Konsesjonen for Hydro på leien av husene anbefales gitt i forbindelse med selskapets kraftleiekonsesjon.

Behandlet i møte den 12. mars 1948.»

Departementet vil i samsvar med det anførte foreslå at post 1 i de konsesjonsvilkår som er gjengitt foran, formes slik:

«Tillatelsen gjelder for den tid kraftleiekontrakten av 14. januar 1948 mellom A/S Rjukanfos og staten om leie av kraften fra Glomfjord med avtale om det leiede grunnareal og særskilt husleiekontrakt, står ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 2007.»

Industridepartementet

tilråder:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 23 og 20 tillates det A/S Rjukanfos på de vilkår som er foreslått i Industridepartementets tilråding 10. september 1948, å leie kraften fra Glomfjord kraftverk og grunn m. v. og hus i Meløy herred som nærmere angitt i tilrådingen.

33. C. Tennant Sons & Co. (Investment) Ltd., London.

(Tillatelse til å erverve 43 333 aksjer i A/S Bjølvefossen fra Murex Ltd., Rainham.)

Kgl. resol. av 1. oktober 1948.

Ved kgl. resolusjon 3. desember 1915 fikk A/S Bjølvefossen tillatelse til å erverve og regulere Bjølvevassdraget i Hardanger.

Tillatelsen ble bl. a. betinget av at selskaps aksjer ikke skulle kunne tegnes, erverves eller eies av andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, norske banker eller med vedkommende departements samtykke norske selskaper.

Ved kgl. resolusjon 23. juni 1939 ble det bestemt at ovennevnte betingelse ikke skal «være til hinder for at Kongen i samhøve med den alminnelige konsesjonslovs § 36, jfr. § 37, kan meddele tillatelse for andre enn de nevnte rettssubjekter til å eie aksjer til et pålydende av inntil 45 pst. av aksjekapitalen.»

Samtidig fikk C. Tennant Sons & Co. Ltd., London, A/S Tennant Sons Co., Oslo, Guinness Mahon & Co., London og Murex Ltd., Rainham, England tillatelse til å erverve inntil 45 pst. av aksjekapitalen i A/S Bjølvefossen.

Ved kgl. resolusjon av 17. oktober 1947 ble det meddelt tillatelse for C. Tennant Sons & Co. (Investment) Ltd., London, til å erverve de 95 972 aksjer i A/S Bjølvefossen som tilhørte C. Tennant Sons & Co. Ltd., London.

Fra h.r.advokat Severin Finne har departementet mottatt en søknad av 5. februar 1948 om tillatelse for C. Tennant Sons & Co. (Investment) Ltd., London til å erverve 43 333 aksjer i A/S Bjølvefossen tilhørende Murex Ltd., Rainham.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i brev av 13. september 1948 har gitt følgende uttalelse:

«Med påtegnning av 13. februar 1948 har Industridepartementet sendt Hovedstyret til uttalelse følgende søknad av 5. s. m. fra h.r.-advokat Severin Finne:

«I det ærede departements skrivelse av 27. oktober 1947, jfr. jnr. 2527/47 HV, fikk jeg underretning om at det ved kgl. resolusjon av 17. oktober 1947 var gitt tillatelse for C. Tennant Sons & Co. (Investment) Ltd., London til å erverve det engelske selskap C. Tennant Sons & Co. Ltd.s 95 972 aksjer i A/S Bjølvefossen.

I henhold til den meddelte konsesjon angående aksjeervervelser (så vidt det erindres 1939) ble det gitt tillatelse til at en utenlandsk gruppe bestående av bl. a. C. Tennant Sons & Co. Ltd., Murex Ltd. og Guinness Mann kunne erverve inntil 45 pst. av A/S Bjølvefossens aksjekapital.

Murex Ltd. har nå overdratt 43 333 aksjer til C. Tennant Sons & Co. (Investment) Ltd., London, og jeg tillater meg herved å be om samtykke til dette erverv.

Jeg ser det hele som en formsak, idet der ikke foregår noen endring i den i sin tid meddelte konsesjon på den engelske gruppes erverv av 45 pst. av aksjekapitalen. Det er kun den ting at en av den utenlandske gruppes deltagere har overdratt en del av sine aksjer til et annet medlem av den utenlandske gruppe.»

Kva m herredsstyre har etter enstemmig vedtak av 7. mai 1948 «ikkje noko å merka til at C. Tennant Sons & Co. får overta dei ovanfor nemnde aksjar» (43 333).

Hordaland fylkes elektrisitetsforsyningskontor anbefaler 9. august 1948 søknaden innvilget og fylkesmannen slutter seg 17. s. m. hertil.

Hovedstyret henviser angående den tidlige aksjeervervelse for C. Tennant Sons & Co. (Investment) Ltd. til Hovedstyrets uttalelse av 18. september 1947, behandlet i møte 16. s. m.

Ved kgl. resolusjon av 23. juni 1939 ble vilkårene — post I — for den ervervs- og reguleringskonsesjon som ble gitt A/S Bjølvefossen ved kgl. resolusjon av 3. desember 1915 endret. Samtidig fikk C. Tennant Sons & Co., London, A/S C. Tennant Sons & Co., Oslo, Guinness Mahon & Co., London og Murex Ltd., Rainham, England tillatelse til å erverve inntil 45 pst. av aksjekapitalen.

Det aksjeerverv det nå er tale om er altså en overdragelse av 43 333 aksjer fra de engelske selskap Murex Ltd. til et annet engelsk selskap, C. Tennant & Co. (Investment) og Hovedstyret anbefaler det søkte samtykke gitt uten særlige vilkår.

I aksjonærfortegnelsen pr. 31. desember 1946 ses Murex Ltd. oppført med 50 000 aksjer.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 6. september 1948.»

De p a r t e m e n t e t har etter omstendighetene ikke noe å innvende mot at søknaden blir inmøtekommet og vil med Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet rå til at tillatelse blir gitt uten at det oppstilles særskilte betingelser.

Industridepartementet

t i l r å d e r :

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 37 C. Tennant Sons & Co. (Investment) Ltd., London, å erverve 43 333 aksjer i A/S Bjølvefossen fra Murex Ltd., Rainham.

34. Ytre Fjordane Kraftlag.

(Tillatelse til å utvide aksjekapitalen med kr. 420 000.)

Kgl. resol. av 1. oktober 1948.

Ved kgl. resolusjon 16. september 1938 fikk Ytre Fjordane Kraftlag tillatelse til å erverve

Fra kraftstasjonene:			
Markevatn	3 600 kW.	17 300 000 kWh.	
Skorge	1 700 »	5 500 000 »	
Måløy	100 » 5 400 kW.	400 000	23 200 000 kWh.
Dertil kommer leiet kraft fra:			
L/L Svultingen	1 980 kW.	12 870 000 kWh.	
Bremanger kraftlag ...	1 500 » 3 480 »	3 500 000 »	16 370 000 »
	<u>I alt 8 880 kW.</u>		<u>39 570 000 kWh.</u>

Belastningen 1946 var 9 000 kW., 48 898 840 kWh.

Den større belastning ble dekket dels ved overforbruk fra L/L Svultingen og dels ved, at våre egne anlegg ytet mer enn oven anført.

Kraftbehovet i Ytre Fjordane kraftlags forsyningsområde er i stadig og jevn økning, dels ved nye abonnenter på våre gamle linjer og dels ved abonnenter på nye linjer. På representantskapsmøte den 29. april i fjor ble det vedtatt en byggeplan for kraftledninger til et beløp på kr. 1 136 926.

Vår driftsleder har beregnet merforbruket i de nærmeste år til:

Nye abonnenter på vårt nåværende nett ...	1 000 kW.
Abonnenter på nybygget nett	600 » 1 600 kW.

Der kan ikke gjøres regning med fortsatt overforbruk fra L/L Svultingen, da denne ved utbygging av distriktets linjenett vil få bruk for hele sin produksjon etterhvert.

og regulere Skorvenvassdraget og Skorgevassdraget i Vevring, Selje og Vanylven herreder i Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal fylker. Herom viser en til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1938, side 47—57.

Ved kgl. resolusjon 3. oktober 1947 fikk kraftlaget tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Markevatn i Skorvenvassdraget, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for samme år, side 91—98.

Ytre Fjordane Kraftlag har i brev hertil av 9. mars 1948 søkt om tillatelse til å utvide kraftlagets aksjekapital med kr. 420 000, fra kr. 5 000 til kr. 425 000.

Kraftlagets brev er sålydende:

«Herved tillater vi oss under henvisning til ervervslovens § 36, 2net avsnitt å søke om tillatelse til å utvide lutmedelen i Ytre Fjordane kraftlag fra kr. 5 000 til kr. 425 000, altså med kr. 420 000.

Foranledningen er at Ytre Fjordane kraftlag har tegnet lutar i L/L Firdakraft for kr. 420 000. Lutarne lyder på navn og kr. 1 000.

Tegningen er skjedd i henhold til kraftlagets representantskaps beslutning av 29. april 1947.

Om nødvendigheten av og det formålstjenlige ved tegningen i L/L Firdakraft vil overingeniøren for Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane nærmere uttale seg.

Her tør vi kortelig anføre:

Den kraftmengde Ytre Fjordane kraftlag disponerer fra egne anlegg er:

Samtlige kommuner har nå besluttet å delta i utvidelsen og med beløp som neden anført:

Selje kommune	kr. 45 000
Nord Vågsøy kommune	» 26 000
Sør Vågsøy kommune	» 90 000
Davik kommune	» 45 000
Bremanger kommune	» 45 000
Florø bykommune	» 90 000
Kinn kommune	» 21 000
Vefring kommune	» 11 000
Bru kommune	» 11 000
Askvoll kommune	» 36 000

kr. 420 000»

Overingeniøren for Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane fylke har 11. mars 1948 gitt søknaden følgende påtegnning:

«Ytre Fjordane Kraftlag, kraftlagene i Sunnfjord, Nordfjord og på Sunnmøre har alle alt for lite kraft til sine forsyningsområder.

Resultatet av planleggingen ble at L/L Firdakraft ble dannet med følgende aksjonærer: Ytre Fjordane Kraftlag, Eid herred, Hornindal herred, Stryn herred, Innvik herred, Breim herred, Jølster herred, Gloppen herred, Eikefjord herred.

L/L Firdakraft skal bygge ut Øksnelvane i Alfot i Davik herred for 2 aggregater à 12 000 kWa. hvorav foreløbig bare det ene monteres. Ennvidere skal L/L Firdakraft bygge 60 kV. ledninger til transformatorstasjoner 60/20 i Svelgen, Rugsund, Maurstad, Reed og Straumshamn på Sunnmøre, og en del 20 kV. ledninger.

Det distrikt, som kan gjøre bruk av kraften fra stasjonen i Øksnelvane når ledningsnettet er ferdig, har en folkemengde på ca. 9 000.

Det er bevilget statsstønad til L/L Firdakraft.

Ytre Fjordane Kraftlag har altfor lite kraft, og det har med sin nåværende fordelingsspennning 22 kV. vanskelig for å fordele kraften. Særlig byr dette på vanskeligheter i Ytre Nordfjord.

Samarbeidet med de tilstøtende distrikter gjennom L/L Firdakraft gir en ideell løsning av kraftforsyningen for Ytre Fjordane Kraftlag.

Ytre Fjordane Kraftlag forsyner herredene Selje, Nord Vågsøy, Sør Vågsøy, Davik, Bremanger, Kinn, Bru, Vefring, Askvoll og Florø by. Dette forsyningsområde omfatter kyststrøket med øygarden fra Stad til Dalsfjorden og er et av de vanskeligste på kysten.

Skal kraftlaget makte å fullføre ledningsnettet i dette område innen en rimelig tid kreves der meget store beløp. Det er derfor uomgjengelig nødvendig at selskapets egenkapital forhøyes ved at de deltakende kommuner øker sine innskudd.

Jeg vil derfor råde til at Ytre Fjordane Kraftlag får tillatelse til å øke sin andelskapital med kr. 420 000 ved innskudd fra de interesserte kommuner.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har i brev hertil av 19. mars 1948 anbefalt «at tillatelse blir gitt, idet kapitalutvidelsen er nødvendig for tegning av luter i L/L Firdakraft som ledd i kraftutbyggingen, idet

eventuelle lånemidler og kapital som kan skaffes på annen måte, må brukes til utbygging av kraftlagets eget linjenett.»

Saken har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som i ekspedisjon av 9. september 1948 har avgitt følgende uttalelse:

«Hovedstyret skal i tilslutning til den anbefaling av søknaden som er gitt av overingeniøren for fylkets elektrisitetsforsyning og fylkesmannen bemerke følgende:

Ytre Fjordane Kraftlag er et uansvarlig selskap opprinnelig dannet av 9 kommuner med et innskudd av kr. 500 på hver. Senere er Bremanger kommet til (vedtektenes §§ 2 og 4). Kraftlaget fikk ved kgl. resolusjon av 16. september 1938 tillatelse til å erverve og regulere Skorvenvassdraget og Skorgevassdraget. Konsesjonstiden er 50 år. Ved kgl. resolusjon av 3. oktober 1947 fikk kraftlaget tillatelse til ytterligere regulering av Markvatn i Skorgenvassdraget, reguleringstid 50 år fra 16. september 1938.

Kraftlaget som nå har for lite kraft for sitt forsyningsområde vil ved tilslutningen til L/L Firdakraft kunne ta ut minst 1 900 kW., jfr. pkt. 9 i overenskomsten av 4. juni 1947 om dannelsen av sistnevnte selskap. Aksjekapitalen der er som det fremgår av vedtektene kr. 1 500 000 hvorav Ytre Fjordane Kraftlag har tegnet kr. 420 000. L/L Firdakraft skal bygge ut Øksnelvane i Alfoten med overføringslinjer. Anleggsomkostningene for dette tiltaket — som har fått tilsagn om kr. 1 925 000 i statsstøtte, jfr. kgl. resolusjon av 5. desember 1947 — er beregnet til ca. 10 mill. kroner.

Utvidelsen av aksjekapitalen i Ytre Fjordane Kraftlag på kr. 420 000 — som tilsvarer den tegnede kapital i L/L Firdakraft — synes å være nødvendig, da den kapital — eventuelt lån — som kraftlaget kan skaffe på annen måte vil trenge til utvidelse av fordelingsnettet.

Hovedstyret vil derfor anbefale tillatelse gitt og finner ikke grunn til å foreslå den gjort avhengig av vilkår, jfr. ervervslovens § 36, 3. og 4. ledd.

Øksnelvane eies av Sogn og Fjordane fylke og skal leies av L/L Firdakraft, jfr. pkt. 8 i nevnte overenskomst av 4. juni 1947. Dette leieforhold vil måtte undergis konsesjon etter ervervslovens § 5.

Sakens dokumenter følger vedlagt tilbake. Behandlet i møte den 6. september 1948.»

Departementet skal bemerke:

Tillatelse til utvidelse av aksjekapitalen er nødvendig i henhold til § 36, 2. avsnitt i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Ytre Fjordane Kraftlag, som er et selskap med begrenset ansvar, består av kommunene Selje, Nord-Vågsøy, Sør-Vågsøy, Davik, Bremanger, Florø, Kinn, Vefring, Bru og Askvoll.

Utvidelsen av aksjekapitalen, som skal skje ved at de deltakende kommuner forhøyer sine innskudd, er en nødvendig følge av kraftlagets aksjetegning i L/L Firdakraft. Eventuelle lånemidler og kapital som kan skaffes på annen måte, må brukes til utbygging av kraftlagets eget linjenett.

L/L Firdakraft består foruten av Ytre Fjordane Kraftlag av 8 andre kommuner i Sogn og Fjordane fylke. Selskapet skal ved utbygging av Øksnelvene i Ålfot i Davik herred sørge for øket kraftforsyning til de tilsluttede kommuner og til kommuner på Sunnmøre.

Ved kgl. resolusjon av 5. desember 1947 fikk L/L Firdakraft kr. 1 925 000 i statsstønad til bygging av kraftanlegg med overføringsledninger fram til de respektive lokale kraftlag, hvoriblant Ytre Fjordane Kraftlag. Sistnevnte kraftlags tegning av aksjer i L/L Firdakraft er i samsvar med forutsetningene for den tilsgatte statsstønad.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at Ytre Fjordane Kraftlag får den søkte tillatelse til å utvide aksjekapitalen med kr. 420 000 uten at det oppstilles betingelser av noen art.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 36, 2. avsnitt Ytre Fjordane Kraftlag å utvide grunnkapitalen med kr. 420 000 fra kr. 5 000 til kr. 425 000.

35. Bjerka Kraftverk.

(Tillatelse til regulering av Store Målvatn i Bjerka vassdraget.)

Kgl. resol. av 8. oktober 1948.

Styret for Bjerka Kraftverk, Hemnesberget, har i brev 23. februar d. å. søkt om konsesjon på en 3,5 m regulering av Store Målvatn i Bjerka, Sør-Rana.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 9. september d. å. avgitt følgende uttalelse:

«Bjerka Kraftverk, Hemnesberget, har 23. februar 1948 søkt om tillatelse til en 3,5 m regulering av Store Målvatn mellom kotene 423,5 og 420,0 vesentlig ved oppdemning.

Det er regnet med en dam ved utløpet med fast overløp på kote 423,5 og tappeløp på siden. Omkostningsoverslaget lyder på kr. 129 000 (betongdam), alternativt kr. 115 000 (lafteverksdam). Førstnevnte alternativ er tenkt utført.

Søkeren fremholder videre at kraftverket nå er sterkt hemmet av vannmangel. Installasjonen er to turbiner på 350 og 600 HK. og to generatorer på 300 og 250 kVA. Sistnevnte generator skal erstattes med en på 500 kVA. På grunn av forholdene ved inntaket kan det neppe regnes med større topplast enn vel 600 kW.

Det er opplyst at det ved vatnet er to småbruk som har fremholdt at ferdselen på vatnet kan bli berørt (isvei). Ved det ene bruk kommer trolig litt dyrket mark under vann i flom, det andre bruket blir uberørt i så henseende. Det er ellers staten (skogvesenet) som eier grunnen ved vatnet.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad 30. april og 4. mai 1948 og — med utkast til manøvreringsreglement — forelagt distriktet, Skogdirektøren og Fiskeriinspektøren.

Sør-Rana herredsstyre anbefaler i vedtak av 31. mai 1948 «på det beste at omsøkte tillatelse til regulering av Store Målvatn gis.»

Også Korgen herredsstyre har — enstemmig — anbefalt at tillatelse blir gitt.

Nordland fylkes elektrisitetskontor har utarbeidet reguleringsplanen og regner med at reguleringen vil gi en regulert vassføring ved kraftanlegget (360,5 km²) på 3,9 m³/sek. Da inntaksmagasinet er for lite til å utjevne døgnvariasjonene vil verket neppe kunne utnytte installasjonen uten samkjøring med andre verk. Men da Bjerka kraftverk forutsettes å få tilskuddskraft fra Midt-Helgeland Kraftlag (Røssåga) vil dette forhold kunne rettes ved at Bjerka kjøres som grunnbelastningsverk mens Røssåga tar variasjonene.

I en uttalelse av 16. juni 1948 angir kontoret økningen i Bjerkaanlegget på grunn av reguleringen til 360 nat.-HK. (tilsvarende en vassføringsøkning på 1,7 m³/sek.) eller ca. 185 kW. som kan distribueres gjennom bestående fordelingsanlegg.

Kontoret gjør oppmerksom på at nåværende (alm.) vannstand i Store Målvatn er kote 421,17 (24. juli 1936). I forhold hertil blir den søkte oppdemning 2,33 m og senkingen

1,17 m. Høyeste flomvannstand er beregnet til kote 425,1.

Ulempene ved reguleringen antar kontoret blir forholdsvis små og det anbefaler søknaden innvilget.

Nordland fylke slutter seg i påtegning av 18. juni 1948 til uttalelsen fra elektrisitetskontoret.

Skogforvalteren i Nord-Helgeland opplyser i uttalelse av 10. april 1948 at det er en del bjørk langs vatnet, men den har ingen verdi på grunn av avstanden til avsetningssted.

Skogvesenet har noe skog som må fløtes i de nederste 5 km av vassdraget. Det er sjelden at det drives her men det bør («i kontrakten») tas forbehold om slipping av nødvendig vann.

Med hensyn til fisket framholder skogforvalteren — under henvisning til en uttalelse av 31. mars 1948 fra fiskeriassistent Olaf Gregersen — at kraftselskapet bør pålegges å sette ut et visst antall yngel pr. år eller erlegge et tilsvarende beløp.

Skoginspektøren i Nordland henviser 19. april 1948 til en uttalelse av 11. februar 1947 der han fremholder at det i tilfelle — det var da tale om en provisorisk dam på 2½ m — må opprettes kontrakt om leieforholdet og stipuleres en passende avgift for retten til damfeste og oppdemning. 50 à 100 kroner kan muligens være passende. Det må også tas forbehold om at festeren er ansvarlig for eventuell skade som forvoldes ved oppdemningen.»

Skogdirektøren anfører 30. april 1948 at det — utenom avgiftsbestemmelse — ved eventuell reguleringstillatelse må betinges sådant manøvreringsreglement at fløtingen kan foregå uhindret som før og videre bestemmelse om fisket i det vesentlige overensstemmende med skogforvalterens uttalelse.

Fiskeriinspektøren (T. Løkensgard) bemerker 16. august 1948 at Store Målvatn er et meget godt fiskevatn. En regulering på 3,5 m vil skade fiskens forplantning, dens næring og utøvelsen av fisket. Han finner dog ikke grunn til å frarå reguleringstillatelse, men fremholder av hensyn til fiskets forholdsvis store økonomiske interesse at konsesjonæren bør pålegges betydelige forpliktelser.

Han foreslår følgende bestemmelser:

- «1. Til vedlikehold av fiskebestanden i Store Målvatn og de elver og bekker som direkte eller indirekte blir berørt av reguleringen tilpliktes konsesjonæren årlig å utsette det antall settefisk eller yngel som blir bestemt av det departement som

ferskvannsfisket til enhver tid hører under.

2. For å hindre at fisk blir ført med avløpsvannet ut gjennom tunnellene, tilpliktes konsesjonæren å forsyne tunnelåpningen med gitter etter nærmere anvisning av fiskeriinspektøren.
3. For at ikke fisk skal gå tapt ved plutselige tørrlegginger i elven må tappingen foregå så jevnt som mulig, og der bør for avløpet fra Store Målvatn fastsettes en minimumsvannføring som aldri må underskrides, og som bør kontrolleres av hvem som helst ved måleterskler anbrakt nedenfor tappestedet.
4. Såfremt reguleringen vil komme til å sette trær og busker under vann, bør det av hensyn til utøvelsen av garnfisket pålegges konsesjonæren å ryddiggjøre det neddemte areal eller deler av det i samråd med de fiskeriberettigede.
5. Til skjønn og eventuelt overskjønn må det oppnevnes minst en fiskerisakkyndig skjønnsmann.»

Videre mener fiskeriinspektøren — under henvisning til bestemmelsen i konsesjonsloven av 14. desember 1917 § 2, pkt. 6 — at det bør anordnes forsterket politioppsyn i anleggstiden.

Hovedstyret skal bemerke:

Omhandlede regulering vil antagelig gi en økning av lågvassføringen minst så stor som elektrisitetskontoret regner med (1,7 m³/sek.), men kraftøkningen i Bjerkaanlegget (ca. 16 m) blir dog ikke mer enn noe over 400 nat.-HK. Imidlertid er det i Bjerka så store fall som kan utnytted under ett at den tilsvarende kraftøking der blir flere tusen nat.-HK. Saken blir derfor å behandle etter reguleringsloven, jfr. § 3 i lov nr. 17 av 14. desember 1917. Kraftøkningen i hele vassdraget vil dog neppe komme opp i så meget som 10 000 nat.-HK., jfr. lovens § 7.

Bjerka Kraftverk eies i fellesskap av Hemenes, Korgen og Sør-Rana kommuner og forsyner ca. 3 500 innbyggere. Installasjonen er som nevnt 950 turb. HK. Det er gitt tilsagn om valuta til en passende generator for utskiftning av den på 250 kVA. Da anlegget uten regulering bare har vann for ca. 200 kW. jevn kraft trenges regulering for en bedre utnyttelse av installasjonen. Det vil dessuten bli ytterst knapt med kraft i distriktet inntil Røssåga er utbygget.

Om kraftøkningen av Bjerkaanlegget ikke er så stor er derfor reguleringen av betydelig interesse for distriktet.

På den annen side kan ikke skadene skjønnes å kunne bli særlig store, fisket kommer

kanskje her i forgrunnen. Store Målvatn har også uregulert betydelig vannstandsvariasjon, maksimalt ca. 4 m. Den beregnede fremtidige flomvannstand 425,10 ligger dog antagelig ca. 1,5 m over tidligere maks. flom. En del av skadevirkningene må vel ellers — i denne forbindelse — kunne debiteres fremtidig utbygging i vassdraget.

Hovedstyret antar derfor at betingelsene etter reguleringslovens § 8 for regulerings-tillatelse er tilstede.

Det fall som Bjerka kraftanlegg utnytter (Jakobsfoss, Dalkrikefoss og Sagfoss) er for den ene halvdel (sides) vedkommende leiet av staten (Landbruksdepartementet). En kontrakt av 1914 med Hemnes kommune gjaldt for et tidsrom av 30 år fra 1. januar 1914. Ved erklæring av 24. mars 1938 har Landbruksdepartementet — til fordel for et lån som skulle opptas av «Hemnes og Korgen Elektrisitetsverk» samtykket i pantsettelse og gått med på at forpaktningstiden forlenges med 20 år fra 1. januar 1944. Leieavgiften er — fra 1. januar 1944 — kr. 1 pr. installert turb. HK., hvorav på staten kr. 0,50 pr. HK.

Reguleringstiden bør vel utløpe samtidig med leien av statens andel av fallet, altså 1. januar 1964, jfr. post 1 i vedlagte utkast til betingelser.

De årlige reguleringsavgifter foreslås satt til kr. 0,50 pr. nat.-HK. til staten og kr. 1 til kommuner. For Bjerka kraftverk forutsettes dog førstnevnte avgift satt ned til kr. 0,10 pr. nat.-HK. og sistnevnte avgift til kr. 0,50 pr. nat.-HK. for så vidt angår det nå leide fall i Bjerka, jfr. post 2.

Store Målvatn er ca. 7 km² stort, ca. 5 km langt og fra ca. 1,0 til ca. 1,9 km bredt. Det ligger på statens grunn. Hovedstyret har gått ut fra at hele vatnet er undergitt eiendomsrett og derfor ikke foreslått godtgjørelse til staten en gang for alle, jfr. reguleringslovens § 13.

I samsvar med fiskeriinspektørens forslag er inntatt bestemmelse om utsetting av yngel eller settefisk og om gitter for tappeløpet, jfr. post 11. Fiskeriinspektørens forslag om rydding av neddemmet grunn har man ikke funnet tilstrekkelig grunn til å oppta som betingelse. Mulige skader i denne forbindelse og mulige foranstaltninger bør vel bedømmes av et eventuelt skjønn. Grunneieren (skogvesenet) har ellers ikke foreslått en slik foranstaltning. Fiskeriinspektørens forutsetning om en minimumsvassføring kan tilgodesees i manøvreringsreglementet (jfr. pkt. 3). Noen betingelse om forsterket politioppsyn i anleggstiden skulle det ikke være nødvendig å stille opp, jfr. Justisdepartementets uttalelse

av 22. juni 1928 og § 26 i lov nr. 3 av 13. mars 1936. Man understreker endelig fiskeriinspektørens forutsetning om at det til skjønnene må oppnevnes minst en fiskerikyndig skjønns-mann.

Det er overensstemmende med reguleringslovens § 12, 15 forutsatt kraftavståelse til kommuner med inntil 10 pst. Staten forutsettes forbeholdt inntil 5 pst., kfr. post 17.

Sikkerhetsbeløpet foreslås satt til kr. 5 000, jfr. post 18.

Betingelsene for øvrig trenger formentlig ingen nærmere omtale.

Man vedlegger utkast til manøvreringsreglement. Det adskiller seg fra det som er forelagt distriktet ved en mindre endring i pkt. 1 (høydekontroll) og tilføyelsen av bestemmelsen for fløtingen (pkt. 2). Dessuten har man på grunn av bl. a. den store naturlige reguleringssevne Store Målvatn har tatt med en mer omfattende bestemmelse om adgang til forandring av reglementet, pkt. 7.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 6. september 1948.»

Omhandlede utkast til betingelser og utkast til manøvreringsreglement er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gjelder så lenge Bjerka Kraftverk leier nedre del av fallene i Bjerka, d.v.s. til 1. januar 1964.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.
til de fylkes-, herreds-
og bykommuner som
Kongen bestemmer . » 1,00 » —»—

Unntatt Bjerka Kraftverk for hvem førstnevnte avgift fastsettes til kr. 0,10 pr. nat.-

HK. og sistnevnte avgift til kr. 0,50 pr. nat.-HK. for så vidt angår det leiede fall (ca. 16 m) i Bjerka.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50,00 — femti kroner — for hver person.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — her-

under forutsatt at det er utvist all mulig akt-somhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi — regnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet.

Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

11.

Til vedlikehold av fiskebestanden i Store Målvatn og elver og bekker som direkte eller indirekte blir berørt av reguleringen er konsesjonæren forpliktet til å utsette årlig det antall settefisk eller yngel som blir bestemt av vedkommende departement. For å hindre at fisk blir ført ut gjennom tappeløpet skal dette forsynes med gitter etter nærmere anvisning av fiskeriinspektøren.

12.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De dermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

13.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

14.

Vannslipningen skal fortrinsvis skje etter behovet for de nærmest nedenforliggende fall som er eller vil bli utbygd. Nærmere bestemmelser blir å innta i et reglement som Kongen utferdiger på forhånd. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt dammen manøvreres i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 1 000

for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

15.

Reguleringsanleggets eier skal, etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevet og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tappingsgrense betegnes ved faste- og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

17.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, etter departementets bestemmelse, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften.

Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft,

vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

18.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal det stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

19.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle fastsettes av departementet.

20.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidene fremme i henhold til foranstående ikke unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene så vidt mulig å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

21.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli

truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

22.

Alle heftelser som hviler på anlegget, faller bort når det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

23.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Utkast til manøvreringsreglement for regulering av Store Målvatn i Bjerka.

«1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre grense kote	423,5
Nedre » »	420,0
Reguleringshøyde	3,5 m.

Høyden refererer seg til vannstandshøyden 421,17 24. juli 1936 angitt på Vassdragsvesenets kart (7899 — K). Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet godkjenner.

2.

Det skal avgis vann til fløtning i Bjerka overensstemmende med hva der måtte bli bestemt ved overenskomst eller skjønn.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets flomvassføring ikke forhøyes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vannslipningen skje etter behovet hos nederfor liggende kraftanlegg.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander og observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes om det forlanges ved hver måneds utgang avskrift til

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

6.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende departement.

7.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

Departementet skal bemerke:

Som det fremgår har hovedstyret forelagt søknaden m. v. for bl. a. fylkesmannen i Nordland. Hovedstyret sees å ha bedt fylkesmannen forelegge saken for vedkommende kommuner og andre institusjoner og interesserte, jfr. § 6, pkt. 2 i reguleringsloven. Fylkets elektrisitetskontor sees i brev 4. mai d. å. til kommunene også å ha bedt saken eventuelt forelagt andre interesserte i vedkommende herreder.

Departementet går etter det foreliggende ut fra at det ikke er aktuelt å danne bruks-eierforening i vassdraget. Bjerka kraftanlegg er for tiden det eneste utbygde kraftverk i vassdraget.

Departementet viser for øvrig til hovedstyrets utredning og antar med hovedstyret at betingelsene etter reguleringslovens § 8 for meddelelse av reguleringstillatelse er tilstede.

Departementet vil tilrå at Bjerka Kraftanlegg får konsesjon på regulering av Store Målvatn i det vesentlige i samsvar med den plan som er fremlagt med søknaden. Konsesjonsbetingelser og manøvreringsreglement tilrådes fastsatt i det vesentlige overensstemmende med hovedstyrets utkast. Dog kan post 18 om betingelse av sikkerhet, kr. 5 000 utgå, idet kraftverket etter det opplyste eies av Hemnes, Korgen og Sør-Rana kommuner i fellesskap. Videre foreslås særbestemmelsen for Bjerka Kraftverk i post 2 om årlige avgifter formet slik:

«For Bjerka Kraftverk fastsettes dog førstnevnte avgift til kr. 0.10 pr. nat.-HK., og sistnevnte avgift til kr. 0.50 pr. nat.-HK. for så vidt angår de nå leide 16 fallmeter i Bjerka.»

Departementet antar med hovedstyret at konsesjonstiden bør løpe ut samtidig med leien av statens andel av fallet altså 1. januar 1964, jfr. post 1. Det sier seg selv at hvis leietiden blir forlenget kan konsesjonstiden søkes forlenget, jfr. reguleringslovens § 10 punkt 2.

Industridepartementet

tilrårder:

Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven Bjerka Kraftverk, Hemnesberget, å regulere Store Målvatn i Bjerkavassdraget, i det vesentlige etter den plan som er lagt fram med søknad av 23. februar 1948 og på de betingelser med manøvreringsreglement som er foreslått i Industridepartementets tilråding 8. oktober 1948.

36. L/L Sunnhordland Kraftlag.

(Konsesjon på erverv av vassfall i Blåelva.)

Kgl. resol. av 22. oktober 1948.

Stortinget har 8. oktober d. å. gjort dette vedtak:

«Stortinget samtykkjer i at det vert gjeve konsesjon til L/L Sunnhordland Kraftlag på kjøpet av vassrettane i Blåelva på dei vilkår Industridepartementet gjer framlegg om i St. prp. nr. 105, 1948.»

Om vedtaket vises til St. prp. nr. 105, 1948 og Innst. S. nr. 188 for s. å.

Departementet vil tilrå at konsesjon blir gitt i samsvar med Stortingets vedtak som samsvarer med proposisjonen. Et avtrykk av proposisjonen med departementets utkast til konsesjonsbetingelser ligger ved.

Betingelsene er sålydende:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende departements godkjenning andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske språk.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særskilt tillatelse tilhøre noen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vassfall her i riket, eller som sitter inne med aksje- (part) majoriteten i noe annet selskap, som eier eller bruker eller leier kraft fra vass-

fall her i riket. Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjenning. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling som fastsetter alminnelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

Utbyggingen av vassfallet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbyggingsarbeidene må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten departementets samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke medregnet hva der måtte være avgitt til bruk for kommune etter post 12 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de bestemmelser som er omhandlet i denne post, erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — ett hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes arbeidere og funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen er i konsesjonærens tjeneste i strid med foranstående bestemmelser, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti kroner — for hver person.

4.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med

mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan fås fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av vedkommende departement.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i denne post erlegger konsesjonæren hver gang etter avgjørelse av departementet en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer.) Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgitt øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det — på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer — å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement stille et passende beløp til rådighet til almindennende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening.

8.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten departementets samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindene virkning av departementet.

Konsesjonæren plikter også å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne i anleggstiden.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veger, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de arbeidere som er ansatt ved anlegget og deres familier.

11.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frambringes ved energien.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inn-til 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte ut-

bygging kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende departement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommuner kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

13.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. nat.-HK. beregnet

etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frambringe med den påregnelige vassføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som vedkommende departement bestemmer av kr. 0,10 pr. nat.-HK. beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

14.

Nærmere bestemmelser om betaling av avgiftene etter post 13 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 12 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vassfallets utbygging således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Når 60 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller vassfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

17.

I det 40de år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse anlegget i den utstrekning hvori det etter post 16 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såframt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av departementet oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

18.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvorledes målingene er utført.

19.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De utgifter som er forbundet med kontrollen, erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler, som fastsettes av vedkommende departement.

20.

Overtredelse av foran stående poster 1, 11 og 19 medfører i gjentagelsestilfelle tap av

konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 få tilsvarende anvendelse.

21.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

22.

Idet konsesjonæren vedtar foran stående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomservervelse som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

For så vidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre pantheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og liknende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkt, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående.

Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysing er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over de eiendommer og rettigheter som konsesjonen omfatter. Videre har konsesjonæren å gi meddelelse om de eiendommer som han senere måtte erverve og for hvis vedkommende der skal foretas tinglysing av postene 16 og 17.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917, L/L Sunnhordland Kraftlag å erverve fallet i Blåelva mellom Fjellhaugvatn og sjøen på de betingelser Industridepartementet har foreslått i St. prp. nr. 105, 1948.

37. A/S Rosenberg mek. verksted.

(Tillatelse til å leie inntil 3 500 kW. fra Stavanger Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 22. oktober 1948.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har en mottatt følgende brev datert 13. oktober 1948 angående en søknad av 23. april 1947 fra A/S Rosenberg mekaniske verksted om tillatelse til å leie inntil 3 500 kW. fra Stavanger Elektrisitetsverk:

«I brev av 23. april 1947 til Hovedstyret har A/S Rosenberg mek. Verksted søkt om konsesjon på leie av 3 500 kW. fra Stavanger Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Vi søker herved om konsesjon på kraftleie på inntil 3 500 kW. til A/S Rosenberg Mekaniske Verksted fra Stavanger Elektrisitetsverk, — jfr. ervervsloven av 14. desember 1917.

Kraften skal overføres ved Stavanger Elektrisitetsverks forhåndenværende kabler: sjøkablene over Engøy og over Tjuholmen til Rosenberg på Buøy, samt over en ny sjøkabel som Stavanger Elektrisitetsverk legger ut våren 1947 fra Tollbodkaien til Buøy.

Vi vil andra om at konsesjonstiden for kraftleien settes til 25 år.

Kraften skal anvendes til eget behov for bedriftens skipsbyggingsverksteder og beddinger og kun innen dennes område på Buøy. Kraften skal således bli brukt til motorkraft, sveisekraft, lys og varme, og den skal betales etter de regulære tariffer ved Stavanger Elektrisitetsverk.

Uttalelse fra Stavanger Elektrisitetsverk om kraftleveranse til bedriften vedlegges, og likeså den forlangte erklæring fra selskapets styre.»

Det fremgår av dokumentene at bedriftens maksimalforbruk er ca. 820 kW., men at det fra høsten vil kunne leveres ytterligere 2 200 kVA. og i fremtiden ennå mer.

Stavanger bystyre har i møte den 21. november 1947 enstemmig vedtatt å anbefale søknaden innvilget.

Rogaland fylkes elektrisitetskontor har i brev av 2. april 1948 til fylkesmannen i Rogaland bemerket følgende:

«Søknaden er forelagt de kommunale myndigheter i Stavanger og enstemmig anbefalt av disse. Med hensyn til de konsesjonsavgifter som i henhold til ervervsloven § 23, punkt 4 kan pålegges til staten og kommuner, finner Stavanger det rimelig at sådanne ikke pålegges i dette tilfellet, idet Stavanger elektrisitetsverk allerede betaler lignende avgift for den kraft som produseres i Flørli, og dessuten skal den leiede kraft betales etter ordinære tariffer. Av samme grunn bør der heller ikke pålegges konsesjonæren noen kraftavståelse i henhold til ervervslovens § 23 pkt. 5.

Jeg er enig i at der i dette tilfelle ikke pålegges konsesjonsavgift — eller at disse i alle tilfelle settes lavest mulig. Det skulle heller ikke være nødvendig å pålegge konsesjonæren plikt til kraftavståelse idet dette aldri kan tenkes å bli aktuelt.

Under henvisning til foranstående tillater jeg meg å anbefale søknaden innvilget.»

Fylkesmannen i Rogaland har i påtegnning av 6. april 1948 til Hovedstyret meddelt at han tiltrer foranstående uttalelser fra fylkets elektrisitetskontor.

Hovedstyret vil rå til at den søkte kraftleiekonsesjon meddeles og gjøres gjeldende til 1973. Da kraften allerede er belagt med konsesjonsavgift foreslåes tillatelsen gitt uten bestemmelser om avgift til kommuner eller staten. For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir som anført i vedlagte forslag.

Behandlet i hovedstyremøte den 12. oktober 1948.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Rosenborg mek. Verksted måtte leie inntil 3 500 kW. fra Stavanger Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn til 1. januar 1973.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborger-

rett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal

åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 medfører i tilfelle av gjentagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16, §§ 31 og 32.»

Departementet vil med Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet rå til at tillatelse blir gitt på vilkår som foreslått av Hovedstyret, men med den endring at post 3, første punktum gis følgende ordlyd:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.»

Bestemmelsen om kraftavståelse antar departementet at det etter loven ikke er adgang til å sløyfe, selv om kraftavståelse her ikke kan tenkes å bli aktuell.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV A/S Rosenberg mekaniske verksted å leie inntil 3 500 kW. fra Stavanger Elektrisitetsverk på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 22. oktober 1948.

38. Storbross Kraftanlegg.

(Tillatelse til å erverve vassfallet Storbross i Begnaelva.)

Kgl. resol. av 22. oktober 1948.

Ved kgl. resolusjon 25. juni 1937 fikk disponent H. A. Næss på vegne av det startendes A/S Storbross Tresliperi tillatelse til å erverve Storbross tresliperi med tilhørende utbygget vassfall i Begnaelva, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1937, side 62 flg.

Den 26. februar 1942 fikk Søndre Land, Fluberg, Nordre Land, Torpa, Snertingdal, Etnedal og Sør-Aurdal kommuner tillatelse til å erverve samtlige 110 aksjer i A/S Storbross Tresliperi, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942, side 15 flg.

Tillatelsen ble stadfestet ved kgl. resolusjon 11. april 1947.

Storbross Kraftanlegg søkte den 20. april 1948 om tillatelse til å erverve vassfallet Storbross i Begnaelva.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse, dattert 14. oktober 1948:

«Ved kgl. resolusjon av 25. juni 1937 fikk disponent H. A. Næss på vegne av det startendes A/S Storbross Tresliperi tillatelse til å erverve Storbross Tresliperi med tilhørende utbygget vassfall i Begna på nærmere angitte betingelser, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1937 side 62—68. Den 26. februar 1942 fikk Søndre Land, Fluberg, Nordre Land, Torpa, Snertingdal, Etnedal og Sør-Aurdal kommuner tillatelse til å erverve samtlige aksjer i nevnte selskap for å bruke den i Stor-

brofoss produserte kraft til alminnelig forsyning av kommunene, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942, side 15—16. Tilatelsen, som ikke var tilknyttet særskilte betingelser, ble stadfestet ved kgl. resolusjon av 11. april 1947, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1947, side 59—61.

I brev til fylkesmannen i Opland av 21. november 1947 anfører Handelsdepartementet at utkast til vedtekter for Storbrofoss kraftanlegg har vært forelagt det, at vedtektene synes utarbeidet etter det syn at kommunene har ervervet eiendomsretten til selve vassfallet m. v. og at A/S Storbrofoss Tresliperi da formentlig bør overdra eiendomsretten til vassfallet m. v. til kommunene og disse søke om konsesjon. Departementet henviser til ervervsloven av 14. desember 1917 og aksjeloven av 19. juli 1910 § 74, ber fylkesmannen ta saken opp og imøteser eventuelt konsesjons-søknad.

Departementet har så 21. juli d. å. oversendt til uttalelse søknad, datert 20. april d. å., med bilag fra avviklingsstyret i A/S Storbrofoss Tresliperi på vegne av Storbrofoss kraftanlegg.

Søknaden er tiltrådt av Snertingdal og Fluberg herredsstyret 8. mai, Søndre Land 18. mai, Nordre Land 20. mai, Sør-Aurdal 22. mai, Torpa 24. mai og Etnedal 8. juni 1948, og fylkesmannen i Opland anbefaler den, jfr. hans ekspedisjon av 17. juli d. å.

Etter ervervslovens § 2 pkt. 22 utkreves konsesjon til erverv av et tidligere konsedert vassdrag, selv om den nye erverver er norsk kommune.

Etter det som er gått forut i denne sak må kommunenes erverv av Storbrofoss vassfall m. v. anses helt kurant, og Hovedstyret anbefaler den søkte konsesjon gitt.

Etter samme lovpunkt må erververen i ethvert tilfelle underkaste seg de i den opprinnelige konsesjon fastsatte betingelser, men er erververen en norsk kommune, kan Kongen helt eller delvis frafalle de betingelser som er fastsatt i den opprinnelige konsesjon.

Kraftanleggets styre søker i henhold hertil om at kraftanlegget må bli fritatt for å erlegge den i betingelsenes post 12 fastsatte avgift til staten av kr. 0,10 pr. nat.-HK., videre om at betingelsene om konsesjonstid, innløsningsrett for staten og sikkerhetsstillelse frafalles. Hovedstyret foreslår søkeren imøtekommet heri.

At betingelsene om konsesjonstid og innløsning sløyfes medfører at også den gamle bestemmelse i post 19 om panteheftelser faller bort. En ser etter forholdene heller ingen

grunn til å opprettholde den opprinnelige konsesjons betingelser om styre og kapital, avgivelse av kraft samt overtredelse.

Utkast til betingelser samt sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i møte den 12. oktober 1948.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegges konsesjonæren en løpende mulkt stor kr. 100 — et hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

2.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes arbeidere og funksjonærer som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

3.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig akt-somhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisfor-

skjell 10 pst. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra reglen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

4.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

5.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer.) Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

6.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved an-

leggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veger, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

8.

Konsesjonæren er pliktig til for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter som forsynes med kraft fra anlegget å oppsamle et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler som i lov om fattigvesenet av 19. mai 1900 kap. 4 er gitt om bergverker.

9.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

10.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,10 pr. nat.-HK. beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

11.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgiften etter post 10 og kontroll med vannforbruket skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

12.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vannfallenes utbygging samt beskrivelse av det som er utført. Ytterligere utbyggingsarbeide kan ikke iverksettes før planene er approbert av departementet. Nyanlegg skal utføres på en solid måte og det hele holdes i fullt driftsmessig stand. Utførelse så vel som vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

13.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysninger om hvorledes målingene er utført.

14.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

15.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomservervelse som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de juridiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Konsesjonæren skal innen to år innsende til departementet konduktørkart over eiendommer og rettigheter som konsesjonen omfatter.»

Departementet skal bemerke:

Storbrofoss Kraftanlegg er et interkommunalt selskap bestående av kommunene Søndre Land, Fluberg, Nordre Land, Torpa, Snertingdal, Etnedal og Sør-Aurdal. Kommunene, som den 26. februar 1942 fikk tillatelse til å erverve samtlige aksjer i A/S Storbrofoss Tresliperi hadde ved kontrakt av 18. desember 1941 kjøpt selskapets samtlige faste eiendommer med tilliggende grunn og rettigheter.

Kommunene søker nå gjennom Storbrofoss Kraftanlegg om tillatelse til å erverve vassfallet Storbrofoss i Begnaelva. Tillatelse er nødvendig etter § 2 pkt. 22 i lov om erverv av vassfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917.

Det er ikke kraftanleggets hensikt å fortsette driften av tresliperiet, men å utnytte vassfallet som kraftkilde for produksjon av elektrisk energi for de 7 kommuner.

Departementet antar etter det foreliggende at almene hensyn ikke taler mot å meddele

den søkte ervervstillatelse og vil rå til at tillatelsen blir gitt.

Etter § 2 pkt. 22 i ervervsloven av 14. desember 1917 skal tillatelsen gis på samme betingelser som i den opprinnelige konsesjon medmindre erververen er en norsk kommune.

Departementet antar at bestemmelsen får tilsvarende anvendelse på et interkommunalt selskap, og er enig med Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i at en i henhold til nevnte lovs § 2 pkt. 22 frafaller betingelsene om hjemfalls- og innløsningsrett for staten, prioritetsvikelse, kraftavståelse, avgift til staten, sikkerhetsstillelse, norsk styre og kapital samt om tap av konsesjonen ved overtredelse av betingelsene.

En vil rå til at tillatelse blir gitt på vilkår som av hovedstyret foreslått.

Det er bl. a. tatt med betingelser om fattigfond, post 8, og om årlig avgift til kommuner kr. 0,10 pr. nat.-HK., post 10.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2 pkt. 22 Storbrofoss Kraftanlegg å erverve vassfallet Storbrofoss i Begnaelva på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 22. oktober 1948.

39. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

(Stadfesting og fornyelse av tillatelse til å foreta en regulering av Tunsjø.)

Kgl. resol. av 29. oktober 1948.

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk fikk 29. oktober 1942 tillatelse i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 til å foreta en regulering av Tunsjø ved 1,2 m oppdemning og 3,8 m senkning. En viser herom til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1942, side 151 flg.

Stortinget har i møte den 5. juni 1947 samtykket i at tillatelsen til regulering av Tunsjø blir stadfestet på uforandrede vilkår. Herom vises til St. prp. nr. 13 for 1947 og Innst. S. nr. 84 for s. å.

Spørsmålet om meddelelse av den ansøkte stadfestelse ble av departementet stillet i bero, idet o.r.sakfører Aage Rygh i brev av 16. juni 1947 opplyste at det var tvistigheter

mellom grunneierne og fylkesverket angående oppgjør av erstatninger for skade og ulemper som følger av reguleringen. Man har senere mottatt en rekke brev fra grunneiernes representant. Dennes brev av 6. oktober 1948 er sålydende:

«Under henvisning til telefonsamtale forleden dag med ingeniør Bang i Vassdragsvesenet meddeles at det krav som jeg på vegne av oppsitterne rundt Tunsjøen har fremsatt om avholdelse av nytt skjønn til fastsettelse av skader og ulemper forvoldt ved reguleringen nå er anerkjent av Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. Jeg viser herom til Innst. S. nr. 153, 1948 vedrørende Namsvassreguleringen side 357 hvori det heter at det av skrivelse av 23. mai 1948 fra Fylkesverkets direktør Håland til vassdragskomitéen fremgår «at der vil bli holdt nytt selvstendig ekspropriasjonsskjønn vedkommende Tunsjøreguleringen». Det vil da formentlig være riktig at dette fastslås som en forutsetning ved meddelelse av konsesjon for Tunsjøen. Jeg tillater meg i den anledning for ordens skyld å imøtese Deres meddelelse.»

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev 23. oktober 1948 uttalt følgende:

«Da Nord-Trøndelag etter det foreliggende er villig til å la avholde nytt regulerings-skjønn vedrørende Tunsjø har Hovedstyret ikke noe å bemerke ved at reguleringskonsesjonen av 29. oktober 1942 nå stadfestes overensstemmende med stortingsbeslutning av 5. juni 1947. Den foreslås samtidig fornyet, jfr. reguleringslovens § 16 pkt. 6.

En legger ved sakens eldre dokumenter.

Det tilføyes at Hovedstyret i mars 1948 lot foreta isundersøkelser på Tunsjøen. Man vedlegger rapport, som også etter anmodning er sendt til o.r.sakfører Rygh.»

Da det etter det foreliggende er på det rene at Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har erklært å ville avholde nytt regulerings-skjønn vedkommende Tunsjøreguleringen, vil departementet rå til at reguleringstillatelsen av 29. oktober 1942 blir stadfestet i henhold til § 4 i restitusjonsloven av 15. november 1946 og fornyet i medhold av reguleringsloven av 14. desember 1917 § 16, pkt. 6.

Industridepartementet

tilråder:

Tillatelse av 29. oktober 1942 for Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk til å foreta en regulering av Tunsjø stadfestes i medhold av § 4 i restitusjonsloven av 15. november 1946 på uforandrede vilkår og fornyes i medhold av § 16, pkt. 6 i lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917.

40. Kunstsilkefabrikken A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 4 500 kW. fra Norsk Hydro.)

Kgl. resol. av 29. oktober 1948.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 14. oktober 1948 har departementet mottatt en søknad fra Kunstsilkefabrikken A/S, datert 24. mars 1948, om tillatelse til å leie inntil 4 500 kW. fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab.

Selskapets kraftleiekonsesjon av 2. april 1937, utvidet 18. juni 1941 utløp 1. januar 1948, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1937, side 29—31 og 1941, side 33.

Hovedstyrets brev er sålydende:

«I brev av 24. mars 1948 til Hovedstyret har Kunstsilkefabrikken A/S søkt om konsesjon på leie av inntil 4 500 kW. fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab.

Søknaden er sålydende:

«Den 16. april 1937 ble det, i henhold til kgl. resolusjon av 2. april 1937, gitt oss konsesjon på leie av inntil 400 kW. prima kraft samt inntil 1 500 kW. spillkraft i sommerhalvåret og inntil 2 500 kW. spillkraft i vinterhalvåret fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab.

Den 18. juni 1941 ble det gitt oss tillatelse til å leie ytterligere inntil 100 kW. prima kraft samt 900 kW. spillkraft i sommerhalvåret og 350 kW. spillkraft i vinterhalvåret fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab.

Da konsesjonen utløp den 1. januar 1948, tillater vi oss å søke om å få den forlenget. Norsk Hydro forplikter seg nå til, i henhold til ny kontrakt, å levere inntil 33 mill. kWh. pr. år med en maksimalverdi av inntil 4 500 kW. målt med 1 times registrerperiode.

Kraften skal benyttes til framstilling av damp, drift av motorer og belysning.

Vi søker om at den i konsesjonslovens § 23 punkt 4 nevnte avgift i dette tilfelle fortsatt ikke må bli å beregne. Da de i den nye kontrakt fastlagte priser er betraktelig høyere enn i den gamle kontrakt, vil dampframstillingen med elektrisitet i motsatt fall bli meget kostbar.

Vi imøteser Deres velvillige innvilgelse av vår søknad.»

Notodden bystyre har i møte den 2. september 1948 enstemmig anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Telemark fylke har i påtegning av 10. september 1948 til Hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til at søknaden blir innvilget.

Ifølge kraftleiekontrakten skal Norsk Hydro levere inntil 4 500 kW. og inntil 33 mill. kWh. pr. år til Kunstsilkefabrikken. For energien skal fabrikken betale 1 øre pr. kWh. i tiden 15. oktober—15. april og 0,75 øre pr. kWh. i

tiden 15. april—15.oktober, dog minst kr. 100 000 pr. år. Kontrakten trådte i kraft 1. januar 1946. Den kan oppsies av hver av partene med 6 måneders varsel, — dog kan den tidligst bringes til opphør ved utgangen av 1948 (kontraktens § 8).

Hovedstyret vil anbefale at den søkte kraftleiekonsesjon gis for et tidsrom av 10 år. Som det vil sees av søknaden skal kraften benyttes til fremstilling av damp, drift av motorer og belysning.

Hovedstyret vil foreslå at det betinges en årlig avgift av 1 kr. pr. kW. av den kraft som gjennomsnittlig benyttes til annet enn dampfremstilling og at avgiften oppkreves fra 1. januar 1946 å regne.

For øvrig vil Hovedstyret anbefale tillatelsen meddelt på vanlige vilkår således at konsesjonsbetingelsene i sin helhet blir som anført i vedlagte forslag.

Behandlet i hovedstyremøte den 12. oktober 1948.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Kunstsilkefabrikken A/S måtte leie inntil 4 500 kW. i henhold til selskapets kontrakt av 11. november 1947 og 15. november 1945 med Norsk Hydro-Elektrisk Kvalstofaktieselskab, dog ikke lenger enn til 1. juli 1958.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere

som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang illegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor

stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes omfram kraft til dampfremstilling erlegges til statskassen en årlig avgift av 1 kr. — en krone — pr. kW., beregnet etter formelen

$$\frac{8760.}{\text{kWh.}}$$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 medfører i tilfelle av gjen-tagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16, §§ 31 og 32.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den søkte tillatelse blir meddelt i samsvar med hovedstyrets forslag, med den forandring at konsesjonsvilkårenes post 3, første ledd gis følgende ordlyd:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.»

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV Kunstsilkefabrikken A/S å leie inntil 4 500 kW. fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 29. oktober 1948.

41. A/S Tennesanlegget.

(Tillatelse til å erverve Krokfossen i Moskenes herred, Nordland fylke.)

Kgl. resol. av 29. oktober 1948.

Ved kgl. resolusjon av 10. juli 1936 fikk A/S Tennesanlegget tillatelse til å erverve Tennesfossen (mellom Tennesvatn og sjøen) samt til å regulere Tennesvatn og det ovenfor liggende Krokvatn i Moskenes herred, Nordland fylke, på nærmere angitte vilkår, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» bind XXIII, side 36—44.

Fra selskapet er innkommet søknader av 2. mai og 16. september 1944 om tillatelse til å erverve fallet mellom Krokvatn og Tennesvatn m. v.

Saken har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som har gitt uttalelse i brev av 30. januar 1946. Sakens behandling ble deretter utsatt i påvente av ordning av en del prioritetsvikelsener i anledning av konsesjonen av 1936 m. v. Disse er nå ordnet, og Hovedstyret har på foranledning meddelt at det ikke har noe å føye til sitt brev av 30. januar 1946.

Hovedstyrets uttalelse av 30. januar 1946 er sålydende:

«Nordlands fylkes Elektrisitetskontor har 12. mai 1944 oversendt andragende — datert 2. s. m. — fra A/S Tennesanlegget om å bli meddelt adgang til å utbygge fallet Krokvatn —sjøen i Tennesvassdraget. Videre andragende av s. d. om tillatelse til å regulere Fjerdedalsvatn og å overføre dette til Tennesvatn.

Selskapet ble i brev herfra av 23. juni 1944 underrettet om at en utnyttelse av fallet fra Krokvatn til Tennesvatn sammen med fallet fra dette til sjøen antokes å komme inn under bestemmelsene i lov om erverv av vassfall m. v. av 14. desember 1917 og at fremgangsmåten her som ved Tennesfossen måtte bli at selskapet ervervet fallet.

I henhold hertil søkte det så under 16. september 1944 om ervervskonsesjon og vedla erklæring av 8. s. m. fra væreier Sofus Sverdrup om overdragelse av utbyggingsretten til vassdraget. For øvrig henviste selskapet til sitt tidligere andragende med bilag.

Det nåværende anlegg i Tennesfossen er basert på vassføringen fra så vel Krokvatn som Tennesvatn og planen for videre utvidelse gikk ut på å bygge ut fallet fra Krokvatn til Tennesvatn. Transporten opp til dette øvre anlegg av byggemateriell og maskiner blir kostbar på grunn av de vanskelige terrengforhold og atkomsten til stasjonen for driftspersonalet vanskelig. Selskapet vil derfor nå bygge ut hele fallet fra Krokvatn til sjøen slik at den nye kraftstasjon blir tilbygg til den nåværende.

Krokvatn ligger 357,7 m o. h., er 1,5 km² stort og har et nedbørsområde på 4,8 km². Nettofallhøyden er oppgitt til 340 m. Det gjennomsnittlige avløp er beregnet til ca. 95 l/sek. pr. km², tilsvarende en vassføring av 0,455 m³/sek. Det nødvendige magasin for ideell regulering — 10 mill. m³ — påregnes oppnådd ved 7,7 m senking av vatnet. Kraftytelsen døgnet og året rundt er angitt til ca. 1 140 kW. og installasjonen til 1 800 kW.

Ved at vannet fra Krokvatn føres over i det nye anlegg blir årsytelsen i det nåværende redusert fra 1 100 til ca. 450 kW., men maskineriet blir beholdt og kan med vanlig belastningsfaktor yte ca. 700 kW. Tilsammen skulle de to anlegg da kunne yte ca. 2 500 kW. og inntil 3 000 kW. etter at Fjerdedalsvatn blir overført til Tennesvatn.

Selskapet fikk ved kgl. resolusjon av 10. juli 1936 tillatelse til å senke Krokvatn inntil 7 m under alminnelig sommervannstand betegnet med kote 357.7. — I den nå fremlagte plan er

reguleringsgrensene betegnet med 357.7 og 350.0.

Behovet for mer kraft gjør seg sterkt gjeldende. Tennesfossanlegget er fullbelastet og selskapet har i tiden oktober—april 1942—43 og 1943—44 måttet redusere de tekniske abonnementer 20—25 pst. Antall tilknyttede abonnenter har steget jevnt fra 695 i 1938, da anlegget ble satt i drift, til 1 958 i 1943. Samtidig har kWh.-produksjon og maksimalbelastning henholdsvis steget fra 2,6 til 9,9 mill. kWh. og fra 645 til 1 755 kW. Da maskininstallasjonen er oppgitt til 1 280 kW. må det altså ha vært en betydelig overbelastning.

Det regnes med at der innen verkets forsyningsområde er tilbake ca. 450 husstander som ikke har elektrisk lys. Til dekning av disses behov angir selskapet å trenge 700 kW. og til industrielle anlegg som dels er bygd, dels under bygging og dels planlagt 1 035 kW., tilsammen 1 735 kW.

Nyanlegget er i mars 1944 beregnet å komme på kr. 1 100 000. Finansieringen av det tenkes gjennomført ved lån.

Selskapets styre har 18. oktober 1944 avgitt erklæring om at der ikke foreligger noen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse og at der heller ikke foreligger noen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til eiendomsretten til grunnkapitalen.

Av erklæringen fremgår at aksjekapitalen er kr. 500 000 fordelt med kr. 80 000 på norske kommuner og kr. 420 000 på norske statsborgere.

Moskenes herredsstyre har i møte den 7. september 1945 gjort slikt vedtak:

«Søknaden anbefales på det beste, dog på følgende betingelser:

Moskenes kommunes innvånere må få kjøpe den strøm som de trenger. Linjenettet må utbygges til de grender i bygda som ennå ikke har fått strøm.»

Nordland fylkes Elektrisitetskontor redegjør under 23. oktober 1945 først for de foreliggende utvidelsesplaner for Tennesanlegget og anfører:

«Kraftkildene i Lofoten er få og små i forhold til befolkningens størrelse. Det er derfor en samfunnssak av stor betydning at alle blir delaktig i de goder som naturen har lagt til rette, ikke alene de som bor nærmest kraftkildene.

En anser det derfor riktig at spørsmålet om approbasjon av Tennesanleggets søknad sees under en noe videre synsvinkel.

Foruten de foran anførte kraftmuligheter, ca. 3 000 kW., er det i Vest-Lofoten følgende kraftkilder:

Trolldalsvatn—Tinnsvatnet i Moskenes herred	ca. 1 000 kW.
Studalsvatnet—Tinnsvatnet i Moskenes herred	» 250 »
Solbjørnvatnet—sjøen i Flakstad herred	» 1 250 »
	ca. 5 500 kW.

og regnes det med ca. 15 pst. tap i overføringsanleggene vil det kunne selges ca. 4 750 kW. Dessuten er det en del ganske små lokale verker.

Foranstående kraftmengde er således den som står til rådighet i Vest-Lofoten (til Gimsøstrømmen) fra kraftkilder i området. Det bor i området ca. 18—19 000 mennesker, som under Lofotfisket økes med 10 à 12 000.

Så vidt det skjønnes er det allerede et forbruk på ca. 500 kW. ved industrielle bedrifter og i følge de bilagte dokumenter er det et udekket behov i dag for fryserier o. l. under bygging dels planlagt på ca. 1 000 kW.

Er det av den salgbare ytelse disponert ca. 1 500 kW. for industrielle bedrifter, blir det en rest som fordelt på innbyggerne kun blir ca. 170 watt på hver, noe som må antas å være alt for lite i et distrikt uten brensel og dessuten med store muligheter for en videre utviklet industri og øket befolkning.

For å oppnå den mest rasjonelle utnyttelse av kraftkildene og ledningsnett, bør disse underlegges en sammenslutning som gis hele Vest-Lofoten som konsesjonsområde, med samtidig plikt til å sørge for at kraft føres fram, så vidt mulig til samtlige innbyggere. Det blir ennå mer påkrevd når suppleringskraft søkes tilført området fra andre kraftkilder.

Som et første ledd i en sådan større plan bør Tennesanleggets foreliggende søknad om utbygging av fallet Krokvatnet—sjøen kun anbefales på betingelse av at A/S Tennesanlegget forplikter seg til å gå inn i en større sammenslutning fra den tid og på de betingelser som senere må bli å fastsette av Kongen.»

Fylkesmannen i Nordland slutter seg til Elektrisitetskontorets uttalelse, jfr. hans ekspedisjon av 31. oktober 1945.

Tennesanlegget, som ligger i Moskenes herred, inngikk i Elektrisitetsforsyningskommisjonens landsplan av 1923 som kraftkilde for Vest-Lofoten. Planen forutsatte utbygging i 2 trinn med felles kraftstasjon, først av fallet Krokvatn—sjøen og så fallet Tennesvatn—sjøen (Tennesfossen).

Ved ggl. resolusjon av 10. juli 1936 fikk A/S Tennesanlegget tillatelse til å erverve Tennesfossen og til å regulere Krokvatn og Tennesvatn. Selskapets formål er å forsyne de vesentligste deler av kommunene Hol, Buksnes, Flakstad og Moskenes.

Selskapet har helt norsk styre med sete i Norge og helt norsk grunnkapital, andragendet blir derfor å behandle etter ervervslovens § 2.

Ved tillatelsen av 1936 fikk selskapet i realiteten disposisjonsrett over vassdraget som kraftkilde. Etter de foreliggende uttalelser

skulle ikke almene hensyn tale imot at dette også ordnes formelt ved at den søkte ervervs-tillatelse innvilges, jfr. nevnte paragrafs 1. avsnitt.

Nordland fylkes Elektrisitetskontor og fylkesmannens anbefaling er betinget av at A/S Tennesanlegget pålegges plikt til å gå inn i en eventuell større sammenslutning for forsyning av Vest-Lofoten. Som forsyningsforholdene i Vest-Lofoten ligger an må en så vidt mulig sikre en rasjonell fordeling av kraften. Man foreslår derfor oppstilt vilkår i medhold av nevnte lovs § 2, 23 om plikt til samarbeid med andre kraftanlegg — jfr. post 16 i vedliggende utkast til betingelser — i likhet med hva der er gjort ved enkelte kommunale reguleringstillatelser.

For øvrig foreslås oppstilt samme betingelser som dem der gjelder for erverv av Tennesfossen. Således en konsesjonstid på 50 år med innløsningsrett for staten i det 35. år. Inntil 10 pst. kraftavgivelse til kommuner og ikke noe til staten. Videre årlige avgifter til staten og kommuner av kr. 0,10 pr. nat.-HK. til hver.

Reguleringstillatelsen forutsetter senking av Krokvatn til kote 350.0 eller en ytterligere senking av 0,7 m i forhold til reguleringstillatelsen av 1936. Da dette ikke betyr noen vesentlig endring av den opprinnelige plan skulle det ikke være nødvendig å gi noen ny reguleringstillatelse. Men i manøvreringsreglementet må senkingshøyden, som nå er oppgitt til 7,0 m, endres til 7,7 m. — Dette foreslås gjort.

A/S Tennesanlegget har 18. ds. vedtatt hovedstyrets utkast til betingelser, jfr. dets vedliggende brev av s. d. med bilag. Selskapet forutsetter heri at tillatelse til å erverve fallet Krokvatn—Tennesvatn medfører adgang til som planlagt å bygge ut fallet Krokvatn—sjøen for seg. Dette må være en direkte følge av ervervstillatelsen. På det elektriske anlegg må der imidlertid søkes særskilt konsesjon.

I innledningen er nevnt at A/S Tennesanlegget har sendt inn særskilt andragende om tillatelse til å regulere Fjerdedalsvatn og overføre vannet til Tennesvatn. Selskapet har ennå ikke skaffet til veie de opplysninger som trengs for å behandle saken, men når de foreligger vil den bli fremmet på vanlig måte.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 13. desember 1945.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjenning andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partebrevene i det norske, engelske, franske og tyske språk.

Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjenning.

2.

Utbygging av vassfallet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbygningsarbeidene må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for kommuner etter post 11, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversettes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste er-

legges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

4.

Selskapet skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp.

8.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

10.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inn-til 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledning eller fra ledningsnettets hva enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter bæres disse av den som uttar

kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

12.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. nat.-HK beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,10 pr. nat.-HK beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 pst. rente etter forfall, har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger,

beregninger og omkostningsoverslag vedkommende utbyggingen, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

14.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum tilfaller vassfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

15.

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 14 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tilatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg ut over 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnitt-

lig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen oppnevnt skjønn hvis avgjørelse ikke kan påankes.

16.

Konsesjonæren plikter etter bestemmelse av vedkommende departement og på vilkår som dette fastsetter å samarbeide med andre kraftanlegg når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Kraftstasjon og ledningsnett skal etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement utføres således at anlegget kan sammenslutes og drives under ett med andre lignende kraftanlegg.

Konsesjonæren plikter å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse om utredelse av de hermed forbundne omkostninger treffes av departementet. Det tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

17.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 12 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 11, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

18.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

For så vidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lig-

nende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulker, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysning (jfr. post 22) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

21.

Overtredelse av foranstående poster 1, 10 og 19 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen, således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

22.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomservelser som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer inngår han på at nærværende konsesjon som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over de eiendommer og rettigheter konsesjonen omfatter.

Departementet skal bemerke:

A/S Tennesanlegget har tidligere utbygd fallet mellom Tennesvatn og sjøen. Det er nå søkt om tillatelse til erverv av fallet mellom Tennesvatn og det ovenfor liggende Krokvatn. Dette fall aktes imidlertid utbygd direkte fra Krokvatn til sjøen slik at den nye kraftstasjon blir et tilbygg til den nåværende. Kraftytelsen i fallet Krokvatn—sjøen er anslått til 1 800 kW., men samtidig nedsettes ytelsen i fallet Tennesvatn—sjøen, slik at den samlede ytelse vil bli ca. 2 500 kW. Ved en overføring, som det er søkt om tillatelse til, og som behandles som særskilt sak, vil kraftytelsen kunne bringes opp i ca. 3 000 kW.

Som anført av hovedstyret har selskapet ved konsesjonen av 1936 i realiteten fått dispoisjonsrett over vassdraget som kraftkilde. Man vil etter det foreliggende rå til at den nå søkte ervervstillatelse blir meddelt.

A/S Tennesanlegget er etter det opplyste et helt norsk selskap. Dets formål er å forsyne de vesentligste deler av kommunene Hol, Buksnes, Flakstad og Moskenes.

Det foreligger erklæring fra selskapets styre i samsvar med ervervslovens § 24.

Ervervet gjelder Krokfossen, gnr. 13, bnr. 10 i Moskenes herred. Det foreligger erklæringer fra eldre panthavere angående prioritetsvikelse til fordel for de forpliktelser som måtte bli pålagt i konsesjonen, jfr. ervervslovens § 2 pkt. 21.

Tillatelsen anbefales meddelt på de av hovedstyret foreslåtte betingelser. Konsesjonstiden er foreslått satt til 50 år med innløsningsrett for staten i det 35. år, se post 14 og 15. Det er foreslått inntil 10 pst. kraftavståelse til kommuner, men intet til staten, se post 11. I post 12 er konsesjonsavgiftene foreslått satt til kr. 0,10 til staten og kr. 0,10 til kommuner pr. år pr. innvunnet nat.-HK. I post 16 er foreslått betinget plikt til eventuelt samarbeid med andre krafthanlegg. For øvrig er vilkårene de vanlige. De er stort sett de samme som er oppstilt for konsesjonen av 10. juli 1936 på erverv av Tennesfossen.

Vilkårene er vedtatt av selskapet.

Man vil videre med hovedstyret rå til at senkingshøyden for Krokvatn, som i manøvreringsreglement, fastsatt ved kgl. resolusjon 10. juli 1936, er angitt til 7 m, endres til 7,7 m.

Industridepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 A/S Tennesanlegget å erverve Krokfossen, gnr. 13 bnr. 10, i Moskenes herred på de i Industridepartementets tilråding av 29. oktober 1948 inntatte betingelser.
2. Post 1, 1. ledd, i det ved kgl. resolusjon av 10. juli 1936 fastsatte manøvreringsreglement for Krokvatn og Tennesvatn skal lyde slik:
«Krokvatn kan senkes inntil 7,7 m under nåværende alminnelig sommervannstand betegnet med kote 357,7 m o. h.»

42. Albion & Brager Paper Mills A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 370 kW. primakraft og inntil 3 300 kW. spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 4. november 1948.

Ved kgl. resolusjon 13. juli 1934 fikk A/S Papirfabriken Brager tillatelse til å leie inntil 370 kW. primakraft og inntil 3 200 kW. spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk på nærmere angitte vilkår, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1934, side 56 flg. Tillatelsen gjaldt til 1. oktober 1938 for primakraften og til 1. juli 1946 for spillkraften.

Ved kgl. resolusjon 15. mars 1940 ble tillatelsen for primakraftens vedkommende forlenget til 1. juli 1946, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1940, side 31.

I A/S Papirfabriken Brager er opptatt Albion Paper Mill A/S, og selskapets navn er endret til Albion & Brager Paper Mills A/S.

Albion & Brager Paper Mills A/S har i brev av 8. mai 1948 søkt om tillatelse til å leie inntil 370 kW. primakraft og inntil 3 300 kW. spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i den anledning avgitt følgende uttalelse, datert 13. oktober 1948:

«Med Industridepartementets påtegnning av 18. mai 1948 har Hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 8. mai 1948 fra Albion & Brager Paper Mills A/S om konsesjon på leie av inntil 370 kW. primakraft og 3 300 kW. spillkraft.

Søknaden er sålydende:

«I Deres brev av 4 ds. ber De oss å sende inn søknad om ny konsesjon på leie av primakraft ifall selskapet fremdeles leier kraft i større mengder enn 500 HK. Da den samlede kraftleie (primakraft og spillkraft) overstiger 500 HK, og konsesjonen dekker begge sorter kraft, går vi ut fra at det nu er nødvendig for oss å søke ny konsesjon, idet den gamle er utløpt.

I den forbindelse tillater vi oss å sende Dem vedlagt:

1. Den sist givne konsesjon, datert 13. juli 1934.
2. To kopier av våre nuværende kontrakter med Drammens Elektrisitetsverk.
3. Oppgave over selskapets aksjonærer, antall aksjer for hver og nasjonalitet.
4. Erklæring fra selskapets styre angående det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Vi tillater oss å anmode om å få ny konsesjon på grunnlag av ovenstående.

Samtidig ber vi Dem bemerke at vi siden den forrige konsesjon ble gitt, har opptatt i vårt selskap Albion Paper Mill A/S, Mjøndalen, hvorved vårt firmanavn ble forandret til Albion & Brager Paper Mills A/S, fremdeles med hovedkontor i Oslo. For ordens skyld ber vi om at den konsesjon som i sin tid ble utstedt til Albion Paper Mill A/S, må bli overført til det sammensluttede selskap, Albion & Brager Paper Mills A/S.»

Drammens bystyre har i møte den 25. juni 1948 anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Buskerud fylke har i påtegnning av 1. juli 1948 til Hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til søknaden.

Det foreligger nå to kraftleiekontrakter mellom Drammens Elektrisitetsverk og A/S Papirfabrikken Brager. Etter den ene — som gjelder fra 1. oktober 1944 til 1. oktober 1949

— skal verket levere inntil 370 kW. primakraft etter en pris av 103 kroner pr. kW. pr. år hvis det uttatte kvantum er mindre enn 275 kW. og 98 kroner pr. kW. hvis det uttatte kvantum kommer opp i 275 kW. eller mer. Etter den annen kontrakt — som gjelder fra 10. juni 1944 til 10. juni 1954 — skal verket levere inntil 3 300 kW. spillkraft etter en pris som motsvarer kullprisen.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 13. juni 1934 fikk A/S Papirfabrikken Brager konsesjon på leie av inntil 3 200 kW. spillkraft og inntil 370 kW. primakraft fra Drammens Elektrisitetsverk. Konsesjonen gjaldt til 1. juli 1946 for spillkraftens vedkommende og til 1. oktober 1938 for primakraftens vedkommende, men ble 15. mars 1940 forlenget til 1. juli 1946 også når det gjaldt primakraften.

Konsesjonen var meddelt på de for kraftleiekonsesjoner vanlige vilkår, dog uten betingelser om avgift til kommuner eller staten. (Jfr. Hovedstyrets brev av 26. juni 1934 til departementet).

Hovedstyret vil anbefale at den kraftleiekonsesjon det nå søkes om blir meddelt og gjort gjeldende for den tid de foreliggende kraftleiekontrakter står ved makt, dog ikke lenger enn til 10. juni 1954. Hovedstyret vil som før anbefale at spillkraften — som fremdeles skal anvendes til dampfremstilling — ikke pålegges avgift, men at det av primakraften erlegges en årlig avgift til staten av 1 kr. pr. kW. fra 1. juli 1946 å regne. For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir som i vedlagte forslag.

Behandlet i hovedstyremøte den 12. oktober 1948.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Albion & Brager Paper Mills A/S måtte leie inntil 370 kW. primakraft og inntil 3 300 kW. spillkraft i henhold til selskapets kontrakter med Drammens Elektrisitetsverk av henholdsvis 18. oktober, 27. september 1944 og 8. september, 26. august 1944, dog ikke lenger enn til 10. juni 1954.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes omframnt kraft til dampfremstilling erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 10 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16, §§ 31 og 32.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at den søkte kraftleietillatelse blir gitt på vilkår som av hovedstyret foreslått, med den forandring at post 3, første ledd gis følgende ordlyd:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.»

I søknadens siste avsnitt er det bedt om at den konsesjon som i sin tid ble utstedt til Albion Paper Mill A/S må bli overført til det nye selskap, Albion & Brager Paper Mills A/S. Denne anmodning gjelder formodentlig den konsesjon på bygging og drift av et transformatoranlegg på fabrikkens eiendom, som er gitt i medhold av lov av 16. mai 1896. Slik tillatelse forutsettes i tilfelle behandlet som særskilt sak.

Industridepartementet

tilråder:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV Albion & Brager Paper Mills A/S å leie inntil 370 kW. primakraft og inntil 3 300 kW. spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 4. november 1948.

43. Ildgrubfossen komm. Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å regulere Tveråvassdraget i Nord-Rana herred, Nordland fylke.)

Kgl. resol. av 4. november 1948.

Med brev fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 18. oktober 1948 har departementet mottatt en søknad, datert 14. april 1948, fra Ildgrubfossen kommunale Elektrisitetsverk om tillatelse til regulering av Tvervatn og Østre Sauvatn i Tveråvassdraget i Nord-Rana herred, Nordland fylke. I brev av 29. juni 1948 har elektrisitetsverket også søkt om tillatelse til å regulere Rauvatn i samme vassdrag.

Søknaden av 14. april d. å. er sålydende:

«De stadig tilbakevendende forhold med vannmangel for vårt kraftanlegg i Ildgrubfossen, særlig på etterjulsvinteren, hvorved vi må gå til betydelige nedskjæringer av abonnementene hos våre abonnenter, et forhold som foruten å påføre I. K. E. store innteksttap også forårsaker vanskeligheter for våre abonnenter og da særlig småindustrien — foranlediger at det er uomgjengelig nødvendig for oss å foreta en ytterligere regulering av vassdraget for å kunne nyttiggjøre oss vår maskininstallasjon i kraftstasjonen fullt ut under alle forhold.

Ildgrubfossen kommunale elektrisitetsverk, som eies av Mo og Nord-Rana kommuner, leverer sin produksjon til begge kommuner.

Kraftanlegget er f. t. under utvidelse for utnyttelse av den fulle fallhøyde og vil derved frembringe ca. 3 000 kW. Maskiner blir installert herfor, men for som ovenfor nevnt å sikre seg utnyttelse herav må en ytterligere regulering av vassdraget foretas.

Man har festet seg ved en regulering av Tvervatnet og Østre Sauvatnet som det billigste prosjekt og som forårsaker minste ulemper for bestående veianlegg og landområder for øvrig.

Planene for angjeldende reguleringsarbeider er utarbeidet av vår konsulent i hydrografi og hovedprosjektering av vårt kraftanlegg, herr ing. Elliot Strømme, Oslo.

Vi tillater oss herved å søke om tillatelse til å foreta reguleringsarbeider i Tveråvassdraget som av herr ing. Strømme foreslått, idet vi vedlegger de for sådan søknad nødvendige beskrivelser, tekniske opplysninger samt tegninger med omkostningsoverslag for disse arbeider.

Vi hadde forutsatt allerede kommende sommer å kunne foreta en del av reguleringsarbeidene for å kunne nyttiggjøre oss det innvundne magasin neste vinter.

I den anledning tillater vi oss å referere til herr generaldirektør Vogt, Vassdragsvesenet, med hvem vi konfererte om saken ved hans nærvær i Mo ca. medio februar i år.

Fra Nord-Rana kommune har vi innhentet en forhåndsuttalelse i anledning ovennevnte regulering og vedlegger vi en avskrift av herredsstyrets protokoll om denne sak.

Idet vi håper at saken kan fremmes hurtigst mulig imøteser vi Deres ærede meddelelse.»

Hovedstyrets brev av 18. oktober 1948 er sålydende:

«Ved kgl. resolusjon av 19. januar 1909 fikk A/S Mo Elektrisitetsverk i medhold av §§ 25 og 29 i lov om vassdragenes benyttelse av 1. juli 1887, jfr. lov av 19. juli 1907 tillatelse til å foreta en oppdemning av Røvatnet i Tveråvassdraget.

Tillatelsen gjaldt så lenge selskapet overensstemmende med kontrakt med Landbruksdepartementet av 19. juli 1907 var leier av vassfallet Revelfossen som tilhører statens skogvesen.

Ved leieforholdets opphør skulle reguleringsanlegget med tilliggende grunn og de bygninger og innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen samt øvrige rettigheter tilfalle staten uten vederlag.

Leiekontrakten om Revelfossen gjaldt i 30 år fra 1. mai 1907, men leieren hadde under visse betingelser rett til å fornye kontrakten i 10 år. Denne rett er benyttet således at leieforholdet utløp 1. mai 1947, ved hvilket tidspunkt altså staten ble eier av reguleringsanlegget med tilliggende grunn m. v.

Reguleringsanlegget er etter de opplysninger som foreligger i den forfatning at det neppe representerer noen verdi i og for seg. Røvatnet tilligger angivelig plassen Røvatn søndre av den under fjellstuevesenet sorterende eiendom Mangholmstrand (Meddelte vassdragskonsesjoner I pag. 175—176) altså staten, så noen grunn eller rettigheter her vil staten ikke erverve ved å bli eier av reguleringsanlegget.

Hverken grunneierne ved Tveråen eller direktør Münster som også hadde interesser her hadde noe å bemerke ved anlegget (pag. 177). Da det formentlig ikke er holdt noe ekspropriasjonsskjønn for disse grunneiere kan det neppe sies at staten ved å bli eier av reguleringsanlegget erverver noen rett i forhold til dem.

Det tilføyes at Mo Elektrisitetsverk A/S i henhold til kontrakt av 1948 med Landbruksdepartementet fortsatt leier Revelfossen på åremål og med kort oppsigelsesfrist. Selskapet har erklært at det ingen interesse har av fortsatt regulering i Røvatn.

Industri departementet har 28.

april 1948 erklært seg enig i at staten ikke bør drive omhandlede reguleringsanlegg og at derfor Ildgrubfossen kommunale Elektrisitetsverks søknad om fortsatt regulering blir å behandle på vanlig måte.

Departementet bemyndiget — for så vidt anlegget eller deler av det kan brukes ved en fortsatt regulering — Hovedstyret til å selge det i den utstrekning det måtte ha noen verdi. Det forutsatte videre at det så vidt mulig bringes på det rene om Mo Elektrisitetsverk A/S overfor grunneierne i vassdraget har ervervet noen rettigheter som er av betydning for den fortsatte regulering. Da slike rettigheter må antas nå å være tilfallet staten vil det eventuelt kunne betinges staten en godtgjørelse for bruken av disse.

Mo Elektrisitetsverk A/S har 25. mai 1948 på forespørsel opplyst at det ikke har ervervet stedseværende rett av grunneierne ved Røvatn, men har betalt en årlig erstatning (kr. 20) til bygselmannen. Grunnen eies av staten. Andre skadelidende ved oppdemningen er Veivesenet til hvem elektrisitetsverket flere ganger har måttet betale for skade på veien til Umbukten.

Ildgrubfossen kommunale Elektrisitetsverk (I. K. E.) har 14. april 1948 søkt om tillatelse til å foreta reguleringsarbeider i Tveråvassdraget.

Verket, som eies av Mo og Nord-Rana kommuner, leverer kraft til begge, men har på grunn av vannmangel særlig på etterjuls-vinteren måttet gå til betydelig innskrenkning i driften, et forhold som påfører store innteksttap og også medfører vanskeligheter for abonnentene, særlig småindustrien.

Kraftanlegget (Ildgrubfossen) utbygges nå for å nytte hele fallhøyden, med en installasjon av 3 000 kW.

Foruten den eldre regulering i Røvatn var det her tale om reguleringer i Tvervatnet og Østre Sauvatnet.

Ved brev av 29. juni 1948 har I. K. E. også søkt om tillatelse til regulering av Røvatn (Rauvatn) og bl. a. sendt inn forslag til manøvreringsreglement for alle tre vatn.

Etter utredninger fra den tekniske konsulent, ingeniør Strømme, Oslo, søkes om følgende regulering:

	Målt sommer- vannstand	Reguleringsgrenser		Reg. høyde m	Anm.
		øvre	nedre		
Rauvatn		488,75	487,25	1,5	Tidligere regulert til samme øvre grense.
Tvervatn	499,68	500,6	497,6	3,0	
Øvre Sauvatn	965,0	966,7	965,0	1,7	

Det regnes med nettomagasiner på henholdsvis 4,0 mill. m³, 3,8 mill. m³ og 2,5 mill. m³ og med en øking av vassføringen på i alt 0,75 m³/sek.

Det er fremholdt at Ø. Sauvatn ligger i snaufjellet og at det neppe vil bli noen skader eller ulemper ved reguleringen der.

Tvervatnet ligger i skoggrensen. Den skog som ødelegges ved oppdemningen har neppe særlig verdi. Det ligger en liten gård ved vatnet hvor det blir ødelagt noen få mål jord. Reguleringshøyden er valgt slik at mellomriksveien til Umbukten ikke blir skadet bortsett fra noen få meter ved reguleringsdammen. Fisket antas ikke å bli særlig berørt.

I Rauvatn blir reguleringsgrensene praktisk talt de samme som før (nedre grense blir senket bagatellmessig) og skadene ovenfor den nåværende dam blir ikke andre enn dem man har i dag. Mellom det gamle og et nytt damsted får man litt oppdemning og her må mellomriksveien heves noe på en strekning av ca. 200 m.

Det er for Ø. Sauvatn og Tvervatn forutsatt jernbetongdammer med faste flomløp på øvre reguleringsgrense. Omkostningene er rent foreløpig anslått til ca. kr. 100 000 for hver. Ved Tvervatn er det ellers meningen å tilveiebringe en foreløpig mindre regulering med provisorisk fangdam og senkingskanal.

For Rauvatn er forutsatt ny overløpsdam ca. 800 m nedenfor den gamle og tappetunnel med omkostninger høyst kr. 100 000. Det kan her senere bli spørsmål om en mer utstrakt regulering.

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad 14. og 15. juli 1948 og det er innhentet uttalelser fra distriktet.

Skogforvalteren i Nord-Helgeland opplyser 9. april 1948 at Tvervatnet ligger i Tvervatn fjellstueområde, gnr. 29, bnr. 1 i Nord-Rana og Ø. Sauvatn i Nord-Rana almenning, gnr. 147, bnr. 1.

Skaden ved reguleringen i disse vatn på skog og grunn blir minimal, det blir i høyden tale om noe fjellbjørk av liten verdi.

Den vesentligste skade får trolig fisket. Fiskeriassistent Olaf Gregersen, Kvina, har (31. mars 1948) fremholdt at det i Ø. Sauvatn er røye og i Tvervatn aure og røye og at reguleringen utvilsomt vil skade fiskens formering.

Skogforvalteren foreslår i tilslutning til fiskeriassistenten at kraftselskapet pålegges å slippe ut et passende antall yngel pr. år eller betaler tilsvarende beløp etter nærmere bestemmelse av fiskeriinspektøren.

Skogforvalteren går ut fra at kontrakt ut-

arbeides av Landbruksdepartementet i samarbeid med Vassdragsvesenet.

Skoginspektøren i Nordland fremholder 17. april 1948 at oppdemningen — bortsett fra mulig skade på fisket — neppe vil være av vesentlig ulempe.

Skogdirektørens kontor har 28. april 1948 under henvisning til skogforvalterens anførsler bedt om Hovedstyrets uttalelse, bl. a. om vilkår for en eventuell tillatelse.

Nord-Rana herredsstyre har under sak nr. 79/1948 (det gjaldt Ø. Sauvatn og Tvervatn) enstemmig anbefalt at konsesjon blir gitt og formannskapet har senere (26. juli 1948) fastholdt vedtaket.

Nordland fylkes elektrisitetskontor fremholder 23. april 1948 at det både av hensyn til den nåværende kraftstasjon og det nye anlegg som er under utbygging er nødvendig å regulere mer. Han anbefaler at det blir gitt tillatelse for Øvre Sauvatn og Tvervatn. I uttalelse av 2. august 1948 anbefaler han likeledes tillatelse for så vidt angår Rauvatnet. Da øvre reguleringsgrense blir den samme som før skulle det ikke her oppstå nye skadevirkninger. Dammen og reguleringsstunnelen vil kunne komme en mulig større regulering til gode.

Nordland fylke henholder seg 26. april og 4. august 1948 til elektrisitetskontorets uttalelser.

Fiskeriinspektøren (T. Løken-gard) fremholder 15. september 1948 at omhandlede sjøer er utmerkede fiskevatn og at den søkte regulering vil innvirke på fiskens forplantning, næringsdyrene og utøvelsen av fisket. Han finner ikke — av hensyn til fisket — grunn til å frarå tillatelse, men foreslår inntatt følgende bestemmelser i konsesjonsbetingelsene:

1. Til vedlikehold av fiskebestanden i Rauvatn, Tvervatn og Ø. Sauvatn samt de elver og bekker som direkte eller indirekte blir berørt av reguleringen, tilnøydtes konsesjonæren årlig å utsette det antall yngel eller settefisk, som etter nærmere undersøkelser blir å fastsette av det departement som ferskvannsfisket til enhver tid hører inn under.

2. For at fisk ikke skal gå tapt ved plutselige tørrlegninger i elvene må tappingen foregå så jevnt som mulig, og det bør for avløene fastsettes en minimumsvassføring som aldri må underskrides, og som bør kunne kontrolleres av hvem som helst ved måleterskler anbrakt nedenfor tappestedet.

3. For at fisk ikke skal følge med ned i turbinene, bør der foran inntakstunnelen anbringes gitter, med maskevidde (soileavstand) som nærmere blir bestemt av det departement som ferskvannsfisket til enhver tid hører inn under.

4. Såfremt reguleringen vil komme til å sette trær og busker under vann, bør det av hensyn til utøvelsen av garnfisket pålegges

konsesjonæren å ryddiggjøre det neddemte areal eller deler av det i samråd med fiskeriberettigede.

5. Til skjønn og eventuelt overskjønn må der oppnevnes minst en fiskerisakkyndig skjønnsmann.»

Fiskeriinspektøren henviser videre til siste ledd i § 2, 6 i konsesjonsloven av 14. desember 1917 — om forsterket politioppsyn — og fremholder at sådant politioppsyn bør anordnes i anleggstiden.

Hovedstyret skal bemerke:

I Tveråsvassdraget er for tiden to utbygninger, nemlig Mo Elektrisitetsverks A/S i Revelfossen nederst og I. K. E.s kraftstasjon i Ildgrubfossen. Førstnevnte som utnytter en bruttofallhøyde på ca. 12 m har formentlig ingen interesse av reguleringen, jfr. foranstående.

I Ildgrubfossen er nå utnyttet en fallhøyde på ca. 85 m., men det pågår utvidelsesarbeider for utnyttelse av et fall på 220 m med ny maskininstallasjon ca. 3 000 kW. Utvidelsesarbeidene er av dem som er gitt høyeste prioritet, jfr. St. meld. nr. 17, 1948.

Den øking av vassføringen i alt ca. 0,75 m³/sek. som søkeren regner med synes rimelig ansatt, men man tar forbehold om en senere fastsettelse for så vidt reguleringstillatelse blir gitt.

I det fall som vil bli utnyttet i Ildgrubfossen (ca. 220 m) tilsvarende dette en kraftøking på 2 200 nat.-HK. Det er altså på det rene at søknaden blir å behandle etter reguleringsloven, men kraftøkningen i vassdraget blir ikke så stor at saken må forlegges Stortinget, jfr. reguleringslovens § 7.

For I. K. E. og kraftforsyningen i distriktet representerer reguleringen betydelige fordeler.

På den annen side må etter det som er opplyst skadene bli beskjedne og omkostningene trolig rimelige.

Hovedstyret antar derfor at betingelsene for tillatelse etter reguleringslovens § 8 er til stede.

Ildgrubfossen eies visstnok for den vesentligste del av I. K. E. En mindre del av det fall som nå skal utnyttes leies av staten (skogvesenet) etter kontrakt av 5.—8. april 1946. Leien er bindende for begge parter i 30 år fra kontraktens opprettelse. Partene har oppsigelsesfrist med 2 — to — års varsel.

Man foreslår samme reguleringstid, jfr. post 1 i vedlagte utkast til betingelser, men går ut fra at I. K. E. — om leietiden for fallet forlenges — også får en tilfredstillende ordning hva angår fortsatt regulering.

Den årlige avgift til stat og kommuner foreslås satt til kr. 0,10 og kr. 1 pr. nat.-HK., jfr. post 2.

Rauvatn er ca. 2,7, Tvervatn ca. 1,4 og Ø. Sauvatn ca. 1,1 km². Det kan derfor ikke bli tale om å betinge godtgjørelse en gang for alle, jfr. reguleringslovens § 13.

Til fremme av fisket i vassdraget er i samsvar med fiskeriinspektørens forslag foreslått betinget utsetting av yngel eller settefisk etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Fiskeriinspektørens forslag om en minimumsvassføring blir tilgodesett i manøvreringsreglementet, jfr. pkt. 2 i vedlagte utkast.

Man har forutsatt at konsesjonæren — om departementet forlanger det — skal være forpliktet til å anbringe gitter i inntaket for å hindre fisk i å følge med driftsvannet til turbinene og likeledes til rydding av neddemte arealer. Noen bestemmelse om forsterket politioppsyn skulle det ikke være nødvendig å ta med, jfr. bl. a. § 26 i lov nr. 3 av 13. januar 1936.

Man henviser til betingelsenes post 11 og understreker for øvrig fiskeriinspektørens forslag om minst en fiskerikyndig skønnsmann.

Det er videre forutsatt kraftavståelse til kommuner med inntil 10 pst. (reguleringslovens § 12, 15) og staten er forbeholdt rett til inntil 5 pst., jfr. post 17.

Da I. K. E. eies av kommuner er det ikke tatt med bestemmelse om sikkerhetsstillelse.

Betingelsene ellers trenger antagelig ingen nærmere omtale.

Utkastet til manøvreringsreglement inneholder stort sett de vanlige bestemmelser. Man har tatt med den mer omfattende bestemmelse med hensyn til forandring av reglementet som i den senere tid er brukt ved større reguleringer, jfr. pkt. 6.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 12. oktober 1948.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gjelder så lenge Ildgrubfossen kommunale Elektrisitetsverk leier øvre del av fallene i Ildgrubfossen, altså i inntil 30 år fra leiekontraktens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras. De utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de

bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

til staten kr. 0,10 pr. nat.-HK
til de fylkes-, herreds- og

bykommuner som Kon-

gen bestemmer » 1,00 pr. nat.-HK

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i Tessa i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17, skal for såvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt

ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50,00 — femti kroner — for hver person.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for såvidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi — regnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av

tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

11.

Konsesjonæren skal til fremme av fisket i vassdraget sette ut yngel eller settefisk i den utstrekning, av den art og på de steder som bestemmes av vedkommende departement.

Hvis departementet forlanger det er konsesjonæren videre forpliktet til å anbringe gitter i inntaket for å hindre at fisk følger med driftsvannet til turbinene. Maskevidden (spileavstand) blir i tilfelle å bestemme av departementet.

Hvis det ved reguleringen settes trær og busker under vann er konsesjonæren forpliktet til å ryddiggjøre det neddemte areal eller deler av det i samråd med de fiskeriberechtigede.

12.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

13.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med

hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøymed.

14.

Vannslipningen skal fortrinsvis skje etter behovet for nedenforliggende fall. — Nærmere bestemmelse blir å innta i et reglement som Kongen utferdiger på forhånd. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Forsåvidt dammene manøvreres i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

15.

Reguleringsanleggenes eier skal, etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevet og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

17.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, etter departementets bestemmelse, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften.

Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 prosent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft, vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

18.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle fastsettes av departementet.

19.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggin-

gen og utførelsen av anleggene så vidt mulig å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

20.

Reguleringsanleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

Alle heftelser som hviler på anleggene faller bort når de i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

22.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller i bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringsgrensene er:

R a u v a t n.

Øvre grense	kote 488,75
Nedre grense	kote 487,25
Reguleringshøyde	1,50 m

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets F. M. 8. på kote 488,854.

T v e r v a t n.

Øvre grense	kote 500,60
Nedre grense	kote 497,60
Reguleringshøyde	3,00 m

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets F. M. 10 på kote 500,687.

Ø s t r e S a u v a t n.

Øvre grense	kote 966,7
Nedre grense	kote 965,0
Reguleringshøyde	1,7 m

Høydene refererer seg til Elektrokemisk Atlas nivellement av 1919.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som Hoved-

styret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets flomvassføring ikke forøkes. Når vannstanden i Rauvatn og Tvervatn når kote 488,75 henholdsvis 500,60 skal tappelukene åpnes så vannstanden så vidt mulig ikke overstiger nevnte høyder.

Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter.

For øvrig kan vannslipningen skje etter behovet hos nedenforliggende kraftanlegg.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander og observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes — om det forlanges — ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

5.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement avgjøres av vedkommende departement.

6.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Departementet skal bemerke:

Søknaden gjelder regulering av Rauvatn, Tvervatn og Østre Sauvatn i Tveråsvassdraget. Som det fremgår har Rauvatn tidligere vært regulert i henhold til kgl. resolusjon av 19. januar 1909. Tillatelsen, som var gitt Mo Elektrisitetsverk A/S i medhold av vassdragsloven av 1887, løp ut 1. mai 1947 og etter reguleringsbetingelsene hjemfalt da reguleringsanlegget med tilliggende grunn m. v. til staten uten vederlag. Da den grunn hvor reguleringsanlegget ligger etter det opplyste tilhører staten og anlegget selv er i en slik forfatning at det neppe representerer noen verdi i og for seg, har departementet i brev av 28. april 1948 til hovedstyret erklært seg enig i at staten ikke bør drive anlegget, og har be-

myndiget hovedstyret til å selge det i den utstrekning det måtte ha noen verdi. Noen rettigheter overfor grunneierne i vassdraget, som er av betydning for den fortsatte regulering, synes Mo Elektrisitetsverk A/S ikke å ha ervervet.

Etter de foreliggende planer aktes reguleringen av Rauvatn fortsatt i samme omfang som tidligere av Ildgrubfossen komm. Elektrisitetsverk.

Som nevnt av hovedstyret er det for tiden to utbygde fall i Tveråsvassdraget, nemlig Revelfossen (Mo Elektrisitetsverk A/S) og Ildgrubfossen. Etter det opplyste må man gå ut fra at Mo Elektrisitetsverk A/S ikke har noen interesse av den planlagte regulering.

Kraftøkningen i Ildgrubfossen er anslått til 2 200 nat.-HK. Arbeidene med utvidelse av utbyggingen i Ildgrubfossen er av dem som er gitt høyeste prioritet, jfr. St. meld. nr. 17, 1948. Omkostningene ved reguleringsanleggene er anslått til kr. 100 000 for hvert av vannene.

Reguleringen antas etter det opplyste ikke å ville volde noen skade av betydning på skog og jord. Derimot må det antas at reguleringen vil medføre skadevirkninger på fisket.

Departementet antar etter det foreliggende med hovedstyret at det er adgang etter reguleringsloven til å meddele den søkte tillatelse, og vil rå til at tillatelsen blir gitt på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

I forbindelse med konsesjonstiden bemerkes at konsesjonssøkeren, som eier den vesentligste del av Ildgrubfossen, leier den øvre del av fallene av staten (skogvesenet) i henhold til kontrakt av 5.—8. april 1946. Leien er bindende i 30 år. Konsesjonstiden er i samsvar hermed foreslått satt til 30 år fra leiekontraktens datum, se vilkårenes post 1, men man forutsetter med hovedstyret at konsesjonssøkeren får en tilfredsstillende ordning med fortsatt regulering, hvis leietiden blir forlenget.

Konsesjonsavgifter til stat og kommuner er foreslått med henholdsvis kr. 0,10 og kr. 1 årlig pr. innvunnet nat.-HK., se post 2. Godtgjørelse en gang for alle til staten er ikke foreslått, jfr. reguleringslovens § 13.

Det er videre foreslått bestemmelser om tiltak til opphjør av fisket og om rydding av det neddemte areal, se post 11. Under henvisning til fiskeriinspektørens uttalelse av 15. september 1948 forutsetter man for øvrig at det blir oppnevnt minst en fiskerisakkyndig skjønnsmann.

Kraftavståelse er foreslått med 10 pst. til kommuner og 5 pst. til staten, se post 17. For øvrig er vilkårene de vanlige.

Man vil videre rå til at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i sam-

svar med hovedstyrets utkast som gjeldende inntil videre.

Industridepartementet

tilråder:

1. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 Ildgrubfossen Kommunale Elektrisitetsverk å regulere Tveråvassdraget i Nord-Rana herred, Nordland fylke, i det vesentlige i samsvar med søknader av 14. april og 29. juni 1948 og dermed fremlagte planer. Tillatelsen meddeles på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 4. november 1948.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inn-tatte utkast som gjeldende inntil videre.

44. A/S. Fjellså Filtfabrikk.

(Tillatelse til å leie inntil 600 kW. fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 4. november 1948.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV, jfr. bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 28. juni 1946, bestemmer departementet:

Det tillates A/S Fjellså Filtfabrikk å leie inntil 600 kW. fra Vest-Agder Elektrisitetsverk på nærmere angitte betingelser:

Betingelsene er:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Fjellså Filtfabrikk måtte leie inntil 600 kW. fra Vest-Agder Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1958.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne bestemmelse når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt fast bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement ilegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusiv toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 medfører i tilfelle av gjen-tagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16, §§ 31 og 32.

45. A/S. Titania.

(Tillatelse til å leie inntil 1 000 kW. fra Vestlandske Vassdrag- og Kraftselskap A/S, Rogaland fylke.)

Kgl. resol. av 12. november 1948.

På vegne av A/S Titania har h.r.advokat Christian Vogt i brev 22. august f. å. søkt om konsesjon på leie av inntil 1 100 kW. fra Vestlandske Vassdrag- og Kraftselskap A/S.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev 13. oktober d. å. avgitt følgende uttalelse:

«Med Industridepartementets påtegning av 2. september 1947 har Hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 22. august 1947 fra h.r.advokat Christian Vogt på vegne av A/S Titania om konsesjon på leie av inntil 1 100 kW. fra Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S (V.V.K.).

Søknaden er sålydende:

«I henhold til lovgivningen om kraftleie tillater jeg meg på vegne av A/S Titania — nedenfor kalt Titania — å søke om konsesjon på selskapets leie av elektrisk energi i henhold til kontrakt av 28. desember 1946 — 4. januar 1947 med Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap A/S og A/S Sogndals Elektrisitetsverk — nedenfor kalt V.V.K. Jeg tillater meg i den forbindelse å oversende hermed gjenpart av kontrakten og å henwise til V.V.K.s søknad av 7. mai i år om reguleringskonsesjon samt å supplere de deri inneholdte opplysninger med følgende:

Titantias hovedvirksomhet er produksjon av ilmenittlig til anvendelse fortrinnsvis i malingsindustrien men i adskillig utstrekning også til forskjellige industrielle behov.

Virksomheten avfører samtidig som biprodukt magnetitt som vanligvis utgjør vel 20 pst. av det årlig fremstilte kvantum ilmenitt.

Produksjonen av ilmenittlig leveres praktisk talt i sin helhet til utlandet, og de største markeder etter krigen har vært England og U.S.A.

Produksjonen av magnetitt går i sin helhet til norske forbrukere — norsk jern- og stålproduksjon.

Selskapets årlige produksjon av ilmenitt har i perioden 1936—1946 svinget mellom ca. 50 000 og ca. 67 000 tonn med et årlig gjennomsnitt av ca. 60 000 tonn — når bortses fra 1945 hvor ekstraordinære forhold medførte en betydelig reduksjon i produksjonen.

Det er nu planlagt — og allerede påbegynt — en betydelig utvidelse av Titanias produk-

sjonskapasitet. Denne var i den nevnte periode 1936—1946 ca. 70 000 tonn ilmenitt pr. år men skal nå utvides til 105 000 tonn årlig — med tilsvarende økning av kapasiteten for magnetitt.

Dette vil medføre en økning av antallet arbeidere fra 180 til 210 og funksjonærer fra 23 til 25.

Den planlagte kapasitetsøkning vil under forutsetning av full avsetning og på basis av nuværende markedspriser kunne innbringe ytterligere fremmed valuta svarende til ca. 1 800 000 N. kr. årlig.

Hertil kommer sjøfrakt under forutsetning av benyttelse av norske båter som forholdet hittil har vært — på enkelte spredte unntagelser nær.

Titania har hittil klart seg med utnyttelse av elektrisk kraft i henhold til kontrakt med V.V.K. som ble avsluttet i oktober 1930 men utløper 31. desember neste år, samt supplering fra egen kraftkilde ved utnyttelse av datterselskapet The Jøssingfjord Manufacturing Company's mere beskjedne dam- og kraftanlegg.

Den hittidige kontrakt med V.V.K. stipulerer en leveranse av 400 HK. men med forpliktelse for V.V.K. til å levere inntil 500 HK. På grunn av økede leveranser til bygden vil V.V.K. ikke kunne påta seg noen økning i leveranseplikt til Titania etter den nuværende kontrakts utløp uten ved å gå til betydelige utvidelser.

Der ble derfor i fjor høst innledet forhandlinger om en ny kontrakt med øket kraftleveranse fra senest 1. januar 1949 og disse ledet til avslutning av den i gjenpart bilagte kontrakt om leveranse av 1 100 kW. Den nødvendiggjorte utvidelse av V.V.K.s kraftanlegg — som også i betydelig utstrekning kommer kommunalt eller bygdebehov til gode — er beregnet å ville koste ca. 1 mill. kroner. Da V.V.K. ikke har kunnet skaffe tilstrekkelig kapital har Titania måttet stille til disposisjon et lånebeløp på kr. 700 000. Med hensyn til konsesjonsvilkår — således avgivelse av kraft og avgifter — så er det en forutsetning at om det offentlige kommer til å kreve avstått mere enn der allerede tidligere er pålagt V.V.K. så vil dette bli dekket av V.V.K. utenom det i den nye kontrakt avtalte kvantum til Titania — altså således at Titania ikke får noen reduksjon i dette kvantum som selskapets planlagte og igangsatte kapasitetsøkning forutsetter og nødvendiggjør.

Det kan i denne forbindelse ha interesse at der alt nå foreligger projekt om ytterligere utvidelse helt opp til en årsproduksjon av 135 000 tonn ilmenitt.

Forholdet er jo for øvrig at V.V.K. gjennom sin strømforsyning til Sokndal og Heskestad herreder vil komme til å levere ca. 50 pst. av sin utbyggede kraft til kommunalt behov.»

Sokndal herredsstyre har i møte den 21. november 1947 fattet slikt vedtak:

«Søknaden anbefales. Det forutsettes at Hovedstyret tar forbehold med hensyn til kraftlevering til bygdebehov. Saken bør ses i sammenheng med V.V. og Kraftselskap A/S' søknad om konsesjon av 7. mars d. å.»

Rogaland fylkes Elektrisitetskontor har i påtegning av 19. april

1948 til fylkesmannen i Rogaland meddelt følgende:

«A/S Titania, Hauge i Dalane, søker om tillatelse til å leie 1 100 kW. elektrisk kraft fra Vestlandske Vassdrags- og Kraftselskap (kalt V.V.K.). Kontraktstiden blir 15 år fra 1. januar 1949 med senere gjensidig oppsigelsesfrist på 2 år.

Kraften skal leveres fra V.V.K.s 2 kraftstasjoner, som i den anledning blir utvidet med 2 300 HK., samtidig som der må foretas visse reguleringsarbeider i Eiavatnet i Sokndal og Heskestad herreder. Søknad om tillatelse til å foreta denne regulering er sendt departementet 7. mai 1947.

A/S Titania har tidligere leiet 360 kW. fra V.V.K. i tillegg til kraftleveringen fra egne stasjoner i Jøssingfjord. Det økede kraftbehov skyldes planlagte utvidelser av selskapets produksjonskapasitet. Da en vesentlig del av Titanias produksjon er eksportvarer, vil utvidelsen igjen gi øket tilgang av fremmed valuta — av selskapet beregnet til 1,8 mill. kroner. — Det vil derfor være av stor nasjonaløkonomisk betydning at den nødvendige elektriske energi kan bli levert, og dette oppnår en hurtigst og billigst gjennom omhandlede kontrakt med V.V.K.

Da A/S Titania har bruk for hele det omkontrakterte kraftkvantum til sin produksjon, er det en forutsetning at eventuell konsesjonskraft til staten og kommuner skal dekkes av V.V.K. utenom de avtalte 1 100 kW. I betraktning av at V.V.K. i sin ervervs-konsesjon allerede er pålagt en sådan kraftavståelse, samtidig som det er dette selskap som leverer og fordeler energien til den alminnelige elektrisitetsforsyning i Sokndal herred, synes det rimelig at der i leiekonsesjonen ikke pålegges ytterligere konsesjonskraft. Med hensyn til konsesjonsavgifter er der ikke noen avtale om at V.V.K. skal overta disse, men disse bør også fastsettes under hensyntagen til V.V.K.s forannevnte ytelser.

Jeg tillater meg å anbefale søknaden innvilget.»

Fylkesmannen i Rogaland har i påtegning av 20. april 1948 til Hovedstyret anbefalt søknaden innvilget .

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Titania har fra før en kontrakt med V.V.K. om leie av 500 HK., gjeldende til 31. desember 1948. Denne kontrakt skal nå avløses av vedlagte kontrakt av 28. desember 1946, 4. januar 1947 om inntil 1 100 kW. som skal leveres av V.V.K. ved Titanias transformatorstasjon på Sandbekk. For å kunne effektivere leveringen skal V.V.K. foreta utvidelser og forandringer av sine to kraftanlegg i Sokndalsvassdraget samt foreta en regulering av Eiavatn.

Kraften fra de to stasjoner — ca. 1 000 kW. — har hittil vært disponert på den måte at A/S Titania ved den før nevnte kontrakt er sikret rett til ca. 500 HK. mens resten er forbeholdt den alminnelige elektrisitetsforsyning i Sokndal hvor V.V.K. etter overenskomst med

kommunen besørger fordelingen fram til abonnentene.

Når utvidelsene av de to anlegg er tilendebrakt skulle yteevnen bli ca. 2 750 kW. således at det blir ca. 1 650 kW. til dekning av det borgerlige behov.

Ifølge den nye kontrakten skal A/S Titania låne V.V.K. 700 000 kroner til utvidelser av kraftselskapets anlegg, som er beregnet å koste 1 mill. kroner. Kraftselskapet forplikter seg på den annen side til å levere Titania inntil 1 100 kW. og inntil 7,7 mill. kWh. pr. år etter en pris av 2 øre pr. kW. fra 1. januar 1949. Kontrakten er uoppsigelig inntil 1. januar 1964, men kan deretter oppsies av begge parter med 2 års varsel, altså første gang til utløp pr. 1. januar 1966.

Hovedstyret vil rå til at den søkte tillatelse meddeles og at den gjøres gjeldende inntil 1. januar 1966. Under hensyntagen til at det hviler hjemfallsrett til staten på de fall hvorfra kraften leveres og i betraktning av at kraften fra anleggene allerede er belagt med konsesjonsavgifter på 1—1,50 kr. pr. nat.-HK. vil Hovedstyret foreslå at det i denne forbindelse bare betinges en årlig avgift til staten av 0,50 kr. pr. kW. av den kraft som gjennomsnittlig benyttes. (Jfr. V.V.K.s ervervs-konsesjon av 22. juli 1932 og reguleringskonsesjon av 11. juni 1948).

Som det vil sees har Sokndal for sin anbefaling av kraftleiekonsesjonen tatt det forbehold at bygdens kraftbehov blir dekket. Noe slikt vilkår er det neppe adgang til å stille likeoverfor Titania i forbindelse med den kraftleiekonsesjon selskapet søker om. Derimot må det vel i konsesjonen medtas det vanlige vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner (jfr. ervervslovens § 23, pkt. 5). Det fremgår imidlertid av konsesjonssøknaden at denne kraft vil bli levert av V.V.K. i tillegg til de 1 100 kW. kontrakten omfatter, således at Titania får sitt kontraktmessige kvantum ubeskåret. Hovedstyret har ikke noe særlig å bemerke til dette.

For øvrig vil Hovedstyret anbefale at tillatelsen meddeles på vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir som i vedlagte forslag.

Behandlet i hovedstyremøte den 12. oktober 1948.

Dokumentene vedlegges.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsvilkår hitsettes:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Titania måtte leie inntil 1 100 kW. i henhold til selskapets kontrakt av 28. desember 1946, og 4.

januar 1947 med Vestlandske Vassdrag- og Kraftselskap A/S, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1966.

2. Styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. Norske tjenestemenn og arbeidere.

Til byggingen og driften av anlegget skal det bare brukes tjenestemenn og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog dispensere fra denne regel når det trengs spesiell fagkunnskap eller øvelse eller når andre hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig for konsesjonæren. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan dispensasjon også gis når det gjelder fremmede tjenestemenn og arbeidere som har hatt bopel her i riket det siste år. Søknad om dispensasjon må i hvert enkelt tilfelle sendes om vedkommende politimester. Ansettelse må ikke i noe tilfelle foretas før søknaden er avgjort.

Bruker konsesjonæren fremmede tjenestemenn eller arbeidere uten å ha fått tillatelse til det, kan vedkommende departement illegge ham en dagbot til statskassen på opp til 50 — femti — kroner dagen for hver person.

6. Norsk arbeid og materiell.

Til byggingen og driften av anlegget skal norsk vare brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen

på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 0,50 — femti øre — pr. kW. beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh.}}{8760}$$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

11. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 medfører i tilfelle av gjen-tagelse tap av konsesjonen hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16, §§ 31 og 32.»

Departementet skal bemerke at konsesjon på omhandlede regulering av Eia-vatn er gitt ved kgl. resolusjon 11. juni d. å. Departementet vil tilråde at den søkte konsesjon på kraftleie blir gitt på de vilkår hovedstyret har foreslått. Post 3, første punktum bør dog formes slik:

«Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.»

Industridepartementet

t i l r å d e r :

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV A/S Titania å leie inntil 1 100 kW. fra Vestlandske Vassdrag- og Kraftselskap A/S på de vilkår som er foreslått i Industridepartementets tilråding 12. november 1948.

46. Lyse Kraftverk.

(Konsesjon på regulering av Ardalsvassdraget, Stølsåen og Lysevassdraget samt overføring av Ardalsvassdraget til Stølsåen m. v.)

Kgl. resol. av 19. november 1948.

Stortinget har i vedtak 1. november d. å. samtykket i «at det blir tillatt Lyse Kraftverk å regulere Ardalsvassdraget og Stølsåen, Lysevassdraget samt å overføre Ardalsvassdraget til Stølsåen i det vesentlige i samsvar med Industridepartementets tilråding 28. mai 1948».

Vedtaket samsvarer med innst. S. nr. 205, som igjen samsvarer med proposisjonen — St. prp. nr. 94, 1948. I departementets tilråding er foreslått gitt konsesjon til regulering og overføring i det vesentlige i samsvar med den (med søknad 12. april f. å.) fremlagte plan. I tilrådingen er forutsatt at departementet kan godkjenne mindre endringer i de fremlagte planer. De som vedlegg til proposisjonen trykte utkast til konsesjonsbetingelser og manøvreringsreglement er sålydende:

«Utkast til betingelser for regulering av Ardalsvassdraget og Stølsåen, Lysevassdraget og overføring av Ardalsvassdraget til Stølsåen.

1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vannkraften som innvinnes ved reguleringen og overføringen skal legges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til de fylkes-, og herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1 pr. nat.-HK.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av lavvannføringen, som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vannføring, som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen

og overføringen innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan innføres på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17 skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud

er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske sel-skaper hvis disse byr like fordelaktige betin-gelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke spreng-stoff, verktøy og andre arbeidsredskaper). Verktøy og andre arbeidsredskaper som ut-leveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller øde-legges, og da bare med sin virkelige verdi be-regnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje.

Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntil-gøyemed for arbeiderne. Anvendelsen fast-settes etter samråd med et av arbeiderne opp-nevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan for-lange saken forelagt for vedkommende de-partement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkom-mende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet be-stemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øye-medet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning for-pliktet til på rimelige vilkår og uten bereg-ning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig hus-

rom etter nærmere bestemmelse av vedkom-mende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anled-ning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes ar-beidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til i den ut-strekning som fylkesvegstyret bestemmer, å erstatte utgifter til vedlikehold og istandset-telse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsar-beidet. Veger, bruer og kaier, som konsesjo-næren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet fin-ner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter av-gjørelse av vedkommende departement å er-statte vedkommende fattigkommune dens ut-gifter til fattigunderstøttelse av de ved anleg-gene ansatte arbeidere og deres familier.

13.

Til vedlikehold av bestanden av laks og sjø-orret i Årdalselva plikter konsesjonæren å bygge og drive klekkeri og settefiskdammer etter planer som skal godkjennes av Land-bruksdepartementet. Disse anlegg skal også levere yngel og settefisk til de vatn som be-røres av reguleringen og overføringen etter Landbruksdepartementets nærmere bestem-melse. Konsesjonæren plikter årlig å sette ut i vassdraget det antall yngel og settefisk som nevnte departement bestemmer. Nevnte depar-tement fører kontroll med driften og utset-telsen. Utgiftene med kontrollen utredes av konsesjonæren.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbe-gynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkom-mende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleg-gene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere ved-likehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anlegge-nes eier.

15.

Vannslipningen skal foregå overensstem-mende med et reglement som Kongen på

forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forstå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt. For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

16.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

17.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt ytterligere kraft så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økte utgifter bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggska-

pitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

18.

Ved regulerings- og overføringsanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

19.

Det påhviler konsesjonshaveren, i den utstrekning hvori det kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning. Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger å dra omsorg for at de ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

20.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.

«Utkast til manøvreringsreglement for regulering av Årdalselva og Stølsåen, Lysevassdraget og overføring av Årdalsvassdraget til Stølsåen.

1.

Reguleringsgrensene er følgende:

	Sommer- vannst. m o. h.	Øvre m o. h.	Nedre m o. h.	Oppd. m	Senkn. m	Reg.h. m
Nilsebuvatn	720,17	730,17	716,17	10,00	4,00	14,00
Lyngsvatn	663,20	676,20	636,20	13,00	27,00	40,00
Strandvatn	633,42	634,42	618,42	1,00	15,00	16,00
Storetjønn	626,22	634,00	615,70	7,78	10,52	18,30

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokterne skal bo og om de skal ha telefon i sine boliger.

2.

Ved manøvreringen skal has for øye at vassdragenes naturlige flomvassføring ikke økes.

For øvrig kan vannslippingen foregå etter Lyse Kraftverks behov.

5.

Endring av dette reglement kan bare foretas etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

3.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende og at dammene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over dammenes manøvrering og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

Departementet vil tilrå at konsesjon med betingelser og reglement blir gitt i samsvar med Stortingets vedtak. Departementet vil i tilfelle senere oppnevne skjønnsmenn (reguleringslovens § 20 punkt 1) og tillate almenningstevning (§ 16 punkt 1).

Industridepartementet

tilrår der:

Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven Lyse Kraftverk å regulere Årdalsvassdraget, Stølsåen og Lysevassdraget samt å overføre Årdalsvassdraget til Stølsåen i det vesentlige i samsvar med Industridepartementets tilråding 19. november 1948.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger, som godtas av vedkommende departement.